

Γρηγόριον, ἡ δὲ Συμὸν ἡθροίσθη ἔπω ὄντος Πα-
τριάρχου τῷ Γρηγόριον. εἶπεν, ὅτι γράφεται ἐν
τῇ πρώτῃ συναλεύσει τῆς Συμῶν, ὅτι ἐχρηστῆσαν
πὺν Ἀθανάσιον Πατριάρχην Μακάριον Νικομηδείας,
Νεόφυτον Νικαίας καὶ Μητροφάνην Κυζίκου, ὅπερ
ψευδολογόντες, ἐπειδὴ πὺν μὴ χρηστῶν ἐσὶν αὐτῶν
τῶν Ἡρακλείας, ἀδελφῶν αἰνῶς Κωνσταντινουπόλεως Πα-
τριάρχην. ἐβδόμον, ὅτι ψευδῶς λέγει ἐν τῇ τρίτῃ
συναλεύσει Ἀθανάσιον πὺν ἐν Φλωρεντίᾳ Συμῶν

Ἀλλὰ τὸν λοιμὸν, ἐπειδὴ ἐν τῇ Φλωρεντίᾳ τότε λοι-
μὸς ἐκ ἐγένετο. ὁ γὰρ δὸν, ὅτι λέγει τὰ τῶν Λατίνων
ἐπιχειρήματα περὶ τῆς τελειώσεως τῆς Μυστηρίων διε-
λυθῆναι τῇ Μυτιλήνῃ. ἔναπεν, ὅτι ἐν αὐτῇ φέ-
ρονται μαρτυρίαι ὁρίστων δυτικῶν πατέρων, ὧν
τὰ ὀνόματα μόνις ἐγνώσκον τότε οἱ Ἀνατολικοί, κα-
θὼς ὁ Εὐφύλαξ μαρτυρεῖ ἐν ταῖς ἀποδείξεσι ταῖς ἐν
Φλωρεντίᾳ. ταῦτα οἱ Λατῖνοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'

Περὶ λύσεως τῶν ἐνέα ἐπιχειρημάτων τῶν Λατίνων, καὶ ἑτέρων ἑπὶ ταῖς, καὶ ὧν ψευδολογῶσιν ἐν αὐτοῖς οἱ Λατῖνοι.

Ἀλλὰ ῥητέον, πρὸς μὲν τὸ πρῶτον, ὅτι Δωρόθεος
γράφεται καὶ ἐν τοῖς πρακτικοῖς καὶ ἐν τῇ ὑπο-
γραφῇ, καὶ ψευδύεται οἱ γυνάδες Λατῖνοι. πρὸς
δὲ τὸ δεύτερον, ὅτι καὶ ἐν τῇ δότρεα πρὸς καὶ
ἐν τῇ ὑπογραφῇ Παρθένου γράφεται Κυζίκου, πλά-
σμα ἄρα τῶν παπιστῶν ὅτι γράφεται ἐν αὐτῇ πρὸς
καὶ Μητροφάνης, ἐν δὲ τῇ ὑπογραφῇ Παρθένου.
εἰ δὲ Νικαίας ἐν τῇ ὑπογραφῇ ἐκ ἑσὶ Νεόφυτος, ἀλλὰ
σταυράκιον, ἐκ ἀπαικὸς ἐστὶ, γεννητὸν γὰρ τῶν συ-
νελεύσεων καὶ κατὰ συνέχεαν, ἀλλὰ ποτὲ μετὰ πολ-
λὰς ἡμέρας, καὶ ποτὲ μετὰ Μῶνας, ὡς ἐστὶν ἰδὲν
ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν Συμῶν, ἐνδέχεται ὁπο-
δαμόντα τὸν Νεόφυτον, χρηστῶν τῶν σταυρά-
κιον, ὅπερ ἐκ ἀναγκῶν ἦν ἵνα γραφῇ ἐν τοῖς πρακ-
τικοῖς. πρὸς δὲ τὸ τρίτον, ὅτι ἐμάχεται τοῖς ῥή-
μασι τῶν Εὐφύλαξ τὸ ὑπογράψαι ὕστερον τὸν Ἡρακλείας,
ἐπειδὴ Ἀθανάσιον λέγει ὁ Εὐφύλαξ πὺν γεγονῆναι ἔν-
τασιν τῶν Ἡρακλείας ἵνα μὴ ὑπογράψῃ, ὅθεν ἐκ
ἔπειτα ὅτι ἐκ ὑπογράφου, ἀλλὰ ἔτι ἔκρινεν τῇ ὑπογρα-
φῇ δὲν ἔγνωκεν, πὺν δὲ γνώσιν ταῦτά τινος Εὐφύ-
λαξ ἐφύλαξεν, ὁ δὲ Ἡρακλείας ἐκ ἐφύλαξε. πρὸς
δὲ τὸ τέταρτον, ὅτι ἐγράφεται ἐν τῇ Συμῶν ὡς ὁ
Ἡγέρων τῶν Περιβλέπῃς Ἀθανάσιον ἐγένετο Πα-
τριάρχης, ἀλλὰ ἀπολελυμένος, ὅτι Ἀθανάσιον ἐγέ-
νετο Πατριάρχης, ἐν δὲ τῇ ὑπογραφῇ φέρεται ὁ πο-
τὲ Ἡγέρων τῆς Περιβλέπῃς Ἀθανάσιον, ἐξ ὧν δὲ
κινεῖται ὅτι ἀμφότεροι θάτεροι θάτεροι. πρὸς δὲ τὸ πέμ-
πτον, ὅτι εἰ ὁ Γρηγόριος ἐγείρετο Πατριάρχης παρατη-
σαμένης τῆς Μητροφάνης ἐν ἑτα χιλιοσῶ τετρακοσιῶ
τεσσαρακοσῶ πέμπτῳ, ἡ δὲ Συμὸν ἐγένετο ἔμετ' ἐν
καὶ ἡμισυ ἔως τῆς Φλωρεντινῆς Συμῶν, ἀλλὰ με-
τὰ τὸν θάνατον τῶν Βασιλέως Γεωργίου, ὁς συμβέβη-
κεν ὅτε χιλιοσῶ τετρακοσιῶ τεσσαρακοσῶ ἐβ-
δόμῳ, ἀναμφιβόλως ὁ Γρηγόριος ἦν Πατριάρχης
Κωνσταντινουπόλεως ὅτε ἡθροίσθη ἡ παρῆσα ἀγία Σύ-
νοδος, πλὴν καὶ ἡθροίσθη, καὶ ψευδύονται καὶ ταῦ-
τα παρῆσα οἱ Λατῖνοι. πρὸς δὲ τὸ εἶπεν, ὅτι ψευ-
δῶς ἐστὶ τὸ, ὅτι Κωνσταντινουπόλεως μὴ χρηστῶν ἐσὶν
τῶν Ἡρακλείας, ἐκ ἑσὶ Πατριάρχης, ἔδει γὰρ τῶν
ἄλλων πλὴν τῶν νεωτέρων, καὶ παρῆσα ζυγνύων
ἐπὶ κατασκευῇ τῆς ἀληθείας, ἐχρηστῆσαν γὰρ οἱ

τρεῖς τὸν Ἀθανάσιον Πατριάρχην ἀετορπῇ τῆς Συμῶ- 15
ν, ἐν ᾧ ἐπαρῆν ὁ Ἡρακλείας, ἐς ἵσας Ἀθανάσιον
τινὰ ἐκ ἡθροίσθη παρῆσαι ἐν τῇ χρηστοῖα, ἡ ἔως ὡ-
ρισαν ἡ Συμὸν, ἡ τις καὶ Πατριάρχης χρηστῶν τῇ
ἰδίᾳ αὐτοῖα, αὐτοῖα ἔσα τῶν τοιαύτων ἀπο-
πώσεων, ὅθεν ἡδύτερα ἔδωκε τὰς θύρας τῇ 20
ἐρσολῶν καὶ τῇ ἀντιοχείας, ἐπὶ ἑτέρῳ τῆς
τρίτης οἰκονομικῆς ἐχρηστῆσαν Κωνσταντινουπόλεως
τὸν Μαξιμιανὸν ἐν Βυζαντίῳ, ἡ τετάρτη ἐχρηστῶ-
νισαν Ἀλεξανδρείας τὸν Πρωτόν, ἡ ὅση ἀντιο-
χείας τὸν Θεοφάνη, ἔτω καὶ ταῦτα ἐγένετο. πρὸς 25
δὲ τὸ ἐβδόμον ῥητέον, ὅτι ἐκ καὶ ἐγράφουσιν ἐκεί-
νον τὸν λοιμὸν οἱ ταῦτε καὶ ταῦτε ἰσορροπῶν, ἀλλὰ
μόνη ἡ παρῆσα Συμὸν ἐρήσθη αὐτῇ, ἐπαρῆσθαι
ἐστὶ, καὶ γὰρ τὰ γράμματα ἐπὶ τῆς συναγωγῆς τῆς
κυρίας, καὶ τοῖς ἀποφασίζον γεγονότα, ἔδει ἰσορρο- 30
πῶν αὐτῶν, ἐμὴ τὰ ἱερὰ εἰσαγγέλια, ἔπα καὶ ἐν
πολλοῖς ἀλλοῖς ἐστὶ τῶν ὁρίων, καὶ ὅπερ ἔπα ἐς (ἀξί-
πιστον μὲν τοῖς) ἐκ ἔπα ἄλλοι. πρὸς δὲ τὸ ὅγδον
ῥητέον, ψευδῶς ἐστὶ ὅτι ἔπα ἡ Συμὸν περὶ τῆς
τελειώσεως τῆς Μυστηρίων ὅτι πάντα τὰ ἐπιχειρήμα- 35
τα τῶν Λατίνων διελύθη ὡς τῇ Μυτιλήνῃ, ἐπὶ
γὰρ τῇ τετάρτῃ συναλεύσει τὸν μόνον φέρεται, ὅτι
ἐρωτησάντων τῶν Πατριαρχῶν καὶ ἐπὶ τῶν, τί
συνεπεράνατε περὶ τῆς ὥρας τῆς μεταβολῆς τῆς
Εὐχαριστίας, ὁ Εὐφύλαξ ἀπεκρίθη ἐπὶ, ἡ πῆνται 40
κατὰ τῆς ὥρας καὶ κατὰ τὰ ἄλλα οἱ Λατῖνοι.
πρὸς δὲ τὸ εἶπεν ῥητέον, ὅτι ὁ Εὐφύλαξ βλέπων τὰς
Λατίνους παρερμηνεύοντας καὶ ὡς χαράσσοντας τὰ
ῥητὰ τῶν δυτικῶν πατέρων, ἀγωνιστικώτερον ἔπα
τὸ, μόνις γνώσκον τὰ ὀνόματα τῶν δυτικῶν ἁγίων, 45
ὅτι γὰρ ἔπα οἱ Ἀνατολικοὶ τῶν ἁγίων τῶν δυτικῶν ἁγί-
ων, παρῆσθαι ἐστὶ, καὶ παρῆσαι μαρτυρεῖται αἰοῖς
μὲν καὶ Συμῶν τῇ τῇ τετάρτῃ, πέμπτῃ, ἔπα καὶ
ἐβδόμῃ, καὶ οἱ κατ' αὐτὰς ἁγιοὶ πατέρες, ἐπὶ καὶ
ἐνταῦθα φέρονται μαρτυρίαι τῶν δυτικῶν ἁγίων. ἡτοι 50
Γελάσιος, Φίληκος, Διονύσιος, Ἀναστασίου, Δαμάσκου,
Κελεσίου, Ἀμβροσίου, Γλαρίου, Αυγουστίνου, Κυπρι-
ανῆ καὶ ἄλλων, καὶ δὴ Μαξιμὸς ὁ Πλατίνος μετέφερα-
σε τὸ τῶν Αυγουστίνου περὶ Τριᾶδος ἐς πὺν ἐκπληκ-
τῶν, καὶ ἐπὶ ἱωάννη τῶν Καντακζηνῶν μετέφερασαν

ὁ Κυδώνης τινὰ τῶν συγγραμμάτων Θωμᾶ τῷ
 Δαβίδᾳ, καὶ τέως, μετὰ τὸ χρίσμα ἐγίνωσκον οἱ
 Ἀνατολικοὶ τὰς κατὰ καιροὺς παρεκτετακίας τῶν Λατίνων,
 καὶ τὰς συγγραφάς αὐτῶν, καὶ ὅπως βλέπον-
 5 τες τὰς Λατίνους παρερμηνεύοντας τὰς ἀγίας, συ-
 νῆδον μάθῃ τῶν λατινικῶν γλώσσων, καὶ ἐρμηνύ-
 ούσαν τὰ συγγραμματα αὐτῶν εἰς μαρτυρίαν καὶ βε-
 βαίωσιν τῶν θείων δογματῶν, ὡς φαίνεται ἐν τῇ
 Νέῃ καὶ τῇ Σχολαρίῳ καὶ ἄλλοις πολλοῖς, ἐξ ὧν ἡ-
 10 νὲς παρόντες τῇ αἰγῇ Σωδόθῳ τὰ αὐτὰ ἐποίουν, καὶ

ἐπέσφατον ἔργον ὑποπληρύντες, ἀλλ' ἀρχαῖον καὶ πα-
 ρεόν. προσφέρουσι δὲ καὶ πάλιν, ὅτι ἡν Ῥώσας Μητρο-
 πολίτης ὁ Ἰσίδωρος, ἐν δὲ τῇ Σωδόθῳ γράφεται Θεο-
 δωρος, ἀλλὰ ῥητέον ὅτι καὶ τῶν ἐκείνων ψαλμοῦ
 ἐπὶ τῶν Λατίνων, καθότι ὁ Ἰσίδωρος ἦν καθηγητὴς
 ὡς ἡ ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία τῶν Ῥώσων μαρτυρεῖ, καὶ
 ἦν ἐν τῇ ἐν Φλωροντία Σωδόθῳ Ῥώσας Φώτιος, κα-
 θὼς γράφει ὁ Συρόφυλτος. ἐν δὲ τῇ παρέσῃ Σωδόθῳ
 ἡ γραφικὸν σφάλμα ἐγένετο καὶ ἐγγραφὴ αὐτῇ Φωτίου
 Θεοδώρου, ἡ ὑποθανόντος τῷ Φωτίῳ ἐγένετο Θεοδώρου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Τὸ μᾶλλον τὰς Λατίνους τῇ Σωδόθῳ ταύτῃ, καὶ περὶ ὧν ἔπαθον κακώσεων οἱ Ἀνατολικοὶ ἐν Φλωροντία.

15

Μάχονται οἱ Λατῖνοι τῇ Σωδόθῳ ταύτῃ, καὶ ἄρα
 Δατὶ; ἡ δὲ οὐ φαίνεται αὐτίκα τῇ ἐν Φλωροντία
 ψαλμοῦ. ἡ Σωδόθῳ ὁμοῦ αὐτῶν ἐπὶ τῶν
 συνοφανισμῶν αὐτῶν, ἐπεὶ μετὰ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀπο-
 20 στόλων εἰς ἄρτι καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐν πᾶσι οἷς
 διωρίσθη συμφωνεῖ. ἡ τὰ καὶ συνοφανισμοὶ αὐτῶν,
 ὅπως δείκνυσιν, ὅτι ἐδὲ μία ἀρχαία Σωδόθῳ ἀπέβα-
 λε τῶν ἐν Φλωροντία, ἀλλ' ἔργον αὐτῶν πόσαι
 Σωδόθῳ καὶ πᾶσαι συνοφανισμοὶ ἐν Δαφνείοις ἔθνεσι
 25 καὶ τόποις καὶ καιροῖς ἀνθεματίσαν αὐτῶν, καὶ δὴ
 καὶ οὕτως ἐξακχιλίους ἐνακοσιούς ἐνακοσιούς

δούτερον Σωδόθῳ ἀθροισθεῖσα ἐν Κωνσταντινουπόλει
 Οἰκουμενικῇ, κατέκρινε καὶ ἡθέτησεν αὐτῶν, τῶν
 ἀργυρομυθικῶν καὶ σιμωνιακῶν καὶ βιβλίων, καὶ μὴ
 ἀποδείξουσιν ἀγίων, ἀλλὰ εἰς Βασιλείας, περιεγε-
 30 χθόντες τῇ πλάνῃ καὶ σκοποδινιάσαντες, καὶ ἀπειλαῖς
 καὶ πένῃ καὶ δίψῃ καὶ περιορισμῶ καὶ ἄλλοις ποικί-
 λοις ῥαδιουργήμασι ἐκείνη καὶ τῇ Πάπᾳ Εὐγενίᾳ συ-
 νεισχυρίσθη ἐν Φλωροντία Σωδόθῳ, ἣν ἐτυπώσατο
 ἐν τῇ Τόμῳ τῆς Ἀγάπης, καὶ ἴδε ἐκείνη σελίδα περ-
 τικοσιούς ἐξηκοσὺν ὀγδόου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

30 ὅτι ἐκ τῶν θέσεως τινῶν τῶν ἐν Οἰκουμενικῇ καὶ ἐν ἄλλαις Σωδόθῳ συνοφανισμῶν, ὡς ἐρεῖ δὲ αὐτίκα ἐκείνων
 αὐτῶν ὁφθαλμῶν ὑπὸ χερσίν τῶν Λατίνων τῶν ἐν Φλωροντία Σωδόθῳ συζητῶν, καταβάλλονται ἐκ τῶν
 ἐν ταύτῃ νομίμως λεγομένων.

35 Ἀλλ' ἐπεὶ προσφέρουσιν οἱ Λατῖνοι λέγοντες, ἐπεὶ ἐν
 τῇ πρώτῃ καὶ οὗτῃ τρίτῃ καὶ οὗτῃσι τῶν λοιπῶν
 Οἰκουμενικῶν Σωδόθῳ τινες ὑπογράψαντες οὗτοις ὁ-
 ρατίσθαι ὑπὸ αὐτῶν, μεταταύτω ἐγούνητο φανεροὶ
 αὐτίκα αὐτοῖς, ἀλλ' ἐπεὶ παρεβλάβη ἐκ τῶν τοιούτων
 τὸ κρῖν τῶν Σωδόθῳ, ὥτως οὐ ταῦτα εἰσὶν ἡμεῖς
 40 ὑπογράψαντες ἐν τῇ ὁρῇ τῆς ἐν Φλωροντία Σωδό-
 θῳ ἑλπίως ἡθέτησαν τὰ ὡρισμένα ὑπὸ αὐτῆς, καὶ
 μία γίνεται ζημία τῇ ἀγίᾳ καὶ τῷ ὀρίσμῳ αὐτῆς.
 Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι ἐκείνη αἱ Σωδόθῳ ἦσαν νόμιμοι,
 καὶ ἐκείνης ἡ ἀθροισί καὶ ἡ τάξις καὶ ἡ κρίσις καὶ ἡ
 45 ἀφαιρέσις καὶ ἡ ὑπόφασις ἦσαν κανονικαί, τῆς δὲ
 παρέσῃς Σωδόθῳ πᾶντα ἦσαν ἐν νόμῳ ὡς ἀπε-
 δείχθη αὐτῶν. ἔτα ἐν ἐκείναις ὅλοι οἱ ἦσαν οἱ ἀντι-
 κειμένοι, οἱ πλείους δὲ κληρικοί, οὐ ταῦτα δὲ μόνοι
 Τρηγόριος, Βασίλειος, Μητροφάνης καὶ Ἰσίδωρος ἔμα-
 50 ναν οὗτοις διακριθεῖν, οἱ λοιποὶ δὲ πάντες καθάπαξ
 ἡθέτησαν αὐτὰ, καὶ τῇ Σωδόθῳ λόγοις καὶ συγγραμ-
 μασι καὶ Σωδόθῳ αὐτίκα, καὶ ὡς ῥαδιουργοὶ καὶ

βλάσφημον ἀπέρριψαν καὶ ἀνθεματίσαν αὐτήν,
 τέως, ἐν ἐκείναις πρώτῃ ἀνθεματίζετο ἡ Αἰρεσις,
 ἔτα οἱ Δαυθοντοῦται τῆς Αἰρέσεως, οὐ ταῦτα δὲ
 κληρικοί καὶ πλείους ἦν τὸ σύμβολον τῆς πρώτης καὶ
 δευτέρας τῶν Οἰκουμενικῶν ἀγίων Σωδόθῳ, ἐκδι-
 55 κος δὲ τῇ Συμβόλῃ μάλιστα ὁ Ἐξάρχος τῆς Συ-
 νόθῳ Μάρκος ὁ Ἐφέσιος, ὅθῳ τὸ σύμβολον εἰς
 παρεξηγήθη, ἔμεινον ὁμοῦ οὗτῃ ἰδίᾳ τιμῇ καὶ ἐν
 τῇ ἰδίᾳ ἀξιώματι, ὁ δὲ ἐκδικὸς αὐτῇ ἐκατεκρίθη,
 ἔτε ὑπὸ τῇ Πάπᾳ, ἔτε ὑπὸ τῆς Σωδόθῳ ταύτης,
 ἔτε ὑπὸ Βασιλέων, ἔτε ὑπὸ Συγκλήτης, ἔτε ὑπὸ
 Ἀρχιερέων, ἔτε ὑπὸ Διδασκάλων, ἔτε ὑπὸ τινῶν
 ἢ ὑπὸ τινος ὅπως δὴ περὶ χερσίν τὸ ἐν τῇ πρώτῃ,
 ἔμεινε καὶ μὴ ἐνδοξος διαυθοντοῦται τῇ ἐκκλησια-
 60 στικῇ δικαίᾳ, καὶ ἐγκαλῶν ἐπ' ὅψι πάσης τῆς
 Οἰκουμενικῆς, καὶ οὐσίαν τῇ ἐπὶ πάντων καὶ ἐν Τριᾷθεῳ
 καὶ τῶν ἐκλεκτῶν αὐτῇ Ἀγγέλων τῶν παντοκρίων
 τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν ἄλλων βλασφημίαν
 τῆς πεπονητοῦται Σωδόθῳ.

Περὶ τῶν ἀνθρώπων καὶ αἰθέρος λεγομένων ἐν τῇ πρὸς Κωνσταντῖνον Βασιλέα καὶ Πατριολόγον ἐπιστολῇ τοῦ Πάπα Νικολάου.

[illegible]

5

20

τὴν Πάπαν μεταφέροντες, λέγουσι τὴν Πάπαν ἀπαν-
 τῆσαι εἶναι καὶ ὑπὲρ ἅπαντα, καὶ τοσαῦτα διδάσκει
 ἐκ τῆς γῆς, ὅσα περ καὶ ὁ Χριστὸς, καὶ σχεδὸν λέ-
 γουσιν ἅπαντας τὰς βασίλεις καὶ ἅπαντας τὰς ἑπι-
 σκόπας ὡς τὴ πληρώματ^{ος} αὐτῆ λαμβάνειν. ἵνα 25
 ἐν μυστικῶσιν οἱ ὀρθόδοξοι τί λέγουσιν οἱ λαῖτοι πε-
 ρὶ τῆ Πάπα, γεγράφει ἡ ἱερά ἰνταυθα ἐξ ὧν λέγουσιν,
 ἵνα ἔχωσιν ἁδῶσιν σαφῆ τῆς μεγάλης βλασφη-
 μίας τῶν ταύτων, καὶ μὴ ἀπαυδῶνται ὑπὸ τῶν ψευ-
 δολογιῶν καὶ ὑποκρίσεως αὐτῶν.

33

39

ἵνα μὴ ἄπω οὐδὲ οὐκ ἄθεο, ὅτι ἡ Εκκλησία ἐστὶ
μία, ὅτι ἔχει μίαν κεφαλὴν τὸν Χριστὸν, ὡς λέγε-
ται καὶ εἰς τὴν ἐβδόμην Σινόδον, καὶ ἴδε τὸν τόπον
βιβλίου ἐβδόμης κεφαλῆς πρώτης Παραγράφου δωδεκά-
τῃ, ἀλλ' ἔπειτα, ὅτι καὶ τὸ εἶναι μίαν, δὲ ἔχειν ὅλα
ἡγεμόνα καὶ ὅλα ἄρχοντα ἐπὶ τὸν Χριστὸν, ἀλλὰ τὸν
Πάπαν.

45

10. ὅν μετὰ τοῦτον αὐθρόπων φοβέμενον. λέ-
 γει δὲ ὁ πεφύγης ἱερεὺς κεφαλῶν εὐκλειᾶ ὁ γυ-
 δῶν, ὅτι αὐθρόπων, ἀπὲρ κατὰ τὴν ἄρχοντος τύξιν, 50
 ὅτι ὑψώθη ἡ καρδία σου, καὶ ἔπας ὅτι ἐγὼ ἔμι-
 κοῦς, σὺ δὲ αὐθρόπως εἶ καὶ ὁ θεός. πρὸς ταῦτα λέγει
 ὁ αὐτός ὁ πᾶσι περὶ Δανάτῃ, ὅτι λαλῶ ὁ Προφήτης
 Δαὶ ἐπισκοπὸν καὶ ἐξουσιασὴν ἄρχοντα, καὶ Δαὶ τὸν
 βασιλέα εἶναι ἡγεμόνα πάντων τῶν ἐπισκόπων.

ΠΑΡΑ-

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Ὅτι οἱ Παπὰι ἐαυτοὺς καὶ ὑποπελυμνῶς Θεοὺς εἶναι φροῦντες, καὶ Πάντες δαλούσασιν αὐτοὺς, ἐπ' αὐτοὺς μεταφέρουσιν.

7 Ὅτι δὲ ὁ Παπὰς μόνος ἐπὶ ἔτος, ὅστις βλέπει καὶ τὴν Θεοποίησιν, φανερὸν, πρῶτον, ἐπειδὴ λέγει ὅτι ἐκ ἐστὶν ἀνθρώπου ὑπὸ τὸν οὐρανὸν παρ' ἐμοὺ αὐτῷ. δεύτερον, ὅτι φροῦν πᾶν ψαλμὸν περὶ αὐτοῦ λέγει, καὶ ΠΑΝΤΕΣ ΔΟΥΛΕΥΟΥΣΙΝ Αὐτοῦ. τρίτον, ὅτι διδάσκει, ἵνα οἱ ἀνθρώποι ὡς Θεὸν καὶ Θεὸς ὑπὲρ πάντων ἀπαράπαντες αὐτὸν προσκυνοῦσιν,

ὅθεν ὁ Σπαλάθας βιβλίῳ δευτέρῳ περὶ πολιτείας ἐκκλησιαστικῆς κεφαλῇ δέκατῳ μαρτυρεῖ, ὅτι ὁ Παπὰς ὑπὸ τῶν ἐπισκόπων αὐτῷ καλεῖται Ἀντίθεος, ἥτοι ἰσόθεος, καὶ Θεὸς ὑπὲρ τῆς γῆς, μάλιστα καὶ Θεὸς ὑποπελυμνῶς, ὅπερ ἐνταῦθα ὁ Νικόλαος εἶπεν ἔγω φανερώς ἀρχιμωθεὺς, εἶπον ὅτι δεῖ εἶναι ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ οὐκ ἡγεμόνα, μόνον δηλονότι καὶ καθόλου τὸν Παπὰν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Σ'.

15 Περὶ Φλυαρίας Βενέδικτος Σπαλάθας, μέλη τὰ Παπὰ τὴν ἐκκλησίαν, ἐκείνον δὲ κεφαλὴν αὐτῆς μυθολογῶντος, καὶ τῆς δευτέρας βοσκῆς τὰ μέλη, ἥτοι τὰ ἀρνία διδάσκει καὶ τοῖς τῷ Παπᾷ ὑποκαμμένοις παρελθεῖν ἐρεχθελάντες.

Βενέδικτος Ἀρχιεπίσκοπος Σπαλάθας ἐν τῷ λόγῳ ἐνείκον ἐν τῇ πρώτῃ τμήματι τῆς ἐν Λατερανῷ 20 Συνοδῆς, παρ' ἧς ἔλαβεν τὰ δευτέρω, λέγει, Στερεῶς κρατᾷ ἡ σὴ ἀγιωσύνη πᾶτες μακαριώτατε καὶ ἀκαθάστα καὶ κύριος. καὶ μετ' ὀλίγα, ὅπερ τὸ ἀνθρώπινον σῶμα ὑπὸ κεφαλῆς καὶ ποδῶν συλλέγεται, ἔγω καὶ ἡ πολεμική ἐκκλησία ὑπὸ τῆς 25 τῆς ἀγιωσύνης Ἀρχιερέως ὡς ὑπὸ κεφαλῆς καὶ ὑπὸ τῶν λοιπῶν Χριστιανῶν ὡς ὑπὸ μελῶν κρατᾷται, τὰ

καὶ δὲ τὰ σώματα καὶ ἐκκλησίας ὑπὸ τῆς σημεῖα τῆς Χρυσῆς πολεμικῆς, ἡ ἐκκλησία ἐλευθέρα καὶ ἄκρα, ἥτε δικηολογία καὶ αἰνῶναι τῇ σὴ ἀγιωσύνῃ ἱερῶτατε Ἀρχιερεὺ παρεδόθησαν. ποίμναι τὰ ἀρετὰτα, βόσκει τὰ ἀρνία με. ἀλλὰ τίς ἡ δευτέρα βοσκὴ; ὡς τῆς σὴς ἀγιωσύνης ἱερῶτατε Ἀρχιερεὺ, ἥς τὰ μέλη καὶ εἰς τὰς σὴς ὑποκαμμένοις παρελθεῖν δυνάται, καὶ ἡ σὴς ἐν τῇ πίστει. ταῦτα ἐκεῖνος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

30 Περὶ ἐτέρας Φλυαρίας Καίτων, οὐα τῶν ἐν οὐρανοῖς τὸν Χρυσὸν μόνον Κύριον, καὶ οὐα τῶν ἐπὶ τῆς γῆς τὸν Παπὰν μόνον Κύριον, φέρουσα καὶ δύο ῥομφαίας φρουροβλαβῶς μυθολογῶντες.

Εἰν τῇ αὐτῇ Συνοδῇ πρόξεν δευτέρα λόγον εἶπε Καίτων τῆς παλαιᾶς Περίοδος τῶν ἑξαρχῶν, 35 καὶ μεταταῦτα Καρθηγάρις, ἐν ᾧ λέγει πρὸς τὸν αὐτὸν ἰσχυρὸν ταῦτα, Κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐν οὐρανῷ ἱερασίας ταῦτες τῆς ἐν γῇ τὴν ἡγεμονίαν διατάξαι ὁ Θεός, κατ' ἐκείνην ῥα, ἐχὶ ὡς πᾶσιν, ἡ ὡς ποδῶς, ἀλλὰ παρ' ἐν τῇ βικαρίῳ Χρυσῇ καὶ 40 τῆς κυριακῆς ποιμνῆς τῇ ποιμνῇ συλλέγεται, διότι καθάπερ ἐν τῇ ἱερασίᾳ ἐκείνῃ τῇ ἐν οὐρανοῖς, ἥτις καὶ μήτηρ ἡμῶν ἐστίν, εἰς μόνος ἐστὶν ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς Χρυσός, ἔτις ἐν ταύτῃ τῇ ἱερασίᾳ, τῇ συγατρῇ ἐκείνῃ, τῇ τῇ αἵματι τῇ Χρυσῇ ἀρδύο- 45 μῳ, καὶ τῇ τῆς μητρὸς λάμψεσιν καταγλαύζομῳ, εἰς μόνος ἐστὶν ἡγεμὼν καὶ κύριος τῆς Χρυσῆς βικαρίᾳ καὶ ἄκρῃ Ἀρχιερεὺς, ὃ πάντες οἱ τῆς αἰ- ούραυς καταβαίνοντες ἱερασίᾳ πολῖται καὶ κα-

ταὶ ἐ μόνον διωρισμένως ἕκαστοι, ἀλλ' ἐπὶ καὶ καθόλου πάντες ὑποτάττειν Χρυσῇ, κατ' ἐν τῇ- πον οἱ ἐν τῇ αὐτῇ ἱερασίᾳ ἄγιοι καὶ εἰς κατ' οὐα καὶ ὅμει πάντες ἐν μόνῳ τῷ πλατῇ ὑποκύνται, ὑποτάσσονται καὶ ὑπακούουσιν. Ὁ αὐτὸς ἐν τῇ αὐτῇ λόγῳ πρὸς τὸν αὐτὸν ἰσχυρὸν λέγει, καὶ ἵνα ἐκ πρώτης ἀφ' ἐτερίας τῶν δυνάμιν μιμηθῆς, περιζῶσαι πᾶτες ἄγιοι τῶν ῥομφαίων σου, περιζῶσαι φημι, ἐπειδὴ δύο ἔχεις, μίαν σοὶ καὶ τοῖς λοιποῖς ἡγεμόσι κοι- νὴν, καὶ ἐτέραν δευτέραν σοὶ ἰδίαν, καὶ ἔγω οὐα, ὡς τὴν αὐτὴν ἐδὲς ἀλλ' οὐα δυνάται ἔχειν, εἰ μὴ λάβῃ αὐτὴν ὑπὸ τῆς. ταῦτα τοίνυν τῶν σὴν ῥομφαίων, ἥτις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐξουσίας ἐστίν, περιζῶσαι δυ- νάτε ἐπὶ τῶν μηρῶν σου, τατίσιν ἐπὶ πάσας τὰς ἀν- θρωπείας γούνας τὰς ἐξουσίας. ταῦτα ὁ Καίτων.

50

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Περὶ ἐτέρας ὡς ἀπληξίας Χρυσόφορος Μαρκεῖος, πᾶσαν τὴν ἐκκλησίαν τοῖς ποσὶ τῆς Παπᾶ ὡς Εὐαγγελίως καὶ Νυμφίως καὶ Θεῷ γῆς κυλιεμένην διωρεβῶς λέγοντες.

Τμήματι τετάρτῳ, πρόξεν ὁ γόγγυς τῆς αὐτῆς Συνόδου Χρυσόφορος Μαρκεῖος δημηγορεῖν πρὸς τὸν αὐτὸν ἰσχυρὸν, 50

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝΙΕΡΟΣΟΛΥΤΜΟΙΣ ΠΑΤΡΙ ΑΡΧΕΥΣΑΝΤΩΝ

920

αποφασισα, Σοὶ τῇ καλίστῃ καὶ μεγίστῃ ἡγεμονίᾳ φαιδρῶ, καὶ ἐπὶ τῇ σῇ βασιλείᾳ ἀποτρέχα παμπληθῆ, καὶ εἰς τὰς πόδας σε κυλιομένη ἡ Ἐκκλησία, βοήθειαν ἐξαυτῇ καὶ ἐλπίζε. ἀπὸς σὲ ὡς ἰε-
λεια μακαριώτατε Ποιμὼν ἱκετεύουσα, καὶ ὡς ἀπὸς ἀλη-
θινὸν ἡγεμόνα διωθουμένου πατέρου καὶ Νυμφίου ἀποτρέχε. ἐπιμελήθητι μακαριώτατε πάντες, ἵνα

τῆς σῆς Νύμφης τὸ εἶδος καὶ ἡ σολὴ ἐπανέλθῃ. σὺ ἱατρός, σὺ κυβερνήτης, σὺ ἐργάτης, δόττερος ἄλλος Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς. ταῦτα ἐκεῖ. Ἰδε καὶ αὐτὴν βι-
βλίαν ὁγδόαν κεφαλῇ δέκατῃ ἐβδόμῃ Παράγραφῳ τρίτῳ, ὅτι τὰ αὐτὰ ἔλεγε περὶ ἐκτὸς Ἰννοκентίου ὁ τρίτος ἐν τῇ ἐν Λατεραλὶ τετάρτῃ Συνόδῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ΄.

10

Περὶ τῆς ἀσεβείας Κολοφῶντος Βονιφατίου Πάπα ὁγδόν, πάσῃ ἀνθρωπίνῃ φύσει ὑποκείσθαι τῷ Πάπᾳ, Βασιλείων ὑποκράττει ὄντι, ἀποσάπουντες, ὡς καὶ παύτων πᾶσαν ἔχουσαν ὡρὰ Χρυσὴ ἔχοντι.

Τὸ βεβαίον καὶ Βονιφατίου Πάπας ὁ ὁγδόν εἰς τὰς κοινὰς Τίτλους περὶ ἀσεβείας καὶ ὑπονοήσεως κεφαλῇ πρώτῃ, μίαν ἀγίαν Ἐκκλησίαν λέγει, τετάρτῃ διπλῇ εἶναι τὴν ῥουφάειαν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῆς Ἐκκλησίας πνευματικῇ καὶ ὑλικῇ, καὶ τὴν μὲν ὑλικὴν ταύτην τῇ χειρὶ τῶν Βασιλέων καὶ τῶν Στρατηγῶν ἐνεργεῖσθαι νόσει τῷ Πάπᾳ, αὐτὸν δὲ τὸν Ἀρχιερεῖα τῆς Ρώμης ἐξω πάσης ἀνθρωπίνης κρισεως εἶναι, ὡσαύτως ὡρὰ Θεῶ καὶ μὴ ὡρὰ ἀνθρώπων κριθῆναι δυνάμειν, εἴτα ἀποσάπουντες τὸν Κολοφῶνα τῆς ἀσεβείας ὁ αὐτὸς λέγων, τὸ ὑποκείσθαι τῷ Ἀρχιερεὶ τῆς Ρώμης πάσῃ ἀνθρωπίνῃ κτίσει ἐκ-
θίμεθα, λέγουμεν, ἀποφανόμεθα καὶ ἀποσάπουμεν εἶναι ἀναγκασμάτων ἔργον τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας. ἐρμηνεύων δὲ τὸ Πέτρος ὁ Βερτράντης φησὶ, ἰησὺς

ὁ Χρυσὸς ὁ τίς τῷ Θεῷ φυσικῶς δικαιώματι ἔχει τὴν ἡγεμονίαν Βασιλέων καὶ Ἀυτοκρατόρων, καὶ τὴν ἐ-
ξουσίαν καθαιρεῖν καὶ κατακρίνειν αὐτούς, τὸν αὐτὸν τρέπον καὶ ὁ τῆς Ρώμης Ἀρχιερεὺς καθὸς ἀνά-
δοχῇ τῶ Πέτρῳ καὶ τῷ Χρυσῷ πάσης ἀνθρωπίνης κρισεως ἡγεμονόει, καὶ ὁμοίως ἀποσάπουντες κατὰ Ἀυτοκρατόρων καὶ ἐτέρων, ὡς βέβαιον, ἀποφάνεται. 20
Ὁ αὐτός. Ὁ Χρυσὸς ἔδωκε τῷ ἁκρῷ Ἀρχιερεὶ τὸν τόπον αὐτῶ, καὶ τὴν αἰδίον ἀρχὴν τῆς βασιλείας καὶ τῆς ἱερατείας, ἀπαμύνη τῷ Χρυσῷ ἐδόθη πᾶσα ἐξου-
σία, ἅρα καὶ τῷ Πάπᾳ ὡς ἐπιτρέψῃ ἐδόθη πᾶσα ἐξουσία. 25
ἔτι ὁ αὐτὸς περὶ τῆς Θεᾶς κυριότητος λέ-
γει, ὅτι πᾶσα ἀποσάπουμεν ἐξουσία ὑποκείται τῇ πνευματικῇ, καὶ δέον τὴν πνευματικὴν ἐξουσίαν ἀρ-
χαι τῶν ἀποσάπουντων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι΄.

30

Περὶ τῶν τῷ Πάπᾳ ἀσεβημάτων Κανονισμῶν, τὸν Πάπαν κρίνειν πάντας, καὶ ὑπὸ ἐδούδου κρινεῖσθαι, καὶ πάσης Οἰκουμενικῆς μαζῶ τὴν ἀπόφασιν ἔχειν λεγόντων.

Ἐπὶ οὖν δὲ τέτοις οἰκονομικαῖς, λέγουσι διατρέσαι τετρακοσῇ, αὐτῇ ἐνάτῃ, ζητήματι τέτῳ, ὁ Πάπας κρίνει τὰς πάντας, καὶ ἐδοὶ ἀνθρωπίνῃ κριτηρίῳ ἐπὶ γῆς ὑποκείται. Καὶ, ἔτε ὡρὰ Αὐγύστη, ἔτε ὡρὰ τινὲς Κλήρες, ἔτε ὡρὰ Βασιλείων, ἔτε ὡρὰ Λαετίνες κρινόμενοι, ὅθεν φησὶν ὁ συγ-
γραφεὺς τῶν Κανόνων, εἰ καὶ πᾶσα ἡ Οἰκουμενικὴ ἀπο-

φαίνεται κατὰ τῷ Πάπᾳ τῇ τῷ Πάπᾳ γνώμῃ εἶναι 35
τίον καὶ ἐχὶ τῆς Οἰκουμενικῆς, μαζὸν ἰχθύει ἡ γνώμη τῷ Πάπᾳ. εἰς ὃ δὲ φησὶν ὁ ἁγιὸς Γερώνυμος γρα-
φῶν ἀπὸς Εὐαγγελίου, ὅτι ἐπὶ ἐξουσία ζητεῖται, μα-
ζὼν εἰσὶν ἡ Οἰκουμενικὴ τῆς πόλεως, αὐτὸς ἀντιλέγων, ἀποφάνεται, ὅτι ἐδὲ μία εἰς Ἐκκλησίαν, ἥτις ἐκ 40
ὑποκείται τῇ κληρονομίᾳ τῆς Ρώμης.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ΄.

ὅτι ἰέλεις ὁ δόττερος ἐκτὸς Νυμφίου, κεφαλῇ, κύριον, γῆς Θεὸν καὶ Βασιλεῖα ὑπερτέλῃ τῆς Ἐκκλησίας 45
ἐνέδωκε καλεῖσθαι.

Συνεπὸς τέτοις ἰελί, ὁ δόττερος ἀφῆκε καὶ ἔπον αὐτὸν Τόμῳ ἐνάτῳ κατὰ τὴν ἐν Παρισίοις Ἐκθε-
σιν, ἐν ἔτει χηλίου πντακοσιοσῷ δεκάτῳ δόττε-
ρῳ, ὅτι ἐπὶ δημοσίῳ Νυμφίῳ καὶ κεφαλῇ καὶ κύ-
ριῳ καὶ ἁλῶ Θεὸς ἐπὶ τῆς γῆς, καὶ ὅτι πάντες

οἱ Χριστιανοὶ εἰς μέλη τῷ Πάπᾳ καὶ ὑποκείμενοι, καὶ ἡ Ἐκκλησία ἐπὶ Νύμφῃ τῷ Πάπᾳ, καὶ ἡ Γερ-
σία τῶν Χριστιανῶν Γερσοία τῷ Πάπᾳ, καὶ ὅτι ὁ Σο
Πάπας ἐπὶ Βασιλεὺς ὑπερτέλει καὶ πασάραθους καὶ
ἀρεῖς καὶ μέγας Ἀρχων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ'.

Ὅτι Αὐτῶντος Πέκκιος πῶ τῷ Λέοντος δεκάτῃ Θεότητι ἐκφοβαῖν αὐτὸν ἡπῶν, καὶ τὸ, Περσικωπῆσαι αὐτῷ πάντες οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς ψαλμικὸν ἐπ' αὐτῷ ληρεῖ.

5

Καὶ δὴ καὶ Αὐτῶντος Πέκκιος εἰς τὸν λόγον οὗ ἐποίησεν ἔπι παρυσίᾳ Λέοντος τῷ δεκάτῃ, σιωπῶν ἐν αὐτῇ τῆς αὐτῆς Σιωδῶς, οὗ ἔτα χιλιοςὺ πεντακοποσὺ τεσσαρεσκαδεκάτῃ φησὶν, Ἐκφοβῶμε τῆς Θεότητος σου μεγαλειότητος ἡ παρυσία, ἥς ταις ἀκτίσι καὶ αὐτοὶ ὀφθαλμοὶ μὴ ἀμωρῶνται. καὶ

10

αἱ φύλλα ἐκαπνδεκατέσσαρες, Ἐν σοὶ ἐπληρώθη ἕκαστο τὸ πνευματικὸν ὡς νομίμῃ καὶ ἀληθεῖ τῷ Θεῷ ἔπι τῷ πῶ, Περσικωπῆσαι αὐτῷ πάντες οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς, πάντες τὰ ἔθνη. Καὶ, ἡδὴ ἅπαν τῆς Ἐκκλησίας τὸ σῶμα μιᾷ κεφαλῇ, σοὶ δηλοῦντι ὑποκείμενον εἶναι ὁράται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓ'.

15 Περὶ βλασφημίας τῷ αὐτῷ Αὐτῶντος, πῶ αὖν ἱερεσολήμ κυλινδερμένην εἰς τὸν Πάπαν ἐποίτες.

Οὗτος εἰς τὸ αὐτῷ λόγῳ φέρει καὶ πῶ αὖν ἱερεσολήμ κυλινδερμένην τῇ Πάπᾳ καὶ λέγεται, Γλυκύτατε Νυμφίε, ἀφρόσυνε Νυμφίε, δράμε πατῆρ, σιώδραμε 20 καὶ, πεφθαρσο Νυμφίε, ἐγὼ γάρ σε ὡς πατέρα καὶ τῷ Θεῷ ἐπίτρεπον πνευματικῶ, καὶ ὡς ἀνδρῶν ἐόνσε φιλῶ,

25

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΔ'.

Ἐλεγχῶ τῆς πρώτης βλασφημίας τῷ Πάπᾳ Νικολάῳ, ἥ ἐστιν, ὅτι μία ἡ Ἐκκλησία, ἐπαδὴ μίαν ἔχει κεφαλὴν τὸν Πάπαν.

30 Σίμφωνα φησὶ ὁ Νικόλαος τοῖς λοιποῖς μετὰ τὸ χρίσμα Πάπαις καὶ τοῖς Θεολόγοις αὐτῶν, ὅτι ὁ Πάπας ἐστὶν ὁ καθήμενος ἐν τῷ οἴκῳ τῷ Θεῷ, τετέστιν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ τῷ Χριστῷ ὡς Θεός, ἐκ ἐστὶ δὲ Θεὸς κατὰ τὸν Προφῆτῃ λέγοντα, Σὺ δὲ αὐθρο- 35 πῶ εἰ καὶ ὁ Θεός. εἰ δὲ ἐκ ἐστὶ Θεός, ἄρα καὶ δὲ ὁ Χριστός, ὁ γὰρ Χριστὸς Θεός, ἄρα ἐστὶν ὁ τῷ Χριστῷ ἀντικείμενος. παριστῶν δὲ τὸν λόγον τῷ αὐτῷ

ρω ἐρηλῖμα βέβηλα ὀνόματα, καὶ γὰρ ἐκείνῳ εἰς ὃν κυλεῖται ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία, καὶ δέεται αὐτῷ, καὶ ἔχει αὐτὸν Νυμφίον αὐτῆς, ἕως ἐπὶ πεφθαρῶς ὁ ἀντικείμενος αὐτῷ τῷ Χριστῷ, ἡ ἀφρόσυνος ἀπὸν, καὶ ὡς αὐτῷ ἡ μακαριότης αὐτῷ ὁ Πάπας ἡδωθήν, οἰσὸς Χριστός, περὶ ἧς τῆς μοναρχίας εἶπε καὶ ἡ Σίβυλλα κεφαλῇ οὐδὲν, Ἀνάξ πολύνερον 40 πάντα σεβασματα λύσει.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

40

Ὅτι ἐν τῇ παλαιᾷ Ἐκκλησίᾳ οἱ Τίτλοι καὶ τὰ βέβηλα ὀνόματα τῶν Παπῶν ἐκ ἦσαν, ἀλλὰ Γρηγορίου ἐβδόμου εἰσὶν ἐφύρεματα.

45 Οὐκ ἦσαν οἱ Τίτλοι καὶ τὰ ὀνόματα ταῦτα γνώριμα εἰς τὴν παλαιὰν Ἐκκλησίαν, καὶ μαρτυρεῖ ἡ γραφή, τῶν Σιωδῶν τὰ πρακτικά, τῶν πατέρων τὰ συγγράμματα, καὶ ἡ ἱστορία καὶ περὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας. ἀφ' ἧς δὲ ἡ ἀυτοκρατορία τῶν Ῥωμαίων ἡδένησε, καὶ ἤρξατο ἐκλείπειν, ἤρξατο ὁ 50 Πάπας λέγειν Θεός ἐμὶ ἔπι γαῖης. ὁ δὲ λέγει ὁ ἱερεσολύμων κύριος κατηγήσει ἐνδικαίῃ, Νυμφί ἐστὶν ὁποσάσια, ἀπέστησαν οἱ ἀνθρώποι τῆς ὁρθῆς πίστεως, ἐρχεται ὁ ἀντίχριστος ἔτι ὅταν πληρωθῶσιν οἱ ἡμεῖς τῆς Ῥωμαίων βασιλείας, σημεῖον δὲ, ὅτι

ὅτε ἔχον οἱ Ῥωμαῖοι τὰ κακὰ, καὶ ἤρξατο καὶ τὸ μέγιστον κακὸν ὁ ῥόγελος ἀφαιρεῖν πάντων μάλ- 45 λον καὶ ἔχαρον τὴν ἰταλίαν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων, τὸν Πάπας Γρηγόριον ὁ ἐβδόμος, οὗ καὶ Σιωδῶν ἡδένησε κατὰ Βασιλέων καὶ ἡγεμόνων, καὶ τὰ βέβηλα ταῦτα ὀνόματα καὶ καὶ τῆς ἀντιχριστικῆς Τίτλης αὐτὸς πρῶτος ἐφύρεται, ὡς μαρτυρεῖ ῥηχάρδος ὁ τῆς ἐν Παρισίοις Σοφίστας κα- 50 λεμένης Σχολῆς διδάσκαλος, εἴρηται δὲ αὐτῶν περὶ αὐτῶν ἐν πολλοῖς, καὶ ὁ ὀνέφριος περὶ γεγραμμένων εἰς τὰς σημειώσεις αὐτῶν εἰς τὸν Πλάτωνα πῶ βέβηλον αὐτῶν τῶ Γρηγορίου ζῶντος φανεροῦ αὐτὸν ὁποῖος ἀνθρώπος ἦν.

ὅτι λέγων ὁ Πάπας ἐαυτὸν μονάρχην, καὶ ἔπ' αὐτῷ βασιλέων, λέγει ἐαυτὸν μείζονα τῶν ἀποστόλων, ὡς καὶ τῆς αὐτοῦ τὸν Πάπαν Εὐγενίου ἐπιστολῆς τῆς Βενεδικτῆ, καὶ τῆς αὐτοῦ τὸ, Πᾶσα ψυχὴ, ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ τῆς χρυσοστόμου δέκνυται, ὅθεν ἀφ' ἐαυτοῦ ὁ Πάπας λαλεῖ.

Ὁ Βενεδικτῆς γράφων πρὸς Εὐγενίου Πάπαν τὸν τρίτον περὶ μαλέτης βιβλίῳ τρίτῳ κεφαλαίῳ δεκάτῳ λέγει Ἀμαρτανίας, ἐὰν ὡς ἄκραν ἔτω καὶ μόνον πρὸς θεὸν πῶς ἀποστολικῆς σε ἐξουσίας ἀπαταγῆσαν πιστῶς. εἰ τὴν λογίῃ, πρὸς ἀλλοτρίαν τὴν λέγοντα, οὐκ ἔστιν ἐξουσία, εἰ μὴ ἀπὸ θεοῦ, καὶ τὸ ἀκόλυστον, ὁ ἀντιστάμενος τῇ ἐξουσίᾳ, τῇ ἀπαταγῇ τῆς θεοῦ ἀντίθετος. καὶ, φησὶ γὰρ ἐτέρωθεν ὁ ἀπόστολος, Πᾶσα ψυχὴ ἐξουσίᾳς ὑπερεχούσας ὑποτασσέσθω, καὶ λέγει ὑπερεχούσας μίαν, ἀλλὰ πληθυστικῶς ὑπερεχούσας. ἐκ ἑσῶν ἄρα ἡ σὴ ἐξουσία μόνη πρὸς θεὸν. καὶ, τέρας ποῖος εἰ ἀφελὼν τῆς χειρὸς τὸν δάκτυλον, κρεμασθῆναι ποῖος ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὑπέρτερον τῆς χειρὸς καὶ σωτήριον τῶν βραχιόνων. ὁμοίον τι ἐστὶ τῆς, εἰ ἐν τῷ σώματι τῆς χειρὸς ἐτέρω τῷ τῷ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, παρὰ τὸ θεὸς διέθετο ταῦτα, ὥστε ἐξ ἑαυτοῦ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τινὰς, ἀποστόλους, τινὰς, πρεσβυτέρους, ἄλλους, εὐαγγελιστὰς, ποιμένας, διδασκάλους

πρὸς καθαρτισμὸν τῶν ἀγίων, πρὸς ἐργασίαν τῆς ἀσκησίας, εἰς οἰκοδομὴν τῆς σώματος τῆς ἐκκλησίας, ἐν οἷς πληθυστικῶς πάντα φέρεται, καθότι ἐκ ἑσῶν αὐτοῖς μίτη ἔσαι ὁ μείζων, ἀλλὰ μόνος αὐτὸς ὁ μείζων. Ὁ αὐτὸς γράφων πρὸς τὸν αὐτὸν Πάπαν, φησὶ, μὴ εἶναι τὸν Πάπαν ἡμυφίον τῆς ἐκκλησίας, ἡμυφίον γὰρ ἡ ἐκκλησία μόνῃ τῷ ἀρμοσυνίῳ αὐτῷ χειρῶν. πρὸς ἐτερον οὐταῦθα τὸ τῆς χρυσοστόμου, ὅς οὐ μίλην εἰκοστῇ τρίτῃ πρὸς Ῥωμαίους ἐξηγούμενος, 15 τὸ, Πᾶσα ψυχὴ, λέγει, καὶ ἀπόστολος ἡ, καὶ εὐαγγελιστῆς, καὶ πρεσβυτέρους, καὶ ἐπισκοπῶν. καὶ λοιπὸν ἐκ ἑσῶν μείζων τῶν ἀποστόλων καὶ πρεσβυτέρων ὁ Πάπας, ἐκ ἑσῶν ἐπ' αὐτῶν τῶν βασιλέων, ἐδέετο ἡ γερμονίαν ἄκραν ἔπ' αὐτῷ τῆς καθόλου ἐκκλησίας, λέγων 20 δὲ ὅτι ἔχει ταῦτα, λέγει ὅτι ἐστὶ μείζων τῶν ἀποστόλων, ἄρα αὐτὸς ἐστὶ κατὰ τὸν ἐπιστήμιον κεφαλὴν ἐξουσίᾳ ὁ ἀφ' ἐαυτοῦ λαλῶν, καὶ ζητῶν τῶν ἰδίων δόξαν, καὶ ἐπ' αὐτῷ τῷ θεῷ, καὶ τῷ ἐπὶ οὐρανῷ δῆλον.

ὅτι τὸ ὑπ' ἐξουσίας κείνεται τὸν Πάπαν, καὶ κεφαλῶν, ἢ ἡμυφίον καθόλου, ἢ διμάχαιον εἶναι, δέκνυται οὐταῦθα εἴτε Σωδότων καὶ διδασκάλων ἐξοχωτάτων ἄθεν.

Ὁ περὶ δὲ εἶπον ἀνωτέρω οἱ κανονισαί, ὅτι ὁ πρῶτος θρόνος ἐκείνεται, ἐδογματίσεν αὐτὸν ὡς τετρατῶνται καὶ ἡ ἐπὶ Σιλβέστρου τῶν ἀσκησιῶν ὁ γδοήκοντα ἐπισκόπων ἐν Ῥώμῃ Σωδότῳ κεφαλῶν εἰκοστῷ, λέγεται, ὅτι ὁ πρῶτος θρόνος ὑπ' ἐξουσίας κείνεται, ἔτε γὰρ ὑπὸ ἀντοκρατόρων, ἔτε ὑπὸ τῆς κλήρης, ἔτε ὑπὸ τῶν βασιλέων, ἔτε ὑπὸ λαῶν ἐκκλησίας κείνεται. δοκῇ ὁμοῦ ἀποδείξαι μετὸν, καὶ γὰρ κείνεται καὶ καθαρῶς, ὅθεν λέγει ὁ ἱερεὺς Νεὺς, ὅτι δὲ πάντας ἀνακρίνων, αὐτὸς ὑπ' ἐξουσίας ἀνακρίνεται, τῶν καὶ ψεύδων, καὶ τοῖς τῶν ἀποστόλων ἡθεῖν ἐσυμβάνει, καὶ ἔχει ἀνωτέρω πολλὰ πρὸς ἀδείματα ἐμόνον τὰς ὁρθοδόξους Σωδότους καὶ οἰκουμενικὰς καὶ τοπικὰς, ἀλλὰ καὶ τὰς ἐν Πίσσῃ καὶ Κωνσταντίᾳ καὶ Βασιλείᾳ, ὅθεν οἱ ἀπὸ τῆς ἐν Παρισίοις σχολῆς ἄθεν τῶν τῶν λόγων κείνεται εἶναι, λέγει γὰρ ἰωάννης ὁ ἱερεὺς καὶ ἄλλοι ἐξοχωτάτοι αὐτῶν διδασκαλοὶ ἐν ἐνὶ ῥήματι ἀποφαινό-

μενοι ταῦτα, οὐδὲν ἐν τῇ αὐτῇ ὑποθέσει πισυτέον, ἐὰν μὴ ὁμοφρονῶς τῷ φυσικῷ καὶ τῷ κανονικῷ Νόμῳ συμφωνῶσι οἱ λόγοι αὐτῆς, ἀλλὰ μὲν οἱ πρεσβυτέρους λόγοι ἀντίκεινται τῷ θεῷ καὶ τῷ φυσικῷ Νόμῳ, τετέστιν ὅτι ὁ Πάπας ὑπ' ἐξουσίας κείνεται, καὶ οἱ καὶ 35 οἱ ἄλλοι, ὅτι ἐστὶ μετὰ χειρὸν τῆς καθόλου ἐκκλησίας κεφαλὴ καὶ καθόλου ἡμυφίος, καὶ ἔχει ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ πᾶσαν γουινὴν καὶ ἀντοκρατορικὴν ἡγεμονίαν καὶ ἐξουσίαν ἀπολελυμένην καὶ δύο μαχαίρας, ἄρα ὁ Νικόλαος καὶ οἱ κατ' αὐτὸν δογματίζοντες καὶ 40 ἡ ἀσκησιῶν Σωδοὺς ἄθεν λόγον εἶπον, καὶ ἐκ ἐμὸς ὁ λόγος, ἀλλ' ὁ πᾶς, ἡγεμονίαν τῆς διαλόγου, ἡγεμονίαν καὶ τῶν ὁμοίως ὑπὲρ τῆς δόξης τῆς θεολογουμένων. ἴδε καὶ ἀνωτέρω βιβλίῳ ἐκτὲ κεφαλῆς δεκάτης Παραγράφου δεύτερον. ὅτι δὲ ἐπὶ 45 Σιλβέστρου Σωδότῳ συνεφαντῆται ὑπὸ τῶν ἰταλῶν, ἴδε ἀνωτέρω βιβλίῳ πρώτῃ κεφαλῶν ἐκταῖν.

ὅτι τὸ, ὁ μὴ παθόμενος τῷ Πάπᾳ ἐκ ἑσῶν χειρῶν, λείδοντι μυθῶν, ἐλέγχεται οὐταῦθα ὑπὸ τε ὁρίων πατέρων ἐγκρίτων καὶ τῶν αὐτῶν οἰκουμενικῆς Σωδόδος λεχθέντων μάταιον, ὡς μὴ βεβαιώμενον πρὸς τῆς γραφῆς.

Ἐπὶ δέκνυται μάταιον τῶν τῶν μυθῶν, τὸ, ὁ μὴ παθόμενος τῷ Πάπᾳ, ἐκ ἑσῶν χειρῶν, καθότι ἐβεβαιώται

βεβαιῶται ἡ γνώμη τῆς γραφῆς, καὶ γὰρ κατὰ τὸν
 μέγαν Βασίλειον ὁμιλία περὶ πίστεως, φανερώς ἐκ-
 τῆς πίστεως καὶ ὑπερηφανίας ἐστὶ ματηγορία ἡ ἀθε-
 τὰν τὴν πᾶν γεγραμμένων, ἢ ἐπασάγαν τὴν πᾶν μὴ γε-
 5 γραμμένων. καὶ Θεοδώριτος δαυτέρω Διαλόγῳ, μη-
 δὲς Φοσι τοιμάτω πρὸς πᾶν γραφὴν λαλεῖν. καὶ
 Ἀθανάσιος ἐν τῷ κατὰ Ἀνομοίων, Τὶ πρὸς ἡμᾶς δια-
 μάχεσθε, τὸς μὴτε ἀκῆαν μὴτε λέγειν πρὸς τὰ γε-
 γραμμένα παθομένης, λέγουσι τὰ Κυρίως, Ἐὰ μὲν
 10 τε ἐν τῷ λόγῳ τῷ ἐμῷ, ὅπως ἐλεύθεροί εἰσι. καὶ ὁ
 Ἱερουσόλυμων Κυρίως ματηγήσει τετάρτη, Δεῖ
 περὶ τῶν θείων καὶ ἀγίων τῆς πίστεως μυστηρίων μὴ-
 τε τὸ τυχερὸν αὐτῶν θείων πρὸς ἀδίδοται γραφῶν.
 καὶ Χρυσόστομος ὁμιλία περὶ τῆς οὐδοῆς τῆς δεκά-
 15 τῆς κεφαλῆς εἰς τὸν Ἰωάννην, Τὸν μὴ κεχηρμένον
 τῇ θείᾳ γραφῇ ἐν τῇ ἰδίᾳ δάξει, μὴ ἀπὸ τῆς θύ-
 ρας, ἀλλὰ ἀπαχθῶν ἀναβῆναι. Ἀποκορακίζουμι
 ἐν τῷ ἐφύρῳ τῆς πονηρίας θέσεως καὶ τὰς πει-
 θομένης αὐτῇ, ὡς μὴ τὰ τε Θεῷ, ἀλλὰ τὰ Ἰδέα λα-
 20 λῶντας. ἔτα Χριστιανὸς λέγεται. Ἐπὶ τῇ Χρυσῇ,
 καὶ πατιῆς ἅπῃ τῇ Πάπᾳ, πᾶσι δὲ ἔχῃ ὁ μὴ πα-
 θόμενος τῷ Πάπᾳ, ἀλλ' ὁ μὴ παθόμενος τῇ πρὸς
 δόξα τῇ Χρυσῇ, καὶ ἀπὸ ἐφύρῳ νῆα καὶ ἀγνώ-
 σα τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, εἰς ἐπὶ ὁ Πάπας, ἐκεί-
 25 νος ἔκ ἐστὶ Χριστιανός. Γραττιανός, Οὐαλοντιανός
 καὶ Θεοδόσιος οἱ Ἀυτοκράτορες γραφόντες Κωνσταντι-
 νουπόλει λέγουσι, Χριστιανὸς ἐστὶν, ὁ πιστὸς
 μίαν εἶναι Θεότητα ἐν ἰσῷ ἔχοντα Πατρός, ἴσον καὶ
 ἀγίον Πνεῦμα, ὁ δὲ πρὸς τὰ ἐκτὸς δόξαζον, Ἀίρε-
 30 τικός ἐστὶ. βασιλικὴν βιβλίῳ πρώτῳ Τίτλῳ πρώτῳ
 κεφαλῇ πρώτῳ. ὁ Ἱερώνυμος ὁμιλία τριακῆς
 τρίτῃ εἰς τὰς πράξεις τῶν Ἀποστόλων Φίλοι, Χρι-
 στιανὸς ἐστὶν, ὁ ἐμμένων τοῖς τῇ Κυρίᾳ διδάγμασι,
 καὶ ὁ Χρυσόστομος ὁμιλία δεκάτῃ ἑκτῇ, Χριστιανὸς
 35 ἐστὶν, ὁ πιστὸς τῇς γραφῆς. καὶ Ἀμβρόσιος βι-
 βλία ἑκτῇ κεφαλῇ ὡς αὐτῷ, Χριστιανὸς ἐστὶν, ὁ
 ἐμμένων τῇ πέτρᾳ, ἡτοῖ τῇ Χρυσῇ. τίνες δὲ εἶπον
 τῶν πατέρων τὸν μὴ παθόμενον τῷ Πάπᾳ Χριστιανὸν μὴ
 εἶναι; καὶ πῶς ὁ Βασίλειος ἐν τῇ τέλει τῶν κατὰ πλά-
 40 τος Ὁρῶν πολλὰ ἐπὶ περὶ τετίεστι Χριστιανός, καὶ τὴν
 τὸ ἴδιον Χριστιανὸς, ἐκ ἐμνήθη τῇ Πάπᾳ, ἐπαπειπὲν δὲ
 τῷ μὴ διδάσκοντι, ἐδὲς ἔτε πείθεται ἔτε πειθίσει-
 ται, ὁ δὲ Πάπας τὸς Ἀνατολικὸς ἐδιδάσκει, ἐδιδάσκον
 γὰρ οἱ ἀρχαῖοι Πάπαι καὶ αὐτεδιδάσκοντο, ἐν γὰρ
 45 τῇ πρώτῃ Συνοδῷ, ὡς ἔρηται ἀνωτέρω πολλὰς,
 καὶ μάλιστα βιβλία ἑκτῇ κεφαλῇ δεκάτῃ Πατ-
 ράφῳ δαυτέρω μόνον τρεῖς ἦσαν ὑπὸ τῆς Δυτικῆς Ἐκ-
 κλησίας, ὁσῖος Κεδρέβης, Βίτων καὶ Βικέντιος,
 πάντες δὲ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες ἦσαν καὶ Ἀνατολικοί,
 50 καὶ ἐν ταῖς Διαλέξεσιν εἰς ἣν ὁ ὁσῖος Δυτικός, πάν-
 τες δὲ οἱ λοιποὶ Ἕλληνες, ὡς γράφει καὶ ὁ Γελάσιος.
 ἐν τῇ δαυτέρᾳ ἐδὲς ἦν ὑπὸ τῆς Ρώμης. ἐν τῇ
 τρίτῃ ἦν μετὰ τῶν λοιπῶν ὁ πρῶτος Διδασκα-
 λὸς Κυρίως ὁ Ἀλέξανδρος, ὡς πᾶσα ἡ Ἐκ-
 κλησία καὶ ὁ Πάπας Κελεσί, καὶ αὐτὴ ἡ πᾶσα

ἐμαρτύρησον, ὑπὸ δὲ τῆς Ρώμης μόνον ἦσαν τρεῖς,
 καὶ ἐδὲς ἑτεροί, καὶ ἔται ἡ ἄθον μετὰ πᾶν ὑπὸ φασιν
 τῆς Συνοδῆς. ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἦσαν μόνον τρεῖς
 Ρωμαῖοι, οἱ δὲ λοιποὶ ἑξακόσιοι εἰκοσιπέντε πάντες
 Ἕλληνες ἔξετασται καὶ τῆς πίστεως οὐδικοί. ἐν τῇ πέμ-
 πτῃ ἐδὲς ἡ Ρώμη ὡς καὶ ἐν τῇ δαυτέρᾳ, ἀλλ'
 οἱ πάντες Ἀνατολικοί. ἐν τῇ ὅτῃ ἦσαν ὡς καὶ ἐν τῇ
 τετάρτῃ. ἐν τῇ ἐβδόμῃ καὶ ὅκτῃ τρεῖς Ρωμαῖοι, οἱ
 δὲ λοιποὶ πάντες Ἕλληνες, ἔξετάζοντες καὶ τῇ Πα-
 τριάρχῳ καὶ τῇ Πάπᾳ τὰς ὑποθέσεις καὶ τὰς μαρ-
 τυρίας καὶ τὰ κωδίκια, καὶ βεβαιῶντες ὑπὸ τῇ πᾶν
 γραφῇ καὶ τῶν ἐγκρίτων πατέρων τὰς ὑποθέσεις
 αὐτῶν. ἐδιδάσκον ἐν οἱ ἀρχαῖοι Πάπαι καὶ ἐδιδάσκον-
 το, ὡς ἡ περὶ βεβαιῶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας,
 καὶ ἡ ἐν Χαλκηδόνι βεβαιῶ ἐν τῇ πρὸς τὸν Βασιλέα
 Μαρκαριανὸν ἐπιστολῇ αὐτῶν. εἰ δὲ νῆα καὶ
 ἀλλὰ μετὰ αὐτὴν τῇ γραφῇ καὶ τοῖς πατέρεσιν
 ἀνόμοιοι ἐφύρῳ καὶ εἰς καταστροφὴν τῶν ἐκκλησια-
 στικῶν δογμάτων καὶ ἡθῶν καὶ πρὸς ἀθέτων. τρίτον
 ὅτι ἐδιδάσκον μὴ πείθεσθαι τὸν Χριστιανὸν τῇ Αἰρετικῇ
 Πάπᾳ, ἀλλὰ μόνον τῇ ἀγίᾳ καὶ τῇ πειθόμενῃ ταῖς οἱ-
 κουμενικῇς Συνοδοῖς, γινώσκοντες γὰρ πρῶτον εἶναι τὸν
 Πάπαν, ἀλλ' ἐκ τῶν τῇ Χρυσῇ ἡ τῇ Ἀποστόλῳ, ἀλλ'
 ὑπὸ τῇ πατέρων, καὶ δὲ ἑκάστον Χριστιανὸν ἀκολου-
 θῶν τῇ Πάπᾳ ὅτε διορίζει καὶ ἐκδικεῖ τὰ τῶν οἰκου-
 μενικῶν Συνοδῶν, καὶ ἐν τῇ τῇ πρὸς τὸν Πάπαν καὶ
 τοῖς λοιποῖς Πατριάρχασι, καὶ γὰρ ἐδέχεται τὸ μᾶ-
 λον καὶ τὸ ἥτιον ἡ ἀλήθεια, εἰ γὰρ καὶ ὑποπίπτει τῷ
 αὐτοῦματι ὁ ἀπειθῶν ταῖς οἰκουμενικῇς Συνοδοῖς, ἐκά-
 55 στη δὲ οἰκουμενικῇ Συνοδῷ ἐστὶν ἀθετοῦμα πολλὰν
 ἀνακεφαλαιωμένων εἰς τὸς πρῶτος Πατριάρχας, ἀναγ-
 κη καὶ τοῖς πέντε πείθεσθαι ἐκ μόνον τῇ Πάπᾳ, καὶ μάλι-
 στα ὅτε διδάσκει Αἵρεσιν, ἢ ἢ ἀλλότρια τῆς γραφῆς καὶ
 τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπεὶ ὁ Πάπας πρῶτος ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ,
 ἀλλ' ἐκ ἀληθείας ἀπὸ τῶν εἶναι πρῶτον, ἐδέχθη γὰρ
 ἀνωτέρω πόσαι Πάπαι ἐγένοντο τῆς ἀληθείας πα-
 ραχαράται ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλαις, ἀλλ' ἀληθείας ὁ
 σοφὸς καὶ ἀγίος καὶ ἀπὸ τῶν Πνεύματος φωτισμένος ἐν
 τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὡς οἱ Ἀπόστολοι ἰδιώται ὄντες, καὶ ὑπὸ
 τῇ Πνεύματος φωτιζόμενοι, εἶπον καὶ ἔγραψαν ὑπὲρ
 τῶν σοφῶν τὰ ἐξαίρετα, καὶ ἀπὸ τῶν οἰσοφοῖ πατέ-
 60 ρες ἐν ταῖς Συνοδοῖς ἐδιδάσκον, ὅσον καὶ οἱ Πάπαι
 εἰς τὰ συγγράμματα αὐτῶν καὶ εἰς τὰς ὑποθέσεις αὐ-
 τῶν ἐπεμπον εἰς τὰς οἰκουμενικὰς Συνοδοὺς, καὶ αἱ Συνο-
 δοὶ ἐν ταῖς ὁροῖς καὶ ταῖς ὑποθέσεσιν αὐτῶν τὰς ἀγίας
 πατέρας ἐπισέφερον μαρτυρίας, καὶ ἴδε ἀνωτέρω τὸς
 ὅπως ὁσῖος Συνοδὸς, καὶ δὴ καὶ ἡ ὅτῃ καὶ ἐβδόμῃ
 αἱ Συνοδοὶ ἐκ εἶπον δὲ πείθεσθαι τῇ Πάπᾳ, ἀλλ'
 τοῖς ἀγίοις πατέρεσιν καὶ διδασκάλοις, ὡς εἶπε καὶ Γρη-
 γόριος ὁ δαυτέρως ἐν ταῖς πρὸς τὸν Ἰσαυρὸν ὑποστο-
 λαῖς αὐτῶν. ὅσον ὁ Ἀμβρόσιος κεφαλῇ δαυτέρᾳ
 περὶ τῆς ἀξίας τῆς Ἱερουσολῆς λέγει, Ἀπὸ τῶν καὶ
 ὁ πόμῃον ἐμὸν καὶ ὁ μακάριος Πέτρος ἐδέ-
 65 ξατο, ἀλλὰ καὶ μετ' ἡμῶν ἐκείνα ἐδέξατο, καὶ μετ'
 ἐκείνων ἡμεῖς ἐδέξαμεθα. καὶ ὁ Κυπριανὸς βιβλίῳ
 τετάρτῳ

τρίτῃ ἐπιστολῇ δεκάτῃ τρίτῃ, εἰ γὰρ φησι καὶ πο-
λλοὶ ὑπαρχοῦναι ποιμένες, μίαν ὁμωσ πείνουν ποι-
μάνοις, καὶ τὰ καθόλου ἐσθλὰ, ἀλλὰ ὁ κύριος τῷ
ἰδίῳ περιποιήσας αἵματι, συνάγει καὶ περιθάλλ-
πειν ὀφείλου, καὶ ἀπλῶς οἰσοφοὶ καὶ ἄλλοι πατέ-
ρες τῆς οἰκουμενικῆς φωνῆς καλῶνται ὑπὸ τῆς ἐβ-

δόμης συνόδου, δι' ἣν αὐτῶν παύσονται πάντες οἱ
Χριστιανοὶ καὶ αὐτὸς ὁ Πάπας, ὅπερ ὁ θεὸς Χριστιαν-
οὺς εἶναι, τοῖς θεοφόροις πατέρεσι, καὶ ἡ ἀναπαύειν.
οἱ μὴ παθόμενοι τοῖς ἀγίοις πατέρεσι, ἀλλὰ τρεῖς κεί-
νονται τῆς ἐκκλησίας, ἐμὴ καὶ οἱ μὴ τῇ Πάπῃ τῆς
Ῥώμης παθόμενοι, καὶ ἄλλοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ 5'.

ὅτι ἐκ τῶν ἀθεσάμενων συνόδων καὶ ἐγκρίτων ἀγίων τῷ Πάπῃ ὑπὸ τῶν ἐκείνου κυριευθῶν μέχρι θανάτου ἰο-
τάς μὴ τοῖς ἀγίοις πατέρεσι καὶ ταῖς συνόδοις, ἀλλὰ τῷ Πάπῃ παθόμενοι, μὴ εἶναι Χριστιανούς.

Ὁ ἅγιος κυριευθὼς ἐν ἐπείθῃ τῷ Πάπῃ περὶ ἀνα-
βαπτισμῶν, ἀλλ' ἀντίτῃ ὡς γράφει αὐτὸς ἐν τῇ πρὸς
Πομπηϊὸν ἐπιστολῇ, καὶ μάλιστα ἀντίτῃ διὰ δύο με-
γάλων συνόδων. τὸ αὐτὸ ἐποίησαν ὁ καισαρεῖας θεο-
μιλιανὸς καὶ ἔπειτα ὁ τσρσῆ, ἀλλ' ἡ ἐκ ἀντιοχείας καὶ
τῆς θαυμασταύτης συνόδου ἁγίως ἔχα αὐτάς. περὶ
τῆς Πάπας ἀντίτῃ τῷ Πάπῃ συνοδικῶς ὁ ἔφιστος Πε-
λυκράτης καὶ οἱ ἄσσανοὶ ἐγκρίτοι ἐπίσκοποι, ἀλλ' ἦσαν
οἱ ἀντιθέμενοι τῷ Πάπῃ Χριστιανοὶ καὶ οἱ πλείους ἄλλοι.
ὁ Πάπας Βίκτωρ ὠφείλει τοὺς ἐκκλησίους τῆς Αἰα-
πολῆς διὰ τὸ Πάπα, ἀλλ' ἀντίτῃ αὐτῷ καὶ ὠνείδισεν
αὐτῷ ὁ Λεγδένων ἅγιος Εἰρηναῖος, καὶ πᾶσαι αἱ ἐκ-
κλησίαι καταφρονήσαν τὴν ἐπιταγὴν αὐτῆς. ὁ Πο-
λύκαρπος Σύμωνα ἤρισε μετὰ τῷ Πάπῃ ἀνικήτη
διὰ τὸ Πάπα, καὶ ἐμόνον ἐκ ἐπείθῃ αὐτῷ, ἀλλὰ καὶ
ἀντίτῃ, καὶ μάλιστα ἐκ τῆς Ῥώμης, καὶ εἰς ὁ Πο-
λύκαρπος ὑποσημειῶν ἅγιος, ὅτε δὲ ἡ πρώτη Σύ-
νοδος διώρισε περὶ τῆς Πάπας, πάντες ὑπέκρινον.
περὶ τῆς ἀναβαπτισμῶν καταφρονήσαντες ὁ μέγας Βασι-
λεὺς τῶν παπικῶν ἐπιταγῶν, Σύνοδον ἐποίη-
σεν, ὅθεν τῇ δευτέρᾳ οἰκουμενικῇ συνόδῳ διορισθῆναι
περὶ τῆς βαπτισμῶν πάντες ἐπέδυσαν. οἱ Ῥω-
μαῖοι τῷ Ἀθανασίῳ καὶ ἡ τῷ Πάπῃ ἐπέδυσαν πε-
ρὶ ἐκείνης καὶ ὑποστάσεως, ὡς μαρτυρεῖ ὁ θεολόγος
ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν ἐγκυρίῳ. ὁ Πάπας Λιβέριος, ἐπ-
πόντος αὐτῷ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου, Ποσὸν εἰ μέ-
ρες τῆς οἰκουμένης, ὅτι σύμῳτος τῆς οἰκουμένης πᾶσι
ἐρίων καὶ ὅλη τῆ κόσμου λύσις, ἐκ ἔπειτα ὅτι Βα-
σιλεὺς μὴ ἀντιλέγει τῷ Πάπῃ, ὅ ἐπέδυσαν πάντα
Χριστιανὸν ἀνάγκη, ἀλλ' ἔπειτα Σύνοδον ἀθροίσαντες καὶ
διορίσθαι πᾶσι δέον. ὁ Πάπας Δάμασος ἐδικαιώ-
σε τὸν οὐκ ὀπίσθιον ἀπατηθῆναι ἐξ ἀπλότητος, ἐκ ἐπεί-
θῃ δὲ αὐτῷ ὁ θεολόγος Γρηγόριος, ἀλλ' ἔστιν ὁ
Γρηγόριος ἅγιος. ὁ μέγας Βασιλεὺς κατέκρινε
τῶν Παπῶν τὸ ὑπερήφανον ἦθος, καὶ ἐμαρτύρησεν
αὐτὸς μὴ εἶναι πᾶσι ἀλήθειαν, καὶ τὸ δὲ χεῖρον
κακόν, ὅτι μὴτε διδάσκειν ταῦτα αὐτοὶ ἔχοντες, ἀλλὰ
καὶ πείσσει ὁ Βασιλεὺς. ὁ Ἀντιοχείας Φλαυιαν-
ὸς ἐκ ἐπείθῃ τοῖς Πάπαις, ἀλλὰ μάλιστα τρισὶν
ἀντίτῃ, ἀλλ' ἦν Χριστιανός. οἱ πατέρες τῆς δευτέ-
ρας συνόδου χωρὶς τῆς τῷ Πάπῃ γνώμης ἤθροισαν
τῇ συνόδῳ, καὶ ὑπερὶν καλέσαντες αὐτὴν αὐτὴς
ἐς τὴν συνόδον ἦν αὐτὴς ἤθροισεν ἐν Ῥώμῃ, διὰ τὴν ὡς

λογον θεοθυσίαν ἐκ ἤκεσαν αὐτῇ, καὶ δὴ καὶ τὸν
ὡς τῷ Πάπῃ διωκόμενον Φλαυιανὸν εἰς τὴν θρό-
νον Ἀντιοχείας ὑποκατέστησαν. μελέτιον τὸν Ἀντιο-
χείας ἐκ ἐδέχετο οἱ Παπαι, μάλιστα ἀντιχευρό-
νησαν κατὰ τῆς ἁγίας τὴν Παυλίαν, ἀλλ' οἱ πατέρες
τῆς δευτέρας συνόδου καὶ πᾶσαι ἡ ἀναπαύειν τὴν μὴ
μελέτιον ἔχον ἄλλοι, τὸν δὲ Παυλίαν ὡς ἀπομύ-
ο Ἀλεξανδρείας θεοφίλος ἐμάχετο τῇ ἐκκλησίᾳ τῆς
Ῥώμης, ὡς μαρτυρεῖ ἡ ἐκ Κωνσταντίνου Σύνοδος Κα-
νόνοι ἐκαστῶ ἐκτὼ, ἀλλὰ καὶ αὐτοὶ ἀντιλέγων τῷ Πά-
πα, ὡς Χριστιανὸς ὁ θεοφίλος, καὶ μάλιστα ἅγιος.
ἐπεμψεν ὁ Πάπας ἱεροκένυτον Λεγάτον εὐσεβῆς εἰς
Βυζάντιον Σύνοδον ἵνα ἀδωσῶσι τὸν Χρυσόστομον, οἱ δὲ
Κωνσταντινουπολίται ἐκένετο ἰδίῳ καὶ εὐσεβῆς, ἀλλ'
ἦσαν οἱ καταφρονήσαντες τῆς παπικῆς πειθαρχίας
Χριστιανοὶ καὶ ὁρθόδοξοι. ὁ Πάπας Λέων ὁ πρῶτος ἡ-
γραψε πρὸς τὸν μικρὸν θεοδόσιον τῆς πειθαρχίας γενέ-
σθαι Σύνοδον εἰς τὴν ἰταλίαν κατὰ τῆς Διοσκόρου, ὁ δὲ
Βασιλεὺς ἐμόνον ἐκ ἐπείθῃ, ἀλλὰ καὶ ἀντίτῃ. ὁ αὐτὸς
Λέων ἐβεβλήκει τὸν Στέφανον εἰς τὴν ἔφεσον, καὶ τὸν
θεοδώριον ἔγραψεν ὑποκατασταθῆναι, ἀλλ' ἡ ἐκ Χαλ-
κιδόνος Σύνοδος τὸν μὴ Στέφανον τῆς θρόνου ἀπέδωκε, τὸν
δὲ θεοδώριον ἀπέβαλε, καὶ ἐδέξατο ὅτι αὐτοὶ θεομάτισε
ἐκ τῆς πρὸς Νεφέριον, καὶ δὴ καὶ περὶ τῆς Κωνσταντινουπόλεως
καὶ τῆς Σύνοδος, καὶ ἰδίως πάντες οἱ ἐπίσκοποι τῆς
Αἰατολῆς αὐτῶν τῷ Πάπῃ Λέωνι, ἀλλ' ἦσαν Χρι-
στianoὶ πάντες οἱ ἀνταπόντες τῷ Πάπῃ, καὶ πάντες
ἐκείνοι ἄλλοι. Εὐθύμιος καὶ μακεδόνιος οἱ Κωνσταν-
τινουπόλεως Πατριάρχαι ἐμνημόνεον τῆς Ἀκακίᾳ ἐν
τοῖς διπύλοις, καὶ ἐναντιῶντο τοῖς Πάπαις ἀνθεμα-
τίσαι τὸν Ἀκάκιον ἐπιτάττειν, ἀλλ' ἦσαν Χριστι-
ανοὶ, καὶ μάλιστα ἄλλοι. Ἰωάννης ὁ μαζέντιος καὶ
οἱ μοναχοὶ σκῶσαι αὐτῶν τῷ Πάπῃ ὀργισθῆναι, ἀλλ'
ἐκείνους αὐτὸς κατέκρινεν, ἦσαν δὲ Χριστιανοί. ὁ
Κωνσταντινουπόλεως Μηνᾶς αὐτῶν τῷ Πάπῃ Βιγίλιον,
καὶ ἀκοινονησίαν κατακρίνας, ἀκοινονησάσας ἀποπῆ-
ραγεν, ἀλλ' ἔστιν ὁ Μηνᾶς ἅγιος. ἡ πέμπτη οἰκου-
μενικὴ Σύνοδος τὸν Πάπαν Βιγίλιον κατέκρινεν, ὅθεν
ὁ Βασιλεὺς ἐκείνους ἐξέλεσε διὰ τὴν ἀπάθειαν,
ἀλλ' ἔστιν ἡ Σύνοδος ἁγία καὶ καθολική, καὶ ὁ ἱερα-
νικός ὑπὸ τῆς ἐκτῆς συνόδου λέγεται ἅγιος. ἡ
ἐκ Κωνσταντίνου Σύνοδος αὐτῶν τοῖς Πάπαις καὶ διὰ
λόγων καὶ διὰ ἁγίων καὶ διὰ ἐπιστολῶν, καὶ ὁμῶς

ἐστὶν ἁγία καὶ ἱερὰ Σύνοδος . πολλοὶ κατέκριτον
 τινὰς μεμφομένους τὰς μὴ παθομένας τῇ Ἀποφάσει
 τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας ὡς πῶς νησεῖαν τῷ Σαβ-
 5 βάτι, ἀλλ' οὐκ ἔβδωσαν τὰς μὲν διαιρέσεις περὶ
 τὰς τὸν Πάπαν κατέκριτο, τὰς δὲ ἐναντιώμενους
 ἐδικαίωσαν . Γωάννης ὁ νησεύτης, ὃν ἡ ἐβδόμη Οἰκ-
 μενικὴ μαρτυρεῖ ἅγιον, ἀντεφέρειτο πρὸς τὸν Πάπαν
 ὡς πῶς Οἰκουμενικὸς ἀρσηγορεῖν καὶ ἀντέλεγεον ἀπα-
 10 φανδὸν καὶ πάση ἀσχηδί, ἐκ ἑσπέρου ὅμως μῆτε οἱ
 τότε Πάπαι Πιλάμους καὶ Γρηγόριους, μῆτε οἱ
 τότε καὶ Πατριάρχαι καὶ λοιποὶ Ἐπίσκοποι, μῆτε
 Βασιλεῖς, μῆτε οἱ λοιποὶ σοφοὶ καὶ οἱ ἰδιώται τὰς
 τοιαύτας μὴ εἶναι Χριστιανούς . κατὰ τὸν μέγαν Μάξι-
 15 μον οἱ Κωνσταντινῆ πολῖται ἐπελάμβοντο τῶν συνοδι-
 ῶν καὶ τῶν Πάπα, ἀπολογούμενοι δὲ οἱ Ῥωμαῖοι ὡς τὰ
 ἅγια Μαξίμου ἔποντο πῶς λύσει Ἐκκλησιαστικῶς, πῶς
 δὲ ἐκ ἐλπίσεως οἱ τότε Ῥωμαῖοι ἔτε μὲν οἱ Κωνσταν-
 20 τινεπολίται ἔτε ὁ Μάξιμος, ὃν οὐ μὴ τῷ Πάπῃ πει-
 θόμην ἐκ ἑσπέρου Χριστιανός ; ἡ κατὰ Φωτίου Σύνο-
 25 δος διόριζε κατὰ τὸν δεκάτω τρίτῳ, εἰ γινώσκουσιν
 ἐν οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ἀμφιβολία περὶ τῆς ῥωμαϊ-
 κῆς Ἐκκλησίας, χρηρῆ δέχεσθαι πῶς λύσειν, καὶ ἡ
 ὠφελεῖσθαι ἡ ὠφελῆναι, εἰ δὲ ὠφελήσεται ἡ Ἐκ-
 κλησία Ῥώμης, πῶς τῷ Πάπῃ δεῖ πείθεσθαι καὶ
 30 μὴ κατὰ πρῶτον λόγον τῇ Οἰκουμενικῇ Συνόδῳ ; ὁ

Κωνσταντίνος πόλεως Ἰγνατίου ἀντίστοιχον τῷ Πάπῃ Ἰωάν-
 νῃ ὡς πῶς Βαλαάριον, ὡς φαίνεται ἐπιστολῇ ἐβ-
 35 δομηκοσῇ ὁγδόῃ, ἀλλ' οἱ Ἰγνατίου πῶς ἀγανάκτησιν
 αὐτῷ εἰς ἐβδόμη λογισάμενοι, πῶς Βαλαάριον ἐκ ἔδω-
 κε, καὶ ἀπέθανεν, ἔχουσιν ὅμως αὐτὸν καὶ οἱ λα-
 τῖνοι ἅγιον . ἡ ἐν Τρελλῶν Σύνοδος ἐκ ἐπείσεθι τῷ
 Πάπῃ κακῶς νομοθετεῖν ἐν τῇ Ῥώμῃ, ἀλλὰ νό-
 40 μους ἔδωκε περὶ τῆς νησεῖας τῷ Σαββάτι καὶ τῷ
 γάμῳ τῷ Ἱερῶν καὶ τῷ Πάπῃ, ὅμως ἐστὶν ἁγία, ὡς
 μαρτυρεῖ ἡ ἐβδόμη ἁγία Σύνοδος καὶ ὁ Πάπας Ἀδρια-
 νὸς ὁ πρῶτος . τὸν Φώτιον αἰεθεμάτισαν ἐνέα
 Πάπαι, ἀλλ' ἐνώπιον πάσης τῆς βασιλείας Ῥωμαίων
 καὶ πασάν τὴν Ἐκκλησίαν ἡ ἐν Κωνσταντινῇ πόλει ἡ
 Κωνσταντῖν τῷ Προφητοφόντῃ τῆς ἐνώσεως Σύνο-
 45 δος ἐβόησαν, Ἀπαντα τὰ κατὰ Ἰγνατίου καὶ Φω-
 τίου τῶν ἀγιωτάτων Πατριαρχῶν γραφεῖται ἡ λα-
 ληθὲντα, ἀνάθεμα . καὶ ὁ Ἀδριανὸς Πάπας ἐν τῇ
 κατὰ Φωτίου ἐν Ῥώμῃ Συνόδῳ ἔλεγε, Δὲ καὶ τὰς
 μικρὰς κατεξαιρέσασθαι τῶν Αἰρετικῶν Παπῶν, καὶ
 50 μὴ υποτάσσασθαι . ἴδε ἀνωτέρω βιβλίῳ τέταρτῳ κε-
 φαλαίᾳ πέμπτῃ Παράγραφον ὁγδοόν, καὶ βιβλίῳ
 ἑκτῷ κεφαλαίῳ δεκάτῃ Παράγραφον τέταρτον, καὶ
 βιβλίῳ πρώτῃ κεφαλαίῳ ἑχατὸν, καὶ βιβλίῳ δέ-
 55 κτῷ κεφαλαίῳ ἑχατῷ Παράγραφον ἑχατὸν .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

ὅτι οἱ παπισαὶ ὡς τὸ πείθεσθαι τοῖς μετὰ τὸ χάσμα δογματίσασιν Πάπαις πιστεύειν εἰς τὰς Πάπας, πα-
 30 πισαὶ λέγονται, οἱ Φωτιανὸς ἡμᾶς τὰς τῶν πατρικῶν δογμάτων ἐγκρατεῖς λέγοντες, δεικνύοντες Φιλάροι.

Ἀλλ' ἐδ' αὐτοὶ οἱ παπισαὶ τοῖς ἀρχαίοις Πάπαις πεί-
 35 θονται, ἀλλὰ τοῖς νέοις, καὶ οὐ ταύτης τῆς πα-
 ραγραφῆς ἐπέσπου χεδὸν εἰς πενήκοντα αἰρετι-
 κα φρονήματα, ἅτινα ὁ φιλομαθὴς ἰδέτω ἐν Γωάρ-
 ριον τὸν Κορέσιον ἐν τοῖς πρὸς τὸν Βελλαρμίνον περὶ
 τῆς ἀρχῆς τῶν Πάπα ἀπὸ ῥητορικοῦ . ἐν αὐτῷ δὲ
 40 δῆλον, ὅτι οἱ Λατῖνοι ὡς τὸ ποιοῦν καὶ μετὰ τὸ
 σχίσμα δόγμα πίστεως ἵνα πιστεύῃ εἰς τὸν Πάπαν Ῥώμης
 ὅστις βέλεται σωθῆναι, λέγονται δικαίως παπισαί .
 τὸ δὲ τὰς παπισὰς λέγειν Φωτιανὸς ἡμᾶς τὰς ὀρθο-
 45 δόξας τὰς κρατύνοντας τὰ ἀρχαία καὶ τὰ ἀποστολικά καὶ
 πατρικά ἀκροτόμια, ἐπὶ πρῶτης Φλυαρίᾳ, κα-
 θότι ἡμεῖς εἰς μόνον τὸν Χριστὸν πιστεύομεν καὶ τὸν
 50 Πατέρα καὶ τὸ Πνεῦμα αὐτῶ, καὶ εἰς ἐδόξα ἔτερον,
 μάλιστα ἔτι τῶν Λατίνων ὁ λόγος ἐστὶν Αἰρετικῶν
 ἰδίῳ, ὁ γὰρ Κωνσταντῖνος ἔλεγε τὰς ὀρθοδόξους Κορ-
 νηλιανὸς, τὰς δὲ αὐτῷ ἐπαρμένους ἔλεγε Καθαρὰς,
 55 ὡς φησὶν ὁ Ἀλέξανδρος Εὐλόγιος πρὸς Φωτίου ἀ-
 ναγνώσει ἑκατοστῇ ὁγδοηκοστῇ δούτῃ, καὶ ὁ τρι-

δέκτος Φιλόπονος Ἰωάννης πῶς ἐν Χαλκηδόνι Σύνο-
 60 δον Νεστοριανῶν ἔλεγε, ὡς Φωτίου φησὶν ἀναγνώσει
 πεντηκοστῇ πέμπτῃ . καὶ οἱ Ἀρσανοὶ ἐν Ἀντιοχείᾳ τὰς
 ὀρθοδόξους Εὐσαθιανὸς καὶ Παυλιανὸς ὠνόμαζον,
 ὡς ἡγεῖτο Παῦλος καὶ Μελέτιος, Ἐρμείας βιβλίῳ
 ἑκτῷ κεφαλαίῳ εἰκοστῷ πρώτῳ . καὶ Ἀπολιναρίου
 ὁ Ἱεραπόλεως λέγει, ὅτι οἱ περὶ τὸν Μοντανὸν τὸν
 Αἰρεσιάρχην Προφητοφόντας ἐκάλεν τὰς ὀρθοδόξους
 65 ὅτι μὴ τὰς ἀμετροφώνους αὐτῶν Προφῆτας ἔδελον-
 το, Εὐσέβιος βιβλίῳ πέμπτῳ κεφαλαίῳ δεκάτῳ
 ἑκτῷ . καὶ Βασίλειος ὁ μέγας γράφει τοῖς υἱοῖς
 Ἀσκηταῖς, λέγει περὶ τῶν Ἀρειανῶν, τοῖσι καὶ πῶς
 ἐν Νικαίᾳ Διαβάλλει πῶς, καὶ Οἰκουμενιστὰς ἡμᾶς
 ὀνομαζοῦν . καὶ ὁ ἄγιος Ἀέτιος ὁ τῶν Αἰρετικῶν ἐση-
 70 γητὴς Χρηστὰς ἐκάλεν τὰς ὀρθοδόξους, ὡς ὁ Νύστος
 Γρηγόριος μαρτυρεῖ . καὶ ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος
 μονοθελήτης ὢν, ἔλεγε ἐν τῇ ἑκτῇ οἰκουμενικῇ τὰς
 ὀρθοδόξους Μαξιμιανὸς, ὅσον καὶ οἱ Λατῖνοι τὰς ὀρ-
 75 θόξας Φωτιανὸς καλεῖντες, τὴν μίαν εἰς τὴν Αἰρετικῶν .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

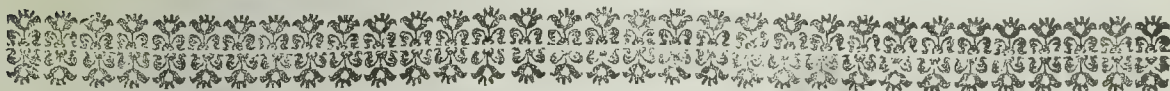
ὅτι τὸ πείθεσθαι τῷ Πάπῃ, ἐκ πάντων ἀπλῶς Ἐκκλησιαστικῶν καὶ ἱστορικῶν χρισματικῶν δεικνύται, ὡς
 80 δ' ἑκάτῃ ψήφῳ, τῆς κοινότητος, καὶ κεφαλῇ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁ Χριστός .

Καὶ οὗτοι οὐ λόγῳ ἔτι καὶ βλασφημία σα-
φὴς βλασφημον δὲ καὶ νέαν πίσει ἡ Ἀνατολι-
κὴ Ἐκκλησία εὐδέχεται, γράφει γὰρ ὁ μέγας Βα-
σίλειος τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀντιοχείῳ, ἡμεῖς νεωτέρων πίσει
εὐδεχόμεθα, ἀλλ' ὡς περὶ τῶν πατέρων ἐδιδάχθημεν
πιστεύομεν. καὶ Ἀθανάσιος λόγῳ περὶ τῆς ΠΑΝΤΑ-
ΜΟΙ ΠΑΡΕΔΟΘΗ, Ἀληθινὴ φησι διδασκαλία ἐστίν,
ἥτις τῶν πατέρων ἐκδὸν ἀφίξετα. ὁ δὲ λόγος ἔπος τῆς
πέθεσθαι τῇ Πάπᾳ σχισματικὸς ἐστίν, καὶ γὰρ ἐκ τῆς

ἱστορίας, ὅτε ἐκ τῶν πατέρων, ἡ βασιλείων, ἡ
σωμότητων, ἡ ἐπισκοπῶν, ἡ ἱερατικῶν ἀρχαίων, ὅτε
ἐκ τῶν ἐπισκευόντων Αἰρετικῶν ἐκ τῶν Ἐκκλησίων
καὶ διδόντων λιβέλλας ταῖς οἰκουμενικαῖς συνόδοις,
ὅτε ἐκ τῶν ὑμνωδῶν, ἡ ἀσκητῶν, ἡ τῶν μεταφρασ-
τῶν συγγραψάντων τὰς τῶν ἁγίων βίβλους ἐξέστη, ἀλ-
λά πάντες κοινῶς καὶ ἰδίως τῶν ἐκείνων ψῆφον τῇ
κοινοτητὶ τῆς Ἐκκλησίας ἀκούσαν, καὶ τῆς καθό-
λης Ἐκκλησίας μίαν κεφαλὴν εἶναι τὴν χριστόν.

10

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β΄.

Ελεγχος τῶν δογμάτων τῆς Πάπας Νικολάου βλασφημίας, ἥτις ἐστίν, ὅτι πολλοὶ οἱ παπῆς, καὶ ἀπὸ τῆς ὁρθοδοξίας.

15

Πρὸς δὲ τὸν δούτερον ἐπείγειν, ὅτι δὲ ἡμᾶς διατρέ-
ψας καὶ τὰς ἀπὸ τῶν πατέρων καταστάσεις τῆς Ἐκ-
κλησίας, ἡ δὲ καταστάσις τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἀνα-
τολικῆς ἡ δὲ Νικολάου ἐκ τῆς ἐκείνης καὶ ἀσυνήθους,
ἀλλ' ἀρχαία καὶ συνηθὺς, Νικέλαος δὲ ὑποκρινόμε-
νος μὴ εἰδέναι τὸ πλῆθος τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας,
λέγει ἄλλα αὐτ' ἄλλων, εἰπὼν ὅμως καὶ ὀλίγοι οἱ
Ἀνατολικοί, πάλιν κακῶς εἰπὼν ὁ Νικέλαος, καθό-
τι ὡναντία εἶπε τῷ διηγήσει καὶ τοῖς πατέρεσι. κατὰ
τῶν τοιούτων φερύμενος ὁ Ἀνγκυρῆσιος ἔλεγε, Τῷ κυρίῳ
ἐκείνῳ ἔλεγον οἱ Ἀρσενιοί, ὅτι μετ' ἡμῶν ὁ κόσμος
συμφωνεῖ, οἱ δὲ ὁρθόδοξοι ἀπεκρίνοντο, ὅτι καὶ
μετὰ πλῆθους τῶν ἐκείνων τῆς ἀληθείας ἡ συμφωνία
ἐστὶν ἀπὸ κακῆς. Ὁ αὐτὸς ἐπιστολῇ πρὸς Βικασίον
λέγει, ἡ Ἐκκλησία πολλὰ καὶ συγκεκολλημένη μετὰ
τῶν λοιπῶν, ὅς ὀλίγοι ὑπάρχουσι, καὶ γὰρ τότε
ὀλίγοι τινὲς ὑπὲρ πίστεως ἀθλόντες, τινὲς μὴ αὐ-
τῶν ἐξωρίζοντο, τινὲς δὲ ἐκρύπτοντο, καὶ ἔτι καὶ
ἡ Ἐκκλησία, ἥτις κατὰ πάντα τὰ ἔθνη αὐξάνει ἐν
ταῖς ὑποθήκαις τῆς κυρίας, πρὸς κυρίον διεφυλάχ-
θη. ἱερώνυμος ἐν τῇ κατὰ Λευκίφειαν ἀπαλό-
γῳ λέγει, ὅτι ἀπὸ τῶν Λευκίφειαν ἐθελήσας ἀπὸς ὁ κό-
σμος, καὶ ἐθαύμασαν Ἀρσενίου ὁρῶν αὐτὸν, καὶ καὶ
Ἰωάννης ἱεροσολύμων γράφει φησὶ, κατεκράτα πά-
σης τῆς Ἀνατολῆς ἡ Αἰρεσις τῶν Ἀρσενίων. ὁ Βελ-
δίνος ἐν τῇ αὐτῇ ἱστορίᾳ, τῆς Ἀφρικῆς φησὶν ἡ
τῆς Ἀρσενίου Αἰρεσις ἐκράτησε καὶ τῆς Δύσεως, καὶ αὐτὸν
τὴν Ρώμης Ἐπισκοπὸν κατέστρεψε, ὅθεν καὶ ὁ Λι-

βέριος Ρώμης σωέθετο Ἀρσενίοις, καὶ ἔγραψεν
ὑπὲρ τῆς Αἰρέσεως τῆς Ἀρσενίου, ὡς φαίνεται αἱ ὑπὸ
Βιβλιοθήκῃ ἐν τῇ Βαλκανίᾳ. καὶ ὁ δούτερος φιλῆξ
ἀρσενίου, ὅς καὶ ἀνεθεματίσθη. καὶ ὁ καὶ Ἀφρικῆς
ὁ ὁρθόδοξος πρὸς Κριτόβελον τὸν Πελαγονίου ἔλε-
γε πρὸς ἱερώνυμον ἐν τῇ τέλει τῆς τρίτης ἐπιστολῆς καὶ
Πελαγονίου, Παῖς ὅς τις διαυθαινομένης σε, καὶ κακῶς
πιστεύοντα καλῶς νοεῖν εἰποις, ὅτε ποιεῖς, ἵνα σε
τῆς δυσφημίας ἐλευθερώσῃ, ἀλλ' ἵνα σε αὐτὸν δυσφη-
μῇ τῇ κακοπιστίᾳ, τὸ πλῆθος τῶν ἐπαδόντων ἐκ
ὁρθόδοξον, ἀλλ' Αἰρετικὸν εἰνάσῃς ἀπαράστα, διὸ ἡ
διαυθαινομένης ὁπισθόσας, ἡ ἀφίξις ὁ διαυθαινομένης
ἐδιδάσκει, πάντα ὅν αὐτὸς ἐν τῷ σώλῳ διαυθαινομένης
πρὸς φέροις, ἐχὶ κατεκρίνα, ἀλλ' ἀπόλεθον ὁ νεμάσεις.
καὶ ἐν τῇ παρρησίᾳ τῆς πέμπτης βιβλίας πρὸς ἱερώνυμον
λέγει, ἡ ἀλήθεια κληρονομήσας καὶ δεσπότης διδάσκει,
ἀλλ' ἐχὶ ἡ πῆθησας, ἥτις καὶ τῇ ὀλιγοτητὶ τῶν αὐτῆς
ἀρσενίου, καὶ τῇ πλῆθει τῶν ὑποτασσάντων ἐκ ἐν φοβῇ
ταῖς. ὁ αὐτὸς ἐπιστολῇ πρὸς Ρύφινον, ἥτις ἡ ἀρχὴ,
ΜΑΚΡΟΝ ΧΡΟΝΟΝΣΟΙ ΕΝ ΡΩΜῃ, φησὶ, τῶν ἀ-
μαρτανόωντων τὸ πλῆθος ἐγενῆται ὑπὸ ἀμαρτανόωντων βοή-
θειας. τοῖς περὶ ἐν λέγεται εἶσεσθαι καὶ τὸν κυρίον τῆς
ἀντιχείσεως, ὡς πάντα ἡ γῆ ἀκούσθαι ἐκ τῆς ὀλί-
γων τιμῆς, ὡς τὰ ὀνόματα ἐγείρει ἐν τῇ βίβλῳ τῆς
ζωῆς, ἡ δὲ ἐξέσθαι τῆς πραγματεύσεσθαι κοινῶς ἀπὸ
γούρεται πᾶσι τοῖς μὴ ἔχουσι τὴν χαρακτῆρα τῆς
Θεοῦ, ἡ τὸ ὄνομα, ἡ τὸν ἀριθμὸν τῆς ὀνόματος αὐτῆς.

50

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β΄.

Περὶ τῆς μετὰ τῶν πατέρων ἐξετάσεως, ὅτι τὸ πλῆθος ἐκ ἀρσενίου τῇ ὁρθοδοξίᾳ, μὴ σωτηρίας αὐ-
τῇ τῆς ἀληθείας διδασκαλίας, καὶ κρείσσων ἐκ ὁρθόδοξων πάσης τῆς οἰκουμένης.

Τὸ τοιοῦτον τῆς Νικολάου ἐπιχείρημα λίαν φρονίμως
ἐξετάσαν δὲ μετὰ τῶν ἁγίων πατέρων, ἥτοι πᾶς
ἐκείνους οἱ θεοφόροι ἐκείνους, ἡ τῶν ὁμοίων ἐχρήσαντο ἐπι-
χειρήματι, διότι ἐκ ἀρκῆς μόνον τὸ πλῆθος, εἴμῃ συν-

δράμῃ ἡ ἀλήθεια τῆς διδασκαλίας, ἐκ τῆς πολλῆς
καὶ ὑπὲρ τῆς ἀρκῆς καὶ γνώμῃ τῶν ἀληθῶν ἐκ κατα-
φρονήτων τὸ ἐκ παρρησίας ὑπὸ χρεώσεσθαι ἐκ τῆς συμ-
φωνίας τῶν πολλῶν πιστῶντων εὐσεβῶς, εἰδὲ ἡ ἀπὸ
τῶν

τοις βιβλίοις οὐδὲν κεφαλαῖον δεκάτην ἔκτω, πο-
 σὸν ἢ μέρος τῆς οὐκείνης, ἀπεκρίθη, οὐδ' αὖτὸ
 εἶναι μετ' ἡμῶν ὅτῃς πίστεως ἐλαττώσας λόγους· καὶ
 γὰρ κατὰ τὸ παλαιόν, ἦτοι Δακίηλ κεφαλαῖον τρίτω,
 τρεῖς μόνος διέρεσκονταί αὐτισταίς περὶ αὐτοῦ.

Μαρτυρία Αὐγουστίνου κατὰ τὸ ἀνωτέρω ἐπιχειρήματος τοῦ Πάπα Νικολάου .

10

ἐλθούσας ὑποπόχσεις μορμολυκῆται, ἥτις ἐκὼς
ἔτω πόρευσθαι δέκνυται, ὥστε περὶ αὐτῆς μὴ ἔλω
ἐμφυβᾶλλον, ὅμως πιστέψαι δὲ πάντων ἐκείνων
τῶν πραγμάτων, οἷς ἐν τῇ καθολικῇ κρατῆμαι,
εἰδὲ μόνον ὑποχέσθαι καὶ ὑδάτοιο, ὑδάς με σαλῶσα
αὐτὴ ἐκείνης τῆς πίσεως, ἥτις τὸν νῦν καὶ τὴν κατὰ
τοῦτοιοις θεσμοῖς τῆς χριστιανικῆς ὁδοσεύας κατέστη.

20

μαρτυρία Βικετίτις Διεργείσης κατὰ τὴ ἀνωτέρω ὑπαχρήματα τῶ Παπά Νικολάου

καὶ πᾶσι πιστόν, σωδραμασὶν τῆς κοινότητος
τῆς παλαιότητος ἐν ὀφρυνήματι, καὶ ἔτι πλῆθος,
τὸ νεωτεροποιὸν ἀπλοῦν.

30 Μαρτυρία τῶ ἀπὸ τῆς καὶ Βασιλείας, Ἀθανασίῃ καὶ Κυπριανῶ, ὅτι ἐπεσώποις, ταύτῃ δ' ἅπῃ πλὴθυσιν ὁ
χριστιανισμὸς χαρακτηρίζεται, ἀλλὰ πῶς.

ὁρθόδοξοι Ἐκκλησίαν, καὶ γὰρ οἱ ἄγνοοι ἀφ' ἧ
γνωρίζοντες λέγονται, μᾶλλον δὲ γνωρίζεσθαι πῶς
πίστιν, ἢ τὸν πιστεύοντα. περὶ ταύτης τῆς πίστεως ἡ ἀγία
γραφή φησὶν, Ἔς Κύριος, μία πίστις, ὡς βάπτισμα.
καὶ, ἡ ἀπαξ ὁμοῦστα τοῖς ἀγίοις πίστις ἐκ ἡμετέρας καὶ πα-
σφατος καὶ καθ' ἡμέραν ὁμοῦλα ποιεῖν καὶ κοινωμενῶς
τοῦ τῶ Πατρὸς, ἀλλ' ἡ ἀπαξ ὁμοῦστα ὑπὸ τῆς Ἀπο-
στόλων καὶ ἐρημολογητῶν τοῦ ἁγίου πατρὸς, ταύ-
τῃ καὶ ὁ ἅγιος Ἀθανάσιος καὶ οἱ λοιποὶ πίστιν καλεῖ,
καὶ ὅτι τῆς ἐπαγγελίας, ἡ ἀρνήσεως αὐτῆς γινώσκονται οἱ
ὁρθόδοξοι καὶ οἱ Αἱρετικοί, ἐκ οὗτοι δὲ τῇ Ἐκκλη-
σίᾳ ὅσοι τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου χωρίζονται, ὡς φησι
κυριακὸς, καὶ πολλοὶ καὶ ἄλλοι ὡς δηλονότι.

50 μαρτυρία Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ ἐκ τῶ ἁγίου τῆς ἐκκαθαρτητικῆς ἐπισκόπου λόγῳ κατὰ τὴν αὐτῆς ὁμολογίας τῷ Πάπῳ Νικολάῳ.

πλῆξ· ὁ δὲ τρεῖς σιωνηγυῖας ἐν ὀνόματι κυρίῳ πολ-
λῶν ἀρεθμῶν ὁ εἶπται, ἡ καὶ τὴς κλαυθμῶν ἀπαν-
τας ἐκποτιήσῃ· ἐνὸς τε ἀβραάμ, ἡ καὶ τὴς σοδο-
μίτας

μίτας ἀνδρῶν τῶν Λωτ, ἡ Μαδιαναίης Μωσέως τῶν πα-
ροίκων καὶ ζήνων. τί δαὶ τὰς μετὰ Γεδεὼν τριακοσίας
τὰς λαψαντάς τῶν ὑποστραφυσῶν χιλιάδων; τί δαὶ
τὰς οὐκ οὐκοναίς Ἀβραάμ τὰς μικρὰν ὑπὲρ τῆς τῆς
ἀρεθμοῦ τῶν πολλῶν βασιλείων καὶ τῶν τῶν στρατῶν μυ-
ριάδων; αἱ καὶ περὶ ὅντες ὀλίγοι κατεδίωξαν καὶ ἐπέ-
ψαντο. ἐκείνο δὲ πῶς νοῆς, ὅτι ἐκ γυνήτων ὁ ἀριθ-
μὸς τῶν ἡν Ἰσραήλ ὡς ἡμεῖς τῆς θαλάσσης,

τὸ κατάλαμμα σωθήσεται; τί δαὶ τὸ κατέλιπον ἑμαυ-
τῶν ἐπὶ ἀκροχίλις ἀνδρῶν οἵτινες ἐκ ἐκαστοῦ γένου τῆ
Βάβυλ; ἐκ ἐστὶ τῶν ἐκ ἐστὶν, ἐκ ἐν τοῖς πλείοσι μὴ ὀ-
κνησεν ὁ θεός. ἐν μὲν ἀρεθμοῖς τὰς μυριάδας, θεὸς δὲ
τὰς σωζόμενους. καὶ σὺ μὲν τὸν ἀμέτρητον ἔχων, ἐγὼ
δὲ τὸ σκόδιον τῆς ἐκλογῆς. ἐξ ὧν γὰρ ἔγω θεῶ με-
γαλοπρεπὲς ὡς λόγῳ κεκαθαρμένῳ, καὶ ψυχὴ τε-
λαία τοῖς τῆς ἀληθείας δόγμασι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

10

Μαρτυρία περὶ τοῦ τῶν μεγάλων Ἀθανασίου κατὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρήματα τῶν Πάπα Νικολάου.

Ἀθανάσιος ὁ μέγας κεφαλὴν τετάρτῳ κατὰ
Διόφωρον Αἰρετικῶν λέγει, Εἰς ὁδοποιῶν, περ-
τιμότερος ὑπὲρ μυριάδας ἀνθρώπων σεμνονομήσας,
ὡς καὶ ἐπὶ τῆς παλαιᾶς Διαθήκης εὐρίσκομαι, ἐν
ἡ χιλιάδες μὲν ἐπὶ τῶν τῶν λαῶν θεηλάτῳ πληγῇ,
μόνον δὲ ὁ θεὸς ἐξήλασεν. Καὶ, ἀλλὰ σὺ μὲν
περὶ τῆς, εἰ δὲ καὶ, τῶν σωζόμενων Νῶε τὸ ὑποβρύ-
χιον πληθύνει, ἐμοὶ δὲ συγχώρησον τῇ τῶν ὀλίγων

ἐχέσῃ Κιβωτῇ περὶ τοῦ ἀρεθμοῦ. καὶ σὺ μὲν, εἰ βέβαιον,
πᾶσιν σεωρῶν τῶν μετὰ πολλῶν ἐν σοδόμοις, ἐγὼ δὲ 15
σωσομένην τῶν Λωτ. Καὶ, ἐμοὶ πληθύνει αἰδέσι-
μον ἐπὶ τῶν χαίρων κληρονομία, ἀλλὰ τὸ φυλάττειν πα-
τρῶν κληρονομίαν. Καὶ, πληθύνει τὸ ψεῦδος κλα-
τύνας, ἰδεῖται τὰ θανάτων ἐπὶ τῶν, ὅσων γὰρ πλείους
ἐν τῇ κακῇ, προσέτι μάλιστα ἡ συμφορὰ. 20

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η΄.

Μαρτυρία τῶν Χρυσοστόμου κατὰ τῶν πλήθους τῶν Πάπα Νικολάου.

25

Ὁ Χρυσοστόμος, Τὸ γὰρ μοι τῶν πλήθους ὀφελος ἐ-
πέμοι, αὐτὸ καὶ καλὸς ἡ πολιτεύμενος; καὶ περὶ
ὀλίγων, ἔα ἰδοὺς τῶν ἀγορῶν ἔχουσιν ἀνδρες ἐπι-
κῆς, σὺ φρονεῖς καὶ μετρίεις, μακάρις τῶν πόλιν
ἐκείνην, ἐξ ὧν γὰρ αὐτῶν ὁ ὀλιγότης ἐξελθὼν πο-

τὸ διωθήσεται ἀρετῆς περὶ τῆς, ὡς περὶ ἔν τῳ πλη-
θύνει ἐξ ὧν ὀφελήσεται ποτὲ καλὰς ἔσται. ἐὰν ἡ ὁ
ἀρεθμὸς τῶν ἡν Ἰσραήλ, φησὶν, ὡς ἡμεῖς τῆς
θαλάσσης, τὸ κατάλαμμα σωθήσεται, ἐξ ὧν δὲ τῶν 30
πληθύνει ὁ συσπῆσαι διωθήσεται φησι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ΄.

Μαρτυρία Διονυσίου κατὰ τῶν λεγομένων κεφαλῇ καὶ ὑμνῶν τῆς Ἐκκλησίας Πάπα, καὶ τῶν πλήθους 35
ἀσβεβείας αἰτίαν περὶ τῶν.

Ὁ Διονύσιος, Ὁ λαὸς ὁ χριστὸς κεφαλὴ καὶ σώμα
ἐστὶ, κεφαλὴ ὁ μοινογενὴς τῶν τοῖς, καὶ σώ-
μα ἡ αὐτῇ Ἐκκλησία, ὑμνῶν καὶ ὑμνῶν οἱ δύο
ὡς σάρκα μία, ὅστις ἐσωσάμεν τῇ αὐτῇ κεφαλῇ
ὅσοι τῶν ἁγίων γεγραμμένων (ὅτι δὲ ἔπειτα καὶ ὅσοι τῆς
καθαρῆς καὶ κοιτῆς διδασκαλίας τῶν ἁγίων πατέρων)
ἢ καὶ ἐν αἰσὶ ταῖς ῥήσις εὐρίσκεται, ἐν οἷς ἀρετῶν
πᾶσαι ἡ Ἐκκλησία, ἐκ ἐστὶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. καὶ
πάλιν βιβλίῳ περὶ ἐνότητος τῆς Ἐκκλησίας κε-
φαλῇ τετάρτῳ λέγει, Ὅσοι συμφωνῶσι τῇ αὐτῇ
κεφαλῇ, καὶ τῇ ἐνότητι τῆς Ἐκκλησίας ἐκκοινωνῶ-
σιν, ἐκ ἐστὶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. ἐπεὶ γὰρ μετὰ τῶν
δυνατῶν ἐστὶν ἡμῖν ἡ πάλιν, ἐκ τῆς περὶ τῆς κεφα-
λῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν σώματός, τῆς ἐστὶν ἐκ τῆς περὶ αὐ-
τῆς τῶν σωτῆρος. ἐκ τῆς κεφαλῆς, ἀλλὰ περὶ τῆς αὐτῆς

Ἐκκλησίας, αὐτῇ κεφαλῇ ἡ σωτηρία δέκνυσιν
ἡμῖν τὸ αὐτῇ σώμα ἐκ τῆς ἀρετῆς, ὡς τε ἀρε-
τῶν αὐτῇ ἐρημάτων τὸ ἀρετῶν καταλέγουσιν, ὡς τε 40
ὅταν ἡ διδασκαλία ψάλλῃ, ἐξ ὧν περὶ τῶν τῶν πλη-
θύνει, καὶ ἐπειδὴ οἱ λαοὶ ἐκ συμφωνῆσι τῇ κα-
θολικῇ Ἐκκλησίᾳ, μυριάδες κληρονομίαι καὶ κατὰ κλη-
ρονομίαι, ἐξ ὧν ἔχουσιν ὑπὸ αὐτῆς ὡς νεωτερίζαι καὶ
ἐκ τῶν γυνόμηναι αὐτῆς, ἐξ ὧν ὀφελήσεται, καὶ 45
πολλοὶ εἰσι καὶ ὑπὲρ τῶν ἡμῶν τῆς θαλάσσης, εἰ
καὶ ἀπὸ ταύτης αὐτῶν τῶν ἀλογον καὶ χροῖον γυνό-
μασιν οἱ πλείους τῶν ῥηγῶν καὶ ἡγεμόνων, καὶ μὲν
καὶ οἱ πλείους τῶν παπιστῶν, ἐκ περὶ τῆς ὁ ἐκ καυ-
χόμενος Νικόλαος, Καλβῖνοι, Λάττεροι, καὶ ἐπὶ 50
ἐκ τῶν πολλῶν καὶ ἀμέτρητων ἐξ ὧν Αἰρετικοί, καὶ
τῶν παπισμῶν αὐτίδοχοι, καὶ γυναικῶς πολέμιοι.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ ΙΓ'.

5 Ἐλεγχος τῆς τρίτης βλασφημίας τῆς Πάπας Νικολάου, ἥ ἐστιν, ὅτι οἱ τῆς Πάπας μὴ ὑποτασσόμενοι, εἰς χισματικούς καὶ σωτηρίας ἐκτὸς, καὶ ὅτι τὰ κατὰ τῶν παλαιῶν χισματικῶν ὑποχρεώματα τῶν ἀγίων ἀρμόζει καὶ τοῖς Λατίνοις.

10 Πρὸς δὲ τὸ τρίτον ῥητόν, ὡς εἴρηται καὶ τισι τῶν ἀρχίων κατὰ τῶν Δουατισῶν, Φλουαρέτων πα-
 15 ραλληλῶς τῷ ὑποχρεωτικῷ τῷ θεῷ ὑπὸ γένους καὶ ἡγεμόνι καὶ ἄρχοντι τῆς Ἐκκλησίας αὐτοκρατορικῶ, μᾶλλον δὲ ἄρχοντι τῆς αἰῶνος τῆς Καστάπης τοῦ ἁπαντα κόσμον κατακρίναιτες ἐκείνοι οἱ παλαιὸι Σχισματικοὶ, περιέτρεξαν τὴν κληρονομίαν τῆς Χρυσῆς εἰς τὴν γυνάιν τῆς Ἀφρικῆς, ἥτις ἔκρινεν τὰτε σωτέρια τὰ αὐτοῖς ὁμόφροντα, καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν ἀνθρωπίνους μᾶλλον ἢ θεοῖς διδάγμασι συστήσαι σπασάμεντα, καὶ περὶ τινὰ σκοτεινὰ (ὡς φησι καὶ μαρτυρεῖται ὁ Πελοποννήσιος ἐν τῇ ἐγ-
 20 χερδίῳ αὐτῆς κατὰ τῆς Πάπας) καὶ ἀμφίβολα τῆς γραφῆς ῥητὰ ὑπὸ μόνης τῆς ἐαυτῶν ἐξουσίας πρὸς

τὴν αὐτῶν ἀποδοτέον χάρισμα, ἔγω καὶ Νικό-
 25 λαὸς ἔγας καὶ οἱ περὶ αὐτῶν Ῥωμαῖοι κατακρίνο-
 30 υμις ἅπαντα τὸν κόσμον τῆς ἀρχαίας καὶ ἀληθῆς Ἐκκλησίας, σενοχωρεῖς τὴν Χρυσὴν κληρονομίαν εἰς γυνάιν τινὰ τῆς Ἰταλίας, δηλοῦν ἐν Ῥώμῃ, τὰτε σωτέρια τὰ ὁμόφροντα τῇ αὐτῶν κληρονομίᾳ καὶ τὴν γνώμην αὐτῶν ἀνθρωπίνους μᾶλλον ἢ θεοῖς διδάγμασι ὑποστρέψουσιν, ἢ καὶ τινὰ σκοτεινὰ καὶ ἀμφίβολα τῆς γραφῆς καὶ τῶν πατέρων ῥητὰ πρὸς διαυγασίαν τῶν κληρονομιῶν αὐτῶν ὑπὸ τῆς ἐξουσίας αὐτῶν χερσίν-
 35 ται. Ἄρα τὰ ὑποχρεώματα τὰ ὡς τῶν ἀγίων πατέρων κατὰ τῶν παλαιῶν Σχισματικῶν ληφθέντα ὑπὸ τῆς ἐξουσίας τῆς Ἐκκλησίας, ἀρμόζει καὶ τοῖς Λατίνοις.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

25 Ἐλεγχος δαίτερος ἐκτὸς Αὐγουστίνου, ὅτι αὐτὸς καὶ ἄλλοι κατὰ τῆς βλασφημίας τῆς Πάπας Νικολάου, τῆς στρατόνομης κατὰ τῆς χισματος τῶν παπικών, τῶν τῇ πίστει ἀποδομένων, καὶ πάντα τὰ τῆς Ἐκκλησίας ἀληθειῶν, ὅθεν ἀσπλάγχνον Ἀγίων ἢ Ῥώμης καὶ Ἰαίνης.

30 Ὁ ἀποκρινόμενος ἀντιπάλῳ, Χρυσόστομος, ἡρώδῃ λέγειν, μοῖοι ῥῆμα ἐστὶν, ὅπερ αἰρετικὸν ἐστὶν ὡς φησὶν ὁ Αὐγουστίνος βιβλίῳ δευτέρῳ κατὰ τῆς ὑποστάσεως τῆς Παρμενίου. Ὁ πᾶσις ὁ φιλεβιτάνος βιβλίῳ δευτέρῳ ἐπαινεῖ τὴν ὁμόνοιαν ἢ εἶχον οἱ ἄφροι μετὰ τοῦ καθέδρου τῆς Πέτρος καὶ τῶν αὐτῶν ἀδελφῶν Ἐπισκό-
 35 πων Ῥωμαίων, ὡς ἔδει αὐτῶν εἶναι τῶν αὐτῶν ὁμόνοιαν εἰς τὴν ὁρθόδοξον εἶναι, μὴ εἶναι μετὰ μόνης τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ῥώμης, ἀλλὰ μετὰ πάσης τῆς Οἰκουμενικῆς, καὶ γὰρ ἡ ὁμοφώνια καὶ ἡ συντηρησις μετὰ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν εἰς ἀντιδοτέον αἰγροῦται, καὶ οὐ αἰς οἱ Ἀπό-
 40 στολοι καὶ οἱ ὑποστολικοὶ ἀδελφοὶ ἐδίδασκαν, ἀναγκάστῃ ἐπὶ, εἰ γὰρ καὶ τὴν καθέδραν τῆς Ῥώμης τῷ Ἀποστόλῳ Πέτρῳ κληρωθεῖσαν λέγουσιν, ἀλλ' ἀνάγκη, εἶνα ὡς περ ἐν ἐκείνῃ τῇ μιᾷ καθέδρᾳ, ἔγω μετὰ τῶν τῆς Ἐκκλησίας κοσμιῶν καὶ πατρικῶν ἢ οὐ, ὥστε με-
 45 τὰ τῶν λοιπῶν λέγεσθαι κόσμιον, Φυλακισμένης τῆς ἐξουσίας, καὶ παρατεταμένης τῶν χισμάτων αὐτῆς, καὶ δηλόν ὅτι ὅσα οἱ ἄγιοι πατέρες εἶπον περὶ τῆς Ῥώμης καλὰ καὶ ἐγκωμιαστικά, εἶπον αὐτὰ ὅτε σω-
 50 φωνία ἢ Ῥώμῃ μετὰ πᾶσιν τῶν Ἐκκλησιῶν τῶν ἀποστολικῶν, μεθ' ὧν καὶ Ὁ πᾶσις ἀναγκάστῃ εἶπεν εἶναι τὴν ὁμόνοιαν ὅτι συνήλθον τις ἡμέρη τὴν Ἐκκλησιαστικὴν ὁρθόδοξον βέλεται εἶναι, αὐτὸ γὰρ τῆς κοι-
 55 νῆς μετὰ τῶν ἀποστολικῶν Ἐκκλησιῶν ὁμοιότης πάν-
 60 τη καὶ πάντως ἀντιδοτέον, ἡ γὰρ καθολικὴ Ἐκκλησία μιᾷ γυναικὶ τῇ Ῥώμῃ ὡς νομίζει ὁ Νικόλαος ἔπε-

ρικεύεται, ἀλλὰ πανταχῶς ἀκατάλληλα, ὅθεν τὰ ὑπο-
 65 χρεώματα τῆς Νικολάου στρατόνεται κατὰ τῆς χι-
 70 σματος τῶν Ῥωμαίων, Ἐπιστρέψα γὰρ φησὶν ὁ ψαλ-
 75 μωδὸς ὁ πόντος αὐτῆς εἰς κεφαλὴν αὐτῆς, καὶ ὑπὸ κορυφῇ αὐτῆς ἡ ἀδικία αὐτῆς καταβύσσεται. λέγο-
 80 μιν ἔν, ὅτε ἡ Ἐκκλησία τῆς Ῥώμης σωφρονέει μετὰ πᾶσιν τῶν ὁρθόδοξων Ἐκκλησιῶν, τότε ἀναγκάστῃ ἢ καὶ ἡ συμφωνία μετὰ τῆς Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, τῆς δὲ Ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας μεταστροφῆς εἰς πᾶσιν ἔσμον σφαλμάτων, ὡς ἂν ἔτι ἔτε Ὁ πᾶσις, ἔπε ἄλλος τὶς ἔμφρων τοιαύτην ἡμῶν συγχωρήσειε τῇ Ῥώμῃ, μά-
 85 λιστα δὲ αὐτὸς ὁ Ὁ πᾶσις ἐν τῇ αὐτῇ βιβλίῳ δι-
 90 δάσκει, Ἀπὸ τῆς πίστεως, ὑπὸ τῶν Μυστηρίων καὶ ὑπὸ τῆς ὁρθοδοξίας μᾶλλον, ὑπὸ τῶν ἐξω κοσμιῶν καὶ ἀπονομῶν γινώσκονται τὴν Ἐκκλησίαν, αἱ προ-
 95 κες γὰρ τῇ Νύμφῃ ἀλλ' ἔχῃ ἡ Νύμφη ταῖς προεξέ-
 100 πλαι λέγει ὁ αὐτὸς ἐκεῖ. καὶ ὁ Χρυσόστομος, Ἐμοὶ πόλις μὴ ἔχουσα πολίτας θεοφιλεῖς, πάσης κώ-
 105 μης ἐστὶν ὑπερστέρα, καὶ ἀσπλάγχνον πάντες ἀτι-
 110 μοτέρα. καὶ ἔχουσα ὡς δίδαγμα τὴν ἐν ἱεροσολύμοις Ναὸν κληθῆναι ἀσπλάγχνον ληστῶν καὶ Ἰαίνης, τοιαύ-
 115 τη ἐστὶ καὶ ἡ Ῥώμη, ἐπειδὴ ἐν τῇ κοινῇ πίστει ἀποσέ-
 120 θηκε, τὰ μυστήρια μετήλλαξε, τὰ Ἐκκλησιαστικὰ ἢ θε-
 125 καὶ ὁμήματα μετέβαλε, καὶ πᾶσαν Ἐκκλησιαστικὴν τά-
 130 ξιν καὶ ὡς ὅσον κατὰ παρὰ τὴν ἡλικίαν, ὥστε μόνον τὸ ὄνομα τῆς Ἐκκλησίας ἔχει καὶ ὑποὶ πλέειν.

Ελεγχ⁹ τρίτ⁹ κατὰ τῆς βλασφημίας τῆ Παπᾶ Νικολάου ἐκ τῶ λόγῳ τῆ Οἰκίας τοῦ Παρμενίου.

Τῶν Ἐκκλησιῶν (φρὸν οὐκ ἔστι) σὺ ἀδελφε Παρμενίου παρ' ὑμῖν μόνον ἔφησας εἶναι, ἵσως βολύμ⁹ ἐξ ὑπερφανίας μερικὴν ἀγνωσίαν ἡμῖν φανερώσαι, ὅτι ὅπου θίλετε, ἐκεῖ ἐστὶ καὶ ἡ Ἐκκλησία, καὶ μὴ ὅπου ἔθιλετε. ἄρα ὡς περ ἐν τῇ μορφῇ τῆς

Ἀφροίτης ἐργασίᾳ βραχυτάτης Ἐπαρχίας εἰδύναται εἶναι ἡ Ἐκκλησία παρ' ὑμῖν, ὡς ἄρα μορφῇ τῆς Ἀφροίτης σὺν ἔσεται, ὅτε ἔσται ἐν ἰσπανίᾳ, Γαλίᾳ, Ἰταλίᾳ, καὶ ὅπου ὑμεῖς ἐκείσε, παρ' ὑμῖν γὰρ μόνον θίλετε αὐτὴν εἶναι.

10

Π Α Ρ Α Γ Ρ Α Φ Ο Ν Δ'.

Ελεγχ⁹ τέταρτ⁹ κατὰ τῆς βλασφημίας τῆ Παπᾶ Νικολάου τῶν ἀνυπόστατων αὐτῶν, ἀλαζονείαν, ἀντίθεσιν τῶν διοικήσεων καὶ τὴν ὑπὸ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας χωρισμὸν ἅμα οἰκίᾳ παριστῶν.

Ῥητέον μετὰ τῆ αὐτῆς εἰς βιβλίῳ ἑκτῇ τῆς αὐτῆς προαγμάτων, πόθεν ὁ Νικόλαος τὰς ἐρεθιστικὰς σχισματικὰς καλᾶς, ἡ δὲ οὖν τῇ θελήματι καὶ τῇ περὶ αὐτῆς τῆς θεῆς ἀκολουθίαντες, ἀποστέλλει τὴν ἐν ἡμῖν, κοινωνοῦντες τοῖς ἀγίοις ἀποστόλοις καὶ τοῖς ἀγίοις πατέρεσσι, καὶ μάλιστα ὁμοφρονῶντες πᾶσι τῇ Ἀνατολῇ, ὅπου κατὰ τὴν αὐτῆς ἀνθρώπων ἐργασίαν χεῖρες, ὅπου καὶ αὐτῶν ἀγαλλίαση ἐτυπώθησαν, ὅπου παρ' αὐτῶν πᾶσι δυνάμεις γεγονόσιν, ὅπου αὐτῶν πᾶσι ἀποστόλοις συμβαίνει, ὅπου ἐστὶν ἡ ἐπιμέλεια τῆς Ἐκκλησίας, ἀφ' ἧς ὑμεῖς οἱ Λατῖνοι ἀποχωρεῖσθε, ἐμὸν ἐκδοῦν ἔσεται, ἀλλὰ καὶ τῶν τινὲν χεῖρες, ὅτι τὴν αὐτῆς ἀρετὴν ἐκείνη ἡμεῖς ἐκείνησθε. Σχισματικὸς ὅπου καλᾶς ἡμεῖς ὅπου πάντων ἀνθρώπων ἀντιθέσθε ἡμεῖς, ὅτι Κορινθίους, Γαλάτας, Φιλιππησίους, Θεσσαλονικεῖς καὶ τῇ Ἀποστολῇ Πόντι, Γαλατίας, Βιθυνίας, Ἀντιοχείαν, Ἐφεσίους καὶ ταῖς λοιπαῖς Ἐκκλησίαις τὴν ἀρχαίαν ἐκείνην καὶ παρόντων ἀπαρσάλλουσι φυλάττοντες. Σχισματικὸς ὅπου καλᾶς ὁ ἀλάζων σὺ καὶ ἀντίθετος, θεὸς καλᾶς μὲν καὶ Ἀρχὸν τῶν σκότους, ὡς τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ὡς κατὰ τὰς ἀποστόλους Ἀποστόλ⁹ καὶ συννεργός, ἀλλ' Ἀρχὸν εἶναι βελόμ⁹, καὶ τ' ἄλλω

ὅσα εἴρηται αὐτοῖς ἐν τῇ τῶν ἐμῶν σελίδων, ὅτι καὶ ὁ θεὸς μαχόμενος, ἀλλὰ ταῦτα εἶπον Ἀρχόντες τῆς ἐκκλησιαστικῆς Τυρίας, ὡς ἡμεῖς οὖν οἱ οἰκίᾳ τῆς καὶ γὰρ ἔσοι παπολατρίας, ταῖς πᾶσι πᾶσι τῇ Παπᾷ ὡς δὲ θεὸς κεφαλὴ αἰσθητὴ καὶ γερὰ ἐν τῇ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἡγεμονίαν ἔχοντι ἐπὶ πᾶσι τῶν Ἐκκλησιῶν ὑποτασσόμενοι, καὶ ἐξ ἑσῶν καθόλου καὶ αὐτοκρατορικῶν κεντρικῶν ὅπου πάντων, ἀπομφιβόλως ἔσθον ἔργον ποιῶσι, περὶ αὐτῶν τὴν αὐτῆς γαίης θεῶν. Σχισματικὸς καλᾶς τὰς ἀρετὰς καὶ μὴ ἐκείνησθε, τὰς τὰ ἀρχαία φυλάττοντας, τὰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἀγίων πατέρων ἀναπνέοντες. καὶ οὐκ ἔσθον ὑμεῖς οἱ ἡμεῖς οὖν Λατῖνοι οἱ ἐγκαταλιπόντες τὴν αὐτῆς ἐκείνην ὅπου τῶν πατέρων καὶ ταῖς ἀρχαίαις συμβόλαις, καὶ ἀκολουθίαντες σχολαστικοῖς καὶ ἐπιστολῆσι καὶ νεωτέραις συμβόλοις εἰπὼν μὴ ἀναγνωσκῶμεν τὰς ἐκείνων μαθημάτων, καὶ τὴν αὐτῆς πᾶσι ἀναγνωσκῶμεν τὰς ἀγίας πατέρας, ὡς ἡμεῖς μὲν παρεξηγήσθαι, ἡμεῖς δὲ ἀντιθέσθαι, ἡμεῖς δὲ καὶ ἀντιθέσθαι. τῶν ἐκείνων ἐκείνων, ἔσθον ἐκείνων, ὅτι ἡμεῖς ἐκείνησθε οἱ σχισματικοί, ὅτι ὑπὸ τῆς ἀγίας Ἐκκλησίας ἀπὸ κείνου, καὶ ἡμεῖς μὴ εἶναι σχισματικὸς, ἀλλὰ ἐρεθιστικὸς.

15

35

Π Α Ρ Α Γ Ρ Α Φ Ο Ν Ε'.

Ελεγχ⁹ πέμπτ⁹ κατὰ τῆς βλασφημίας τῆ Παπᾶ Νικολάου ἐκ τῆς κατὰ Ὁρβίνου ὁμιλίας καὶ τῆς τοῦ Κασιανίου ἐπιστολῆς τῆς Ἀνυπόστατης, μέρ⁹ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ὡς ὅπου ἐκείνη ἐκείνην λέγοντες.

40

Ὁ Ἀνυπόστατος ἐν τῇ ὁμιλίᾳ περὶ τῆς νηστείας τῆς Σαββάτου κατὰ Ὁρβίνου, ἀκολουθῶν τῇ συνήθειᾳ τῆς ῥωμαϊκῆς Ἐκκλησίας, καὶ διδάσκοντ⁹ τὴν αὐτῆς τῆς νηστείας τῆς νηστείας, μέρ⁹ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν. καὶ ἐπιστολῇ ἐργασίᾳ ἐκείνην τῆς κασιανίου διέξω, ἀλλ' ἐκείνη, φρὸν, ὅτι ἐκείνη ἀμφότερα ἐκείνη ἐκείνην γενεᾶν βεβήληται πόσι ψάλλοντες τὴν ἐκείνην, καὶ τὴν ἐκείνην τὰς μαθητὰς, ἵνα ἐκείνη μὲν ἡ κατὰ τὴν σχολάζοντων, τὴν δὲ

κατὰ τὴν ἀναγκαζόντων νηστείαν ἐκείνην Σαββάτου, ἐκείνην ἐκείνην, ἐκείνην ἐκείνην, ἡ καὶ ἐκείνην ἀπεδέκχοντο, ταῖς ἐκείνην ἐκείνην τὴν οἰκίαν κατὰ τὴν ταύτην τὴν νηστείαν, καὶ μὴ ἐκείνην ῥωμαίους, ἡ καὶ ὀλίγους Δουτικούς, ἐκείνην ταῦτα ἐκείνην, ἐκείνην φανερώς ἐκείνην τὴν Ἐκκλησίαν ἐκείνην. καὶ μετακινῶν ἐκείνην αὐτῇ ἐκείνην φρὸν, μὴ ἐκείνην σαυτὴν ἐκείνην ἐκείνην τὴν χειριστικὴν πόσιν τὴν Σαββάτου νηστείαν, ὡς ἐκείνην ἐκείνην τὴν κατὰ τὴν τὴν χειριστικὴν πόσιν τὴν Σαββάτου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ 5΄.

Εἰς γὰρ οὗτω κατὰ τῆς βλασφημίας τῆς Πάπας Νικόλας ὅτι τῆς Ἀμβροσίου καὶ τῶν ἐν ταῦθ' ἀριθ-
μωμένων Παπῶν τῶν τοῖς Βασιλεῦσι δουλοῦσιν ὑποταγέντων, Χρυσόμοις καὶ Θεοφυλάκῃ, Ἀθανά-
σις τῆς μεγάλης καὶ Ἐπιφανίς, πᾶσαν ἐξέσταν τῆς Πάπας ὑπὲρ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἀφαιρήσαντες, καὶ
τὸν Πάπαν Νικόλαον ἀπερῶν δαπανήσαντες.

Οὕτως οὖν ἡμεῖς ἔχοντες τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν
ἀλλοιωμένην Ἐκκλησίαν, ὥστε ἐξέσταν ἔχοντες ὁπο-
10 ἵως ἡμεῖς οὗτω κατὰ τῆς διδασκαλίας καὶ βοηθείας αὐ-
τῆς, καὶ μετὰ ἐλευθερίας ἀφαιρῶμεν ἀπ' αὐτῆς
ὅτε αὐτὴν πᾶσαν ἐγνώκεισαν, καὶ ὅτε αὐτὴν ἀφαιρῶ-
μεν εἶναι ἐνόμισαν, ἐπειδὴ ἐστὶ μερικὴ Ἐκκλησία
καὶ ἐστὶ καθολικὴ. ὅθεν ὁ Ἀμβρόσιος ἐν τῷ περὶ
15 μυστηρίων κεφαλαίῳ πρώτῳ, ὅπου ἀφαιρῶμεν περὶ
τῆς πλύσεως τῶν ποδῶν, φησὶν, Ἐν παντί πο-
δὶ ἀπολεσθῆναι τὴν ῥωμαϊκὴν Ἐκκλησίαν, ἀλλ' ὅμως ἡ
ἡμεῖς ἀφαιρῶμεν ἐσθλόν, καὶ ἀφαιρῶμεν ἔσθλόν, δια-
τὰ τοῦτο ὅτι ἀλλὰ ὁ ὁρθότατος ἀφαιρῶμεν, αὐτὸ
20 καὶ ἡμεῖς καλῶς φυλάττομεν, καὶ ὡς αὐτὸ ἀπο-
λεσθῆναι τῷ Ἀποστόλῳ Πέτρῳ, καὶ τῷ αὐτῷ ἔυλα-
βῆσαι περιουσίαν, τί ἐστὶν αὐτῷ ἔχοντες ἀπὸ αὐτοῦ
ἐκκλησιαρχὰ Νικόλαον; ὁ Πάπας Γ'ωάννης γουσιπετῆς
εἰδέτο ἰσχυρῶς τὴν ὁρθότητα. ὁ Πάπας Β'γ'λιος ἐκεί-
25 ος ἡμεῖς τῶν Ἰσλαμίων. ὁ Κωνσταντῖνος ἐκείνους τὸν ἀνι-
στῆναι. ὁ Λέων εἰδέτο τὴν ὁρθοσύνην συγχωρεῖται γου-
σιπετῇ Συμῶνι ἐν Ἰταλίᾳ, ὁ Β'γαλιανὸς ἀφαιρῶν πᾶσαν
τὴν Κωνσταντῖνον τῆς Ῥώμης. ὁ Ἀθανάσιος γράφει ἐμ-
πρὸς δὲ τὸν τῆς Πρωγάτης, καὶ οἱ λοιποὶ Πάπαι ὡς
30 ὑποτάσσονται τοῖς τῶν Χριστιανῶν Ἀποκρίτοισι ὡς κοι-
νοῖς πάντων ἀφαιρῶμεν ὁπιστάταις, ὡς λέγει ὁ ἱε-
ρὸς Νεστωρ ἐκείνῃ τριτάτῃ, ἐπὶ ὁμοίᾳ
τῷ Μακαρίῳ Πέτρῳ λέγουσι, ὑποτάγναι ἐν πάσῃ
ἀφαιρῶμεν κατὰ τὴν Κίερον, εἴτε Βασιλεῖ, ὡς
35 ὑπερέχοντι, εἴτε Ἡγεμόνι, ὡς καὶ Κύριον γρά-
φει ὁμιλίᾳ πρὸς Νεστωρ, Γέροντι δὲ ἡμᾶς τρέμειν
καὶ φοβεῖσθαι τὴν ἐνότητά, καὶ Βασιλεῖ Θεοφιλε-
στῶ ὑποτάσσεται, καὶ ἀρχῇ καὶ ἐξουσίᾳ
ὑποτάσσεται. ἐν τῇ κατὰ Φωτίου Συμῶνι πρῶτῃ
40 πρῶτῃ ὁ Ῥώμης Νικόλαος λέγει ἐκ τῶν ὑπερέχοντων Βα-
σιλέων τῶν Μακεδόνων, καὶ ὑπερέχοντι γὰρ φησὶ τῇ θείᾳ
βουλῇ καὶ ψήφῳ τῶν φιλοχρίτων καὶ Θεοκυβερνητῶν
μεγάλῃ Βασιλείᾳ ἡμῶν Βασιλεῖς. καὶ Χρυσόμοις,
οὐ γὰρ ἐστὶν ἀντιθέτως ὁμοτίμοι τινὰ ἔχοντες ὑπὲρ
45 τῆς γῆς, Βασιλεῖς γὰρ κορυφῇ καὶ κεφαλῇ τῶν
ἐκ τῆς γῆς ἐστὶν ἀπάντων ἀφαιρῶμεν, ἀφαιρῶμεν δὲ πρὸς
τὸν αὐτὸν καταφύγων Βασιλεῖ, Ἀνδριανῶν λόγῳ
δούτῳ, ἴδε καὶ αὐτῶν κεφαλῇ δώδεκάτῳ τὸν
Πατριάρχον καὶ τὸν Χρυσόμομον. καὶ σὺ Νικόλαε γρά-
φεις εἰς αὐτοκράτορα ὁρθόδοξον, πρὸς ἀπαυθαδιάζον
κατὰ τῆς γραφῆς, κατὰ τῶν Συμῶν, κατὰ τῶν πα-
τέρων, κατὰ τὸν Χριστιανῶν πάντων καὶ κατὰ τῆς
Βασιλείας; Γρηγόριος ὁ δούτερος γράφει πρὸς Λέον-
τα τὸν Ἰσλαμ, λέγει ὅτι ὁ Βασιλεὺς ἐστὶ κεφαλὴ
τῶν Χριστιανῶν, καὶ σὺ ταλαύτα γράφεις εἰς τὸν Βα-
σιλέα, πρὸς τολμῇ καλεῖσθαι Ἡγεμόνα τῆς Ἐκ-
κλησίας ἀπάτης; γινώσκεις καλῶς ὅτι βλασφη-
μῆς (εἰρήνη καὶ μαῖνη) ἀλλὰ κατὰ τὸν Στρώματά
λόγῳ ἐβδόμῳ πάντα καλῶν κινεῖς, καὶ ἀσεβεῖς
μέλλεις, ἡμεῖς μεταθέτομεν σε ὑπὸ φιλοτιμίας τῶν
καυνομένων σε καὶ τῆς πολυδουλείας κατὰ τὰς Ἐκ-
κλησίας, ὡς καμίζεις, πρὸς τοὺς καθεστῶσιν σε, ἀλλ' ἀφαι-
ρῶμεν σοὶ ὁ Θεοφυλάκτις, λέγων ἐν τῇ δεκάτῃ τῆς
ἰωάννης, καὶ γενήσεται μία ποίμνη, εἰς Ποιμῶν, ἐν
γὰρ Χριστῷ Ἰησοῦ ἔκ' ἐνὶ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἰσχυρῶς, ἐν δὲ δια-
φοράτις, εἰς γὰρ χαρακτὴρ ἀπασί, μία σφραγὶς
τῆς βασιλείας, εἰς Ποιμῶν ὁ λόγος τῆς Θεῆς καὶ
Φωτός, οἱ κατακυριεύοντες κατὰ τὸν λόγον τῆς Χρι-
στῆ εἰσὶν ἐθνικοὶ, ἡμεῖς πάντες σῶμα Χριστοῦ, καὶ
μεθ' ἡμῶν καὶ αὐτοῖς ὅταν ὁρθόδοξῃς μέλη ἐκ μέ-
ρους, κεφαλὴ δὲ μόνος ὁ Χριστός, ὅθεν καὶ καθόλου
Ἡγεμόν, ἐν δὲ μέσῳ ἡμῶν πάντων καὶ τῆς Χριστοῦ,
καὶ ἀνάντων, ἴδε τὸν Χρυσόμομον λέγοντα ὁμιλίᾳ
ὁρθῶς εἰς τὴν πρώτῃ πρὸς Κορινθίους. εἰδὲ καὶ τρι-
τον καὶ τέταρτον ζητεῖς ἀντιθέτως σε τὴν πεπλο-
σμένην Ἡγεμονίαν, ἴδε τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ἐπι-
στολῇ πρὸς Ἀντιοχίαν λέγοντα, ἵσως ὁ Κύριος ἐλεή-
σαι ἡμᾶς, καὶ σωῶναι τὰ διηρημένα, καὶ γνο-
μῆς μίας ποίμνης πάλιν, πάντες οὖν ἔχωμεν κα-
θ' Ἡγεμονίαν τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν. Ἐπι-
φάνιος Αἰρέσει Ναζωραίων, ὁ Χριστός τὸν βασιλεῖν
τῆς Δαβὶδ μεταστήσας, καὶ χαρισάμενος τοῖς ἐκ τῆς
θείας καὶ τῇ Ἀρχιερωσύνῃ, ταῖς τοῖς Ἀρχιερεῦσι
τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, καὶ τῇ Ἀρχιερεῖ τῆς Ῥώ-
μης δηλοῖται. ἴδε αὐτῶν βασιλεῖς ἐβδόμῃ κεφα-
λαίᾳ πρώτῃ πρὸς γράφει δώδεκάτῳ, καὶ κεφαλῇ
δούτῳ ἐπιστολῇ Γρηγορίου δούτερος πρὸς τὸν Ἰσλαμ.
Τὸτό ἐστι Νικόλαος τὸν φέρειν τῆς ἀγίας πί-
στεως, ἀδὲ σὺ ληθεῖς, ἔκ' ἐν ταῦτα τῆς καθολικῆς
Ἐκκλησίας, καὶ δὲ ταῦτα οἱ πατέρες ἐφύνησαν, λέ-
γει ὁ Ἀθανάσιος γράφει πρὸς Ἐπίκτητον.

50;

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ 2΄.

Ὅτι μία τῶν πολεμῶν ἡ ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία κατὰ τὸν διάλογον Γρηγόριον.

Ὁ διάλογος ἀποκρινόμενος εἰς τὸ τρίτον ζήτημα ἀνυπακούει καὶ ἀντιτίθεται, συμμαρτυροῦν τὴν ῥωμαϊ-
κὴν

Φ Φ Φ Φ Φ Β

κὶ τὴν Ἐκκλησίαν ταῖς λοιπαῖς Ἐκκλησίαις ὡς μίαν, ματα, ἀλλ' ὑπὲρ τῆς ἀγάπης, πρὸς ἀγαπῶντας τῆς τότε τῶν ποδῶν, ἐ γὰρ φησὶν ὑπὲρ τῶν ῥήτων τὰ πρὸς γ- ἀποστέλλει δὲ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ὅτι Ἀρνεόφλῳ ὁ Ἀυρηλιανὸς, κατὰ τὴν Σιλβέστρου δούτερον ἰσορίαν, Ἰωάννην τὸν ἐξομῶν, ἐν τῇ ἐν Ἐρεμσίτῃ Συνόδῳ, Ἀντίχριστον καὶ Ἡδωλον ἐν τῇ Ναῶ τῇ Θεῷ ἐξώσας ἔπει.

Ἐ γάρ τοι Συνόδους τις εἰς φρόνιζαν ἐν ἑτα ὄντα- κοσίου ὡς ἐν κοσμίῳ πρώτῃ ἐν Ἐρεμσίτῃ, ἐν ἡ καὶ ἡρέθη Ἀρνεόφλος ὁ Ἀρχιεπίσκοπος τῆς Μητρο- πόλεως, καὶ γέγονε Βιγέρτος, ὃς μετ' ὀλίγον ἐ- γινέτο Πάπας, Σίλβεστρου δούτερον κληθεὶς, ὃς καὶ ἔγραψε τὴν ἰσορίαν τῆς Συνόδου, καὶ εἰσφέρει ἐν τῇ ἑκοστῇ ὀγδόῃ κεφαλῇ Ἀρνεόφλον τὸν Ἀυρη- λιανὸν γνώμῃ τῆς Συνόδου κατὰ Ἰωάννη Πάπα τῇ δεκάτῃ ἐβδόμῃ λέγοντα, Τί τῶν τῶν Πάπαν δι- λαβεῖσθαι πατέρες ἐπὶ ὑψηλῇ θρόνῳ καθήμενοι,

πορφύρα καὶ χρυσῷ ἀλαλμποντα; τί τῶν Φοι- ῶναι νομίζετε; εἰ μὴ ἡλιωτέρωται τῆς ἀγάπης, καὶ 10 μόνῃ ὑπὸ σίμῃ τετύφωται καὶ ἐπαύεται, Ἀντίχρι- στός ἐστιν ἐν τῇ Ναῶ τῇ Θεῷ καὶ ἡμέτεροι, καὶ δεικνύων ἑαυτὸν ὡς εἰς Θεὸν, ἀλλ' ἐ μόνον ἐ θεμελιῆται ἐν τῇ ἀγάπῃ, ἀλλ' ἐ δὲ μετέχει ἐπισήμης τινός, ἐν τῇ Ναῶ τῇ Θεῷ ἐστὶν ὡς περ Ἀγαλμα, ὡς περ Ἡδωλον, ἐξ 15 καὶ ὑποκρίσεις δέχεσθαι δὲ ὡς ποτὲ τὰς ὁπὸ τῶν λίσθαι οἱ ἀνείσθαι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

20

Ὅτι κατὰ τὴν πρὸς Κωνσταντῖνον Βασιλέα ὑποσολὴ τῇ Πάπα Νικολάῳ, καὶ τὸν Σχολάριον ἐν τῇ κατὰ ἐρεθίσθη καὶ λόγῳ, ἐκ τῆς ἀληθείας λατινῶν καὶ αὐτῶν ὁ Παλαμολόγῳ Ἰωάννης, ἀλλὰ πρὸς ματινῶς ἐλπίδι βιηθείας.

Ἀλλὰ δὴ καὶ αὐτὸς ἡ ἄλλα κεφαλὴ τῆς λατινικῆς Ἰθρῆς ὁ Παλαμολόγῳ Ἰωάννης ὅτι ἐκ τῆς ἐκδοτικῆς εἰς τὸ λατινικὸν δόγμα ὡς νομίζει ὁ Νικόλαος, ἀλλ' ἐ- πρὸς ματινῶς καὶ πρὸς τῆς Συνόδου καὶ μετὰ τὴν Σύνοδον τὴν Ἐκκλησίαν, νομίζων ἐκ τῆς βιηθείας τῇ πολιτείᾳ, ἔρηται αὐτέρω, καὶ ἐν τῇ παρέσθῃ ἐπι- σοπῇ ὁλοφύρεται ὁ Νικόλαος, βεβαιῶν τῆτο, λέ- γων πρὸς Κωνσταντῖνον τὸν Βασιλέα, ὡς ἐ κατὰ μικρὸν γὰρ ἐκείνος (ὁ Ἰωάννης) ἰχὺ τῶν γυναικῶν πρὸ- θῆναι ἐβόλετο, ἐδὲν αὐτῶν ἐμποδῶν μὴ εἰς τέλος εὐτυχῆς τὰ τῆς Συνόδου πρὸς ματινῶς, καὶ δὲ ἀλλ' αὐτῶν πρὸς ματινῶς, καὶ ἔργον θεῶν ἐπισυμῆς πρὸς- ματινῶς πολιτικῶν μάλλον τῇ δέοντος φιλοτιμίας πρὸς- ματινῶς, ὅτι καὶ πρὸς ματινῶς ἐκ ἀγάπης κατα- σερφῶν τῇ βίῃ λαμβανῆς πρὸς Θεῷ, ἀλλὰ καὶ ὁ

Σχολάριος ἐν ᾧ γράφει κατὰ τῆς ἐρεθίσθη λέγει, 25 Περὶ μὴ Ἰωάννης τῆς ἰουδαίας καλῶς τί περὶ τῶν ἐν- φλωρεντίας ὑπ' αὐτῶν γεγονότων ἐφρονεῖ, καὶ πῶς τῶς ἡμετέρας ἡμετέρας ὑποκρίσεις, καὶ ὅπως ἐπὶ τῶν ἀγαπῶν, καὶ ἐβόλετο τὸ πάρερον ἡμῶς ἀπο- φυλάττειν δόγμα, καὶ ἐπὶ τῆς τῆς πρὸς ματινῶς, ἐ- 30 μίσητε τῆς ἀλλῶς ἀποκρίσεις, ἡμῶς τῆτων μάρτυ- ρες πάντες ἐκ τῆς ἐκείνης φωνῆς καὶ γλῶττης ἐκαστος πάντα εἰδότες, ἀλλὰ περὶ τῆς ἀρχῆς δεδιδῶς ἀδελφῆς τῆς Θεῷ, ἐκ ἡνάχου φατεράν τὴν ἰατρῆαν τῆς ψυχῆς ἐξεργασάσθαι. καὶ, εἰ δ' ἔσαι τί πλέον αὐτῶν πρὸς 35 τῆς Θεῷ φιλανθρωπίας ἀλλὰ τὴν πρὸς ἡμῶς ἡμερό- τητα καὶ τὰς ἐκδοκῶν μεταμελείας ὑπὸ τῶν κακῶς αὐτῶν καὶ κακομεθύνων, τοῖς αὐτῶν εἰδέναι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

40

Ὅτι σκοπὸς τῆς ἐν φλωρεντίας Συνόδου ἦν, σμικρυνθῆναι τὴν τῶν Ῥωμαίων βασιλείαν, καὶ ὑψωθῆναι τὸν Πάπαν, καὶ περὶ τῶν ὑπὸ τῆς ἱερᾶς πόλεως μέχρι τῆς Πάπα Νικολάου ὑπερῶν τῶν Πατρῶν καὶ Λα- τίνων, τῶν καὶ τῶν χρίστων ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὑπὲρ τῆς μοναρχίας τῆς Πάπας ποιησάντων.

45

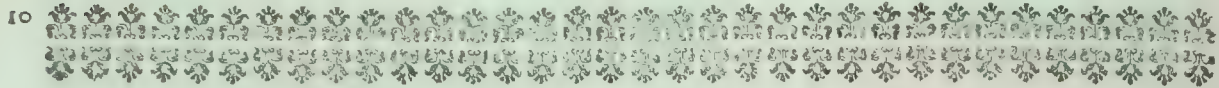
Καὶ μὴ σὺ τὸ τῆς ἐρημώσεως βδέλυγμα, ἡ μὴ Ἄγκαρων ὁ Νικόλαος ἐξώσας ἐν τῇ ἀγίᾳ ἀλλὰ καταψύχῃ; καὶ ἀρχῆς τῆς Συνόδου ἐκ τῆς ὁ λόγος τῶν πρὸς ματινῶς καὶ Ευγενίῃ καὶ τῶν φρα- γίων καὶ καρδιναλίων ὅτε Ευζαντίῳ καὶ Ἰταλίᾳ γινέσθαι ἔνουν, καὶ τὸν Πάπαν δεῖναι εὐθιῶν αὐτῶν, παρακινῆσθαι καὶ τὰς ἡγεμονίας τῆς Δύ- σεως βοηθῆσαι ὅσα διώμεις εἰς καταστροφὴν τῶν ἐν Θράκῃ καὶ Ἀσίᾳ ἐθνῶν, ὅπερ καὶ σὺ κολακῶν

τὸν Κωνσταντῖνον καὶ πρὸς ματινῶς εἰς παπισμὸν ἡδὲ λέ- γας, ἔξας ἡμῶς καὶ τὰς καρδιναλίας βοηθῆντας σοι. μέμψας λοιπὸν σεαυτὸν καὶ τὰς πρὸς σε, διότι ἐχρί- σατε τὴν βασιλείαν, καὶ γὰρ τῆς παντολμῆς ταύ- 50 τῆς Συνόδου ἐδὲς ἔτερος, ἡν ὁ κυρίως σκοπὸς, ἡ ὅπως ἀπελθόντῳ τῇ Βασιλείᾳ Ῥωμαίων εἰς ἰταλίαν σμικρυνθῇ μὴ ἡ βασιλεία, ὑψωθῇ δὲ ὁ Πάπας. ἐχρίσατε τὴν Ἐκκλησίαν, ἐποίησατε τὸν ἱερὸν πό- λημον, ἀλλὰ βεβαίως τῶν Ῥωμαίων τὰς ὑπερῶν εἰποιήσατε

ἐποιήσατε αὐτοῖς μυρία ὑπὸ βελός, ἐπλανήσατε
αὐτὰς καὶ ἤλαθον εἰς ἰταλίαν καὶ ἐποιήσατε αὐτὰς
ἐχθρὰς τῷ Θεῷ, ὥσπερ ποτὲ οἱ Μααβῖται τὰς ἡμέ-
ρας Ἰσραὴλ τῇ συμβαλῇ τῇ βαλαὰμ, καὶ ἔτι
ἐσβέσατε αὐτὰς. τὸν δὲ Ἰωάννην μὴ κατακτείνετε ζήτων-
τα τὰ συμπεφωρημένα παρ' ὑμῶν, τῶν μὴ ἀμαρταν-
ούντων· μάλλον δὲ αἱ ἀνομούντων καὶ ἀδελφὸς δολιχο-

μύων καὶ ὑποκρίντων ἐν παντὶ καρπῷ καὶ ἐν παντὶ
τόπῳ καὶ ἐν παντὶ περιστάσει, ἐλθόντες εἰς τέλος·
ἵνα καὶ ὁ Ἰωάννης εἰς διόλκον ἐλατύνει, καὶ ὁ Κων-
σταντῖν· ὁμοίως, ἔδωκε μίαν παρ' ὑμῶν κατὰ τὸν ἐθνὸν
καὶ τῆς ὑπολυτρώσεως τῆς Κωνσταντινῆς πόλεως εἶχον βοή-
θειαν, ἐπὶ φανερὸν ἐκ πολλῶν ὧν ἐπορεύθη ἀντιθέτως, καὶ
ἐν μέρει μεταταῦτα βιβλίῳ ἐνδεκάτῳ κεφαλαίῳ πρώτῳ.

ΒΙΒΛΙΟΥ Ι'. ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Α'.

Περὶ Ἐπισκόπων, ἡ Ποιμένων, καὶ ποσαχῶς λέγονται.

15

Ἐπίσκοποι· ἡ Ποιμὴν ἐστὶ σκοπὸς ἀποκαθιστά-
μενος τῷ ὑπὸ μελομένη καὶ ποιμαίνοντι ποιμνίᾳ.
λέγεται δὲ ποταχῶς, πρῶτον, ἡ ὑπὸ μελεῖται τῶν
αἰσίων, ὡς ὁ Ἰακώβ τῶν περὶ τῶν τῶν λαβάν,
καὶ ὁ Μωϋσῆς τῶν τῶν Ἰσραὴλ. δεύτερον, ἡ ὡς αἰνέ-
ται ὑπὸ τῶν βασιλέων καὶ ἐξουσιασῶν τῶν λαῶν, ὡς
ὁ Σωμῆσι καὶ ὁ Μωϋσῆς· ἄρα τὸν ἀγαμέμνονα Ποι-
μὴν λαῶν· τρίτον, λαμβάνεται ἡ ὡς σημαίνει τὸν
καθόλου πᾶσι καὶ ὑπὸ μελεῖται, ταυτιζομένη τῇ
ὑποταγῇ, ὡς ἔχει τὸ, καὶ τὸν Ἐπισκοπὴν αὐτῶν λαοὶ
ἔτερος, ἡ ὡς σημαίνει τὸν ὁλοκληρὸν ἐν τόπῳ ὑπὸ
μελεῖται, καὶ τὸν πανταχῶς ἀπερὶ γῆν ποιμνίῳ
καθόλου, ὡς τὸ, ὁ Θεὸς ἔδωκε ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
τὰς μὲν Ἀποστόλους, τὰς δὲ Προφῆτας, τὰς δὲ
Ποιμνίας, τὰς δὲ Διδασκάλους, καὶ ἑκατέρως πάν-
τες οἱ Ἀπόστολοι ἐξίστησι καὶ Ποιμνίας καὶ Ἐπί-
σκοποι τῆς Οἰκονομίας, καὶ ὡς αὐτῶς τὰς περὶ τὰς
αὐτοῖς ἐνεχειρίσθησαν. Εἰς πάντα τὴν γῆν ἐξῆλθεν ὁ
Φθόγγος αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ πέρας τῆς Οἰκονομίας
τὰ ῥήματα αὐτῶν· καὶ, καταστήσας Ἀρχοντας αὐ-
τὰς ὑπὸ πᾶσι τὴν γῆν. καὶ, καθίστατε ὑπὸ δώ-
δεκα θρόνους, κείμεντες τὰς δώδεκα φυλάς τῆς
Ἰσραὴλ· κατὰ δὲ τὸν δεύτερον τρόπον εἰς Ποιμνίας
καὶ Ἐπίσκοποι, εἰ κατὰ τὸν καὶ Ἐπαρχίας τῶν
τῶν Ἀποστόλων χαρτοπονησάντες Ἀπόστολοι αὐτῶν,
ὅθεν ὁ Παῦλος περὶ τῶν κεφαλῶν εἰκονῶν φησὶ,
Προσέχετε ἑν ἑαυτοῖς καὶ παντὶ τῷ ποιμνίῳ, ἐν ᾧ
ὑμεῖς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἔδετε Ἐπισκόπους τῶν ποι-

μαίνων τῶν Ἐκκλησίαν τῶν Θεῶν· ἡ δὲ εἰς γὰρ χάρις,
ἐν ᾗ ἡ ἀνθρωπίνη διωκτικὴ περιχαρίζεται τῇ Ἐπίσκοπον,
καὶ ὁ χαρτοπονησάντων εἰτε Ἀπόστολοι, εἰτε Ἀρχιερεῖς
μόνον ἀπλὴν ὄργανον καὶ μέσον αἰσίων καὶ ἐπὶ τὸ
Πνεῦμα τὸ ἅγιον εἰς τὸ ποιητικὸν αἰὶον καὶ ὑποταγῇ.
ἔμελλε καὶ πιστῶς ὁ ἱερός ὁ τελεῖν τὰς μυστήρια ἐπὶ ἀ-
μαρτιῶν γέμων, ἀλλ' ἀπέχεσθαι πρὸς αὐτὸν καὶ ζήτη-
σιν λύσιν τῶν ἀμαρτιῶν αὐτῶν παρ' αὐτῶν, καὶ ἐπὶ πολυ-
πραγμονεῖ περὶ αὐτῶν, καθὼς ἔτε ὁ ἡλίας ἡρόδοτος ἦν
Κόραξ· οἱ τὸν τρυφῶν αὐτῶν ἐκόμενε, τὸ γὰρ πρὸς κλητὸν
Πνεῦμα ὃν ἡ πηγὴ τῶν χαρισμάτων καὶ ὅτε ἀγα-
σμὴ δοτῆρ, ἐκείνη βαπτίζου, χεῖρας, σέφας, χαρτο-
πονησάντων, μεταστίζου, λύου, δεσμεύου, καὶ πάντα τὰ τῆς
Ἐκκλησίας ἐκτελεῖ, πάντα μὲν Ἀρχιερεῖς, τινὰ δὲ Ἀρχιερεῖς
Παῖτα Χορηγῶν τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, βρούει περ-
φῆτας, ἱερέας τελεῖν, ὅλον συγκροτῶ τὴν Σε-
σιν τῆς Ἐκκλησίας. Ἐπεκτείνεται τὸ ὄνομα καὶ
ὑπὸ τὴν Ἀποστολὴν καὶ Ἀρχιερεῖς χεῖρας, ὃν ὁ μα-
κάριος Πέτρος φησὶν Ἐπίσκοπον τῶν ψυχῶν ἡμῶν,
παρ' ᾧ καὶ Ποιμνίας καὶ βασιλεὺς καὶ πᾶσα φύσις διαι-
κεῖται, καὶ τὸ ἄθροισμα τῶν Ἐκκλησιῶν περιουσιάζου,
περιουσιάζου, διουσιάζου, σεφῶνται, καὶ δοξάζουται,
εἰς καὶ μόνος ὧν καὶ ἑδύστερος κατ' ἐκείνην, ἐκείνη δὲ
δευτεροῦ Ἀρχιερεῖς, καὶ πληθυσμῶν, σωφρο-
σύνη καὶ σωφροσύνη τῇ αὐτῇ ἐξουσίᾳ καὶ δυ-
νάμει, καὶ, ὡς ἔρηται, πέμπων τῶν Πατέρων τῶν
Πνεύμα τὸ ἅγιον, Ἐπισκόπους ὑποκαθίστησι.

45

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ Μητροπολιτῶν καὶ Πατριάρχων, καὶ ὅθεν ἡ ἀρχὴ τῆς κλήσεως αὐτῶν.

Ἐπισκόπους λοιπὸν ἐχαρτοποίησαν οἱ Ἀπόστολοι, ὡς ἡ-
θησαν δὲ μεταταῦτα Μητροπολίται οἱ τῶν Μητρο-
πόλεων τῶν Ἐπαρχιῶν Ἐπίσκοποι, ὅμως κοινῶς Ἐπί-
σκοποι πάντες ἐλέγοντο· ἐσημαίνετο δὲ Ἐπί-
σκοπος τῆς Μητροπόλεως μετὰ περὶ διορισμῶν, λε-
γόμενος Ἐπίσκοπος τῆς Μητροπόλεως, ὕστερον δὲ
ὠνομάσθησαν αἱ τῶν καὶ Μητροπολίται, ἀλλὰ καὶ

ἡ πρώτη Συνόδος· ἡ τῶν τέσσαρας πρώτης θρόνους ἡ-
μίσασα εἰς τὸ μέγιστον ἀξίωμα, καὶ ἡ δώδεκα ἡ εἰς
τὸ αὐτὸ ἀξίωμα ἀναβιβάσασα τὴν Κωνσταντινῆς πόλεως
καὶ τῶν πρώτης τέσσας Ἐπισκόπους ὠνομάζον, καὶ ἔτι
ἐκαλεῖτο ἕως τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου· ἡ δὲ δεύτερη
δὲ Οἰκονομικὴ ὠνόμασε Πατριάρχας ἑμόνου τὸν Κων-
σταντινῆς πόλεως, ἀλλὰ καὶ τινὰς Ἐξάρχους τῶν Ἐπαρχ-
σιῶν,

πῶς μόνῳ τῷ Ἀντιοχείᾳ ἰδιαίτερον ἀποσκήνησεν τὸ Πα-
 τριάρχης ὄνομα ; ἢ ποῖα Συνοδὸν τῷ ἔργῳ ἔπαιον ἢ
 διώρισαν ; ἐφ' ὧν καὶ ἀποσπῆσαν αὐτοῖς τινὲς ἐπι-
 5 κλησιαστικῆς ὁμονίας, ὥς μιμνήσκου καὶ ὁ Ἀντιο-
 χίας Πέτρος, ἔπειτα τὸ ψυχρὸν καὶ ἔωλον λο-
 γιδεῖον, διότι τῇ ἐκκλησιαστικῇ δοξῇ καὶ πράξει
 ἀντίθετον, ὅθεν καὶ καθάπαξ φωνηθὲν, ἀπέστη εἰς
 τὸ μηδὲν. Σημειωτέον ὅτι τὸ Πατριαρχικὸν ὄνομα,
 10 ὅπερ ὁ Αἰλιεὺς ἔδωκε τῷ Μητροπολίτῃ Ἐφέσῃ, οὐκ
 ἦν τοιαῦτον ὡς περὶ τὰ νῦν Πατριαρχικά, ἀλλὰ τὸ Μητρο-
 πολιτικόν, ὃ ἀργότερον μὴ εἶχεν, ἀφ' ἧρθη δὲ ὑπὸ

τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνοδῆς, καὶ ὡς ἔστιν ὑποκείμενον αὐ-
 τῇ τῷ Κωνσταντινουπόλεως. ἀλλὰ καὶ τὸν Θεοδοσίον-
 κης οἰκουμενικὸς Θεόδωρος Πατριάρχης ἔπειτα, ὁμοῦς
 ἔπειτα αὐτὸν καὶ τὸν τρέπον διώρισαν ἢ δούτερον Σύ-
 νοδον λέγεσθαι τινὰς Ἐξάρχας καὶ Πατριάρχας ὡς
 εἴρηται αὐτῷ. ἔμεινε λοιπὸν κυρίως καὶ πρῶ-
 15 τως καὶ κατ' αὐτὸ Πατριαρχικὸς θρόνος εἶναι τὸς
 πείτε, ὧν ἐπιθετὴ ὁ πρῶτος ἀφ' ἡμέτερον, ἔμεινε εἶναι
 τὸν δούτερον, ἡτοὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως πρῶτον, τὸν
 Ἀλεξανδρείας δούτερον, τὸν Ἀντιοχείας τρίτον, τὸν
 Ἱερουσαλὺμ τῆς τέταρτον, ἀποσπείρον δὲ πέμπτον. ὃ
 τῆς μεγάλης Μοχοβίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

15

Τὸ ἄξιον τῶν τῶν Πάπας τινὰς τῶν ἐκκλησιῶν ἐπισκόπων αὐτῶν ἐκκλησιαστικῶν Πατριάρχας, δι' ὃ καὶ Αἰρετικὸς ἡσι-
 20 κωνωνῆται, καὶ ὅτι τὸ φερόμενον ὑπὸ τῆς μεγάλης Κωνσταντίνης τὸν Τηριδάτην Βασιλέα Ἀρμενίας, καὶ τὸν
 Γρηγόριον ὑπὸ τῆς Σιλβέστρου Πάπᾳ τῇ αὐτῇ Πατριαρχίᾳ ἀποκαλεῖσθαι, δέκνυται ἐνταῦθα ψεύδος
 τῶν Λατίνων λαμπρότατον.

20

Οἱ Ἐπίσκοποι Ῥώμης μὴ ἔχουσιντες ἐν οἷς ἐπι-
 25 χεῖσθαι κατὰ τὴν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἱερου-
 σολύμων, ἐδοκίμασε τινὰς Ἐπισκόπους τῆς Ἐπαρχίας
 Ῥώμης ἀνόμασαν Πατριάρχας, καὶ δι' ὧν αἰτίας
 30 ὡς ἐρεῖται, ἀλλὰ καὶ ἵνα δέξωσι μὴ εἶναι δέον ἰσό-
 τιμον τὸ Πατριαρχικὸν ἀξίωμα τῷ Παπικῷ. ἔπει-
 τα τὸν Μητροπολίτην Ἀρμενίων, ὃν ἑκαὶ οὐνόμα-
 ζον καθολικόν, καὶ τὸς Μητροπολίτας Ἰακωβιτῶν,
 35 ἡγεμονίων καὶ Αἰγυπτίων λέγουσι Πατριάρχας κα-
 θὰ λέγουσιν αὐτοὺς καὶ οὐκ εἶναι ἰσὶδιον, κοινωνούντες
 κατὰ τὸ καὶ τοῖς Αἰρετικῶς τέτοις, καὶ ἑτέροις
 τοιαῖτοις καὶ τοῖς Ἀρεταῖς, τοῖς τῶν πρῶτος τῶν Ἐπι-
 40 σκόπων αὐτῶν εἰς ἀποφύγην τῆς καθολικῆς Ἐκ-
 κλησίας ὀνομάσαντι Πατριάρχας. Περὶ δὲ τῶν Ἀρ-
 35 μενίων ἰσορροῖον οἱ Λατῖνοι, ὅτι ὁ Τηριδάτης ὁ πρῶτος
 Ἀρχιερεὺς τῶν Ἀρμενίων, ὃ χειριστὴς ὡς τῆς μεγά-
 λης Κωνσταντίνης, καὶ Γρηγόριος ὁ Ἀρμενίας ἀπηλθὼν
 εἰς τὴν Ῥώμην, καὶ τὸν μὲν Τηριδάτην ἔσεψεν ὁ
 40 μέγας Κωνσταντῖνος εἰς Βασιλέα Ἀρμενίων, τὸν δὲ
 Γρηγόριον ὁ Σιλβέστρος εἰς Πατριάρχην τῶν Ἀρμε-
 νίων καὶ Ἀλβανῶν, ὅπερ ἐστὶ ψεῦδος ἀπόδηλον,
 πρῶτον, ὅτι τότε ἔπαιον τὸ Πατριαρχικὸν ὄνομα ἐν

τοῖς ἀρεταῖς τῶν Ἐκκλησιῶν. δούτερον, ὅτι εἰς τὸν
 45 βίβλιν τῆς ἀγίας Γρηγορίας ἀλλοῦ λέγεται περὶ τῶν
 τῶν, ὅτι Σωκράτης, Σωζόμενος, Θεοδώριτος, οἱ πε-
 ρὶ τῶν τοιαύτων ἀκριβολογούμενοι, καὶ περὶ τῶν Ἀρ-
 μενίων τότε καὶ πῶς ἐχειριστῶσαν εἰπόντες, ἐδὲ
 τοῦτο ἔπειτα, μάλιστα ὁ Σωζόμενος, ἐὰν τῶν οὐκ
 κεφαλῆς ἕως τῆς δεκάτης πέμπτῃς ἐν τῇ δούτερῃ βί-
 βλίῳ διηγεῖται εἰς πλάτος τὰ κατὰ τὴν Ἱέρην καὶ
 50 Ἀρμενίας τότε ἐχειριστῶσαν, καὶ τὸ ἀπλετοῦν πληθὺς
 τῶν Ἀρμενίων τόσον Ἱερουσαλὺμ ὅσον καὶ λαϊκῶν,
 τὸ μαρτυρῆσαν ὑπὸ τῶν Περσῶν, καὶ τὴν βοήθειαν
 ἣν ἐποίησαν αὐτοῖς ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ὁμοῦς ἐδὲν
 τοιαῦτα ἔπειτα. τέταρτον, ὅτι τὸν Γρηγόριον Ἀρμενίας
 ἐχειροτόνησεν ὁ Καισαρείας Καππαδοκίας Λεόντιος,
 55 καὶ εἶθ' ἐχειροτονήντο οἱ τῆς μεγάλης Ἀρμενίας Ἐπί-
 σκοποι ἕως οὕτω Ἐπισκόπων, καὶ μετὰ τὴν οὕτω
 ὀνομάσθαι καθολικοὶ, καὶ ἐχειροτονῆται ὑπὸ
 τῆς ἰδίας Συνοδῆς, καὶ πῶς εἴησαν αὐτὸς κεφαλοὶ καὶ
 Πατριάρχαι ἐχειροτονῆντο ὑπὸ τῶν Μητροπολίτων Και-
 60 σαρείας ; ἴδε κατωτέρῳ βιβλίῳ δωδεκάτῃ κε-
 φάλαιον ἑβδόμον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

45

Ὅτι τὸν Ἐπίσκοπον Ἀρμενίας χειροτονῶν Πατριάρχῳ Ἀλβανίας, καὶ τὸ τῶν Ἱβηρας ἀλλὰ τὴν ἐν Τρίβιν
 Συνοδὸν ὀνομαζομένην τῶν Ἀρμενίων, καὶ τὸ τὸν μέγαν Κωνσταντῖνον αἰτῆσαι ἐν Ῥώμῃ ὄντα ὡς τῶν Τηρι-
 50 δάτης σωματοφύλακας, δέχαι τε τῇ Τηριδάτῃ μέρος τῆς ἡμέρας ἑξῆς, καὶ εἶτι τὸν Σιλβέστρου Πάπαν
 ἀσπόμενα ὡς τῶν τῆς ἑῶν Πατριαρχῶν καὶ τόπας καὶ Ναὸν ἐν Ἱερουσαλὴμ, καὶ τὸ τῶν Χριστῶν σκιαθεῖον
 55 δέχαι τῇ Ἀρμενίας Γρηγορίῳ, δέκνυται ἐνταῦθα δι' ἀποδόξιν αὐτῶν ἐν ἑαυτοῖς ψεύματα πασιδὴλα τῶν
 μισοπλάτων Λατίνων. καὶ περὶ τῶν ἐν τῇ Ἀποστολῇ Πατριαρχῶν τῶν Εἰβραίων.

Ὅτι καὶ αὐτὸ τὸ, ἐχειροτόνησεν ὁ Ἀρμενίας Πατριάρ-
 60 χῳ Ἀλβανίας, ψεῦδος ἐστὶ, πρῶτον, ὅτι οἱ
 ἑλληνικοὶ ἰσορροῖοι λέγουσι τῶν Ἱβηρας ζητῆσαι Ἀρχιε-

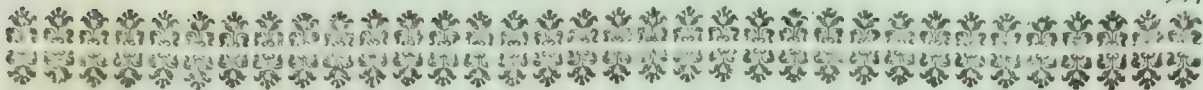
ρεῖα καὶ ὑπὸ τῶν Ἀρμενίων, ἡ τῶν Ῥώμης Ἐπισκόπων,
 65 ἀλλὰ ὑπὸ τῶν Βασιλέων Κωνσταντίνων, οἵτις ἐπεμψον
 αὐτοῖς καὶ Ἐπίσκοπον καὶ Κληρὸν, ἔπειτα κατὰ τὸν
 στεφάνω-

Στρατάρχῳ ἐν τῇ αὐθεντικῇ βιβλίᾳ ἐς Ἰβηρίαν καὶ Ἀλ-
 βαρίαν ἦν ἁγ. Βασίλειος, καὶ πῶς ἐχρηστοποίησε Πα-
 τεράρχῳ Ἀλβαρίας ὁ Ἀρμόριος χωρὶς τῆς γνώμης
 τοῦ Βασιλείου; ἡ πῶς τότε πῶν Ἰβηρῶν χειρῶν αὐ-
 τῶν, καὶ Ἐπίσκοπον τῆς Κωνσταντινουπόλεως λα-
 βόντων, ὁ Ἀλβαρίας ἐχρηστοποίητο ὑπὸ τοῦ Ἀρμορίου;
 οὐτέρων, ὅτι τὸτο εἰδὸς ἀξιόλογος ἡ γνώμης πῶς
 τῇ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ ἱστορικὸς ἔσται. Τρίτον·
 καὶ τὸτο ὑπὸ μαρτυρολογίῶν καὶ Βαρωνίᾳ τῇ μυθο-
 πλάστῃ μαρτυρεῖται. τέταρτον, ὅτι εἰ καὶ οἱ Ἀρμόριοι ψυ-
 λήγῃσι τὸ γὰρ ἐς τὰς ἱστορίας, ὅμως ὡς βλάβοι ψυ-
 λήγῃσι, ἐν γὰρ πιστεύουσιν τοῖς Αἰρετικαῖς ὡς τῇ καθο-
 λικῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐκ παραδόσεως μαρτυροῦσιν ἅπερ ὁ
 βίος τῆς Γρηγορίας κηρύττει. πέμπτον, ὅτι μήτε αὐτοὶ
 τὰ τοιαῦτα λέγουσιν, ἀλλὰ τῶν τοιούτων γυνήτων μωσῆς,
 οἷς τὰ πολλὰ ψεύδεται ὡς ἐρηθίζεται. ἔκτον, ὅτι
 οἱ Ἰβηρες ἐκ ἀρνέονται τὰ τοιαῦτα, οἷτινες καὶ τὸ Πατριαρ-
 χικὸν μετὰ τὸν ἔχουσιν ἐς τὸν τρόπον χρύσειον, καὶ ἁ-
 κρῶς ἀλαβεῖται, καὶ τὸ δὴ κύριον, ὅτι εἰδόμενον
 ὅτι τοῖς Ἐκκλησιαστικαῖς καὶ τοῖς πολιτικοῖς αἱ Ἰβηρες
 ὑπετάχθησαν Ἀρμορίοις, καὶ τῶν Ἀρμορίων ὑπερη-
 θυνῶν αὐθεντίας ἦδη τόσους χρόνους, οἱ Ἰβηρες καὶ
 Ἀλβαροὶ ἰδίῳ αὐθεντίᾳ μέχρι τῆς δευτέρου κυβερ-
 νήσονται. ἑβδομὸν, καὶ αὐτὸ ὅπερ λέγουσιν οἱ Λατίνοι,
 ὅτι δηλαδὴ γυναικὶς τῆς αὐτῆς τῶν Ἀρμόριων συ-
 νόδος καὶ κληρονομία, οἱ Ἰβηρες ἀπεχωρίσθησαν
 ἐκείνων, ψεύδονται ἐπὶ τοῖς φανέσασιν αὐτῶν
 αὐτῶν, καὶ δέχονται ἐκ τῆς προέξουσας ἐκ τῆς ἀρ-
 χαιᾶς παραδόσεως καὶ κοινῆς φήμης καὶ δόξης, ὅτι
 ἡ Ἰβηρία καὶ Ἀλβαρία εἶχε Μητροπολίτην ἕως τοῦ
 Μονομάχου, ἐφ' οὗ γέγονε Ἀρχιεπίσκοπος αὐτοκέ-
 φαλος ὁ Μητροπολίτης ἐκείνων, καθολικὸς ὀνομα-
 σθῆς. Ἀκούσατε πάντα τὰ ἔθνη τὰ ψεύματα τῶν
 παπικῶν, οἷς ψεύμασιν ἀπατῶσι τὰς ἀθλῖνας Ἀρ-
 μόριους. Λέγουσι λοιπὸν ἔτι οἱ αὐτοὶ, ὅτι ὄντων Γρη-
 γορίᾳ καὶ Θεοδοσίᾳ ἐς Ῥώμην, ἐκείθεν ὁ μέγας
 Κωνσταντῖνος ἐν τῇ Νηφὶ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων μετὰ
 τριακοσίων ἑνδίκων καὶ ἑκοσιπενσάρων Βασιλέων, καὶ
 ὅτι ἦν τότε ὁ Βασίλευς Κωνσταντῖνος τῶν Βασιλέων
 Ἀρμόριος τὰς τριακοσίας σωματφυλάκας. Καὶ ὁ-
 μως ἐπείθεται, ὅτι ὁ Ἀλέξανδρος μετὰ ὀκτὼ χιλιάδων
 Ῥωμαίων συνέτριψε τὴν Βασιλείαν Ἀρμόριων, ἔχοντα
 ἑκατὸν καὶ πενήκοντα χιλιάδων στρατόμαχον ὡς φησι
 Πλάταρχος, καὶ ὁ μέγας Κωνσταντῖνος ἐξήγησε σω-
 ματφυλάκας τῶν Ἀρμορίων, ὁ Σεβαστὸς, ὁ μέ-
 γας Βασίλευς, λέγουσιν ἔτι, ὅτι ἰδόντες τὴν Τηρι-
 δάτην μέγας Σταυρὸς ἐξ ἑξέφευγε ὑπὸ ἱεροσολύμων ἡ
 μήτηρ Ἑλκή. Ἀλλὰ ἐπείθεται, ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος ἀφ' οὗ
 ἡ Ἰβηρία καὶ ἔκτισε τὸ Βυζάντιον, ἔπεισε πᾶν μη-
 τέραν ἐς Ἱερουσαλὴμ, καὶ ἐκ ἔτι ὑπέστρεψεν ἐς τὴν
 Ῥώμην. λέγουσιν ἔτι, ὅτι ὁ Σίλβεστρος ἐτίμησε τὸν
 Γρηγόριον σωτηριώδη τῇ ἱεροσολύμων καὶ Ἀλεξαν-
 δρείᾳ καὶ Ἀντιοχείᾳ τοῖς Πατριάρχεσι. Ἀλλὰ ἐπεί-
 θεται, ὅτι πᾶσι ἦν ἐν τῇ πρώτῃ συνόδῃ, καὶ ἁ-
 δὶς ἦν Πατριάρχης, καὶ μάλιστα ὁ Κωνσταντῖνος ἔχων

ἑστὸς τὸν καθολικὸν Ἀρχιεπίσκοπον, ὅθεν ὁ καὶ παλαιὸς
 λεόντιος ἐν τῇ πρώτῃ Συναγωγῇ, ὡς λέγει ὁ τελευτῶν,
 ὑπεγράφη μητροπολίτης Ἀρχιεπίσκοπος, ἴδε καὶ κατω-
 τέρευ βιβλίῳ δωδεκάτῃ κεφαλῇ καὶ ἑβδομῷ· λέγω-
 ριν ἔτι, ὅτι ἔδωκεν ἔξωθεν ἐξίλασιν τοῖς τῆν- 5
 γολοί χειροποιῶν Ἀρχιεπισκόποις ἐν Ἀσφόροις ἔθνε-
 σιν. Ἀλλὰ ῥητέον, ὅτι τότε τὸ Ἀρχιεπισκοπικὸν ὄνο-
 μα ἦν ἡ ἐν τῷ Ἐκκλησίᾳ ἐν χρήσει, καὶ ὁ Ἀρμε-
 νίας ὑποεὐαγγέλιον τῇ Καισαρείᾳ, πῶς περιβόλητο
 Ἀρχιεπισκόπος, καὶ πᾶς, καὶ ποιῆς; λέγουσιν ἔτι, ὅ-
 τι ἔδωκεν αὐτῷ περιόμιον, ἵνα οἰκιστὴς Πατριάρχῃ
 τῇ Θελήσῃ τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ ἐνεργῶσι, καὶ τῷ ἐν Θεο-
 νιστικῷ πρίν αὐτῶν τῷ Ἀρχιεπίσκοπῳ πέμπωσι, καὶ ὅτι
 ἔδωκεν αὐτῷ πολυτελεῖς ἀμφιον, ὃ ἦν τῷ Ἀδελφο-
 θείῳ, καὶ δακτύλιον, καὶ ῥάβδον λιθομάρμαρην, 15
 καὶ Ποτήριον καὶ Δισκῆριον ἐκ τοπαζίῃς, καὶ τῷ Μί-
 τρῳ αὐτῷ, ἥ τις ἦν ποτὲ Σκιαδῶν τῷ Χριστῷ, καὶ ὅτι
 ἔδωκεν αὐτῷ τόπον ἐν τῇ Γολγοθᾷ, καὶ ἀνάπτεσθαι
 τρεῖς κανθάρους ἐν τῇ αἰγῇ τᾷ φῶ, καὶ τὸν Ναὸν τῷ
 ἁγίῳ ἱακώβῳ. Ἀλλὰ ῥητέον, ἀντὶ τῆς αἰχρυσῆς καὶ 20
 ἀγάλματος ἐστὶ χθίζου, ὁμοίως καὶ αἱ μίτρας, καὶ ὅτι τὸ
 Σκιαδῶν τῷ Χριστῷ νῦν μόνον ἠκέσθη, καὶ ὅτι τό-
 τε ἐν τῇ Γολγοθᾷ ἦν Ναὸς τῆς Ἀφροδίτης, καὶ Ναὸς
 ἡν τῷ ἁγίῳ ἱακώβῳ. Λέγουσιν ἐς αὐτὸ τὸ Συναγα-
 γμα οἱ αὐτοὶ καὶ ἄλλα πολλὰ γελοῖα, οἷς πλαιωσὶ τὰς 25
 Ἀρχιεπίσκοπους, ἵνα νομιζοῦνται αὐτοὶ συγγαστῆς, ἔδωκε ὁμοίως
 ἀργυροῦν ἔχον αὐτοὺς συγγαστῆς τῷ οἰκιστῇ τῷ
 πατρὶ ὅτι κοινοῦσιν αὐτοῖς, ὅστις ἐστὶν ἡ Δίεσις,
 ἀκοινωνῶν γὰρ ἀκοινωνῶν, ἀκοινωνήτος ἐστίν, ἥρα.
 Σημειώσαυδὲ ὅτι τόσον μένονται οἱ Πάπαι κατὰ τὰ 30
 Πατριαρχικὰ ὀνόματα, ὥστε καὶ περικαθίζουσι τὰς
 Καρδιώλας τῶν ὀνομαζομένων ἐκείνῃ Πατριαρχίᾳ,
 καὶ ἴδε τὰς ὑπογραφὰς τῆς ἐν Τριδίνῳ συναγωγῆς,
 καὶ ἐσταυθῆαι τὸ περὶ Καρδιώλων. Σημειώσαι τι-
 τοὺς λέγοντας, ὅτι οἱ Ἐβραῖοι Ἀπαρτῶνται, κατεστῆ- 35
 σασι αὐτοῖς πατέρες, καὶ καὶ Πατριάρχας ἐκάλε-
 σαν καὶ Ἀποστόλους. Φησὶ γὰρ ὁ Ἐπιφανὴς Διόδοτος
 τελευτῶν, Εἰσὶ δὲ ἔτι μετὰ τὸν Πατριάρχην Ἀπό-
 στολοι καλεῖσθαι, παροτρύνουσι δὲ τῷ Πατριάρχῃ.
 ὅθεν Φλαυῖος Βοπίσκος μέμνηται τινὲς εἶδαι Πα- 40
 τριάρχας Ἀλεξανδρείας, περιεπε γὰρ τὸ τετρακοσιο-
 στὸν ἔτος τῷ Σωτήρῳ ἡρῆθη ἐκ τῶν ἱερέων τὸ ὄνομα,
 καὶ μετηνέχθη ἐς τινὰς ἀναπληρῶντες Ἐπισκόπους, ἐν
 οἷς μάλιστα ἡκμαζον οἱ ἱερεῖς, ὅθεν ὁ Σωκράτης
 ἐν ἑτῇ τετρακοσιῳστῷ τεσσαρακοστῇ δευτέρῳ φησὶ,
 ὅτι ἡ δευτέρα οἰκουμενικὴ Πατριαρχία ἐκάλειτο ἰσως
 Ἐπισκόπος, βιβλίῳ πέμπτῳ κεφαλῇ ὀγδόῃ, καὶ
 ὅτι ἐπὶ Φωκᾷ ἐρρέθη ὁ Γερῶν, καὶ τρίτος ὁ
 ἐπὶ καλῇ. καὶ Γρηγόριος ὁ Θερονόουσι βιβλίῳ πέμ-
 πτῳ τῆς ἰσορίας αὐτῷ κεφαλῇ ἑκτοστῷ πρώτῳ
 τὴν Ἀνυδάνων Πατριαρχίαν καλεῖ, ἔξωθεν ὁμοίως
 λόγῳ, ὡς εἴρηται, οἱ ποῦτε τῶν καθολικῶν θρόνων
 Ἐπίσκοποι Πατριαρχῶν καλεῖσθαι κυρίως, πρώτως,
 καὶ κατ' αὐτὴν, καὶ ὡς ἡ πάσης τῆς Ἐκκλησίας περιβό-
 λεται, ὡς ἀποδέχεται καὶ μαρτυρεῖ πάντα τὸ οἰκουμενικόν.

ΒΙΒΛΙΟΥ Ι' ΜΕΡΟΣ Β' ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Β'.

Γ Περί τῶ Παπᾶς ὀνόματος, καὶ τί σημαίνει Παπᾶς, Παπᾶς καὶ Πατὴρ, καὶ ὅτι τίς, καὶ πότε τὸ Παπᾶς ὄνομα ἔσται·

Παπᾶς, Παπαῖς, καὶ Πατὴρ ταύτην σημαίνει. καὶ αἱ μὲν Ἑλληνες τῆν προφέρουσι, Παπαῖς, τινὲς τὴν τόνον ἐν τῇ ληγῇ, οἱ δὲ Λατῖνοι ἐν τῇ ὡσπληγῇ κατὰ τὸ ἰδίωμα τῆς γλώττης αὐτῶν, καὶ λέγουσι, Πάπας. Πάπας ἐστὶ καὶ κύριον ὄνομα μαρτυροῦν, ἐρεταζομένη τῇ δεκάτῃ ὡσπλη τῆς Μαρτίης. καὶ οἱ Δάκεις ἕως καὶ τῆς σήμερον κύρια ὀνόματα, Πάπας, ἔχουσι πολλὰ. ἐλέγετο δὲ Πάπας πολλαῖς. **15** ὁ Ἀλεξανδρείας Ἐπίσκοπος ὡς ὁ Ἀθανάσιος καὶ ἄλλοι περὶ αὐτῶν, καὶ ἴδε πῶς ὁ Ἀλέξανδρος ἀπολογίαν τῆς ἀγίας Ἀθανασίας, Κυρίῳ Πάπα Ἀθανασίῳ Οὐρετάκιος καὶ Οὐάλης. Τῷ μακαρίῳ Πάπα Ἀθανασίῳ Ἰχύρας. Νικητῆς Κωνσταντίνου μέγιστος σεβαστὸς τῷ Πάπα Ἀθανασίῳ. μακαρίῳ Πάπα Ἐπισκόπῳ ἡμῶν Ἀλεξανδρείας ὁ Πρεσβύτερος καὶ Διάκοις ἐν Κυρίῳ χαίρειν. καὶ Ἐπιφάνιος Αἰρέσει ἐξηκουσῇ ἐν αὐτῇ λότῃ Νικομηδείας, Τῷ ἀγιωτάτῳ Πάπα. καὶ ὁ Καρθαγίνης Πάπας ἐλέγετο. ἐλέγετο δὲ πολλαῖς καὶ ὁ Ρώμης. **25** Ἐπίσκοπος Πάπας. Ἔτι Πάπας ἔπουν τινὲς πολλὰς Ἐπισκόπους, σεμνυνόντες αὐτὰς τῷ ὀνόματι τέτρω ὡς πατέρα σημαίνοντι, καὶ ὡς ὁ ἅγιος Λέκιανος γράφον ὅτι Διοκλητιανῶς εἰς τὰς Ἀντιοχείας Διά τὸ μαρτύριον Ἀνθίμου Ἐπισκόπου Νικομηδείας, ἔπουν αὐτὸν τὸν Πάπα. καὶ ὁ ἅγιος Γερώνιμος τὸν Κύριον Ἐπι-

φάνιον ἔγραφε Πάπα. καὶ οἱ Ἀλεξανδρινοὶ ἔπα-
νελαθόντι τῷ Αἰλέριῳ λότῃ τῆς ἐξουσίας ἔλεγον αὐτῷ,
Ἐψώμισας Πάπα γὰρ ἐχθρὸς σε. Ἰστον Ἐπιστολῆς
Νεστορίου πρὸς τὸν Πάπαν Κύριλλον. Συμβολὸς τρίτη
μέρης πρώτῃ. Θωμᾶ Πάπα Ἱερουσαλὴμων. Ἐπιο-
λῆ πρὸς Ἀριμνίους. ἔτα τὰς καλλωμῆσις ἰδιαιτέρας
Πάπας, οἷον τῷ Ἀλεξανδρείας καὶ τῷ Ρώμης ἔλεγον
τῷ κατὰ καὶ καὶ ἐπ' αὐτότε. διὸ καὶ καὶ εἰς τὰς
λατινικάς ἔσται, εἰς τὰς ἑλληνικάς ἱστορίας ὁμοίως ἔχ
ὁρίσκομαι ῥηθῆναι τὸν Ρώμης, Πάπαν, ἐν Συμβό-
δῳ, ἀλλ' ἢ πρῶτον ἐν τῇ ἐν Καρθαγίνῃ. ἔτα ἐν τῇ
τρίτῃ Οἰκουμενικῇ πράξει τρίτῃ ἔπουν οἱ Τοποτηρεταὶ
τῷ Ρώμης τὸν Ἐπίσκοπον Ρώμης, Πάπαν. εἰς δὲ
πῶς τατάρτην Οἰκουμενικῇ ἐν ταῖς ἀναβοήσεσι (λέγου
δὲ ἀναβοήσεις, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι θερμοτέρως εὐφί-
μουν τὰς Βασιλεῖς καὶ ἡγίας τῶν θερμοτέρως ὑπηρε-
των περὶ τῆς πίστεως Ἐπισκόπους) ἡ πᾶσα σύ-
νοδος ἐπεκράτωσε ταῦτα, αὕτη ἡ πίστις τῶν ὁρ-
θοδόξων, ἔτω πάντες πιστοὶ καὶ ὁ Παπᾶς λέων
ἔτω πιστός, Κύριος ἔτω Ἐπίσκοπος, ὁ Πα-
πᾶς ἔτω ἡμετέρος, ἐρρέθη ὁ Ρώμης Πάπας,
ἀλλ' εἰς πῶς γεγραφὼν ἡ ἐπεμψὴ τῇ συνόδῳ πρὸς τὸν
Λέοντα, καὶ εἰς τὸν ὄρον αὐτῆς Ἀρχιεπισκόπου ἔπουν
αὐτὸν, ἐμὲ Πατριάρχῳ, ἡ Πάπαν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περί τῶν ὑπεραγομένων τῷ Παπᾶς ὀνόματι, καὶ τί δηλοῖ Παπᾶς.

35 Ἔσθαι καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας ὑπεραγοῦνται συχνότε-
ρον Παπᾶς, ἔχ' ὅτι γε ἔλαβε τῆν ὁ Κύριλος ὦν
τῆς Κελεσίας ἐν τῇ τρίτῃ συνόδῳ ὑπέρτατος, ἀλλ'
ἔχον αὐτὸν ὑπὸ ἀρχῆς, ὡς ἔσται. πῶς σήμερον
40 δὲ ἐπὶ εἰς χρεῖαν ἔντε τῷ Ρώμης καὶ Ἀλεξανδρείας

ὁφειζόμενον ὑπότῃ Λατίνων καὶ Ἑλλήνων, Πάπας,
ὑπὸ δὲ τῶν αὐτῶν Παπᾶς λεγόμενον, δηλοῖ τὸν Πρε-
σβύτερον. σημαῖναι δὲ ὅτι εἰς τὰ πεπραγμένα ἐν
Κωνσταντινουπόλει ὅτι Φλαυῖαν κατὰ Εὐτυχῆς,
ἔσται ὁ Εὐτυχὴς ἱερεὺς ὦν Παπᾶς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περί τῶ πόθου ἔχει πῶς ἀρχὴν τὸ Παπᾶς ὄνομα, καὶ τῆς ἐκτάσεως τῆς ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, καὶ χρεῖ-
45 σως συχνότερον ὅτι τῷ νῶντος καὶ τῷ Ἀλεξανδρείας, καὶ ὅτι γελοῖο Λαυρέντιο ὁ Μπρεβερίνγος, καὶ
τῆ κοινῇ μόνῳ τῷ Ρώμης τὸ Παπᾶς ὄνομα δοθῆναι λέγων.

Τινὲς περὶ τῶ Παπᾶ ὀνόματι λέγουσι ὅτι ἐστὶν
ἑλληνικὸν καὶ σημαίνει πατέρα, τὰ γὰρ βρεφῆ
50 τῶν Ἑλλήνων Πάπα κερῶσι τὸν πατέρα. καὶ αὐτοὶ
οἱ Ἕλληνες Πάππον λέγουσι τὸν τῶ πατρὸς πατέρα.
ὅθου καὶ ὁ κοινὸς φιλήμων λέγουσιν πῶς τῷ Δε-
σποφίτῃ Ἀθηνῶν, χαῖρε Πάπα φίλτατε.
καὶ ὁ ὁμῆρος εἰς τὸ Σ. γράμμα τῆς Οὔβουσις, Πάπα
φίλε. πλὴν ὅθου καὶ εἰς ἑλληνικὰς πῶς ἀρχὴν, ἐν

τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐξέτανατο εἰς τὸν Ρώμης καὶ εἰς τὸν Ἀλε-
ξανδρείας, ὡς ἔσται. καὶ περὶ μὲν τῶ Ρώμης λέγουσιν
ὁ ἱσπανικὸς εἰς πῶς ἐκατοστὴν τετρακοστὴν πρώτῳ
Νεαγῶν, Διατῶν Θεοφίλων κατὰ τὴν τῶν ἀγίων
πατέρων ὅρας τὸν ἀγιώτατον τῆς πρεσβυτέρου Ρώ-
μης Πάπαν πρῶτον εἶναι πάντων τῶν ἱερέων. καὶ
ὁ μεταφραστὴς εἰς τὸν βίον τῶ ἀγίου Ἀρσενίου Φησί,
Οἱ πάντες τῷ πρεσβυτέρῳ τῆς κατὰ Ρώμην Ἐκκλη-
σίας,

σίας, Πάπαν αὐτὸν συνήθως οὐνομάζον, ἐν χειρὶ
ζα τῶν ἑρδύων. καὶ Κωνσταντῖνῳ ὁ Μανασσῆς ἐς
τὸ χροῖνικόν αὐτῆς, τῶν ἁλίων τε πρωτόαρχῶν τῶν
ἱεροπόλων Λέων, Πάπας καὶ οὐνομάζεται τῇ τῶν
Ῥωμαίων γλώττῃ, καὶ Μάρτινον Ἐπίσκοπον Ῥώμης,
Πάπαν αὐτὸν δοκαλέον αἰδὲ Ῥωμαίων γλώσσα.
καὶ ὁ Εὐσταθίου Ἰλίου Β. Πάπας τῇ Ῥωμαίων
φωνῇ Πατρίαν σημαίνει. περὶ δὲ τῆς Ἀλεξανδρείας
λέγεται ἐν τῇ τρίτῳ βιβλίῳ τῆς ἀπολόγου Σω-
φρονίου Πατριάρχου ἱεροσολύμων, εἰς τὸν τάφον Ἰωάν-
νου Πάπα Ἀλεξανδρείαν ἐπίγραφμα. ἀλλὰ καὶ ὁ ἱερο-
σολύμων ὠμας, ὡς εἴρηται, Πάπας ἐκλήθη, ὡς μαρ-
τυρεῖ καὶ Εὐτύχιῳ Ἀλεξανδρείας, καὶ ἰδὲ ἀνωτέ-

ρω βιβλίον ἐβδόμον. ὁ δὲ Μπερβερίνις Λαυρέντιος
λέγων ἐν τῇ ἑκτῇ Τόμῳ τῆς θεάτρης αὐτῆς, ὅτι εἶπε
τῆς ὀκτακοσμοῦς πενηκτοῦς ἔτις ἦν κοινὸν τὸ Πά-
πας ὄνομα καὶ Ἐπισκόποις καὶ ἱερέων, εἴτα ἐδό-
θη μόνῳ τῷ Ῥώμης, γελοῖον δοκῇ εἶναι διότι
νῶν, πρώτον, ὅτι ἐφ' οἷς ἡ ἐκκλησία τὸ ἱερεῖον ἐκέ-
χρητο ἐξ ἀρχῆς, ἐν ἐκείνοις χρηται καὶ μεταταῦτα,
ὁ θῶν καὶ ἕως τῆς νῦν λέγεται ἕκαστος τῶν ἱερέων
τῆς Ἀνατολικῆς ἐκκλησίας, Παπας, ὁ Ῥώμης καὶ
ὁ Ἀλεξανδρείας, Πάπας. δεύτερον, ὅτι τὸ λέγεσθαι το
μὲνον τὸν Ῥώμης Πάπαν, πρὶν ἢ ἀποδοθεῖς, καὶ
πρὶν ἢ ὁ δὲ οὐκ οἰκουμενικῇ συνόδῳ;

ΠΑΡΑΤΡΑΦΟΝ Δ.

Ὅτι τὸ Πάπας ὄνομα ἐπὶ πλεονεξίᾳ σημαίνει τὴν Πατριάρχην ὀνόματος, ὡς δοκῇ Λαυρεντίῳ, καὶ πότε πρώ-
τον ἐπὶ τῆς Ῥώμης ἐβρέθη ὡς ἐπὶ Πατρὸς, καὶ πότε ὡς ἐπὶ Ἐπισκόπου, καὶ πότε αὐτὴ τὴν Πατριάρχην οὐό-
ματος ἐλήφθη, καὶ τὴν δὲ τοῖς Πάπας ἡ μόνον ἡμεῖς τῆς Ἐπίσκοπος ἢ τῆς Ἀρχιεπίσκοπος ὀνόματος λε-
γόμενον, καὶ ὅτι ἰδίως τῆς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ τῆς Πάπας μᾶλλον τὴν Πατριάρχην ὀνομα.

Ὅταν λέγων Λαυρέντιῳ, βέλεται διῶν οὐδὲν
ὅτι τὸ Πάπας τὸ ὄνομα ἐπὶ τῆς Ῥώμης λεγόμενον,
πλεονεξίᾳ καὶ μᾶλλον τῆς Πατριάρχης ὀνομα-
ται, ἀλλ' εἰ καὶ αὐτοῖς ἐπὶ τὸ λογίζεσθαι τῆς καὶ ἀνω-
καταίρου, καὶ σαφὲς ἡ ἀλήθεια ἐκ τῶν ἀνωτέ-
ρω ἐρημίων, ὅμως πάλιν ῥητέον, ὅτι τὸ τῆς κα-
ρῆς τῶν Ἀποστόλων εἰς τὴν τετρακοσμοῦς ἐνδεκάτῃ
ἔτις, ἐν ᾗ ἠθροίσθη ἡ ἐν καρθαυγῇ συνόδῳ, ὁ
Ῥώμης ὑπὸ πάντων τῶν ἐκκλησιαστικῶν χρονογρά-
φων καὶ Ἐπισκόπων καὶ συνόδων τῶν ἀρχαίων καὶ
ἐκκλησιαστικῶν συγγραψαῶν (ἵσως γὰρ ὑπότινων δυ-
τικῶν πατέρων λατινιστῶν ἐβρέθη καὶ καλύτερον, ὡς
ἐλέγοντο καὶ ἄλλοι Ἐπίσκοποι ὡς ἐπὶ ἀνωτέρω)
Ἐπίσκοπος μόνον ἐλέγετο καὶ ἐγράφετο, εἰς δὲ τῶν
συνόδων ταύτων ἐβρέθη Πάπας. ἐπὶ δὲ τῆς τρί-
της συνόδου πρὸς τὴν τρίτην Φίλιππον Λεγάτον τῆς
Ῥώμης εἶπε τὸ ὄνομα τῆς, καὶ ἐξέλαβον αὐτὸν εἰς
σημασίαν τῆς Ἐπισκόπου Ῥώμης, εἰπὼν, ὁ ἅγιος
καὶ μακαριώτατος Πάπας ἡμῶν, ἐπαθὲν δὲ ἐξετένετο
τὸ ὄνομα καὶ εἰς ἄλλους πολλούς, καὶ ἔτι ἵνα μὴ τις νομίσῃ
ὅτι εἶπον αὐτὸν περὶ τινος ἀδελφῆ πατρὸς καλε-
μένης, ἐπήγαγε, Κελεσίῳ ὁ Ἐπίσκοπος. ὁ δὲ
Περίετος, Λεγάτος καὶ εἶπεν τῷ Ῥώμης, εἰπὼν, τῆς
ἀγίας Πάπας Κελεσίας, ἐπήγαγε καὶ εἶπεν. Ἀλλὰ τῶν
αὐτῶν αὐτῶν, τῆς Ῥωμαίων Ἐπισκόπου. ὡς ἐν ἡ πρώτῃ
συνόδῳ εἶπε τὸν Σίλβεστον πρὸς Γελασίῳ, καὶ ἐν
Σαυδινῇ συνόδῳ τὸν Ἰβήριον Ἐπίσκοπον μόνον, ἡ δὲ
δύοτέρω Οἰκουμενικῇ εἶπε καὶ αὕτη τὸν Δάμασον ἐν τῇ
πρὸς τῆς Δυτικῆς Ἐπιστολῇ αὐτῆς συναρμυμένησιν με-
τὰ τῶν λοιπῶν Ἐπισκόπων Ἐπίσκοπος, εἶπεν καὶ ἐν
τῇ τρίτῃ καὶ Κύριλλῳ καὶ οἱ λοιποὶ πάντες Ἐπίσκοποι,
καὶ διὰ καὶ οἱ Βασιλεῖς καὶ ἡ συνόδῳ ἐν ταῖς πρὸς αὐ-
τὸν Ῥώμης Ἐπιστολαῖς καὶ εἶπον αὐτὸν εἶτε Πα-
τριάρχην εἶτε Πάπαν, ἀλλ' ἀπλῶς Ῥωμαίων Ἐπί-
σκοπον, καὶ Κελεσίῳ Ἐπίσκοπον, ὡς εἶπον καὶ τῆς
λοιπῆς Πατριάρχης, εἰς δὲ εἶπον αὐτὰς τινὲς καὶ
Ἀρχιεπισκόπους, καὶ μὴ καὶ ἡ συνόδῳ ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν
Ῥώμης Ἐπιστολῇ. δεύτερον, πρὸς τῆς τετάρτης συνό-
δου εἶρηται ὁ Ῥώμης πρὸς τῆς μικρῆς Θεοδοσίας Πατριάρ-
χης, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ συνόδῳ εἴρηται ποτὲ μὴ Ἐπίσκο-
πος, ποτὲ δὲ Πατριάρχης, καὶ ποτὲ Ἀρχιεπίσκοπος.
ἐν ταῖς ἀναβοήσεσιν ὅμως, ἦτοι ἐν ταῖς Θήμαις τῶν Βα-
σιλέων καὶ Πατριαρχῶν ἐβρέθη ὁ Ῥώμης Πάπας, 30
καὶ καθεξῆς ἐβρέθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανίων ἐν τισὶ Νεα-
ραῖς Πάπας ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ συνόδῳ οὐ τισὶ σινε-
λούσεσιν αὐτῆς, καὶ οὐ τισὶ Ἐπιστολαῖς Ἐπισκό-
πων ἐβρέθη Πάπας. ἐν τῇ οἱ μὴ μὴ ἐβρέθη Πά-
πας ὁ Ῥώμης ὑπὸ τῶν Βασιλέων καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων 35
Λεγάτων. ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ ἐβρέθη ὑπὸ τιναν πα-
τέρων. εἴτις ἐν δυνάμει εἶχε τὸ Ἐπίσκοπος ἐν
τῇ πρώτῃ καὶ δεύτερῃ καὶ τῇ τρίτῃ ταῖς συνόδοις,
καὶ τὸ Ἀρχιεπίσκοπος ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ, εἶχε
καὶ τὸ Παπας, εἴρηται ἐν τῇ τετάρτῃ, καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ 40
ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῶν Ἰσπανίων, καὶ ἐν τῇ ἑκτῇ καὶ
ἐβδόμῃ ταῖς συνόδοις, καὶ ὁ Ῥώμης ἐλαβὲν ἡ ἀξίω-
μα ὑπερὶν ὅπερ ἐκέλευον ἀπὸ τῆς πρώτης Οἰκου-
μενικῆς, ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς συνόδοις ταύτων ἐδήλω-
ν τὸ Ἐπίσκοπος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Πατριάρχης 45
ἐν πάσιν τοῖς Πατριαρχικαῖς θρόνοις, ὡς εἴρηται καὶ
εἰρηθίσται, ἀλλὰ καὶ ἐν αἷς ἐβρέθη μεταταῦτα ὁ Ῥώ-
μης Πάπας, ταύτων ἐδήλω καὶ ἐδέν τι μᾶλλον ἢ ἔτε-
ρον. εἴτα ἐν τῇ ἑκτῇ ὡς περ ἐβρέθη ὁ Ῥώμης Πά-
πας, ἐβρέθη καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Πάπας ἐν τῇ δε- 50
κάτῃ τρίτῃ πρὸς τῆς, καὶ ἰδὲ τὸν τόπον. ὡς ἐν τῇ
Πάπας νοεῖται ἐν τῇ Ἀλεξανδρείας, νοεῖται καὶ ἐν
τῇ Ῥώμης. ῥητέον ἔτι, καθεξῆς ἄλλως ἐβρέθη ὑπὸ
τῆς δύοτέρω συνόδου τὴν Πατριάρχην ὄνομα, καὶ
ἄλλως ἐλήφθη μεταταῦτα, εἶπεν καὶ τὸ Πάπας ὄνομα
εἰς

κοπον, καὶ Κελεσίῳ Ἐπίσκοπον, ὡς εἶπον καὶ τῆς
λοιπῆς Πατριάρχης, εἰς δὲ εἶπον αὐτὰς τινὲς καὶ
Ἀρχιεπισκόπους, καὶ μὴ καὶ ἡ συνόδῳ ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν
Ῥώμης Ἐπιστολῇ. δεύτερον, πρὸς τῆς τετάρτης συνό- 25
δου εἴρηται ὁ Ῥώμης πρὸς τῆς μικρῆς Θεοδοσίας Πατριάρ-
χης, ἐν δὲ τῇ τετάρτῃ συνόδῳ εἴρηται ποτὲ μὴ Ἐπίσκο-
πος, ποτὲ δὲ Πατριάρχης, καὶ ποτὲ Ἀρχιεπίσκοπος.
ἐν ταῖς ἀναβοήσεσιν ὅμως, ἦτοι ἐν ταῖς Θήμαις τῶν Βα-
σιλέων καὶ Πατριαρχῶν ἐβρέθη ὁ Ῥώμης Πάπας, 30
καὶ καθεξῆς ἐβρέθη ὑπὸ τῶν Ἰσπανίων ἐν τισὶ Νεα-
ραῖς Πάπας ἐν δὲ τῇ πέμπτῃ συνόδῳ οὐ τισὶ σινε-
λούσεσιν αὐτῆς, καὶ οὐ τισὶ Ἐπιστολαῖς Ἐπισκό-
πων ἐβρέθη Πάπας. ἐν τῇ οἱ μὴ μὴ ἐβρέθη Πά-
πας ὁ Ῥώμης ὑπὸ τῶν Βασιλέων καὶ ὑπὸ τῶν ἰδίων 35
Λεγάτων. ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ ἐβρέθη ὑπὸ τιναν πα-
τέρων. εἴτις ἐν δυνάμει εἶχε τὸ Ἐπίσκοπος ἐν
τῇ πρώτῃ καὶ δεύτερῃ καὶ τῇ τρίτῃ ταῖς συνόδοις,
καὶ τὸ Ἀρχιεπίσκοπος ἐν τῇ τετάρτῃ συνόδῳ, εἶχε
καὶ τὸ Παπας, εἴρηται ἐν τῇ τετάρτῃ, καὶ ἐν τῇ πέμπτῃ 40
ὑπ' αὐτῆς καὶ ὑπὸ τῶν Ἰσπανίων, καὶ ἐν τῇ ἑκτῇ καὶ
ἐβδόμῃ ταῖς συνόδοις, καὶ ὁ Ῥώμης ἐλαβὲν ἡ ἀξίω-
μα ὑπερὶν ὅπερ ἐκέλευον ἀπὸ τῆς πρώτης Οἰκου-
μενικῆς, ἀλλ' ἐν ἐκείναις ταῖς συνόδοις ταύτων ἐδήλω-
ν τὸ Ἐπίσκοπος καὶ Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Πατριάρχης 45
ἐν πάσιν τοῖς Πατριαρχικαῖς θρόνοις, ὡς εἴρηται καὶ
εἰρηθίσται, ἀλλὰ καὶ ἐν αἷς ἐβρέθη μεταταῦτα ὁ Ῥώ-
μης Πάπας, ταύτων ἐδήλω καὶ ἐδέν τι μᾶλλον ἢ ἔτε-
ρον. εἴτα ἐν τῇ ἑκτῇ ὡς περ ἐβρέθη ὁ Ῥώμης Πά-
πας, ἐβρέθη καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Πάπας ἐν τῇ δε- 50
κάτῃ τρίτῃ πρὸς τῆς, καὶ ἰδὲ τὸν τόπον. ὡς ἐν τῇ
Πάπας νοεῖται ἐν τῇ Ἀλεξανδρείας, νοεῖται καὶ ἐν
τῇ Ῥώμης. ῥητέον ἔτι, καθεξῆς ἄλλως ἐβρέθη ὑπὸ
τῆς δύοτέρω συνόδου τὴν Πατριάρχην ὄνομα, καὶ
ἄλλως ἐλήφθη μεταταῦτα, εἶπεν καὶ τὸ Πάπας ὄνομα
εἰς

εἰς τὴν ἀρχὴν μὴ ἐξετάινετο εἰς πολλὰς ἄλλας καὶ εἰς
 τὸν Ῥώμης, καὶ ἐδήλωε τὸ Πατὴρ, ἔπειτα δὲ ἔμεινον
 ἐκ σωτηρίας καὶ μόνος ὅτι μόνων τῶν Ῥώμης καὶ Ἀλε-
 ξανδρείας ληφθεὶς ἀπὸ τῶν Πατριάρχων, ὅπως μὴ
 5 τοῖσι λέγεται τὸ Πάπας καὶ Πατριάρχης ὁμοῦ, δι-
 λοῖ τὸ Πάπας Πατὴρ, ταύτῃ Πατὴρ καὶ Πατριάρ-
 χης, ὅπως δὲ λέγεται ἡ μόνον τὸ Πάπας, ἡ Ἀρχιεπί-
 σκοπος καὶ Πάπας, τὸ Πάπας διλοῖ τὸ Πατριάρ-
 χης καὶ ἑδὼς ἔπειτα, μάλιστα μείζον καὶ ἰδιαίτερον
 10 τοῖς μεγίστοις Θρόνοις τὸ Πατριάρχης ὄνομα τῶν Λα-
 τίνων, καὶ τῶν ἡλλήνων πάντα ἐκείνα, ὅθεν ὁ μέ-
 γας Γρηγόριος βιβλῷ τρίτῳ τῶν Διαλόγων κε-
 φαλαίῳ δαυτέρῳ τῶν Πάπας Ῥώμης Ἰωάννη καὶ Ἀγα-
 πητὸν Πατριάρχας καλεῖ, καὶ ἐν τῇ δεκάτῃ οὐτῇ
 15 πρῶτῃ τῆς οὐτῆς Συνοδῆς λέγεται, Σιργίν καὶ Οἰνω-
 ρίῃ τῶν γυναικῶν Πατριάρχων, καὶ πρῶτῃ δαυ-
 τέρῳ τῆς ἐβδόμης Συνοδῆς Ἰωάννης Τοποτηρητὴς
 τῶν Ἀνατολικῶν Ἀρχιερίων ἔπεν, Ἐλεῖ καὶ ἀλη-
 θεια ὁ Κύριος ὁμοῦ ἰησὺς Χριστὸς ἐστίν, ἐν μετῇ
 20 καὶ δὲ καὶ οἱ ἀγιώτατοι Πατριάρχαι καὶ τῆς Οἰκου-
 μένης Παιδῆς ὑπαρχοῦσι καὶ λέγονται, καὶ γὰρ ἔλπει

καὶ ἀληθῆς σωτήρησεν Ἀθελαιὸς ὁ ἀγιώτατος Πά-
 πας τῆς πρεσβυτέρας Ῥώμης, καὶ Ταράσιος ὁ μα-
 καριώτατος Πατριάρχης τῆς βασιλείας, Κωνσταντι-
 νουπόλεως, ἴδε καὶ ἄλλας μυρίας τοῖς αὐτέρω καὶ
 κατωτέρω ἐν τῇ παρεσῇ ἐκκλησιαστικῇ διδασκαλίᾳ.
 καὶ ὁ ἱεσυνανὸς ὁπισθεῖ παρὲς Ἐπιφάνιον λέγει,
 Πρὸς τὸν Πάπαν Ῥώμης καὶ Πατριάρχην, καὶ Δια-
 λέξαν ἐξηκουσὴ ἐβδόμῃ λέγει, Μηνᾶ οἰκουμένην
 Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Πατριάρχῃ. ἴδε λοιπὸν παύτων
 τῶν ὀνομάτων, καὶ ἰδίως τῶν Ἀρχιεπισκόπων καὶ Πά-
 πας μείζον τὸ Πατριάρχης, ἐδὲ καὶ ὁ Πάπας αὐ-
 χεῖ ὅτι μόνος καλεῖται Ποιτίφει, ἦτοι Ἀρχιερεῖς
 ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ Πατριαρχικοὶ Θρόνοι Ἀρχιερατικοὶ
 καλεῖνται κατ' ἐξάρεσιν λόγον, καὶ ἴδε τὸν φωτίον
 αὐαγνώσας Διακοσποῦ πεντηκοστῇ ὁγδόῃ, καὶ ἄλλας
 μυρίας πατέρας, καὶ τὰς ὁπισθοῦς τῶν ἀγίων Ταρά-
 σίῃ παρὲς τῶν Πατριάρχων τῆς Ἀνατολῆς, καὶ τῶν ἐκεί-
 νων παρὲς αὐτὸν, κειμένην ἐν τοῖς πρεσβυτικοῖς τῆς ἐβ-
 δόμης Συνοδῆς, καὶ τῶν ὅτι φωτίῃ Συνοδὸν, καὶ αὐ-
 τῶν τῶν κατὰ φωτίῃ αὐωτέρω βιβλίῳ ἐβδόμῃ, καὶ
 κατωτέρω κεφαλαίῳ τετάρτῳ Παραγράφῳ πέμπτῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

25 Ὅτι Πάπας καὶ Πατριάρχης, Πατὴρ καὶ Πατριάρχης, καὶ Πατὴρ Πατέρων ταυτοσημῆντα. καὶ τὶ διλοῖ
 ὡς Λατίνους Πάπας, παρ' Ἑβραίους Πατριάρχης, καὶ παρ' ἡμῖν Ἀρχιεπίσκοπος.

Εἰ καὶ ἐρρέθησαν ὁ Ῥώμης καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ ἱε-
 ρουσολύμων Πάπαι καὶ Πατριάρχαι, καὶ ἐκ ἐκλήθησαν
 30 ὡς ὁ Ἀντιοχείας καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, ἀλλὰ ἄρτερον, ὅ-
 τι ὁ μὲν Ἀντιοχείας λέγεται Πατὴρ καὶ Πατριάρχης, ὅπερ
 ταύτῃ ἐστὶ τὸ Πάπας καὶ Πατριάρχης, ὁ δὲ Κωνσταντινουπό-
 λεως ἐν τῇ ὁπῇ ὁ Καππάδοκος καὶ ἐν τῇ ὁπῇ ὁ Μηνᾶ τῶν
 Συνοδοῖς Πατὴρ Πατέρων, ὡς ἐρρέθη καὶ ὁπῇ ἱεσυνανῇ
 35 ὁ Ῥώμης Ἀγαπητῆς. περὶ τούτων ὁμοῦ, ὅτι ἐκ τῶν λαμ-
 βαίνεται τι ἰδικὸν ἀξίωμα ἔτε ἐν τῇ Ῥώμης ἔτε ἐν τῇ Κων-
 σταντινουπόλεως. ἐρρέθη γὰρ καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας ὡς ὁ
 Στρεβίτης Πατὴρ Πατέρων, ὡς δὲ λαμβάνεται ἐν τέ-
 τῳ, ἔτω καὶ ἐν ἐκείνῳ, τὰς μαρτυρεῖ καὶ Θεόδω-
 40 ρος Ἀντιοχείας ὁ Βαλαμὼν ἐν τῇ μελέτῃ λέγων,
 Πάπας ὡς Λατίνους κέκληται ὁ Πατὴρ τῶν Πατέρων
 καὶ ὡς Ἑβραίους Πατριάρχης, ἦτοι ὁ Ἀρχων, ὁ Πατὴρ
 τῶν Πατέρων, καὶ Ἀρχιεπίσκοπος ὁμοῦ ὁ Πατὴρ
 τῶν Ἐπισκόπων. καὶ γὰρ ἂν τῶν Πάπα, τῶν Πα-
 45 τριάρχων καὶ τῶν Ἀρχιεπισκόπων τὰ σημερινόμην τῇ
 Διαλέκτῳ Ἀφροα, ἀλλὰ τῇ θυάμην (ὅτι τῶν Πα-
 τριάρχων) κατὰ μὴδὸν Ἀφφέρει, διὸ καὶ πάντες

κοινῷ ὀνόματι Πατριάρχαι καπονομάζονται. καὶ
 μιτωνομάθησαν ἐν οἷον ταύταις ἀρχιερατοῦντες
 Ἀρχιεπίσκοποι, ἦτοι ὁ Κωνσταντινουπόλεως καὶ ἱεροσο-
 λύμων, ἀρχὴ δηλονότι καὶ κεφαλὴ πολλῶν ἐπι-
 σκόπων, ταύτῃ δ' ἐπὶ καὶ Πατριάρχαι. ἐρρέθη
 δὲ πρῶτον τὸ Πατὴρ Πατέρων καὶ τὰ λοιπὰ ταυτῶν
 ὀνόματα εἰς ἐκείνα τὰ πατριαρχικά παύσωπα, Ἰωάν-
 νης, Μηνᾶ καὶ Ἀγαπητῆς καὶ τῶν δρασκωτάτην ἐνέ-
 γειαν καὶ Διακρεσάτην φροντίδα, ὡς ἔχον ἐκείνοι εἰς
 καθάρισιν μὴ τῶν Αἰρετικῶν, βεβαίωσιν δὲ τίς ὁρ-
 δοδοξίας ἑμόνον εἰς τὰς ἰδίαις Ἐπαρχίαις, ἀλλὰ χεδὸν εἰς
 πᾶσαν τὴν καθολικὴν Ἐκκλησίαν, καθὼς Θεομότυπα
 καὶ ὁπμελέσασα ἐνήργη ὁ πᾶν πάντα ἀγιώτατος ὁ
 μέγας Λέων ὁ Ῥώμης, ὅθεν καὶ διηκῶς ἐκλήθησαν πρῶ-
 50 τῆς οἱ τέσσαρες ἦτοι Πατέρες Πατέρων, καθολικοὶ Ἀρ-
 χιεπίσκοποι καὶ Οἰκουμηνικοὶ Πατριάρχαι, ἐμὴν ἀλλὰ
 καὶ πολλοὶ τῶν πατέρων καὶ τῶν αὐτῶν αἰτίων, εἰ καὶ
 ἐκ ἐρρέθησαν Οἰκουμηνικοὶ Πάπαι, ἡ Πατριάρχαι,
 ἀλλὰ ἐκλήθησαν Πατέρες Πατέρων καὶ Οἰκουμηνικοὶ δι-
 δασκαλοι, ὡς ἐρρήσεται κατωτέρω.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΣΤ'.

50

Ὅτι οἱ Λατῖνοι σημεῖοντες ἔχουσιν τῆς πέμπτῃς πρῶτης τῆς ἐβδόμης Συνοδῆς μὴ αὐαγνώσκοντες τὸν καρ-
 τούλακα Ἀναστάσον τῶν ἐν τῇ τῇ Πέτῳ Λεγάτῃ τῶν Ῥώμης Διαλαλίᾳ ἐρθεῖσαν Οἰκουμηνικὸς λέξιν ὅτι
 Ταράσιος, ἀποδέκνυσται ἐν ταύτῃ σω ἐκείνῳ ψεύσαι καὶ φθορεῖς τῶν πρεσβυτικῶν τῶν Συνοδῶν.

Εἰ τῇ πέμπτῃ πρῶτῃ τῆς ἐβδόμης Συνοδῆς, ὅτε παρῆλθεν ἡ Δεσποτικὴ ἀγία Εἰκὼν εἰς ἀποσκύνησιν,

παρατηρήσει τὸ λόγῳ Πέτρῳ ὁ Λατίνος τῷ Πάπῳ, καὶ δὴ λέγεται ὅτι ἔτω, Πέτρῳ ὁ ἀγιώτατος πρωτοπρεσβύτερος καὶ Τοποτηρητὴς τῶ ἀγιωτάτῳ Πάπῳ Ρώμης Ταρασίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ Κωνσταντινουπόλεως νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ, καὶ πάσῃ τῇ ἁγίᾳ Συνοδῷ. εἰς ταῦτα ἐν τῷ Διοικητικῷ ἐσημείωσαν ἔχοντες ὁ παπίας, ὅτι ταῦτα πῶ λέξιν (οἰκουμενικός) ὁ ἀρχαῖος ἐρμηνεύς Ἀναστάσιος ἐκ ἀνέγνω, καὶ εἶπε παρμεβεβλήθη. Ἀλλὰ εἰ καὶ εἰς τὸν τόπον εἴρηται περὶ τῆς ἐκείνου, καὶ ἡδὴ ὅμως εἴρηται, ὅτι οἱ Λατῖνοι πολλὰ ἔχουσιν γραφικὰ σφάλματα εἰς τὴν ἀγίαν γραφήν, καὶ ἴδε τὴν Συναγωγὴν Νεκταρίου Ἱεροσολύμων, ἔτω καὶ τὰ πρακτικά τῶν Συνοδῶν ὅφθαλμον εἰς πολλοὺς. δούτερον, ὁ Ἀναστάσιος ἔτος εἰ καὶ ἐκ ἐφένει εἶναι τὸν Πάπαν μονάρχην ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐβέβατο ὅμως ἀποτιμᾶσθαι αὐτὸν μᾶλλον τῶν Πατριάρχων ὡς ὁ Ὄρασις τῶν λοιπῶν αἰθρήσεων, καὶ τοιούτων, ἐκ εἰς ὡμασὶν εἰσέβληθη, φθονῶν τοῖς Ἀνατολικοῖς, καὶ ὡς Χαρτοφύλαξ Ρώμης χάριν ποιῶν τοῖς τότε Πάπαις

Νικολάῳ καὶ Ἀδριανῷ, μαινομένοις ὅση δύναμις καὶ φωτίᾳ. εἴτα οἱ παπίας ἐν μεγάλοις καὶ μάλιστα μαχίμοις πράγμασιν ἐφένειν ἰσορροπίας ἀρχαῖας καὶ ἀναμφιβόλως, ἀλλὰ τὴν ὑπαίτιον καὶ τὰς ἐπαγομένους καὶ μεταγωγιστέρας καὶ ἡμῖν παντάπασιν ἀγνώστες. τρίτον, ἐνδέχεται συκοφαντεῖσθαι τὸν Ἀναστάσιον ὑπὸ τῶν Λατίνων, εἰ δὲ μὴ, εἰσέβληθη καὶ ἐφένειν ὁ ἀναγνώστης πεφαιώς, καὶ ὅτι, ὡς εἴρηται, ὁ Κωνσταντινουπόλεως ἐρρέθη οἰκουμενικός ἐν τῇ ποντοκοσιῳ δικάτῳ οὐδόῳ ἐπὶ τῇ ἐπὶ τῷ Καππαδοκίᾳ καὶ Συνοδῷ, καὶ ὅτι εἴτε ποντοκοσιῳ τριποκοσίῳ αὐτῷ ἐπὶ τῇ ἐπὶ Μηνῇ Συνοδῷ, καὶ ὑπὸ ἱεσινανῶ καὶ τιβερίῳ καὶ Ἡρακλέῳ τῶν Βασιλέων, καὶ ἐν πολλοῖς τόποις, καὶ ὑπὸ τῷ Πατριάρχῃ ἐν τῇ ἑκτῇ Συνοδῷ, καὶ πᾶσι ταῦτα εἰδὼς ὁ Ἀναστάσιος εἴρηκεν ὅτι 15 ἐκ εἰπον ὁ Πέτρῳ τὸν Ταρασίον Οἰκουμενικόν, ἀλλὰ παρεσκευάσθη ἡ λέξις; ἐν πολλοῖς καὶ μεγάλοις ἐψέβληθη ὁ Χαρτοφύλαξ τῆς Ρώμης, ὡς εἴρηται ἡμῖν αὐρτέρῳ ἐν πολλοῖς τόποις, ψεύδεις δὲ καὶ εἰσέβληθη, τὸ ἴδιον αὐτῷ πεποιήθη. 20

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

ὅτι τὸ οἰκουμενικὸς ὄνομα ἔτε ὑπὸ Συνοδῶν ἔτε ὑπὸ Κανόνων ἡ διορισμῶν κοινῆς ψήφῃ ἐρρέθη τῷ Ρώμῃ, ὥστε μόνον ὁκείνον καὶ μὴ καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικόν λέγεσθαι, καὶ περὶ τὰ πότε, καὶ ὑπὸ 25 τῶν, καὶ διὰ τὸ, ὅτι Ρώμῃ καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικοί ἐρρέθησαν.

Τὸ οἰκουμενικὸς ὄνομα ἐκ ἐρρέθη μόνον τῷ Πάπῳ, ἔτε ἐρρέθη ὑπὸ τῶν Συνοδῶν διὰ Κανόνων ἡ διορισμῶν ἡ ὑπὸ κοινῆς συνοδικῆς ψήφῃ, ὥστε εἶναι ἴδιον αὐτῷ, καὶ διὰ τὸν ἴδιον τι ἀξίωμα, καὶ ἔχον μόνον αὐτὸν τῷ καὶ ἐχόντων τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἡ ἄλλων τινα, ἀλλὰ ἐρρέθη αὐτῷ περὶ τὸν ἐν τῷ Χαλκηδόνι Συνοδῷ ὑπὸ τῶν καὶ μόνων ὑδιοκλήμων Ἀλεξανδρινῶν ἐκ τῆς ἐκείνου, ὡς εἴρηται εἰς τὸν τόπον καὶ εἴρηται κατατῶν, ἡ δὲ Συνοδὸς ἐκ ἐβεβαίωσε, μάλιστα δὲ βαθείως ἐσιώπησε, καὶ καθὼς ἐν αὐτῇ ἐπόντῃ τῇ Ἱεροσολύμων Ἱερευσίᾳ ὅτι ἐστὶν ἔδος ἀρχαῖον ἵνα κείνηται ὁ ἀντιοχείας εἰς τὸν Ἱεροσολύμων, ἡ Συνοδὸς ἐσιώπησε, καὶ ἔμεινε ἀβέβαιον ὁ λόγος τῇ Ἱεροσολύμων, ἔτις ἔμεινε ἀβέβαιον ὁ λόγος τῶν Ἀλεξανδρινῶν τῶν ἐπόντων τὸν Πάπαν οἰκουμενικόν Ἀρχιεπίσκοπον καὶ Πατριάρχην, ὅθεν ἡ Συνοδὸς ἐν τῇ ὀπισθολῇ ἡν ἐπεμψε τῷ Ρώμῃ, μόνον εἶπον αὐτὸν Ἀρχιεπίσκοπον Ρωμῶν καὶ ἐκὼν ἔτερον, τῷ δὲ Κωνσταντινουπόλεως ἐρρέθη περὶ τὸν ἐπὶ τῇ ἐπὶ τῷ Καππαδοκίᾳ Συνοδῷ, καὶ ὑπὸ τῶν τυχόντων ὡς ἐρρέθη τὸ πρῶτον τῷ Πάπῳ, ἀλλὰ ὑπὸ τῶν πατέρων τῶν ἐλθόντων ἀπεσταλμένων ὑπὸ τῶν Δοκτορικῶν Θρόνων Ἀντιοχείας καὶ Ἱεροσολύμων, καὶ ὑπὸ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ μῆσεος τότε Συνοδῆς. τὸ δούτερον ἐρρέθη ὁ Ρώμῃ οἰκουμενικός, ἐπὶ τῇ μῆσεος ἐν Κωνσταντινουπόλει τῇ Ἀγαπῇ, ὑπὸ Ἀρχιμανδριτῶν καὶ μοναχῶν Ἰνδῶν, καταβάντων Σεβήρη καὶ τῶν περὶ αὐτὸν Ἀιρετικῶν,

ἀλλὰ τῷ Κωνσταντινουπόλεως ἀρ' ἔφραξε λέγεσθαι ἐπὶ τῇ Καππαδοκίᾳ ἐκ ἐπαυσε τὴν λέγεσθαι, ὅθεν οἱ μετ' ὁκείνον Ἐπιφάνιος καὶ Ἀνθίμῳ καὶ Νύκῃ 30 καὶ Εὐτύχιῳ ὑπὸ τῇ μεγάλῃ ἱεσινανῷ ὅτε Νεκταῖος καὶ Ἡδίκτοις οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ ἐκλήθησαν, τρίτον, ἐρρέθη τῷ Ρώμῃ ἐν τῇ ἑκτῇ Συνοδῷ ὑπὸ τῇ Βασιλέως Κωνσταντίνῳ ἀλλὰ ἐμόνῳ, ἔρεψε γὰρ εἰς τὴν καὶ αὐτὸν Σάκραν, τῷ ἀγιωτάτῳ 35 μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πάπῳ Ἀγάθῳ, ἀλλὰ ἔρεψε ἐν ταῦτῃ καὶ εἰς τὴν καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Σάκραν, Γεωργίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ νέας Ρώμης καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ 40 χῃ, καὶ ταῦτα μὴ ὁ Ἀντιοχίτης, εἰ δὲ Συνοδὸς γράψασα τῷ Ἀγάθῳ, ἐκ εἶπον αὐτὸν οἰκουμενικόν, ἀλλὰ μόνον, τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Πάπῳ τῆς πρεσβυτέρας Ρώμης Ἀγάθῳ. ἔτι πρῶτα ὁ γδὲ τῆς αὐτῆς Συνοδῆς ἐρωτηθέντες οἱ πατέρες παρὰ 45 τῇ Βασιλείᾳ, εἰ δέχονται τὰ δόξα τῆς Ρώμης ἀπεσταλμένα γράμματα, καὶ ἀπακρίθοντες ὅτι δέχονται αὐτά, ἐκ εἶπον τὸν Ρώμῃ οἰκουμενικόν, ἀλλὰ μόνον Πάπαν. ἐν δὲ τῇ δούτερον πρῶτα τῆς ἐκδομῆς Συνοδῆς ἀναγνωσθεῶν τῶν ὀπισθολῶν τῇ Πάπῃ 50 καὶ τῇ Βασιλείᾳ καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἐρωτησάντων Πέτρῳ καὶ Πέτρῳ τῶν Τοποτηρητῶν τῇ Ρώμῃ τὰς πατέρας, εἰ δέχονται ταύτας, ἀπακρίθονσαν ὅτι δέχονται, ἀλλὰ πάντες μὴ εἶπον τὸν Ρώμῃ μόνον ἀγιώτατον Πάπαν, τὸν δὲ Ταρασίον εἶπον οἱ

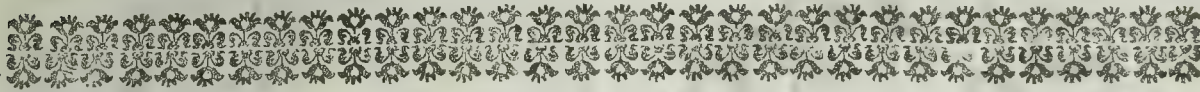

Εἰ καὶ ἐπαρῆ ὁ Ἀναστάσιος τὰ οἰκία, ἀρεῖ ὁμοῦ ὅτι μαρτυρεῖ ὅτι ἐκράτει ἐν τῇ κληρῷ ἐκείνῃ ἡ Ἐκκλησία περὶ τῶν Πατριαρχῶν, καὶ γὰρ ἐλέ-
γχε τὸν Πάπαν μόνον κυβερνήτην τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ κοινῶς τὸς πούτε Πατριάρχας ὡς πέντε αἰδήσεις, ὧν συμφωνούντων, ἐδὲ ἐλάπει τῇ Ἐκκλησίᾳ. λέ-
γων δὲ τὸς πέντε Πατριαρχικούς θρόνους ἀναγκάως ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς θεὸς κατασταθῆναι ὡς τὰς πέντε αἰδήσεις ἐν τῷ ἀνθρώπινῳ σώματι, ἀναλογεῖ τὸν τῆς Ῥώμης τῇ Ὁράσει, ὥστε καὶ κατ' αὐτὸν ἔκρινε ὁ Ῥώμης, ἀλλ' ἢ μόνον αἰδήσεις μία, καὶ ἀναγκάως χρεῖα καὶ τῶν λοιπῶν αἰδήσεων καὶ ὑποταταγῶν, ἀλλὰ

σωταταγῶν, ταιώτη γὰρ ἡ τ' αἰδήσεων πρὸς ἀλλήλους χρεῖς, ἦταν ἀναλογία (ἡ γὰρ καὶ ὁ Ῥώμης διέκλυε τὸς ὁράσεις περικυβέρετο ἐν τῇ κεφαλῇ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλ' ἐπικυβέρετο ἡ ἄκοή, μεθ' ἧς ὁ Ὀσφρησις, ἔπει-
ε ἡ Γούσις, καὶ τῆς ἡ Ἀφῆ) πασῶν πρὸς ἀλλήλους συνδε-
δεμέναν καὶ συναριθμημένην, καὶ ὡς ἡ μία κεφαλὴ τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἐξερτημένων καὶ συσχετισμένων ἐπὶ τὸ κοινὸν καὶ ἀσχετικὸν καὶ συσχετικὸν ἐνδύμη-
μα τὸ σῶμα τῆς μιᾶς πίστεως, καὶ πῶ φωνῶν πῶ μίαν τῆς ἀχρωῖς ὁμοίας καὶ τῆς λόγῃ τῆς συλλογῆς τερνῆ διδασκαλίας, καὶ ἐν λέγω πλήρωμα τῆς αὐτο-
κεφαλῆς τῆς Κυρίας ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ.

ΒΙΒΛΙΟΤ Ι'. ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ποσότητος λέγεται τὸ οἰκουμενικὸς ὄνομα, καὶ τίς τρεῖς τοὺς ὁ Ῥώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικοὶ λέγονται.

Εἰ καὶ ἐν τῇ καταλλαγῇ καὶ αἰστέρω ἐν πολλοῖς ἀρεκῶς, ὡς εἶμαι, διέληθη καὶ ἡμῖν περὶ τῆς οἰκίας τῆς, ῥητὸν ὅμως περὶ αὐτῆς ἰδιαιτέρως πρὸς σαφειάν καταλήψιν. Τὸ τοῖνυν ὄνομα τῆ-
το, ὅσον ἐς φανέρωσιν τῆς πράξης ὑποθέσεως, διακρίθῃ αὐτὸς ὅτι, πρῶτον, ἐς τὸν Οἰκουμενικὸν πρὸς αὐτὸν κατὰ τὸ εἶναι τῆς ἀξίας καὶ τῆς χάριτος, τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, ὅς ἐστι φύσις ἐξου-
σίου καὶ χαριτοπλοῦς καὶ πρὸς αὐτοὺς Ἀρχιερεῖς, πληγὴ τῶν χαρισμάτων τῆς ἀγίας Πνεύματος, τὰ παν-
ταχῶς παρόντος καὶ τὰ πάντα πληροῦτος, μόνη καθόλου καὶ αἰδίου καὶ κυρίας κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, μόνος ἀρχηγὸς καὶ τελειωτὴς τῆς πίστεως ἡμῶν, καὶ μόνος κυρίως Ποιμὴν, ὅθεν καὶ μία ἡ ποιμὴν αὐτῆς ἀπαξάστα ἡ Ἐκκλησία. δεύτερον, ἐς τὸ πρὸς αὐ-
τῶν οἰκουμενικῶς, ὡς πρὸς αὐτοὺς καὶ ἐξουσιοδότης καὶ χαριτοδότης κατὰ πῶ ἀναλογία τῶν χαρισμά-
των ὧν ἐκκληρώσαντο ὡς τὰς πρὸς αὐτοὺς Χρεῖς, τοῖς ἐν ἐπὶ τὸ ὑποσολικὸν ἀξίωμα, κοινότατον καὶ οἰ-
κουμενικώτατον κατὰ τὸν λόγον τῆς ὑποσολῆς, πε-
ρίχον ἐν ἐαυτῷ πάντα τὰ χαρίσματα τῆς Πνεύμα-
τος, καὶ γὰρ κοινῶς ἕκαστος Ἀπόστολος οἰκουμενικῶς λέγεται, ὡς ἔχων πῶ ἐξουσίαν καὶ τὸν λόγον τῆς ὑπο-
σολῆς πανταχῶς περιέχοντα, πᾶσαν γὰρ πῶ Οἰκουμε-
νην ἐπεπισκέψαν, καθότι ἐκ ἐξουσίας αὐτοῖς, καὶ φῶ καὶ δοκιμασία τῶν δεινῶν Ἐπισκόπων καὶ κληρικῶν τὸν δεινὰ πρὸς αὐτοὺς ἡ δεινὰ χάρις Ἐπισκόπων Ῥώμης, ἡ Κωνσταντινουπόλεως καὶ τῆς ἑξῆς, ἀλλὰ πορεύοντες ἐς τὸν κόσμον ἀπαντα κηρύττετε καὶ περὶ πάντων κε-
ρεῖσθε τὸν Οἰκουμενικόν, ἀλλὰ καὶ πῶ Διέκρινον ἐκα-
ς ὡς ἔτυχε τὸν ἀναγκάως αὐτῷ τόπον καὶ χώραν χεῖρον ἐπισκοπικῶς, διὸ καὶ Ἐπίσκοποι λέ-
γονται οἱ Ἀπόστολοι, ὅθεν καὶ οἱ Οἰκουμενικοὶ πρὸς αὐτοὺς καὶ πῶ ἐξουσίαν τῆς ὑποσολῆς καὶ πῶ κα-

δόλου πρὸς αὐτοὺς, τὰ δὲ, Ποιμὴν καὶ Ἐπίσκοποι καὶ πῶ περιήγησιν καὶ φροντίδα τῆς Ἐπισκοπῆς, καθότι ἡ Οἰκουμενικὴ πρὸς αὐτοὺς ἐκ αὐτῆς ῥηθῆεν, ὅτι μή γε καὶ τὸν λόγον τῆς καθόλου διδασκαλίας τῆς ὁδηγῶντος Πνεύματος, καὶ τῆς κοινῆς πρὸς ἀλλήλους ὁδοῦς, συγκατανοῦνται καὶ οὐσίως. τρίτον, λέ-
γεται πρὸς αὐτοὺς ἡ ὑποσολὴ Οἰκουμενικῶς καὶ πῶ ἐκείνα καὶ τὸ καθόλου χαρακτῆρ καὶ τῆς ἀρχιερωσύνης, κοινῶς τιθεμένης καὶ χαρακτηριζομένης ἐπὶ πάντας τὰς κατὰ χά-
ριν καὶ θέσιν ὁδηγούμενους Ἀρχιερεῖς, ἡ ὁδηγία ἐκείνη διδασκαλίας ἐπὶ τῇ ἐν ὑποσολῇ Ἐπίσκοποι καὶ θείᾳ ἐπίτροποι κατὰ πῶ τῶν Ἀποστόλων ἐν μιᾷ πί-
σει καὶ ἐμολογίᾳ τῇ ἐς Χριστόν ποιμαίνουσι καὶ ποιῶ-
σι πρὸς αὐτοὺς τῇ ἐμπιστοσύνης αὐτοῖς ποιμνίᾳ κατὰ τῆς 35
τῆς τόπῃς καὶ τῆς ἀφοριθείσας αὐτοῖς Ἐπαρχίας, καὶ ἔτι πάντες λέγονται Οἰκουμενικοὶ, πρὸς αὐτοὺς καὶ πῶ μόνῃ λόγῳ τῆς ἀρετῆς καὶ τῆς σωαγο-
νιστικῆς αὐτοῖς χάριτος ἐπὶ τοῖς κατεδωμένοις, καὶ μὴ καὶ πῶ λόγῳ τῆς μιᾶς ἀξίας καὶ δωρεᾶς, καὶ τὰ 40
πῶ γὰρ ἕκαστος Ἐπίσκοπος καθόλου ἐστὶν Ἐπίσκο-
πος, καὶ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας Ἐπίσκοπος. τέταρτον, λέγεται ἕκαστος Χριστιανὸς ὁρθεδόξος καθολικὸς Χριστιανὸς καὶ τὸν καθόλου λόγον τῆς καθολικῆς πίστεως καὶ καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πῶ 45
μίαν κεφαλὴν αὐτῆς τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χρι-
στόν. πέμπτον, σημαίνει τὸν ἱερεῖα ἐφ' ᾧ σύμπαν λαμβάνεται καὶ τὸ ὄνομα τῆς ἀρχιερωσύνης, καὶ σημαίνει κοινῶς τὸν οἰκουμενικὸν πρὸς αὐτοὺς, μὴ τοῖς ὡς Θεοδότης, ὡς ἔχει τὸ πρὸς Τιμόθεον ἐπιστολῇ 50
πρῶτῃ κεφαλῇ δεύτερῃ, Παρακαλῶ ἐν πρῶτον πάντων ποιῆσαι δεήσεις, πρὸς αὐτοὺς, ἐπὶ δέξας. ὅπως ὁ Χρυσόστομος φησὶν, ὡς περὶ κοινῆς ἐπὶ Πα-
τῆρ τῆς Οἰκουμενικῆς ἀπάσης ὁ ἱερεῖς, πάντων τοῖνυν αἰχλὺν αὐτὸν κηδεῖται, καθάπερ καὶ ὁ Θεὸς ὁ ἱερεῖα 55
ἐκτον,

ἐκτον, λέγεται πρεσβυτά Οἰκουμενική κατὰ τὴν
 πρὸς Ἀθήλα διοίκσιν τῶν μελῶν τῷ σώματι, ὡς
 ἔγραψεν ὁ Ἀλέξανδρος Ἀλέξανδρος ἐν τῇ ἐγκυ-
 κλίῳ αὐτῇ κατὰ Ἀρείᾳ Ἐπιστολῇ, ἑνὸς σώματος
 5 ὄντος τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ὁποῦντες τε ἔσσης
 ἐν ταῖς θείαις γραφαῖς τηρεῖν τὸν συνδέσμον τῆς ὁ-
 μοιότητος καὶ εἰρήνης, ἀκόλουθόν ἐστι γράψαι ἡμᾶς καὶ ση-
 μαίνειν ἀλλήλοις τὰ παρ' ἑκάστου γινόμενα, ἵνα ἢτε πά-
 ραι ἢτε χείρας ἐν μέλῳ, ἢ συμπάχωμεν ἢ συγχαίρω-
 10 μεν ἀλλήλοις, ἔγω γὰρ πάντες οἱ διδάσκαλοι ὑπερασπί-
 ζονται τῆς καθόλου Ἐκκλησίας ἐν μιᾷ Ποιμένῃ, ἐν
 εἰς Πνεύματι, ἐν εἰς Ποιμένῃ καὶ μιᾷ κεφαλῇ τῷ
 Χριστῷ σωτηρολογίῳ, ὅθεν καὶ Οἰκουμενικοὶ δι-
 15 δάσκαλοι καὶ κληρονομοὶ πατέρες ὑπὸ πάσης τῆς Ἐκκλη-
 σίας καλεῖται. Ἐβδόμον, λέγεται πρεσβυτά Οἰκω-
 μική τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, καθὼς ὡς τῆς αὐτῆς
 πηγῆς καὶ τῆς αὐτῆς κεφαλῆς τῷ Σωτῆρι Χριστῷ ὡς
 πέρ τινες πρὸς αὐτὴν ὁμολογίαν ὡς τὸ καθό-
 20 λον σώμα τῆς Ἐκκλησίας, τῇ ὁκάνῃ χάριτι διοικῶ-
 σιν αὐτὴν κατὰ τὰ κλίματα καὶ μέρη τῆς Οἰκωμέ-
 νης ἐφ' ἧς διατάχθησαν. τοιαῦτα εἶσι αἱ πρεσβυτά
 διοικήσεις τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησίας τὰ πρὸς Πα-
 25 τριαρχίαν καθάπερ πρὸς αὐτὴν Ἀποστολικὴν
 καὶ Ἀποστολικὴν καὶ Ἐπιστολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν
 καὶ Ἀποστολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν καὶ Ἀποστολικὴν

ἀγιώτατος Πέτρος πρὸς τὸν Βουκελίαν καὶ ὁ Βαλσαμὸν,
 καὶ δὴ καὶ ὁ ὁμολογητὴς Θεοφάνης λέγει ἐν τῇ πρεσι-
 μίῳ τῷ χειρικῷ αὐτῷ, τὰς Ἀρχιερεῖς τῶν μεγάλων
 καὶ οἰκουμενικῶν θρόνων, Ῥώμης Φημί Κωνσταντινουπό-
 30 λεως, Ἀλεξανδρείας, Ἀντιοχείας καὶ Ἱερουσαλὺμων.
 τὸ αὐτὸ λέγεται καὶ ἐν τῇ ἐκκατῇ ἐνάτῃ Νεαγῇ τῇ
 Ἰσπανίᾳ, ὅπως ἐξίσχ τὰς πρὸς πάσης τῆς Οἰκωμέ-
 νης Πατριαρχίας καλεῖ, καὶ ἰδὲ αὐτῶν βιβλίῳ πέμπτῳ
 κεφαλαίαις δεκάτῃ ἐνάτῃ Πατριάρχῳ δότιον, Ἀπο-
 35 τί δὲ τῆς αὐτῆς ὄντες πάντες τῶν ἐκ τῆς αὐτῆς
 τῆς αὐτῆς κλήσεως, ἐξηθῆσεται μεταταῦτα. ὁ γ-
 νοον, ἐξέβη Οἰκουμενική πρεσβυτά, Ἀπο τὸ ἔχον
 ὑπ' αὐτὴν πολὺ τῆς Οἰκωμῆς μέρος, καὶ Ἀπο τῇ
 πρεσβυτερίᾳ σκεδῶν καὶ Ἀποκατεστῶν Φροντίδα
 καὶ δραστηριοτάτῃ ἐκτελεσῶ τινῶν Πατριαρχῶν ἐς
 καθάπερ ἐν τῇ αὐτῇ Αἰρετικῶν, βεβαίωσιν δὲ τῆς ἐκ-
 40 θεοδοσίας ἢ μόνον ἐς τὰς ἰδίας Ἐπαρχίας, ἀλλὰ
 σχεδὸν ἐς πάσαν τὴν Ἐκκλησίαν, καὶ ἔτι ἐξέ-
 θεσαν Οἰκουμενικοὶ ὁ Ῥώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως.
 οὐκ ὄντων, λέγεται ὑπὸ πρεσβυτά τῶν κληρῶν καὶ τῶν
 κληρικῶν, ὡς περὶ ὁ Ἀλέξανδρος Ἀπο τὸ κεκληνόν
 καὶ Ἀποφορὰν Βασιλέως τῷ πορφυρογεννῆτι καὶ τῷ
 Κωνσταντινουπόλεως Σεργίῳ, ὡς Οἰκουμενικὰ πρεσβυτά
 καταλλάξας, κλητῆς τῆς Οἰκωμῆς ἐκλήθη.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Ὅτι ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων μέχρι τῆς τετάρτης Συνόδου πάντες ἐπίσκοποι ἐλέγοντο ὅτι μαρτυ-
 30 ροίαι, ὡς πρώτη αἱ πρὸς τὰς Ἐπισκόπους Ῥώμης Ἐπιστολαὶ Κυπριανῶν.

Ἡμῖν, περὶ τῶν ὁγδόων μάλιστα ἐπὶ ὁ λόγος ὅτι
 τὰ παρόντος. Ἰστέον λοιπὸν ὅτι, ὡς εἴρηται αὐ-
 35 τῶν, ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἕως τῆς τετάρτης σχεδὸν
 οἰκουμενικῆς Συνόδου πάντες οἱ Ἀρχιερεῖς Ἐπίσκο-
 ποι ἐλέγοντο, οἱ δὲ Ἐπίσκοποι τῶν Μητροπόλεων πε-
 τὲ ἐλέγοντο Ἐπίσκοποι ὡς καὶ οἱ λοιποὶ, καὶ ποτὲ
 Μητροπολίται, ἢτοι τῶν Μητροπόλεων Ἐπίσκοποι.
 40 ὅθεν ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς πρὸς τὴν τετάρτην ὁ Καρ-
 θαγόνης Κυπριανὸς Ἐπιστολῶν τῇ Ῥώμῃ ἔγραφε,
 Κυπριανὸς Κορινθίῳ τῷ ἀδελφῷ ἰχάμεν. ὁ αὐ-
 τὸς Κυπριανὸς καὶ Τριακονταεὶς Ἐπίσκοποι τῷ ἀδελ-

φῷ Κορινθίῳ, καὶ πρὸς τὴν Κυπριανὸς καὶ Τρια-
 κονταεὶς Ἐπίσκοποι τῇ Ῥώμῃ Κορινθίῳ. καὶ Ἐπι-
 45 στολὴ πρὸς τὴν ὁγδόην, Κυπριανὸς μετὰ τῶν ὁπα-
 δῶν Λακίῳ τῷ ἀδελφῷ. καὶ Ἐπιστολὴ ἐβδόμη πρὸς
 δότιον, Κυπριανὸς καὶ οἱ ὁπαδοὶ Στεφάνῳ τῷ ἀδελ-
 φῷ, καὶ πάντες ἔγραψαν τῇ Ῥώμῃ ἀδελφῇ περι-
 πόθητε. καὶ πρὸς Ἀντωνιανὸν περὶ Κορινθίῳ τῇ Πά-
 50 κα ἔγραψαν, Μετὰ Κορινθίῳ τῇ Ἐπισκόπῃ ὑμῶν.
 καὶ Ἐπιστολὴ πρὸς τὴν ὁγδόην, ἢτοι βιβλίῳ τετάρτῳ
 Ἐπιστολὴ δευτέρῃ, πρὸς Κορινθίῳ τὸν ὁπαδὸν ἡμῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

45 μαρτυρία δότιον ἐκ τῆς ἐγκυκλίου Ἐπιστολῆς τῆς ἐν Ἀντιοχείᾳ Συνόδου.

Ἡ ἐν Ἀντιοχείᾳ κατὰ Παύλῃ τῇ Σαμοσατέως Σύ-
 50 νοδῷ ἐν ταῖς Ἀποστολικαῖς ἐξήκοντῃ τετάρτῳ, ἐν
 τῇ ἐγκυκλίῳ αὐτῇ Ἐπιστολῇ, Διονυσίῳ (τῇ Ῥώμῃ)
 μαζίῳ (Ἀλεξανδρείᾳ) καὶ τοῖς καὶ τῇ Οἰκουμενικῇ
 πᾶσι συγκαταγροῖς ἡμῶν Ἐπισκόποις Πρεσβυτέροις

καὶ Διακόνους. Εὐσέβιῳ ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίας βι-
 βλίῳ ἐβδόμῳ κεφαλαιῷ Τριακοντῷ. ἰδὲ ὁ Ῥώμης
 πρὸς τὴν ὁγδόην μετὰ πάντων τῶν ἐν πάσῃ τῇ Ἐκκλη-
 σίᾳ Ἐπισκόπων Πρεσβυτέρων καὶ Διακόνων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

μαρτυρία τῇ ἐκ τῶν πρὸ τῶν Ῥώμης καὶ τῶν Συρρακίων καὶ Καρθαγόνης Ἐπιστολῶν τῇ μεγάλῃ Κωνσταντίνῳ.

Ο μέγας Κωνσταντῖνος ὁ ἔτα τετρακοσιοστὴν δεκάτην
Κωνσταντῖνου Μιλτιάδη Ἐπισκόπου Ρώμαιων .
Κωνσταντῖνου Χρῆστου Συμβουλίου . Κωνσταντῖνος Κα-
μιλιανὸς Ἐπισκόπος Καρθαγίνης . Ευθέβιος ὁ κλη-

σασινὴς ἰσορῶς βιβλίῳ δεκάτῳ κεφαλῇ πέμπτῳ .
ἰδὲ καὶ ὁ ἅγιος Βασίλειος ἀποστόλων γράφει τῇ
Ρώμῃ καὶ Συμβουλῆς καὶ Καρθαγίνης Ἐπισκόπων .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε΄.

Μαρτυρία τετάρτη ἐκ τῆς πρὸς τὸν Ρώμης ἑπιστολῆς τῆς ἐν λαμπρῇ συνόδῳ τῶν Μακεδονιανῶν , καὶ ἐκ
τῆς πρὸς αὐτὴν ἀποκρισεως τῆς Ρώμης , διορισμῶς ἐκ αὐτῇ Ἐπισκόπων Ἰταλίας ἐκ τῶν λέγοντες .

Ἡ ἐν λαμπρῇ τῶν Μακεδονιανῶν συνόδῳ προ-
κρινθεῖσα ὁρδοδοξία , ἡπεμψεν εἰς Ρώμην πρέ-
σβεις ὡς ἀνωτέρω βιβλίῳ δούτῳ κεφαλῇ δεκάτῳ
πέμπτῳ Παραγραφῇ τετάρτῃ , οἱ δόντες τῇ Ρώμῃ Λί-
βελλον ἄποιον , Κυρίῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ Λι-
βερίῳ Εὐστάθιῳ Θεόφιλῳ καὶ Σιλβανὸς ἐν Κυ-
ρίῳ χάριον . Ἀποκριθεὶς δὲ ὁ Ρώμης πρὸς τὰς Μα-

κεδονιανὰς ἔγραψε , τοῖς ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς καὶ
συλλειτουργοῖς τῷ ἴδιῳ καὶ τοῖς ἑξῆς τοῖς ἐν τῇ Ἀνα-
τολίᾳ ὁρδοδόχοις Ἐπισκόποις Λιβέριῳ Ἐπίσκο-
πῳ Ἰταλίας καὶ οἱ κατὰ πᾶν Δύσιν ἐπίσκοποι . Σω-
κράτης βιβλίῳ τετάρτῳ κεφαλῇ δωδεκάτῳ . ἰδὲ 15
Ἐπίσκοποι , Ἐπίσκοποι , καὶ μάλιστα διορισμῶς
Ἐπίσκοποι Ἰταλίας .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΣΤ΄.

Μαρτυρία πέμπτη ἐκ τῆς περὶ τῆς Ἀρέας ἑπιστολῆς Ἀλεξάνδρου Ἀλεξανδρείας , καὶ τῆς ἐν Σαρδικῇ πρὸς τὰς ἀπαν-
ταχὰς Ἐπισκόπους , καὶ τῆς δούτερας Οἰκουμενικῆς πρὸς Δάμασμον καὶ Ἀμβρόσιον , καὶ τῇ Ἀμβρόσιος πρὸς τὴν Ρώμην ,
καὶ τῇ μεγάλῃ Βασιλεῖ πρὸς τὰς Γαλλίας καὶ Ἰταλίας Ἐπισκόπους , καὶ τῆς Δαμάσκου πρὸς πᾶν ἐν Ἰουδαίᾳ συνόδον .

Ἀλεξάνδρος Ἀλεξανδρείας ἑπιστολὴν περὶ τῆς Ἀρέας ,
τοῖς ἀγαπητοῖς καὶ τιμιωτάτοις συλλειτουργοῖς τῆς
ἀπανταχὰς Ἑκκλησίας , ἡ ἐν Σαρδικῇ ἐκ τῇ συνεδικῇ
ἑπιστολῇ τοῖς ἀπανταχὰς Ἐπισκόποις λέγει περὶ τῆς
Ρώμης , Ἰσλῶ τῇ συλλειτουργῷ ἡμῶν τῇ τῆς Ρώ-
μαιων Ἐπισκόπῳ , ἡ δούτερος Οἰκουμενικῇ συνόδῳ
γράφει , τοῖς τιμιωτάτοις καὶ δόξαβεσταῖς ἀδελ-
φοῖς καὶ συλλειτουργοῖς Δαμάσῳ Ἀμβρόσιῳ καὶ τοῖς
ἑξῆς ὁ ἅγιος Ἀμβρόσιος καὶ οἱ περὶ αὐτὸν ἑπιστολῇ
πρὸς τὸν Πάπαν , Κυρίῳ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Σιελίῳ
Πάπᾳ Ἀμβρόσιῳ συνεπίσκοπῳ Βασιανὸς καὶ οἱ λοιποί .
καὶ οἱ τῇ σωματὶ τῆς ἑπιστολῆς , Κύριε ἀδελφε ἡμῶν πα-

τρόνιστε . καὶ ἐν τῇ τέλει , ὁ Θεὸς ἀσπληνίσαιτε ἀδελ- 25
φὲ περιπόνητε . βιβλίῳ πρώτῳ ἐπιστολῇ ἑβδόμῃ .
ὁ μέγας Βασίλειος γράφει , τοῖς κατὰ πᾶν Γαλλίαν
καὶ Ἰταλίαν Ἐπισκόποις , οἱ οἱ καὶ ὁ Ρώμης . γενε-
μῆς συνόδῳ ἐν τῇ Ἰκονίᾳ , ἔγραψεν ὁ Πάπας
Δάμασος ἐπιστολὴν αὐτῇ ἕως , οἱ Ἐπίσκοποι οἱ ἐπὶ τῆς 39
Ρώμης εἰς τὴν ἱερὴν συνόδον συναλθόντες τοῖς ἐν τῇ
Ἰκονίᾳ καθιερωσιν Ἐπισκόποις Δάμασῳ καὶ οὐαλέ-
ριῳ καὶ οἱ λοιποῖς τοῖς ἀγαπητοῖς ἀδελφοῖς . Ἐρμείας
βιβλίῳ ἑκτῷ καὶ εἰκοστῇ τρίτῃ . Θεόδωρος βι-
βλίῳ εἰκοστῇ δούτέρῳ . 35

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

Μαρτυρία ἕκτη τῆς πάντας τὰς Ἀρχιερεῖς καὶ τὸν Ρώμης Ἐπισκόπος μόνον λέγεσθαι , ἐκ τῆς ἐν τῇ τρίτῃ 40
Οἰκουμενικῇ συνόδῳ ἐπιστολῆς τῆς Κυρίλλου πρὸς Κελεσίον , καὶ τῆς Ἀντιοχείας Ἰωάννου , ἐξ ὧν δέκνεται τὸν
Ρώμης ἐν ταῖς συνοδικαῖς καὶ ἰδικαῖς ἑπιστολαῖς γράφεσθαι μόνον Ἐπίσκοπον :

Ἐν τῇ τρίτῃ Οἰκουμενικῇ συνόδῳ ὁ ἅγιος Κύριλλος
γράφει τῇ Ρώμῃ , τῇ ὁσιωτάτῃ καὶ Θεοφιλε-
στάτῃ πατρὶ Κελεσίῳ . καὶ , ἡ αὐγία συνόδος ἡ
κατὰ Θεὸν χάριν συναχθεῖσα ἐκ τῇ ἑβδόμῃ Μη-
τροπόλει Κελεσίῳ Ἐπισκόπῳ . ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάν-
νης , τοῖς ὁσιωτάτοις καὶ Θεοφιλεστάτοις ἀδελφοῖς
καὶ συλλειτουργοῖς Εὐσῳ Κυρίλλῳ καὶ Μαξιμιανῷ ,
ἡτοι τῇ Ρώμῃ Ἀλεξανδρείας καὶ Κωνσταντινουπόλεως .
ἰδὲ λοιπὸν ἐν τῇ συνοδικῇ καὶ ἰδικῇ τῶν πατέ-
ρων ἐπιστολαῖς ὁ Πάπας , ὡς ἔρηται , Ἐπίσκοπος
γράφεται μόνον καὶ ἀπλῶς ἀδελφός , καὶ συνα-
ελθόντων πᾶσι τοῖς Ἐπισκόποις λίαν ἀδελφῶς ,

ὥστε ἀπὸ τῆς κοινῆς τῶν ἀποστόλων ἕως τῆς τετάρ-
της συνόδου ἔτε πρώτῳ θρονῷ , ἔτε κεφαλῇ τῆς 45
Ἑκκλησίας , ἔτε ἁγίου Ἀρχιερέως , ἔτε Οἰκουμενικῆς
ἐκκλησίᾳ , μάλιστα ἡ ἐν Καρθαγίνῃ αὐγία συνόδος
καὶ οἱ τεσσαρακοστὴ δούτῳ ἰσχυρῶς καταφάνεται
ὥστε μηδὲν λέγεσθαι Ἐξάρχον τῶν ἱερῶν ἢ ἁγίων
Γερέων , ἡ τις καὶ κανὼν ποιεῖται πρῶτον τῶν Ρώ 50
μης Σιελίου καὶ τὸν Μεδιολάνων Συμπληκτιανὸν ἐ-
ξίσας καλὰ ἀδελφός καὶ σωμιερεῖς , καὶ πρὸς τῇ τοῖς
ἑπιστάταις τῇ Ρώμῃ μέναι ἐν μόνῳ τοῖς ἰοίοις ὄροις ,
ὡς ἀνωτέρω βιβλίῳ τρίτῳ . ἐπὶ δὲ τῆς τεταρτῆς
συνόδου , ὡς φαίνεται περὶ τῆς τρίτης , Ἀλεξανδρείας ἡγε-
θεόδωρος

Θεοδωροῦ καὶ ἰσχυρίων Διακονοὶ, Ἀθανάσιος
Πρεσβύτερος καὶ Σωφρόνιος Χρηματὸς δόντες
τῇ Συνόδῳ κατὰ Διοσκόρου λιβήλους ἔπον, τῷ ἁγί-
ωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ οἰκουμενικῷ Ἀρχιεπισκόπῳ
5 καὶ Πατριάρχῃ Λέωνι, καὶ τῇ ἀγίᾳ καὶ οἰκου-
μενικῇ Συνόδῳ, ὡςτε ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ
πρῶτον ἔχ' ὑπὸ τῶν πατέρων τῆς Συνόδου, ἀπὸ
ὑποῦ ὑδαμινῶν καὶ ἡταγκασμῶν ἐρρέθη ὁ ῥώ-
μας οἰκουμενικός, ὡς ἔρηται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Ὅτι διὰ τῶν Ἀποστόλων μέχρι τῆς τετάρτης Συνόδου οἱ πλείους τῶν Παπῶν ὑπὲρ τῆς καθολικῆς καὶ θείας δόγ-
10 ματος ἠγωνίσθησαν, καὶ πλείον τῶν ὁ Λέων, ὁ καὶ οἰκουμενικός διὰ τῶν μερμυαν πασῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ κληθεῖς.

Εἰ γὰρ καὶ μὴ πάντες, οἱ πλείους ὁμῶς τῶν μα-
καριωτάτων Παπῶν, λέγω περὶ τῶν διὰ τῶν
Ἀποστόλων ἕως τῆς τετάρτης Συνόδου, πολλὰ ἰδρῶ-
15 τας πεποιήκασιν ἀγωνισθῆναι ὑπὲρ τῆς θείας καὶ κα-
θολικῆς δόγματός, ὡς ἔρηται ἐν τοῖς περιλαβῆσι
βιβλίοις, ὁ Πάπας ὁμῶς Λέων ἐδοξέ τι μέζον πάν-
των τῶν πρὸ αὐτοῦ πεποιηκέναι, πρῶτον, ὅτι γι-
νομίμης τῆς ἐν Ἐφέσῳ Συνόδου, καὶ τῆς Διοσκόρου
20 λείας κακῶς πῶν πίπαι ἀθετήσαντος καὶ ἀσεβῶς
ἐνεργήσαντος, ὡς ἔρηται ἐν τὸν τόπον, ὁ μέγας
Λέων ἔγραψε τῷ Βασιλεῖ Θεοδοσίῳ, καὶ μὴ ἑσα-
κεθεῖς, ἐδείξθη μετὰ δακρύων οὐαλοῦναι τῇ
Ἀντιοχείᾳ ῥώμης καὶ τῇ συζύγῃ καὶ τῇ μητρὶ αὐτοῦ,
25 καὶ ἔγραψαν καὶ ἑκάστοις πρὸς τὸν Θεοδοσίον ἵνα γένη-
ται Σύνοδος πληρεστέρα οἰκουμενική, καὶ διορθώ-
θῶσι τὰ κακῶς πεπραγμένα, καὶ μὴ ἑσακεθεῖς,
ὡς ἔρηται ἐν τὸν τόπον, ἐκείνῳ πα, ἀλλὰ διὰ
φύσιν καὶ ὁλοφύχως ἐσπεύδα διὰ τῶν διορθώσεων
30 τῆς θείας δόγματός, δεύτερον, ὅτι ὁ μὲν Ἀλεξανδρείας
Διόσκορος ἦν Αἰρετικός, ὁ δὲ Ἀντιοχείας καὶ Ἱερο-
σολύμων διωκασθέντες ὑπὸ τῆς Διοσκόρου ὑπέ-
γραψαν ἐς τὴν παρανομίαν ἐκείνη, διὰ μόνος ἑμο-

νομίχαι κατὰ πάντων τῶν ἐν τῇ οἰκουμένῃ Αἰρετι-
κῶν ὁ αἰδιδιμῶ, διὰ καὶ ἔχων πρὸς τὸν Κύριον καὶ
τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτοῦ τρεῖς, τῆς Θεοδοσίᾳ θαιόν-
τος, καὶ ἔδωκεν ὕπνον τοῖς ὀφθαλμοῖς, ἕως ἔπα-
ραινεσσεῖ, θεήσιν, ἀλλὰς τε διδασκαλίαις ἔπεισε
τὸν Ἀντιοχείαν μαρκιανὸν καὶ συνεστήσαντο πῶν ἐν
Χαλκηδόνι ἁγίαν Συνόδον, καὶ εἰ καὶ εἶχε συμερ-
γὸν τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἀνατόλιον, ὡς ἔρηται
ἐς τὸν τόπον, ἀλλ' αὐτὸς ἦν μετὰ Θεὸν ὀργανιστὴς
διορθώων τὰ πλῆον, ἕως ἔσωσησεν ἡ Σύνοδος, ἐς
ἣν καὶ δεσχημένοι οἱ ὁρθόδοξοι συνηγωνήσαντο,
καὶ ἔως ἀντιοχίαν ἐλύθησαν, πρὸς τὴν δόγ-
μα ἐδιδάχθη, ἡ Αἰρεσις ἐτραμβόθη, καὶ οἱ
ἀσθενεῖς διορθώθησαν. ἔχων ἔν ὁ Λέων διὰ ταῦτα
καὶ πῶν ἀντιοχίαν ἦν ἔδωκεν αὐτῷ ὁ Βασιλεὺς ἐς
τὴν Σύνοδον, ἐομίζετο μέγας τις ἐν τῇ Συνόδῳ,
διὸ ἐρρέθη οἰκουμενικός Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Πατριάρ-
χος ἐκ τῶν ἁγίων τινὰ τρεῖς, ἡ σκοπὸν, ἀλλ' ἡ
μόνοι διότι εἶχε πῶν μερμυαν πασῶν τῇ Ἐκκλησίᾳ,
καὶ ἵδε καλῶς αὐτῶν βιβλίᾳ τετάρτῃ κεφαλῇ
πρῶτος Παράγραφον δωδέκατον.

35

ΒΙΒΛΙΟΝ Ι'. ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

40 Περὶ Ἰωάννης Κωνσταντινουπόλεως τῷ Καππάδοκι, τῷ ὑπὲρ πάντας τὰς πρὸ αὐτοῦ θειότατες καὶ ἑξαίρετες
Πατριάρχας ἐν τῇ κοινῇ τῆς Ἐκκλησίας χρηματίσαντες, καὶ ὧν ἑστράξαν ἀγαθῶν ἐν πάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἀλλὰ δὴ καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει διὰ τῆς κτίσεως
αὐτῆς ἕως ἰσχύος τῆς Θρακῆς ἐκείνους Αἰρετι-
45 κοὶ ἐκείνους Πατριάρχαι, οἱ πλείους ὁμῶς καὶ χεῖρον
οἱ πάντες ἐγνώριον θεότατοι καὶ ἑξαίρετοι ἄνδρες, ὡς
λέγουσιν οἱ ἐκκλησιαστικοὶ ἱστορικοὶ, καὶ πολλοὶ τῶν
πατέρων καὶ τῶν ἁγίων Συνόδων τὸ πρακτικῶς, Ἰωάν-
νης ὁμῶς ὁ Καππάδοξ μέγας ταῦντι καὶ ὑπὲρ πάν-
50 τας χεῖρον τὰς πρὸ αὐτοῦ πατριάρχας γέγονεν ἐν τῇ
κοινῇ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ οὗτοι ἔτος ὁ καὶ Μῆνης δέ-
κα ἡμερικῶν, καὶ ὡς περὶ ὁ Πάπας Λέων ἡτὶ Θεο-
δοσίᾳ καὶ μαρκιανῷ, ὡς οἱ Ἰωάννης ἡτὶ Ἰσίδωρος
Θρακῆς, ὡς γὰρ ἐκεῖνος ὁ ἐκκλησιαστικὸς τίγας πολε-
μική τῇ Ἐκκλησίᾳ ἐβοήθησε, καὶ συστήσας ταῖς

πρὸς τὰς Βασιλεῖς παραινεσσεῖ καὶ δεήσσει πῶν ἐν
Χαλκηδόνι Συνόδον, πῶν ὁρθόδοξον δι' αὐτῶν ἐδε-
βαιώσαν, ὡς οἱ Καππάδοξ πολεμηθεῖσαν πῶν ἐσέ-
βαιαν ὑπὸ τῶν καὶ Βασιλέων καὶ Βασιλικῆς καὶ Ἀναστασίας
τῶν τριῶν Βασιλέων ἐπὶ τεσσαράκοντα τέσσαρα (ὁ γὰρ
Ζήνων πρὸς ἡλθον ἐς τὴν ἀρχὴν ἐν ἔτη τετρακοσῶν
ἐνοικητικῶν πρῶτον, καὶ ἐβασίλευσαν ἔτη ἑκοσιπέντε,
καὶ ἀπέθανον ἐν ἔτη πεντακοσῶν δεκάτῳ ὁ γὰρ
ὡς τε Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀλεξανδρείας καὶ Ἀντιοχείας,
καὶ χεῖρον κινδυνώσαντες περὶ αὐτοῦ, ἀνέστησε, καὶ τότε
τὰς κατ' ἐκείνῳ καὶ Αἰρεσιάρχας συνοδικῶς ἐτραμ-
βόσε, τὰς Ἐκκλησίας ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως
πασῶν ἐτη κοχωρισμῶν ὡς ἐρήνισέ τε καὶ
ἡνῶσε.

ψ ψ ψ ψ ψ

ἤνωσε, καὶ τὰς τέσσαρας ἀγίας καὶ Οἰκουμενικὰς Συνόδους καὶ τὸν μακαρίον Λέοντα πρῶτος τοῖς Διπύχοις ἐπέταξε, καὶ δὴ καὶ ἐν ἱεροσολύμοις καὶ καὶ ὁ ῥοδόξος ἐν ἑφουλάχῃ πᾶσι τρέποις ἀσφαλῆς, ὁ Πατριάρχης

καὶ ὁμοῦ ἐπὶ τῆς Ἀναστασίας καὶ Σεβήρης καὶ παθόν, καὶ ἴδε περὶ τῆς παύσεως ἀντιφάσι καὶ τεταρτῇ ἐβλήθη, ἔχων ἰδίῳι καὶ πᾶσι τούτοις πᾶσι αὐθιγῶν καὶ πᾶσι ἀντιφάσι καὶ πᾶσι τῆς Βασιλείας ἱερῶν.

5

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Διατὶ, καὶ ὡς τίνων, καὶ πότε πρῶτον ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Καππαδόξος Πατριάρχης Οἰκουμενικὸς ἐῶρεθῃ, ἔπειτα καὶ ὑπὸ τῆς Συνόδου, καὶ περὶ ὧν ἡ Σύνοδος τῷ Πατριάρχῃ ἔπειτα, ὁ λαὸς τῷ Πατριάρχῃ, ὁ Πατριάρχης δὲ τοῖς πᾶσι καὶ αὐθιγῶν ἐλάος.

10

Εἰ γὰρ καὶ ἔρηται ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς πέμπτης βιβλίας, ἀλλὰ καὶ ἡδὲ ῥητέον, ὅτι ὁ παρὼν Ἰωάννης Συνόδου ἀφροσύνας ἐν Κωνσταντινουπόλει, συνεδαιότατα ἐφρόντιζον ἵνα καταβληθῇ ἡδὲ ἡ ἄρεσις, θριαμβάσῃ δὲ ἡ ῥοδόξος. ταῦτα δὲ μαθόντες οἱ Κληρικοὶ Ἀντιοχείας καὶ οἱ ῥοδόδοξοι ἐν Βυζαντίῳ, τὸν Ἰωάννην ὡς ἐπιμελῆμεν καὶ ὑπὲρ τῆς θείας Ἀντιοχείας ἔπειτα πρῶτον καὶ πρῶτον τῶν Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικὸν Πατριάρχῃ καὶ ἔπειτα ὑπὸ ἡδὲ τῆς Χρυσῆς πνευματικῆς δέκατῃ ὁγδόῃ, ὑπὸ δὲ τῆς πρῆτης Συνόδου ἐκατῇ ὁγδοκαστῇ ὁγδόῃ, ἔγραψαν γὰρ ἐν λίβελλον, τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἰωάννῃ καὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ἁγία Σύνοδος ἔπειτα δὲ ταῦτα ῥητέας, Δεόμεθα τῆς ὑμετέρας ἀγίας Συνόδου ὅψι καὶ μόλις εἶναι τὰ σωζόμενα κακὰ πᾶσι ὑμετέραν ἔπειτα κλησίαν καὶ πᾶσαν σχεδὸν πᾶν Ἀνατολικὴν Διοκλήσιον, καὶ τῆς παμπονήρας ἀνδρὸς (Σεβήρης) ἡμᾶς ἐλάθῃ ῥώσας, καὶ κινήσῃαι ὑμᾶς δέοντως, καὶ μὴ περιεῖδαν ἡμῶν τὰς αἰτήσεις, ἀναγαγεῖν δὲ τὰ πᾶσι αὐτῶν τὰς ὁσεβεσάτους ἡμῶν Βασιλεῖς, καὶ πᾶσι πᾶσι αὐτῶν ῥαλλήματα τῆς αὐτῶν καὶ ἡμῶν ἀντιφάσις τυχεῖν. Ἡ ἐνδημῶσα ἐν Κωνσταντινουπόλει Σύνοδος τῷ Ἰωάννῃ. τῷ δευτέρῳ ἡμῶν τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ πατρὶ πατέρων Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Ἰωάννῃ. Ὅτι μὴ φωνῇ ἐκίνησε τὴν ἀναρχίαν μνηστὴν μυριάδων λαόν, ὥστε ἰλλῶ θείῳ τῶν οὐκ αὐθιγῶν ἐπὶ πολὺ καὶ ἐπὶ μόνως αἰτῆσαι πᾶσι ὑμετέραν μακαριότητα ἐπὶ τῆς Ἀμβωνῆς ἀνελθεῖν, καὶ προσφωνῆσαι ὑπὲρ τῆς θείας πίστεως ὑπὲρ τῆς αἰνῆς ἡγωνίσασθε καὶ ἀγωνίζεσθε.

Ὁ λαός. Πολλὰ καὶ ἔτη τῆς Βασιλείας, τῆς Ἀντιφάσις, καὶ ὁ Πατριάρχης. Ἀκοινώνητοι Διὰ τὴν ἰδίαν ἐπὶ ῥοδόξος ἔτη; Διὰ τὴν κοινὴν ἑαυτῶν; ὑπὸ τῶν χαρῶν σε καὶ ἱερῶν καὶ θείων. Εἴ, ἀνελθεῖ ἐν τῇ Ἀμβωνῇ, Εἴ, πᾶσι τὸν λαόν σε, ῥοδόδοξος, εἴ, τίνος φωνῇ ἀξίως τῆς Τριᾶδος, πᾶσι ἁγίαν Συνόδον ἔπειτα καὶ ῥωτόν. Ἰερίαν Ἀντιφάσις πᾶσι Συνόδον καὶ ῥοδόξος ῥωτόν καὶ ῥωτόν, Σεβήρης τὸν ἰδίαν ἰδίαν τῇ ἐπὶ ῥοδόξος τῆς Τριᾶδος ἔξω βάλλει. ἀδελφοὶ Χριστιανοὶ μία ψυχῇ, πίστες εἶναι, καὶ ἐνὶ ἀπλῶς.

Ὁ Πατριάρχης.

οἴδατε τὰς ἐμὰς ἀγίας ἀγαπητοὶ εἰς καὶ ἐν τῇ πρεσβυτερίᾳ ὡς κατεβαλόμεν, καὶ ὑπὸ αὐτῶν τῆς ῥοδόξος, καὶ ἀντιφάσις ὡς θανάτου, ἐχρῆσται τοῖς παροχῆς ἡ θορύβος, ὥστε γάρ τὴν παρεβιβάζῃ τῆς ῥοδόξος πίστεως, ὥστε πᾶσι ἁγίαν Συνόδον ῥωτόν καὶ ἀναθεματίζου, ἀλλὰ καὶ αὐτῶν καὶ τὰς τρέχουσας ἀγίας Συνόδους δεχόμεθα.

30

Ὁ αὐτός, ἦτοι ὁ Πατριάρχης ἔπειτα μετὰ τὰ πολλὰ. Σεβήρης, ἐπὶ ὧν τοῖς θεοῖς καὶ τοῖς ἀγίοις πατέρας, ἀλλότρου ἡγέμεθα, καὶ ὑπὸ τῶν θεῶν κανόνων ἡδὲ καὶ τὰς αὐτῆς ἐκαστοφίνας κατακρίνομεν, ἀναθεματίζου καὶ ἡμῶν. καὶ, λαβὼν τὰ διὰ ψυχὰς οἱ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἐκλήρου ταχθῆναι τὰς ἀγίας τέσσαρας Συνόδους, καὶ τὰ ὀνόματα Εὐθυμίου καὶ Μακεδονίου καὶ Λέοντος.

Ὁ λαός.

Εὐλογητὸς ὁ θεός, ὅτι ἐπεσφύσαν τὸν λαόν καὶ ἡμῶν.

45

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

Περὶ τῆς ἱερῆς ἱεροσολύμων ἀρχιεπισκοπῆς ἐπιστολῆς πρὸς τὸν Καππαδόκα ἐπίσκοπον τῆς κατακρίσεως καὶ ἀναθεματισμοῦ τῆς Σεβήρης.

Ὁ ἱεροσολύμων Ἰωάννης καὶ ἡ Σύνοδος αὐτῆς ἐν τῇ ἀντιγραφῇ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν τὸν Καππαδόκα καὶ πᾶσι ἁγίαν Συνόδον ευχαριστῶντες Διὰ τὴν κατὰ πνεῦμα ἡν πεποιήκασι τὸν Ἀντιφάσις, καὶ πᾶσι ὑπεράσπισιν τὸν τέσσαρον Συνόδον καὶ τῷ Λέοντι, ἔπειτα, ἔπειτα γὰρ ὁ θεός φησὶ Διὰ τῆς Σαμῆλ, πᾶσι

τὰ ἔργα καὶ ἐν ἱερουσαλὴμ, ὥστε πᾶσι ἀντιφάσις ἡγῆσαι ἀμφοτέρω πᾶσι, ταῦτα καὶ ἐπὶ τῇ χερσὶ τῶν ὑμετέρων ἔργα προσήλθε, καὶ γὰρ βδελυγμὰ τῆς ἐρημώσεως Σεβήρης ἀναθεματὶ ἀποβέβληται καὶ οὐμίτερος ἱερῶν καὶ ῥωτόν.

ΠΑΡΑ

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς συγχαρητικῆς ἐπιστολῆς τῶν τῆς δευτέρας Συνέως Ἐπισκόπων πρὸς τὸν Καππαδόκα ὁσίου τῆς
 αὐτῆς ὑπερασπίσεως τῶν δογμάτων .

5

Οἱ πολλὰ παθόντες ὑπὸ τῶν περὶ τὸν Σεβήρη Αἰρε-
 τικῶν ῥασαῦτα ἔτη τῆς δευτέρας Συνέως Ἐπίσκο-
 ποι πρὸς τὸν Ἰωάννην . Βασιλέως γὰρ πρὸς χρη-
 ματίζοντες καὶ τῷ καρδίᾳ ἐλαμπόρως θεωρησάμε

10

τῇ κρείττειν , καὶ Ἀρχιερέως ὁσίου ψήφῳ τῆς θείας
 χάριτος ἀναφανέντος κατὰ τὴν βασιλίδαν τῶν πόλεων ,
 καὶ τῶν ὑποσολικῶν ὑπερμαχῶν τῶν δογμάτων ,
 πῶς ἔνεστι μὴ λίαν ἀφραίνεσθαι .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Ὅτι εἰ καὶ ὁ Ῥώμης καὶ ὁ Ἱερουσολύμων ὑπὲρ τῆς ὁσέβειας συνηγωνίσθησαν τῷ Καππαδόκι , ἀλλ' ὁ τὰ αὐτῶν
 διουερῶν παντὰ καὶ καὶ τελῶν ὑπὸ Καππαδόξ , ὅθεν καὶ ὑπὸ Σιωδῶν πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Διοική-
 15 σεως ἑμόνον Οἰκουμενικὸς , ἀλλὰ καὶ Πατὴρ Πατέρων ἐρρέθη , ὡς τῷ μέλει μας πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἐχρηκώς .

Εἰ καὶ ὁ Ῥώμης Ὁρμίσδας καὶ ὁ Ἱερουσολύμων Ἰωάν-
 νης συνηγωνίσθησαν τῷ Καππαδόκι ὑπὲρ τῆς
 ὁσέβειας , ὡς μαρτυροῦσιν οἱ Κωνσταντινουπόλεως Ἐπί-
 20 σκοποι Ἐπιφάνιος καὶ Μηνᾶς καὶ ὁ μέγας Ἰγνί-
 ριανός , ὁ Ἐπιφάνιος καὶ ἡ ὑπ' αὐτῶ ἐν Κωνσταντι-
 νουπόλει συνόδος κατὰ Σεβήρη καὶ Πέτρον περὶ
 τῶν τριῶν τῶν Φασίν . Ὡς τε ἐγκλήματός ἐστι
 μέγιστος καὶ μὴ τέτοις ἐξακολουθεῖν τοῖς ἑμικροῖς ἰδρω-
 25 τας ἐχρηκόντες ὑπὲρ τῆς κοινῆς τῶν ἀγιωτάτων Ἐκ-
 κλησιῶν εἰρήνης , καὶ ἐν τοῖς μεγάλοις καὶ Πατριαρ-
 χικαῖς Διαλάμψασιν θρόνοις . Ὁ δὲ Μηνᾶς ἐν τῇ
 ψήφῳ κατὰ Σεβήρη καὶ Πέτρον προέβη πέμπτῃ , κα-
 τεφρόνησαν μὲν (Σεβήρης καὶ Πέτρος) τῆς ἐν τῇ Ῥώ-
 30 μαιῶν ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῶν Ἀποστόλων Δια-
 δοχῆς τῷ κατ' αὐτῶν ὑπέφασιν ποιουμένης , παρ'
 ἑνὸς λογισάμενοι καὶ τὸν τῆςδε τῆς βασιλευσσης Πα-
 τριαρχικὸν θρόνον καὶ πᾶσαν τὴν ὑπ' αὐτῶν ἁγίαν Σιών
 35 ἀγίους τόποις ὑποσολικῶν Ἀποστόλων , καὶ πρὸς πᾶσι
 τῶν πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως κατ'

αὐτῶν γενομένην ψήφον . Καὶ ὁ Βασιλεὺς ἐν τῇ
 Διατάξει κατὰ τῶν ἑρημίων Αἰρετικῶν , Οὐμῶν δὲ καὶ
 τῶν δικημάτων ἐξουεχθῆσαν καὶ Σεβήρη ψήφον τὴν ἐκ πατ-
 ρων ὡς εἰπὼν τῶν ἀρχιερατικῶν καὶ πατριαρχικῶν μετὰ
 καὶ τῆς μοναχικῆς συμφωνήσεως παρελθῆσαν θρόνων , καὶ
 ταῦτα μὲν εἶται . ἀλλ' ὁ Καππαδόξ τὰ πρὸς τῷ Ὁρμίσδῳ
 ἐνήρηται , τὰ πρὸς τῷ Ἱερουσολύμων καὶ τῶν Ἀντιοχείων
 ἐτελέσας , τὰ πεπραγμένα ἐπέμψεν ὁ Ῥώμῃ καὶ Ἱερα-
 40 σαλήμ ἐν Τύρῳ καὶ ἄλλα καὶ εἰς Βεβαιώσιν , καὶ με-
 τὰ μερικῆς Συνόδου ἰχυρώς ἀνέζωπύρησε τὰ ἐν
 Χαλκηδόνι . ἔτα αὐτῶν καὶ τὰς λοιπὰς τρεῖς Συν-
 νόδας καὶ τὸν Θιεργόρον Λέοντα τοῖς Διτύχους ἐνέτα-
 45 ξον , ὅθεν ἑμόνον Οἰκουμενικὸς ἐκκλητή ὡς ὁ Λέων ,
 ἀλλὰ καὶ Πατὴρ πατέρων , καὶ ἑμόνον ὑπὸ τρεσάρων
 τινῶν δυσυχῶν ὡς ὁ Λέων , ἀλλὰ ὑπὸ Σιωδῶν καὶ
 πάσης τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως , πλὴν καὶ τέττα-
 ρα ἐρρέθη τὸ Οἰκουμενικὸς κατ' ἄλλην τινὰ συνάσσαν
 ἡσκοπὸν ἔπερον , ἀλλ' ἡ μόνον διέκαθεν , καὶ ὅτι ἐρρέ-
 50 θη καὶ τῷ Πάπῳ Λέοντι , ἦτοι Διὰ τῶν μελεμάνων ἦν
 εἴς τοις πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Σ'.

Ὅτι μετὰ τὸν Λέοντα μέλει Διαλόγου ἐπὶ ἀκρόβητα Πάπαι παρελθόντες , ὅσα ἐρρέθησαν Οἰκουμενικαὶ πλὴν
 τῇ Ἀγαπητῇ ὑπότινων Μοναχῶν .

Μετὰ τὸν Λέοντα γεγόνασιν ὀκτώκα Πάπαι , καὶ
 ἑκάς αὐτῶν καὶ δὲ πρὸς τῷ τυχόντος ἐρρέθη Οἰκουμενι-
 45 κός ἕως τῷ ποντακισίῳ τετρακοσῷ ἔκτος ἔτος ,
 ὅτε ἀπελθὼν εἰς Κωνσταντινουπόλιν ὁ αἰδίδμος Πάπας
 Ἀγαπητὸς , καὶ ἐλθόντων ἐκείσε τῶν Μοναχῶν Συνέως
 καὶ τῶν τριῶν Παλαισινῶν , καὶ καταβούντων Σεβή-
 50 ρου καὶ τῶν ὁπαδῶν αὐτῶ καὶ τῷ Αἰρετικῷ Ἀνθίμῳ Πα-
 τριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως , ἐρρέθη ὁ Ἀγαπητὸς ὑπὸ
 τῶν εἰσπιδῶν Οἰκουμενικὸς Ἀρχιεπίσκοπος , ὡς ἀνω-
 μισάμενος Διακαιεσάτη καρδίᾳ καὶ ἐπιμελείᾳ συ-

δομοπότη ὑπὲρ τῆς ὀρθοδοξίας , ὡς ἀνωτέρω βι-
 βλίῳ πέμπτῃ κεφαλαίᾳ ὀκτακῆς Παραγραφῇ ἀνω-
 55 τῇ πέμπτῃ . καὶ πάλιν μετὰ τὸν Ἀγαπητὸν γεγόνασιν
 Πάπαι ἕξ ἕως τῷ Διαλόγῳ , καὶ ἑκάς αὐτῶν ἐρρέ-
 θη Οἰκουμενικὸς πρὸς τὴν τῷ πρὸς τὸν , καὶ τοῖς τῷ
 Βιγλίῳ παρόντος ἐν Κωνσταντινουπόλει ὑπὸ τῆς πέμ-
 60 πτης Συνόδου , ἀλλ' ἑκάς αὐτῶ λόγος , μάλιστα ὡς
 μὴ συμφωνήσας τῇ Συνόδῳ ἐξωρίσθη , ὡς εἰρηται
 ἀνωτέρω βιβλίῳ πέμπτῃ .

ὅτι καὶ μετὰ τὸν Καππαδόκα Ἐπιφάνιος Ἀνθιμος Μηνᾶς Εὐτύχιος καὶ Ἰωάννης Οἰκουμενικοὶ ἐκλήθησαν.

Μετὰ τὸν Καππαδόκα γέγονε Κωνσταντινουπόλεως Ἐπιφάνιος Πρεσβύτερος τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας ἐν ἑτα προτακισίῳ δεκάτῳ ἑνάτῳ, καὶ ἑπατεράρχουσι ἔτη δεκάτῃ καὶ μῆνας τρεῖς, ἐκλήθη δὲ καὶ ἕως Οἰκουμενικὸς πρὸς τὰ Ἰσπανίαν Νεαρᾶ ἐκαταδεκάτῃ τῇ πέμπτῃ ἑκτῇ καὶ ἐβδόμῃ μετὰ τὸν Ἐπιφάνιον ἐγένετο Κωνσταντινουπόλεως ὁ Τραπεζούντου Ἀνθιμος, καὶ ἑσάτῃ μῆνας δέκα, ἐκλήθη δὲ καὶ ἕως Οἰκουμενικὸς πρὸς τὰ Ἰσπανίαν Νεαρᾶ ἐκαταδεκάτῃ μετὰ τὸν Ἀνθιμον ἐγένετο ὁ Μηνᾶς, ἑτα ὁ Εὐτύχιος καὶ Ἰωάννης, ἐκλήθησαν δὲ καὶ ἕτοι Οἰκουμενικοὶ, ὡς ἔρηται ἀνωτέρω βιβλίῳ πέμπτῳ.

10

Π Α Ρ Α Γ Ρ Α Φ Ο Ν Η΄.

Ὁ ἱερωὺς Ἰωάννης ὁ Νησιώτης ἐν τῇ ὑπὸ γραφῇ αὐτῆς ἔγραψεν ἑαυτὸν ὡς τὸ λέγεσθαι παρ' ἄλλων Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην, καὶ τὸ ἐπικρατήσαν λέγεσθαι τὰς τε Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας Οἰκουμενικὰς.

Ὁ Νησιώτης Ἰωάννης ἐκ ἡρεσέθῃ ἵνα γράψωσιν αὐτὸν Οἰκουμενικὸν οἰσελεύμεναι, ἀλλὰ πρῶτος ἐν τῇ ἐπιγραφῇ αὐτῆς ἔγραψεν ἑαυτὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην. καὶ ὁ μὲν Ἐπιφάνιος ὅτι ἀκολοθήσας τῇ Καππαδοκίᾳ ἐσώδατο κατ' ἐκείνον Διὰ τὸ ὁρθεόδοξον δόγμα, μάρτυς ἦ ὡς αὐτὸν τὰ Πάπαι Ὁρμισθεῖ ἐπιστολῇ, καὶ μὲν ἐν τῇ πέμπτῃ πρὸς τὴν ἑβδόμην μηνῶν, καὶ ἄπο τὴν αὐτῇ, ὅτι ἐκ ἀπακὸς ἦν τὸ κληθῆναι καὶ κένον Οἰκουμενικὸν, πρὸς δὲ ὁ Ἀνθιμος Αἰρετικώτατος ὡς ἐκλήθη ἕτω, καὶ μεταταῦτα εἰ καὶ πολλοὶ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχαι ἐφάρσαν ὡς πολλοὶς δόκιμοι καὶ ἰσχυροὶ καὶ τῶν Αἰρετικῶν, ἀλλὰ καὶ πολλοὶ γεγόνασιν Αἰρετικοὶ, τινὲς δὲ καὶ ἄχρεστοι, ὡς καὶ μετὰ τὸν Λέοντα καὶ Ἀγαπήν γεγόνασιν πολλοὶ ἀξιώτατοι Πάπαι, πολλοὶ ὁμοῦς ἐγένοντο καὶ ἐκ τῶν Αἰρετικῶν καὶ βλάσφημοι, πολλοὶ δὲ καὶ ἄχρεῖστοι, διὰ τὸ ἦν οἱ πάντες καὶ δόκιμοι καὶ ἀδόκιμοι καὶ Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχαι ἐκλήθησαν

Οἰκουμενικοὶ; πάντως ἐδὲ ἄλλό τι, ἀλλὰ Διὰ μόνον πλὴν σωθήσαν, ὡς συμβέβηκε καὶ ἐν ταῖς ἑξῶ Ἀρχαῖς ἐς τὰς Βασιλεῖς τῶν Αἰγυπτίων καὶ Ρωμαίων, ὡς οἱ μὲν Πτολεμαῖοι, οἱ δὲ Καίσαρες ἐκλήθησαν, καὶ τοὶ τῶν μεταγενεστέρων Βασιλέων Αἰγυπτίων καὶ Ρωμαίων ἀνομοίων παντάπασιν γεγονότων καὶ κατὰ ἀρετὴν καὶ κατὰ δυνάμιν καὶ ἐνέργειαν τοῖς ἑτῶς πρῶτος κληθεῖσι. Διὰ πλὴν σωθήσαν λοιπὸν ἐρρίθησαν καὶ οἱ μετὰ τὸν Ἰωάννην καὶ Ἀγαπήν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ρώμης Πατριάρχαι Οἰκουμενικοὶ, βοηθήσαντες αὐτοῖς καὶ τὰ πολλὰ τῆς Οἰκουμένης μέρες τῶν οἰκείων Διοικήσεων, ὡς ἔρηται ὡς τεχνικῶς ἀνωτέρω. περὶ δὲ τῆς Οἰκουμένης ἀσσηγορίας καθαρώς ἢ ἐν τῇ ἀγίᾳ Σοφίᾳ Συνοδοῦ λέγει, μὴ εἶναι Ἀντίχειρον τὸν καλεῖσθαι Οἰκουμηνικόν, ὡς πλείους μέρες τῆς Οἰκουμένης ἐπέρχοντα, ἀλλὰ τὸν ἀπλῶς ἀπάσης τῆς Οἰκουμένης κρατῆν ἐθέλοντα, τὸ τοῦ ἁγίου Δαθίου καὶ σκυβαλίζα ὁ ἁγιότατος ἱερωὺς Γρηγόριος ὁ Διάλογος πρὸς τὴν τετάρτην.

Π Α Ρ Α Γ Ρ Α Φ Ο Ν Θ΄.

Ὅτι Διὰ τὰς δύο ἀνωτέρω αἰτίας καὶ Διὰ πλὴν ὑπὸ μείλειαν τῆς ἐνώσεως τῶν δύο Πατριαρχῶν Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως λέγονται ἀμφοτέρω Ρώμης παλαιᾶς καὶ νέας Οἰκουμενικοὶ.

Πολλοὶς καλεῖνται Οἰκουμενικοὶ τῶν ἐρημίων θρόνων οἱ Ἐπίσκοποι, ἐμόνον δι' αὐτὴν αἰτίαν ὅτι καλεῖται οἱ ἁγιοὶ καὶ οἱ φαῦλοι, ἦτοι Αἰρετικοὶ, ἀλλὰ καὶ δι' ἡν αἰτίαν ἐκλήθη ἕτως ὁ Καππαδόξος καὶ ὁ Μηνᾶς, ὡς ἐκλήθησαν ἐν ῥῷ τῇ ἐκτῇ Συνοδῷ καὶ ὁ Ρώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ γὰρ ἔμειναν ἡ Αἵρεσις τῶν Μονοθελητῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὡς τὰ ἑκκοστὴ ἔτης Ἡρακλέους, ὅπερ ἐστὶν ἕως σωτήριον ἑξακοσιῶν τετρακοσίων, ἕως τῆς Πατριαρχίας τῆς Γεωργίου, ἥτις ἐγένετο περὶ τὸ ἑξακοσιῶν ἐβδομηκοσίων ἑκατὸν ἕως, καὶ ἦσαν ἐν Κωνσταντινουπόλει Πατριάρχαι Αἰρετικοὶ Σέργιος Πύρρος Παῦλος καὶ Πέτρος, οἵτινες εἶχον κατὰ τῆς ῥωμαϊκῆς τότε ἀγίας Ἐκκλησίας ἀδίκως μεγάλην ἀπέχθησαν καὶ μάχην. τὴν δὲ Γεωργίον ἀκολοθήσαντες

40
ἀδυνάμει τῇ γνώμῃ ἀνυγέσθαι τὰ Πωγωνάγια ἵνα γυμνάται Συνοδῷ Οἰκουμένη καὶ οὖτως τῶν δύο Ἐκκλησιῶν Ρώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως, ὁ τότε Πάπας ἐδίσαζε μήπως καὶ γυμνάται ἐν τῇ Συνοδῷ νεωτέρῳ κατὰ χάριν τῶν Κωνσταντινουπολιτῶν, ὁ Θεὸς 45 ἐδέετο τὴν Βασιλείαν ἵνα φυλαχθῇ ἰσότης, ἡμεῖς δὲ Βασιλεῖς ἔγραφον ἰσχυρῶς ἐν τῇ αὐτῇ Σάκκῃ ὅτι πάντως φυλάξαι πλὴν ἰσότητος. Διὰ δὲ πλὴν ὑπὸ μείλειαν τῆς ἐνώσεως τῶν Πατριαρχῶν τῶν δύο θρόνων ἔγραψε καὶ τὸν Ρώμης καὶ τὸν Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικὸς, καὶ ἰδε βιβλίῳ ἑκτῷ τὸν τόπον. ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ Συνοδῷ ἐπαθῆναι ὑπὸ μείλειαν καὶ ἡφροσύνης ἵνα γυμνάται Συνοδοῦ Οἰκουμένη καὶ ἐνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ ἀσσυγκρίτως πλείον τῶν Βασιλέων ἢ τῶν Πατριαρχῶν τῆς Ρώμης, ἢ αἰεὶ οἰκειότερον ἢν

μόνη τῇ Ταρχῇ, ὡς ὑπὸ πλάσσειν ὁ Ταρχῆς ἐλέ-
γετο ἐν ὁσέῃ τῇ Σωθῶν Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης
ἐπὶ τῶν Βασιλέων καὶ ἐπὶ τῶν Πατριαρχῶν καὶ
ἐπὶ τῶν πατέρων καθάπαξ τῶν πατέρων τῆς ἀγίας ἐκ-
κλησίας Σωθῶν. ὁ δὲ καὶ ἰσακρίσας πρὸς τὴν ἀντιφί-

ρῶσιν κατὰ τὸ σωήθους αὐτῶν, ἀλλ' ἔρηται πρὸς
αὐτὸς τὰ ἐκόντα καὶ περὶ τῆς αὐτῶν βιβλίου ἐβ-
δομῶ κεφαλῶν πρώτῳ Πατριάρχῳ δεκάτῳ ἐνάτῳ,
καὶ δὲ ῥητέον τὰ ἐκόντων τὰ κατὰ σωήθους λόγους.

10

ΒΙΒΛΙΟΥ Ι' ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Ε'.

Περὶ τῆς Διαφορᾶς Γρηγορίου καὶ Ἰωάννου τῶν Νησῶν τῶν ἀγίων, ἐνεκα τῆς Οἰκουμενικῆς ὀνόματι.

15 **Μ**ΕΤΑ τὴν κοίμησην τῆς Εὐτυχίας ἐγένετο Κων-
σταντινουπόλεως Ἰωάννης ὁ Νησῶν ἐν ἔτη στυ-
τακοσιῶ ὀγδοηκοσιῶ δούτῳ κατὰ τὴν Καλβρίον,
κατὰ δὲ τὴν Βαρώνιον ποτακοσιῶ ὀγδοηκοσιῶ τρί-
τῳ, καὶ ἐπατριάρχῳ ἐστὶν δεκάτῳ καὶ Μῆνας
πέντε. καὶ τὸν μὲν Καππαδόκα καὶ Ἀγαπῶν καὶ
20 τὸς μετ' αὐτὸς Πατριάρχας Ῥώμης καὶ Κωνσταντι-
νουπόλεως τινὲς, ὡς ἔρηται, ἔγραφον Οἰκουμενικὴς,
καὶ ἐπ' αὐτῶν, ἀλλὰ ποτὲ, ὡς ἐπὶ πασιδὴλον ὅτι
τῶν αὐτῶν ἐρημίων, Οἰκουμενικὸν ὅμως τινὰ Πα-
τριάρχῳ ἐπιγράφον αὐτὸν ἐως τῆς τότε καὶ ἐκ
25 ἦν ἐπισκοπῶν. ὁ Νησῶν δὲ Ἰωάννης ἡ θείῃ βελή-
ματι, ὡς τινὲς λέγουσι, Διὰ τὸ τὸν Ῥώμης δῆθον
μέλειν ἀφηνίασεν, καὶ μόνον τὸν Κωνσταντινουπόλεως
πρῶτον τῇ τάξει, ἡ, ὅπερ καὶ ἀληθέστερον, θείῃ
ἐπιταγῇ, ἵνα ἀκολουθήσας σκῆδαλα καὶ ἁ-
30 σιαται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐπεγράφετο Οἰκουμενικὸς
Πατριάρχης μόνῳ αὐτῷ, ὁ δὲ Ῥώμης Πελαγίῳ
ὁ δούτερος καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Πάπας Γρηγόριος ὁ Διά-
λογος ἐμάχοντο ὅσον δυοῖν καὶ τῇ Νησῶν, ἵνα ἐάσῃ
τὸν τοῖον Τίτλον καὶ ἐκ ἐπισκοπῶν. ἔγραφον ὁ
35 Διάλογος πρὸς τὸν Βασιλέα Μαυρίκιον καὶ τὸς Πα-

τριάρχας, καὶ ἐδὼν ἦν, γράφων δὲ πρὸς τὸν Βα-
σιλέα Μαυρίκιον, ἔλεγεν, Ὁ βελοῦντος καλῶς
Οἰκουμενικὸς, ἐπὶ πρῶτον τῇ Ἀντιχείῃ. πρὸς
τὸν Νησῶν δὲ γράφων, ἔλεγεν, Μήτε ὁ Πέτρος
μήτε ὁ Παῦλος ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Ἐκκλησίας, ἀλλὰ
μέρῃ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, καὶ κεφαλῇ μερι-
κῶν Ἐκκλησιῶν. καὶ βιβλίῳ τετάρτῳ ἐπιστολῇ
τετακτοῦ ἔκτῃ, Μηδένα λέγει τὸν πρῶτον ἐπι-
σκοπῶν καθολικὸν κληθῆναι Ἐπίσκοπον. καὶ ἐν
τῇ πρὸς τὸν Ἀλεξανδρείας Εὐλόγιον ἐπιστολῇ, ἐπα-
δὴ πρὸς αὐτὸν πρὸς γράφας ὁ Εὐλόγιος Οἰκουμενικὸν
ἐκάλεσεν, ἀντιγράφον ἔλεγεν, μήτε καλέσης τῇ
λοιπῇ καθόλου Ἐπίσκοπον, τῇ γὰρ τὸ ὄνομα
μισαῖσται. ὁ μὲν τὸν τοῖον μετὰ ποσῶν τῇ
Νησῶν ἐν τῇ γνώμῃ αὐτῇ, ὁ Διάλογος μάλ-
λον δυσχεραίνων, κατέκρινε τὸν Τίτλον ἐκείνον, ὀνο-
μάζων αὐτὸν βίβηλον τλημῶν διεισιδαίμονα ὑπερ-
φαιον ἰσχυρόν μιανὸν βλάσφημον Διὰ τοῖον
ἀντιχεισταίων καὶ τῶς ἐκέρχον ὅτι πᾶσι μιανὰ
ταύτῃ λέξιν ὁ δεχόμενος ἐκ ἑστὶν ἄλλο, ἀλλὰ ἡ
δοῖς τῆς πίστεως, ὅθεν ἔγραψε τῷ Ἀπακρισταίῳ
αὐτῇ Σαβινιανῶ ἵνα μὴ κοινῶν τῇ Νησῶν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Περὶ τῆς μέσον Γρηγορίου Διαλόγου καὶ Ἰωάννου Νησῶν ἐσφρησάσης ὁμωνυμίας τῆς Οἰκουμενικῆς ὀνόμα-
40 τος, καὶ δηλώσεως τῆς διπλῆς αὐτῇ σημασίας κατὰ ἡν ἐκάτερος ἀληθῶς, καὶ ὅτι ἐπὶ αὐτῶν ὀνόματι Οἰ-
κουμνικὸς ἢ κεφαλῶν λέγονται κατὰ τὸ πρῶτον σημαίνον αὐτῇ, ἀλλὰ κατὰ τὸ δούτερον, ἥτοι σιωπηδοχι-
κῶς, καὶ περὶ Σιωπηδοχικῆς καὶ τῶν σιωπηδοχικῶς λεγομένων.

45 **Τ**ὸν ὅμως ὅτι ὁμωνυμία ἐσφρησεν εἰς τὸ μέ-
σον τῆς Διαλόγου καὶ Νησῶν, ἐπαδὴ τὸ ὄνομα
Οἰκομνικὸς διχῶς ἐνοεῖται, ἡ γὰρ ἐκλαμβά-
νεται ἀπλῶς ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, τῆς ἐν
ἐκείνῃ Ἐπίσκοπον ἔχοντά τινα ἐξέσας ἐν τῇ
καθόλου Ἐκκλησίᾳ ἰδιῶς, ὡς ἐρεμῶ μεταταύτα
50 πλατότερον ἐν ἀρμοδιότητι τόπῳ, καὶ ἀληθῶς ὁ
Διάλογος, ἐδὲς γὰρ κατὰ τὸν τρόπον τῶν ἐπὶ
καθόλου, ἥτοι Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ἡ Διὰ τὴν
δοῖς τῆς Καππαδοκίας ὑπεκράτησαν σωήθους,
καὶ κατὰ τὸν δῶν πολὺ τῆς Οἰκουμενικῆς μέσης, ὡς
ἔρηται πρὸς τῶν αὐτῶν, καὶ ἀληθῶς ὁ Νησῶν

τῆς. καὶ κατὰ μὲν τὸν πρῶτον τρόπον ὁ λεγόμενος
ἢ Οἰκουμενικὸς, ἢ καθόλου Ἐπίσκοπος, ἢ κεφαλῇ
τῆς Ἐκκλησίας, ἢ πρῶτος θρόνος, ἢ ἀρχι-
Ἀρχιεπίσκοπος, ἢ πατὴρ πατέρων, ἢ Ἐπίσκοπος Ἐπι-
σκοπῶν, ἢ πατὴρ Ἐπισκοπῶν ἐν τῇ καθόλου Ἐκ-
κλησίᾳ μοναρχικῶς, ἢ Ἀρχιεπίσκοπος, ἢ Ἡγεμὼν,
ἢ Ἀρχων, ἢ ἄλλως πως τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας,
ἐστὶν ὡς ἀληθῶς ἐπὶ κατὰ τὸν Διάλογον καὶ ἡ πᾶσι
ἀληθῶς ὁ πρῶτος τῇ Ἀντιχείῃ, καὶ μήτε ὁ Πέτρος
μήτε ὁ Παῦλος ἐπὶ κεφαλῇ τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὸν
αὐτὸν τρόπον καὶ κατὰ ἀληθῶς, κατὰ δὲ τὸν δούτερον
τρόπον σιωπηδοχικῶς λέγονται καὶ ὁ Ῥώμης καὶ ὁ

Κων-

Κωνσταντινουπόλεως Οικουμενικοί. Καί περὶ μὲν τῆς συ-
νηθείας αἰπορῶ ἐν τῇ αὐτῇ κεφαλῇ, νῦν δὲ
λέγουσιν περὶ τῆς Συνοδοῦ, ἥτοι περὶ τῶν πολλῶν
μέρους, ἃ γὰρ καὶ αἰπορῶ περὶ τῆς αὐτῆς, ὅμως
ῥητέον καὶ πάλιν πλατύτερον, καὶ πρώτον, ὅτι
ἐς τὴν τρίτην καὶ τετάρτην τὰς Οἰκουμενικὰς, καὶ ἐς
τινὰ πρακτικὰ, ὅπου οἱ Ἐπίσκοποι ἀπεκρίνοντο πρὸς
Ἀυτοκράτορα Αἰώντι Διὰ τὸν Αἰλμεν, καὶ ἐς τοὺς
ἐπὶ τῇ Καππαδοκίᾳ καὶ Μητῇ Συνοδῶς, καὶ ἐς
ἄλλας πολλὰς τόπους, ὡς ἔρηται αὐτῶν, ἐρρέθη-
σαν οἱ Βασιλεῖς τῆς γῆς καὶ θαλάσσης καὶ τῆς Οἰκου-
μένης καὶ πάντες ἔθνη καὶ γένεα Δεσπόται, καὶ δὴ
καὶ Εὐαγγέλιον βιβλίῳ τρίτῳ καὶ ἐπὶ ακρωδεκάτῳ ἐρρέ-
θη ὁ Ζήνων τῆς Οἰκουμενικῆς Δεσποτικῆς. ἐλέγοντο δὲ
οἱ Βασιλεῖς τοῦτοι, διότι ἐβασίλευον πολλὰ μέρες
τῆς Οἰκουμενικῆς, τὰς βοήθησαν τῇ μετὰ τὸν Καπ-
παδόκα συνηθείᾳ, ἐποίησαν ἵνα λέγωνται εἰδύς
ᾗται Ῥώμης καὶ Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχαι Οἰκου-

μενικοί, ἴδε καὶ αὐτῶν βιβλίῳ τετάρτῳ κεφα-
λαίᾳ πρώτῃ Παράγραφον δωδέκατον. δῶτερον,
ὅτι ἡ Συνοδὸς ἡ ἐπὶ Συμμάχῃ καὶ ἡ ἐν Τολέτῃ τρίτη
Τοπικὴ ἔσται, Οἰκουμενικὴ καλεῖται ὑπὸ πάντων Λα-
τίνων Διὰ τὸ πλῆθος τῶν ἁθροισθέντων ἐκεῖ ὑπὸ
πολλῶν καὶ Ἀποστόλων ἑθνῶν, καὶ ὁ Παῦλος ἔχει
τὴν μέμνησαν πασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν, καὶ ὁ Κύ-
ριλλος ἐς τὴν τρίτην Συνοδὸν καλεῖ τὰς Ἀποστόλους
τῆς Οἰκουμενικῆς μυσταγωγῆς, καὶ τῶν ἡ Συνοδὸς
ἐκεῖ ἐκάλεσε τῆς Οἰκουμενικῆς κατηχητῆν, καὶ τὸν
ἄγιον Ἀθανάσιον ὁ Θεολόγος ἐς τὸ ἐγκώμιον αὐτοῦ
καλεῖ τῆς Οἰκουμενικῆς πατριάρχῃ, καὶ τὸν Κύριλλον οἱ
Ἀλεξανδρινοὶ ἔπον τῆς Οἰκουμενικῆς παιδολογῆς, καὶ ὁ
Χρυσόστομος τῇ Αὐρηλίᾳ ὑπεσολῇ ἐκατοστῇ τεσσα-
ρακοστῇ ἐνῇ τῇ ὑπὲρ ἀπάσης τῆς Ἐκκλησίας πόνοι 15
ἡγάθη, καὶ ὁ Θεολόγος πρὸς Νικομαχεῖς τὴν Κα-
σάρειαν μητέρα τῶν Ἐκκλησιῶν καλεῖ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'

ὅτι τῇ Διαλόγῃ ἐπὶ ἑσέρμοι τῇ Ἀντιχείᾳ τὸν καλεῖται Οἰκουμενικὸν, ἥτοι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Ἐπί-
σκοποι λέγοντες, καὶ Στρατὸν τῆς ὑπερηφανίας τὰς τὸν τοιαύτον σωσιζώντας ἑρεῖς καλεῖται, δά-
κνυται εἶναι τοιαύτης τῆς ἑστῇ νῦν καλεῖται Πάπας.

Συμμετέον ἐν ταῦτα πρώτον, ὅτι ὁ Διαλόγος
ἔλεγε ἐπὶ ἑσέρμοι τῇ Ἀντιχείᾳ τὸν καλεῖται
Οἰκουμενικὸν, ἥτοι τῆς καθόλου Ἐκκλησίας Ἐπί-
σκοποι, καὶ ἐπειδὴ ἔγω καλεῖται οἱ νῦν Πά-
παι, οὐχοὶ εἰναι ἐκείνων τὸν ὄνομα, καὶ γὰρ
τὸ ὄνομα ὁρίζεται ὁ Γρηγόριος ἐν ἑσέρμοι ἐν τῇ
λατῇ πότῳ τῶν ἡ ἐκείνων, τὸν ἰωάννην ἡ τὸν Κυ-
ριακὸν ἐπὶ καλεῖται Οἰκουμενικὸν, ἀλλὰ κοινὸν ἐστὶ
καὶ γυναικῶν, καὶ ἐδ' αὐτῶν ὁ Ῥώμης. Ἀρχιερεῖς ἔχου-
σιν, ὡς ἐπὶ λέγεσθαι αὐτὸν Οἰκουμενικὸν. τὸ τὸ
γυναικῶν ζήτημα ἐκείνῳ ὁρίζεται γυναικῶς, ἀρετῶν, καὶ
ἐχ' ἄπασι, ἀλλὰ πολλὰς ἡ γράφει γὰρ πρὸς τὰς
δύο Πατριάρχας Ἀντιχείας καὶ Ἀλεξανδρείας, βι-
βλίῳ τετάρτῳ κεφαλῇ τρεσκαιδεκάτῳ ὑπεσολῇ
τεσσακοστῇ ἐκτῇ λέγει, ὅτι ἡ ἐν Χαλκηδόνι Συνο-
δὸς ἐπέμψεν πρὸς τὸν Ῥώμης τὰ πρακτικὰ αὐτῆς
ἔχοντα τὸν Οἰκουμένικόν Τίτλον, ὅμως ἔδωκε τὸν
πρὸ αὐτῆς ἀπεδέχθη αὐτὸν ὡς ἐπὶ γράφεται Οἰκου-
μενικὸν, καὶ λέγει καὶ τὸ αὐτοῦ, ὅτι ὁ λεγόμενος Πα-
τριάρχης Οἰκουμενικὸς, ἀφαιρῶ τὸ ὄνομα τῶν λοι-
πῶν Πατριαρχῶν, μὴ γένοιτο δὲ ἵνα οἱ ἐξ ἀδελφῶν
συμμετέον τῇ ἄλλῃ ἀδελφῇ τὴν τιμὴν καὶ τὴν ἀξίαν
ὅθεν μετὰ ταῦτα καλεῖται, δι' ὑπεσολῆς αὐτῶν ἡ
Ἀλεξανδρείας Εὐλογία Οἰκουμενικὸν, ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ ἢ
ὁ Γρηγόριος, καὶ θεομῶς παρῆλθεσαν αὐτὸν ἵνα ἔξῃ
λατῇ μὴ γράφῃ αὐτὸν Οἰκουμενικόν. βιβλίῳ ἐβ-
δόμῳ κεφαλῇ δεκάτῳ ὑπεσολῇ τεσσακοστῇ. δῶ-
τερον, εἴνε μὴ τὸ Πέτρος μὴ τὸ Παῦλος εἰσι κε-
φαλῇ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, πολλὰ μάλλον αὐ-
τῶν ὁ Ῥώμης. τρίτον, ὡς ἐπὶ αὐτῶν αὐτῶν βιβλίῳ

τρίτῳ ἐπὶ τῇ κατὰ Θωτίε Συνοδῷ, λεγομένης τῆς
ἑσέρμοι τῇ Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικῇ, ἐδου-
ρεται ἐν τῇ αὐτῇ Ἀναστάσιος καὶ τινες ἑτεροὶ Ῥωμαῖοι
παρῆντες, λέγει δὲ ὁ αὐτὸς Ἀναστάσιος (ὅσα οἱ αὐτοὶ
ἐλάληθες λέγει) ὅτι ἔπον αὐτοῖς οἱ Κωνσταντινουπό-
30
λίται, αὐτὸ τὸ ὄνομα ἰσχύει ἐς μόνον τὴν Ἐπαρ-
χίαν τῇ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ὅτι ἔχα τὴν δαυτέ-
ραν τῇ μετὰ τὸν Ῥώμης, ἡ μὲν ἔπον ὅτι ἐστὶν ὁ
Ῥώμης ἐπὶ τῶν λοιπῶν Πατριαρχῶν κατὰ τινὰ ἐξ-
στῶν ἡ διώματι ἡ ἐσέρμοι, ὡς ψάλλονται οἱ Λα-
35
τῖνοι τοιαῦτα ἰσορῶντες, καὶ ὁ Ἀναστάσιος τετραδέ-
ται ἐς τὸ πρῶτον τῆς ἐβδόμης Συνοδῆς, ἐχ' ὅτι
ἐτόλμησε καλεῖται ἐπὶ τὸν Πάπαν Οἰκουμενικόν
κατὰ τινὰ γυναικῶν ἐξουσίαν, ἐπειδὴ τὸ τὸ ἔδωκε
τὸν ἡλθε τὸν παλαιόν, ὡς ἔρηται πολλὰς, ἀλλ' ὅτι
40
ἐπαινεῖ αὐτὸν ὑπερέχον ὡς ὁ Ὄρσος τῶν λοιπῶν αὐ-
τῶν, ὡς ἔρηται αὐτῶν. τέταρτον, αὐτοὶ οἱ
Λατῖνοι εἰ λέγοντες τῇ Ἀντιχείᾳ ἐπὶ ἑσέρμοι τὸν
καλεῖται τὸν τοιαύτον ὄνοματι, βιβλίῳ ὑπὸ τῆς
ἐπὶ ἑσέρμοι τῇ Ἀνατολικῇ, ἐν τῇ ἐν Λα-
45
τῇ Συνοδῷ παρῆντες ἰννοκέντιος τῇ τρίτῃ,
ἐπὶ ἑσέρμοι τῇ Δωδεκάτῳ δεκάτῳ, ὡς ὅσοι τὸν
Κωνσταντινουπόλεως Οἰκουμενικόν, καὶ ἐν τῇ ἐν Φλω-
ρεντίᾳ Συνοδῷ ὁ ἰωάννης ἐλάληθῃ Οἰκουμενικὸς κα-
τὰ πρῶτον τῇ Εὐγενίᾳ, ἐχ' ὑπὸ ἀρετῆς τῇ ἰω-
50
σήφ, ὡς λέγουσιν οἱ Λατῖνοι, ἀλλὰ Διὰ τὴν ἀρετῆν
τῶν πρῶτον τῇ θείᾳ. πέμπτον, μεμφείδους
ὁ Διαλόγος τὴν τῇ Συνοδῷ, ἡν ἔπον αὐτῶν βι-
βλίῳ ἐκτῇ κεφαλῇ δαυτέρῳ συνηθείᾳ περὶ
τῇ γρηγορίᾳ Ἀντιχείας, μήπως καὶ ἡ θροῖς βεβαιώσῃ

ἡ, ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟ'Σ, ἔγραφε τῇ Νησούτῃ βιβλίῳ τεταρτῷ, ὁ Βασιλεὺς τῆς ὑπερφανίας πλησίον ἐστὶ, καὶ ὁ αἰπὺν ἐστὶ ἀθέμιτον, ἱερέων αὐτῶν στρατὸς ἐτοιμάζεται. λέγουμαι ἢ κατὰ τὴν αἰγιόφειαν Διάλογον, ἢ ὁ στρατὸς τῶν Βασιλέως τῆς ὑπερφανίας ἐστὶν οἱ ἱερεῖς οἰσινωσάντες λέγεσθαι ἐν τῇ

δόλῃ ἑκκλησίᾳ τινὰ ἐπίσκοπον καθόλου, ὁ πρῶτος δὲ τῶν τοιούτων ἱερέων ἐστὶν ὁ τοιούτος Βασιλεὺς, ἀλλὰ μὴ εἰς Γεζυβίται καὶ οἱ λοιποὶ ἱερεῖς τῶν λατίνων τοιούτων λέγουσι καὶ πιστεύουσιν ἕνα τὸν Πάπαν, ἅρα οἱ τοιούτοι στρατὸς ἐστὶ τῶν Βασιλέως τῆς ὑπερφανίας, ὁ Πάπας δὲ ἐστὶν ὁ τοιούτος Βασιλεὺς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

10 ὍΤΙ ΛΕΓΟΝΤΕΣ Οἱ Λατῖνοι τὸν Πάπαν ἀποφαινούμενον περὶ τῶν πλίσιν καὶ τὰ ἥθη καὶ τὴν σκανδαλοποιὴν παρτασιν καὶ τὸν κατὰ πάσης ἑκκλησίας δεσμὸν μὴ σφάλλειν, δακνύονται ἐν ταῦθα ἐκ τῆς καταστραφείσης καὶ καταφρονήσεως ἐν τέτοις κρίσεως τῶν Διαλόγων παρφαυῶς ψεύσαι.

51 Πρὸς τέτοις ῥητέον, ὅτι ἔδα βεβαίως εἶναι ταύτῃ τῶν κρίσιν τῶν Διαλόγων, πρῶτον, διότι οἱ παπιστὰ λέγουσιν, Ἀδυσάτον ἐστὶ τὸν Πάπαν ἀμαρτάνειν ὅτε δηλοποιᾷ τὴν συμφωνίαν τῇ πίστει, ἢ τὴν μαχόμενον τῇ πίστει, ἐν ταῦθα δὲ ῥητέως λέγει ὁ Γρηγόριος ὅτι ἐστὶ παρδοξὸς τῆς πίστεως ὁδεχόμενος τὴν 20 μιαν λέξιν ταύτην. δεύτερον, λέγουσιν, ὅτι ἀδυνατόν ἐστιν ἵνα σφάλλῃ ὁ Πάπας ὅταν διορίξῃ περὶ πραγμάτων ἀνυπόστατον τοῖς ἡθεσιν, ἐν ταῦθα δὲ ὁ Γρηγόριος ἐνομάζει τὴν λέξιν ταύτην βέβηλον, ὑπερφανον, μιαν, ἀβυσσικὴν καὶ αὐτὴν κριστα- 25 νικίαν. λέγουσι τρίτον, Ἀδυσάτον ἐστὶν ἵνα σφάλλῃ ὁ Πάπας ὅταν ἀποφαινῇται περὶ τινος παρτάσεως ὅτι ἐστὶ σκανδαλοποιὸς, ἐν ταῦθα δὲ ὁ Γρηγόριος ἐμμένει ἀπαξ, ἀλλὰ πολλὰκις λέγει ὅτι ἐκείνι δυνάμει αὐτὸν σκανδαλίζει ὀνομασθῆναι τινὰ ἐπίσκοπον οἰκου- 30 μινικόν, βιβλίῳ τεταρτῷ κεφαλῇ δέκατῳ τρίτῳ ἐπιστολῇ τριακωσῇ δευτέρᾳ, καὶ βιβλίῳ ἑκτῷ κεφαλῇ δέκατῳ πέμπτῃ ἐπιστολῇ δεκάτῃ. λέγουσι τέταρτον, ὅτι ὁ Πάπας ἀδυσάτον ἐστὶ σφάλλειν ὅταν ἐνοῇ θῆσαι πᾶσαν τὴν ἑκκλησίαν, ἐν ταῦθα δὲ ὁ

Γρηγόριος ἔχει τὰν τὸν σκοπὸν, γράφων γὰρ πρὸς τὴν ἀνατολικὴν λέγει, ἔτις, ὅπερ ἐπιστόμῳ, τὸν παρόντων γραμμάτων ἐν τῇ μέρῃ καταφρονήσας, γινώσκωτα εἶναι τῆς κοινωίας τῶν μακαρίων Πέτρων τῶν κορυφαίων τῶν ἀποστόλων κεχωρισμένον, βιβλίῳ ἐβδόμῳ κεφαλῇ δευτέρῃ ἐπιστολῇ ἐβδόμη- 55 κωσῇ πρώτη. τῶν ἕως ἐχόντων, σημείωσαι ὅτι παρτασθήσεται ἡ κρίσις τῶν Γρηγορίων καὶ διόλου καταφρονήσεται, πρῶτον μὲν, ὅτι οἱ ἀθετοῦντες τῶν Γρηγορίων θερμώτατα ἠρώπων τὸν τίτλον, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν ἀπηνόρμητον τρόπον. δεύτερον, ὁ Νησούτης καὶ ὁ μετ' αὐτὸν Κυριακὸς περιεποιήθησαν τὸν τίτλον, καὶ οἱ δυοῦνται καὶ κατεβώντες τῶν Γρηγορίων, ὡς εἶρηται, καὶ ἐμμένον αὐτοῖς, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀθετοῦντες αὐτῶν, καὶ πάλιν φωνᾷ τῶν τυραννέων 60 ὅτι Βασιλεὺς καὶ πάσης τῆς ἑκκλησίας καὶ πάντων τῶν Πατριάρχων καὶ πάντων τῶν κρισταίων ἐν τῇ κοινῇ συναλεύσει καὶ ἰδιοῖς ῥάμμασιν οἰκουμινικοῖς ἐκλήθησαν καὶ καλεῖνται, καὶ δὴ καὶ ἐκ τῶν λατίνων ἕως ἐκλήθησαν, ὡς εἶρηται ἀνωτέρω πολλὰκις.

35

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

ὍΤΙ ὁ Τίτλος ὑπὸ τῶν Διαλόγων ἐκ τῆς Νησούτης ἐκτὸς ἄλλων ἐνοίαν κατεκρίθη, κατ' ἄλλου δὲ ἐκ τῆς μετ' αὐτὸν διεδόθη, ὡς διακρίνεται οἱ παπιστὰ τὸν Πάπαν εἰς μινικὸν διδάσκαλον καθὼς πησίως, καὶ εἰς 40 κριτὴν καθὼς ἀμαρτάνειν, ἀλλὰ κατ' αὐτὸν ἐνοῖται ὁ οἰκουμινικὸς ἐπίσκοπος. εἶναι μόνον ἐπίσκοπος, εἰ δὲ λοιποὶ τῶν ἐπισκόπων ἐκείνῃ ἐπὶ τῇ

51 Ἀνθυποφέρουσιν οἱ ῥωμαῖοι λέγοντες, ὅτι καὶ ἄλλαν ἐνοίαν ὁ Γρηγόριος κατέκρινε τὸν τίτλον τῶν 45 εἰς τὸν Γωγὸν, καὶ κατ' ἄλλαν διεδόθη τοῖς ἀθετοῦσιν αὐτῶν, κατεκρίθη γὰρ ὡς τῶν Γρηγορίων ἐνοῖαν τὸν οἰκουμινικὸν ἐπίσκοπον εἶναι μόνον ἐπίσκοπον, τῶν δὲ λοιπῶν πάντας ἐπισκόπους εἶναι ἐπιτρόπους αὐτῶν. ἀλλὰ ῥητέον πρῶτον, ὅτι ὁ Νησούτης καὶ οἱ ἀθετοῦντες αὐτῶν ἐκ ἐφρόνησαν ποτὲ ὥστε ἐνοῖσθαι αὐτῶν μόνους ἐπίσκοπους, τῶν δὲ λοιπῶν εἶναι ἐπιτρόπους αὐτῶν, ὡς μεταταῦθα ῥηθήσεται 50 πλατύτερον. δεύτερον, ὅτι ὁ Γρηγόριος αὐτὸν τῶν μνησθῆναι αὐτὸν ποτὲ τῆς ὁμωνυμίας τῆς λέξεως, καὶ χωρὶς τῶν διακρίσεων τῶν ἀφ' ὧν ἐνοίει τῆς φωνῆς

κατέκρινεν αὐτὴν, ὑποθέμενος γὰρ τὴν φωνὴν ἀπλῶς καὶ συνώνυμον, ἐνόμισε τὴν σημασίαν αὐτῆς κατὰ πάντα τρόπον εἶναι ἡμετέραν, μιαν καὶ βλάσφημον. τρίτον, ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἡ γράφη πρὸς μακεδόνιον τὸν βασιλέα ὁ Γρηγόριος βιβλίῳ τεταρτῷ κεφαλῇ δέκατῳ τρίτῳ ἐπιστολῇ τριακωσῇ δευτέρᾳ, λόγον ποιούμενος περὶ Νησορίου καὶ μακεδονίου ἀρχιεπισκόπων. Κωνσταντίνου πέλεως καὶ ἀριστάρχων λέγει, Ἐάν ποτε σφάλλῃ ὁ οἰκουμινικὸς ἐπίσκοπος, πᾶσα ἡ ἑκκλησία ἀπολεῖται, καὶ ἀθετοῦντες ἐπὶ τῇ ἐκκλησίᾳ ὁ Γρηγόριος ἵνα ποιήσῃ διακρίσιν καθὼς ποιῶσιν οἰκωτέρους σοφοὶ τῶν παπιστῶν τῶν σφαιμα- 65

των

των δηλοῦντι ἐλέων , ἅηκα ποῖα Ἐπίσκοπός τις ὡς
μερικὸς Διδάσκαλος , καὶ τῶν σφαλμάτων ἐκεί-
νων , ἅηκα ποῖα τίς ὡς κρείττες τῆς Ἐκκλησίας ; καὶ ἐν

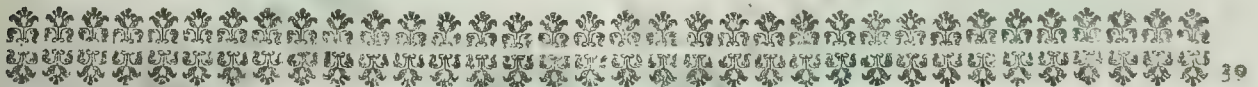
τέτῳ ἐπὶ δὴλον , ὅτι αἱ διωγμοὶ τῶν μετὰ τὸ χρίσμα
θιολόγων τῶ Παπᾶ περὶ μοναρχίας καὶ ἀναμαρτησίας
αὐτῶ περιάγονται πάντως ἐκ τῆς καρδίας τῆς Διαβόλου .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ 5.

Ὅτι ἐκ τῶ πᾶν διαλόγου μετὰ τὰ πολλαῖα περιβαλεῖν τελευταῖον κατὰ τῶ Νηεότῃ τῶ συνοδικῶ κρείσιν ,
δάκνυται ἡ καταστροφὴ τῆς μοναρχίας τῶ Παπᾶ .

Μικρὰ δέφυγον ἡμᾶς τὸ μέγιστον ὑπαχρέωμα κατὰ
τῆς γενικῆς ἐξουσίας τῶ Παπᾶ , ἀλλ' ἡυδόνησαν ὁ
Θεὸς καὶ ἐμνήθημεν αὐτῶ . Ὁ διάλογος γὰρ τοσαῦ-
ται εἰπὼν καὶ πρῶτος κατὰ τῶ Νηεότῃ , καὶ μὴ
δυνάμει καταπίπτει αὐτῶ πρωτίστως τῶ Οἰκο-
μενικοῦ περιηγοῦν , προσέφερε κατ' αὐτῶ τὸ
μέγιστον καὶ ἔχατον ὑπαχρέωμα , ἡπειλήσει γὰρ ἵνα
ἀναφέρῃ τὸ πρῶτον πρὸς τῶ κοινοτήτα τῆς Ἐκκλη-
σίας , ἥτοι πρὸς τῶ Συνοδὸν , λέγει γὰρ βιβλίῳ τε-
τάρτῳ ὑποσητῶ τριακοστῇ ὁγδόῃ , καὶ ἡμᾶς μὴ καθ' ὧν
πρῶτον δι' αὐτοῦ ἡμῶν ἀμαρτήματα ἀμαρτήματα γίνε-
ται , φυλάττομεν ὅτι ἡ ἀλήθεια οὐδέποτε λέγεται ,
ἐὰν ἀμαρτή εἰς σὲ ὁ ἀδελφός σε , ὑπαγε καὶ ἐλεγεῖν
αὐτῶ ἀναμειξὺ σὲ καὶ αὐτῶ μόνον , καὶ εἰσὶν ἀκρί-
βη , ἐκέρδησας τὸν ἀδελφόν σε , ἐὰν δὲ ἔκ εἰσακυσῇ ,
λάβε μετὰ σεαυτῶ προσέτι σὲ , ἢ δύο , ἢ τὰ εἰ-
σόματι δύο , ἢ τριῶν μαρτύρων παρὰ τῶ ἡμᾶς ,

ἐὰν δὲ καὶ τέτῳ ἔκ εἰσακυσῇ , ἀπὲ τῆ Ἐκκλησίας , 10
ἐὰν δὲ καὶ τῆς Ἐκκλησίας παρακυσῇ , ἐσωσοι ὡς περ
ὁ Ἐθνικός καὶ ὁ Τελώνης . ἐγὼ λοιπὸν ἀπὸ τῶν ἐμῶν
ὑποσητῶν ἀπαξ καὶ δις ταπεινοῖς ῥήμασι τὸ εἰς πᾶσιν
τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀμαρτήματα διορθῶν ἐσώθωκα , ὅτι μοι
ἐχρὴν ταπεινῶς ποιῆσαι ἐκ ἡμέλει . ἀλλ' ἡ ἐμὴ 15
ἐμὴ διορθώσις καταφρονέμεται , μὴ ἵνα τῇ Ἐκ-
κλησίᾳ εἰπῶν ὁφείλω . ταῦτα ὁ Γρηγόριος . ἐν οἷς
σημαῖναι πρῶτον τῶ ταπεινοφροσύνης τῶ διαλόγου ,
καὶ ἐπειδὴ οἱ νῦν Παπᾶ ὑπερβῶντως λαλεῖσιν , καὶ
εἰσὶν ἐκείνους ἀσέβοι . δούτερον , ὅτι ἀνατίθεται 20
ἐστὶν , ἐπειδὴ ὁ Γρηγόριος περιβάλλει κατὰ τῶ Νη-
εότῃ τῶ κρείσιν τῆς Ἐκκλησίας , ἥτοι τῶ Συνοδῶ ,
ἡ Συνοδὸς ὑπὸ τῶ Παπᾶ καὶ ἔχ' ὁ Παπᾶς ὑπὸ τῆς Συ-
νόδου , καὶ ἔτι καταστέφονται καὶ ἐν τούτῳ πᾶσι
τὰ μηχανήματα τῶν ἑωμαιῶν περὶ τῆς κοινωμνησ- 25
της μοναρχίας καὶ ἀναμαρτησίας τῶ Παπᾶ .

ΒΙΒΛΙΟΥ Ι'. ΜΕΡΟΣ Β'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5'.

Διατὶ τῶν Πατριάρχων πάντων καὶ ἄλλων πολλῶν πατέρων οἰκουμενικῶν κληθούτων , μοίσι ὁ ῥώμης καὶ
ὁ Κωνσταντινουπόλεως οἰκουμενικαὶ φημίζονται .

Οἱ οἰκουμενικοὶ ἐκλήθησαν οἱ πάντα Πατριάρχαι , ὡς
ἔρηται ἀνωτέρω ἐν πολλοῖς , ἀλλὰ καὶ ἰδίως οἱ με-
γάλοι Ἀθανάσιος , Βασίλειος , Χρυσόστομος , Κύρι-
λλος καὶ ἄλλοι οἰκουμενικοὶ προσάγεται ἐκλήθησαν , ὡς
ἔρηται καὶ ῥηθίσεται ἐν τῶ ἐξῆς κεφαλῇ . ἐστὶν
ὁμως ἡ ἀποφασίς , ὅτι οἱ μὲν αἱ πατέρες οἱ διαπρέ-
ψαντες τῇ λόγῳ τῆς διδασκαλίας ἐν τῶ κοινῷ τῆς
Ἐκκλησίας ἐκλήθησαν καὶ καλεῖνται οἰκουμενικοὶ προ-
σάγεται καὶ διδάσκαλοι κατὰ τὸν ἀνωτέρω ἐκτὸν τρέ-
πον , οἱ δὲ Ἐπίσκοποι τῶν καθολικῶν θρόνων , ἥ-
τοι οἱ Πατριάρχαι ἢ Πατριάρχαι καλεῖνται οἰκου-
μενικαὶ κατὰ τὸν ἑξῆς τρέπον συνωνύμως καὶ διό-
λε ὁμοπατρίως καὶ ὁμοτίμως . φημίζονται δὲ οἱ δύο ἐν
τῇ Ἐκκλησίᾳ οἰκουμενικοὶ ἀπὸ τῆς τάξεως τὸ καλὸν
καὶ τῆς συγχύσεως τὸ ὑποτέλειαν , καθ' ὃν τρέ-
πον ἔρρηθῃ καὶ οἱ πότες ἐν τοῖς ὁμοτίμοις καὶ ἰσο-
δυναμοῖς Ἀποστόλοις πρῶτος , ὡς μαρτυρεῖ ὁ ἱερώνυ-
μος βιβλίῳ δευτέρῳ κατὰ ἱοβιανῶν κεφαλῇ πρῶ-
τῳ λέγων , Εἰ καὶ ἐξίσω ἅπασιν τοῖς Ἀποστόλοις ἡ

τῆς Ἐκκλησίας ἐπεσφίχθη δύναμις , ὅμως ἀπα-
τῶ εἰς μετὰ τῶν ὁμῶν ἐκλέγεται , ὅπως κε-
φαλῆς κατασταθῆσιν ἡ αὐτῶ ἀφαιρηθῇ τῶ χρίσμα-
τος , διττὴ γὰρ ἡ τάξις , ἡμῶν , καθ' ἡ ἡσυχίας
ἀποβάλλεται , περὶ ἧς ὁ Ἀπόστολος Κορινθίοις πρῶτῃ 4
κεφαλῇ δεκάτῳ τετάρτῳ , τὰ πάντα φησὶ κατὰ
τάξιν μένω . ἡ δὲ , τὸν βαθμὸν ἀλλῶσα τῆς ἱε-
ρωσύνης , καὶ κατὰ μὴν τῶ πρῶτον , ὁ ῥώμης πρῶ-
τος τὸ πάλαι , νῦν δὲ ὁ Κωνσταντινουπόλεως , κατὰ
δὲ τῶ δευτέρῳ , ἴσοι οἱ Πατριάρχαι . ἀπὸ τῶ ἐν ἑ- 45
ρῆθησαν οἱ δύο ἔτι Ἐπίσκοποι οἰκουμενικοὶ , ἔρηται
ἀνωτέρω . ἀπὸ τῶ δὲ καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχαι φη-
μίζονται ἔτις , αὐτῶ καὶ μόνῃ ἐστὶν ἡ αὐτῶ , ὡς γὰρ
ἐκ ἐστὶν ὁ Θεὸς Θεὸς ἀκαταστάσις , ἀλλὰ Θεὸς ἔρη-
νικος , ἔτις ἐδωρήσατο τῇ Ἐκκλησίᾳ αὐτῶ φυλάττειν 50
ἐν ἅπασιν τῶν ὁμῶν , μητέρα ἔστω ἐρήνης καὶ
σωφροσύνης , ἢ μὴ φυλάξας ὁ ῥώμης , ἀλλὰ φρονήσας
καθ' ὃν φρονεῖν . αἱ τοῖς ἐγχείρηται τῶ παρολιθισμῶν χρί-
σματος , ὑφ' ἡ ἀπώλετο αὐτῶ καὶ οἱ ἀποκλῆσαι αὐτῶ .

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

Ὅτι οἱ τοῖς πέντε Πατριάρχαις τὰ πρεσβυτά δεδωκότις Κανόνες τῶν Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν ὡς μοιᾶς ἀκίνη-
τοῖσι, καὶ μᾶλλον παύτων τῶν ἀνομιῶν τῶν ἐπομένων τῇ τάξει καὶ τῷ διορισμῷ τῶν Κανόνων ἰσχύουσιν
καὶ ἐν τῷ παλαιῷ, καὶ οὐ τῇ τάξει μόνῃ πιστοποιῶνται ἀπὸς ἀλλήλους οἱ Πατριάρχαι, δι' ἃ καὶ ὁ Κανὼν αὐ-
τοῦ οὐκ ὀφείλει ἀλλοιωθῆναι, καὶ ὅτι ἐὰν οὐκ αὐτὸς δυνάμει ποτε νομοθετῆσαι κατὰ τὴν προέξω τῶν
ἐπὶ αὐτοῖς Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν.

Εἴρηται βιβλίῳ δευτέρῳ κεφαλῶν τρίτῳ, καὶ βι-
βλίῳ τετάρτῳ κεφαλῶν τρίτῳ, ὅτι οἱ τέσσαρες
καθολικοὶ θρόνοι καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης Συνοδῆς εἶχον
ἐκ καθολοσύνης καὶ σωτηρίας πρεσβυτά ὑπερῆρας
καὶ τιμῆς ὑπερίτερον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἢ δι' ἄλλων αἰ-
τίαι, ἀλλὰ μόνον διὰ τὸ ἀξιολόγου τῶν πόλεων.
Ἐξ αὐτῆς δὲ τῆς πρώτης Συνοδῆς ἔλαβον καὶ διὰ Κανόνων
τὰ πρεσβυτά καὶ τὴν τάξιν, πληρέστερον μὲν τοῖς καὶ πε-
πλατυσμένως, ὡς ἔλαβον αὐτὰ καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως
ἐκ τῆς δευτέρας. ἐπὶ δὲ Κανόνες οἵτε δόντες οἵτε
βοβαιώσαντες αὐτοῖς τὰ πρεσβυτά ὁ ἐκτὸς καὶ ἑβ-
δομος τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ Συνοδῆς, ὁ τρίτος τῆς
δευτέρας, ὁ ἑκτος δὲ ὅσους τῆς ἐν Χαλκηδόνι, καὶ
ὁ ἑβδόμος δὲ ἐκ τῆς ἐν Τρέβδι. ὅτε Κανόνων ἐν
αὐτοῖς τὰ πρεσβυτά καὶ ὑπὲρ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνο-
δῶν δυνάμει καὶ βεβαιωθέντα, ὅθεν ἀποδείχθη-
ται ὅτι, ἀμετάθετα καὶ ἀδιάσπαστα ἔσονται, ὡς
ἐκ καθολοσύνης ὁ Ἀλεξανδρινός, ἡ ἑτέρα τις τῶν μετ'
αὐτὸν Πατριαρχῶν Πάπας, ἡ Οἰκουμενικός Πατριάρχης,
ὁ δὲ Ρώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως μόνον ἐπί-
σκοποι, ἢ πιστοποιῶντες ὁ Ἀλεξανδρινός, ἡ ἑτέρα τις
Πατριαρχῆς τῆς Ρώμης ἢ τῆς Κωνσταντινουπόλεως διὰ
τῆς τίτλου καὶ τῆς ἐγκρίσεως, ἢ δι' ἄλλων τινῶν ὁπωσὺν
αἰτίαν, καὶ γὰρ οἱ Κανόνες ἰσχύουσιν περὶ ἐκείνης, καὶ
ἐκ ἀπλῶς τῆς ἐγκρίσεως καὶ αἰφῆμα καὶ τὰ μεγάλα
ὀνόματα, αἵτινα ἐπικύπτει ἐν τῷ τόπῳ τῆς τάξεως
καὶ τῷ διορισμῷ τῶν Κανόνων, ἔχεται δὲ ἡ τάξις
τοῖς ὀνόμασι καὶ ταῖς φήμασι, ὡς τυχὸν εἴη καὶ ὁ
Καππαδόξος ἐρρέθη Οἰκουμενικός Πατριάρχης, ὁ
δὲ τότε Ρώμης Ὀρμίσδος ἐκ ἐρρέθη, ἀλλ' ἐκ τῆς
μέγας τῆς Ὀρμίσδος ὁ Καππαδόξος, καθότι ἀπαρ-
λόγιστοι οἱ Κανόνες, καὶ ὡς μόνος ἕκαστος διόλε ἀ-
κίνητοι. ὅτε τῶν Κανόνων λοιπὸν ἔχον ὁ Ρώμης
τὰ πρεσβυτά, καὶ ὅτε τῶν Κανόνων ἔχον ὁ Κωνσταν-
τινουπόλεως τὸν δεύτερον τῶν Πατριαρχῶν τόπον,
καὶ ἐκ αὐτῶν τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ ἐτέρων ὀνομά-
των χθὲς καὶ ἀντιτετακτὸν ἐξ ὁρισμῶν ὄντων. ἀντι-
μαρτυρεῖται δὲ ὁ Ἀλεξανδρινός καὶ ὁ Αἰτιοχέας τῆς Ἱερου-
σολύμων, καὶ ὁ Αἰτιοχέας τῆς Ἱερουσολύμων καὶ Μο-

χοβίας, καὶ ὁ Ἱερουσολύμων τῆς Μοχοβίας τάξιν ἐκείνην
τῇ κανονικῇ ἢ πιστοποιῶν ὁ Ρώμης τῆς Κωνσταντινου-
πόλεως καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως τῶν λοιπῶν τεσσα-
ρων, καὶ ἐκ διὰ τὸ Οἰκουμενικὸς καὶ τὰ λοιπὰ
μεγάλων ὀνομάτων, ἔτε ἄλλῃ τινὶ κατ' ἐξέτασιν
ποιν αἰτία. Φανερὸν ἐν καὶ διόλε ἀντιτίθεται ὅτι
πάντες οἱ ἀποκριθῆναι Πατριάρχαι τῶν ὑπαρι-
στημένων ἐξίσως καὶ τῇ αὐτῇ αἰτία ἀποκριθῆναι
ταῖς, καὶ ἐκ τῆς ἰδικῆς ἢ γενικῆς ἀξιώματι, ἀλλὰ
μόνη τῇ τάξει, δι' ἃ καὶ ὁ πρῶτος ταύτης καὶ ὁ μετ'
ἐκείνου μόνον ψηφίζονται οἰκουμενικοὶ, καὶ ἢ πάντες,
ἐὰν φυλάττεται αὐτή, ἢτοι ἢ τάξις, καὶ μὴ γί-
νεται ὁρισμῶν ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ. εἰ δὲ καὶ ὁ Ρώ-
μης ἀπεβλήθη, ἀλλ' ἀφέντα τὰς νεωτερισμῶν ὡς
ἐγγύς ἐσθλητῆς, ἐκείνῳ αὐτῷ κωλύσαι δυνάμεται μὴ
ἐκείνους πρῶτον εἶναι, ἔρηται γὰρ ὅτι οἱ Κανόνες ἀπα-
ράλλακτοι. ἐκδύναται δὲ ἵς τῶν μετὰ τὸν Κωνσταν-
τινουπόλεως Πατριαρχῶν Οἰκουμενικός καλεῖσθαι, ἐπα-
ρτὴ αὐτίκαται ταῖς πράξεσι καὶ ἐνεργείαις καὶ ὁπο-
δοχῶν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν, αἵτινες κατὰ τὴν
διόλογον καὶ τὴν μέγαν Ἱερωσύνην καὶ τὴν Ἀνύχου
ἀντιτετακτὸν τὸν σοφόν, καὶ κατὰ τὴν δόξαν ἀπλῶς
τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας τιμῶνται ὡς τὰ ἅγια Εὐαγ-
γέλια. ἔτε δυνάμεται Συνοδὸς ἵς Οἰκουμενικῇ παγ-
κόσμιᾳ κατὰ τινὰ ὅπως δέποτε αὐτῶν νομοθετῆσαι
τὴν κατὰ τῶν πράξεων καὶ ὁποθέσεων τῶν ἐπὶ αὐ-
τῶν Οἰκουμενικῶν Συνοδῶν, ἔτε περὶ πίστεως, ἔτε
περὶ ἡθῶν, ἔτε περὶ Μυστηρίων, ἔτε περὶ τά-
ξεως καὶ ἀποστολῶν τῶν Πατριαρχῶν, ἀντινο-
μοθετῆσαι γὰρ ταύταις, ἐκ ἔσεται ἄλλῃ Συνοδῶς,
ἀλλὰ βέβηλη, ποιεῖται, βία, ληστεία, καὶ
διόλε ἀντινομία, ὡς γενόσθαι ποτὶ τῶν παπ-
σῶν, καὶ ἀπόχόμεθα γενεάσθαι ποτε ταυτὸν τι
μιαρὸν ἄθροισμα καὶ ἐν τῇ Ἀνατολικῇ Ἐκκλησίᾳ,
ἀπαντα γὰρ τὰ ὡς τῶν διδασκαλίαν καὶ διὰ τὴν
πῶν καὶ ἀντιδοσὶν τῶν ἁγίων πατέρων περὶ τῶν
τῆς περὶ τῶν ἀντιδοσῶν, ἀντιδοσῶν πᾶσα ἡ καθολικὴ Ἐκ-
κλησία ἐκφώνησεν ἔτος ἐν τῇ Συνοδικῇ τῇ ὁρδοδόξῃ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

50

Ὅτι τὸ ἐν τῇ ἀπὸ τῆς ἐν Βιτεμπεργίδι Λαθῆρας ἐπιστολῇ τῆς Κωνσταντινουπόλεως Ἱερωσύνης ἐκ τῶν περὶ τῶν
πρεσβυτῶν τῆς Ρώμης, τῇ τάξει μόνον πρῶτον ἐνοεῖται ἀπὸ τῆς πίστεως τὸν Ρώμης, καὶ περὶ τῶν λέγει
διὰ τῆς Ἀνατολικῆς Ἐκκλησίας Πατριαρχῆς Κωνσταντίνου Ἱεροῦς ὁ Ἀγγελοῦ ἐν τῇ τῆς πίστεως αὐτῆς λιβελλῳ.

Ὅδὲ λέγει ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἱερωσύνης γράφον ἀπὸ τῆς ἐν Βιτεμπεργίδι Λαθῆρας, ὅτι ἡ ἰδία
Ρώμη.

Χρησιανὸς γινώσκων, ὅτι καθὼς οἱ λοιποὶ θρόνοι
ἰδικὸν περιόμιον ἐκέλευον ἀπὸ τῶν τοιούτων ἐ-
γκωμίων καὶ ὁνομάτων, ἔτω μή τι ὁ τῆς Ρώμης
Πάπας τοιούτῳ λαβεῖν ἐπὶ τῆς καθόλου
Ἐκκλησίας. Ἀνάθω ὁ Πάπας ἐν τῇ ἀναφορᾷ λέ-
γει, Τρηγυρεῖ ὁ Νύκτες μέγας Ἐπίσκοπος, ὁ

συστατικὸς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως κήρυξ Κύριλλος,
ὁ τῆς ἀληθείας ἐκχωρῶντος ἐκδικητὴς ἰλάριος,
ὁ ἐκδικητὴς τῆς ἀληθείας Λέων, ὁ τῆς ἀληθείας
ἐκδικητὴς Κύριλλος, ὁ μέγας Ἀναστάσιος, ὁ ζηλω-
τῆς τῆς ἀληθείας καὶ δόξολογικῆς πίστεως Ἰωσφιδανός,
ὁ σοφώτατος τῆς ἀληθείας κήρυξ ὁ μακάριος Λυγαῖτιος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

10 Περὶ ἐγκωμίων Ἀναστασίου Συναΐτου πρὸς Κύριλλον Ἀλεξανδρείας καὶ τῶν λαῶν Ἀλεξανδρείας πρὸς Παῦλον
Ἐφέσης καὶ Κύριλλον κατὰ παπίζοντων.

Ἀναστάσιος ὁ Συναΐτης ἐν τῇ ὀδηγῷ κεφαλῇ
ἐβδόμῃ περὶ τῆς Ἀλεξανδρείας Κυρίλλου λέγει,
15 τῆς Κυρίλλου τῆς σφραγίδος τῶν πατέρων. καὶ κε-
φαλῇ ὄγδοῃ, Παραστήσωμεν αὐτὸν τὸν Φωστῆρα καὶ
τῆς χορᾶς τῶν πατέρων δασυδεσμοί. καὶ κεφαλῇ
δεκάτῃ, Κυρίλλου πάλιν λέγει αἰνῶσις ἡμνήμη, μὴ
συγχωρῶμεν ἡμᾶς τῆς ἀληθείας πλανηθῆναι. Ὁ αὐ-
20 τὸς ἐν τῇ αὐτῇ πραγματείᾳ, καὶ γὰρ ἔδωκε τὸν πα-
τέρων τὸ πανάγιον καὶ ἁμέωτον καὶ αἰώνιον καὶ ἀνε-
ξάντητον τῶν Χριστῶν φύσεων ἔργον ὡς ὁ Θεοφάν-

τωρ Κυρίλλος, οἱ μὲν γὰρ μακάριοι πατέρες τὸν ἀρεθ-
μὸν ἐρήκασιν, ὁ δὲ τρισμακάριος Κυρίλλος μετὰ
τῶν ἀρεθμῶν τῶν ἀνέξαλειπτον καὶ τηρεῖν αὐτὸν
φύσεων. Ἀμμονίῳ μετὰ τῶν εἰρησίων. ὅσοι ἡσίοι
Φωστῆρ καὶ πυρὸς καὶ σὺς τῆς ἀληθείας. Παῦλος
τῆς Ἐφέσης διδάσκωντες ἐν Ἀλεξανδρείᾳ, καὶ ἐπαινε-
τες τὸν Κύριλλον, ὁ λαὸς ἰβόα περὶ μὲν Κυρίλλου, τὸν
πατέρα τῶν Ἐπισκόπων Κύριε σῶσον, περὶ δὲ Παῦ-
λου, Καλῶς ἤλθε ὁρθόδοξε τῷ Ὀικετῆρι παιδούτῳ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Γ'.

25 Περὶ ἐγκωμίων Ἀσέρει Ἀμασείας πρὸς τὸν ἅγιον Φωκαῶν καὶ ἄς τῆς Μάρτυρας κατὰ παπίζοντων.

Ἀσέρει Ἀμασείας ἐγκωμῶν ἄς τὸν ἅγιον Φω-
καῶν λέγει αὐτὸν Στύλον καὶ ἐδράκιμα τῶν θείων
30 τῆς Οἰκουμενικῆς Ἐκκλησιῶν. καὶ ἐγκωμῶν περὶ Μαρ-

τύρων, ὧν κορυφαῖοι καὶ πρῶτοι τυγχάνουσιν οἱ
σήμερον δημαγωγῆσαντες.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ'.

Περὶ ἐγκωμίων Βασιλέως τῆς μεγάλης πρὸς Ἀμβρόσιον, Βυσέβιον Νεοκαισαρείας, πρῶτος τῆς Ἐκκλη-
35 σίας, Ἀθανάσιον Ἀγκύρας, Ἀμφιλόχιον Ἀντιοχείας καὶ Ἐρμογόνη κατὰ παπίζοντων, καὶ περὶ ὑπε-
ρηφανίας καὶ μέμφους Παπῶν, οὐδὲν μόνον περιελίζομεν.

Βασιλέως ὁ μέγας περὶ Ἀμβρόσιου Ἐπιστολῇ πρὸς
αὐτὸν λέγει, Ἐπειδὴ ἔσχατον ἀνθρώπων παρελα-
40 βεις, ἡ ἐδιδάχθης τὸ Ευαγγέλιον τῶν Χριστῶν, ἀλλ' αὐ-
τὸς σε ὁ Κύριος ἀπὸ τῶν κριτῶν τῆς γῆς ἐπὶ τῶν
πρεσβυτέρων καὶ τῶν Ἀποστόλων μετέθηκε. καὶ Ἐπιστολῇ
πρὸς Νεοκαισαρείας περὶ Εὐσεβίου Νεοκαισαρείας Φη-
σὶ, Στύλος καὶ ἐδράκιμα τῆς Ἐκκλησίας, στέφανος
45 τῆς ἁγίας Χριστὸν πίστεως. καὶ ἐν τῇ τρίτῃ κεφαλῇ Ἡ-
σαΐας, ἃς ἡμεῖς εὐχόμεθα ἔχον τῶν Ἐκκλησιῶν
τῶν Ἐπιχορηγίων τῆς Πνέματος, ὥστε ἀναδείκνυσθαι
ἡμῖν τὰς πνευματικὰς ἀρχιεπισκοπίας. καὶ ἐν τῇ δε-
κάτῃ πέμπτῃ κεφαλῇ φησὶν, Διότι ἅπτε κεφα-
50 λῆς εἰσὶν οἱ πρῶτοι τῶν σώματι τῶν Ἐκκλη-
σιῶν. καὶ Ἐπιστολῇ πρὸς τῶν Ἐκκλησιῶν Ἀγκύρας
περὶ Ἀθανασίου Ἀγκύρας λέγει, Πέπτικος αἰνὴς σὺ-
λλος τῶν καὶ ἐδράκιμα τῆς Ἐκκλησίας, ἔρασμα
ἐρθεῖν. καὶ τὸν ἅγιον Ἀμφιλόχον λέγει τιμω-

τῶν αὐτῶν κεφαλῶν. καὶ Ἐπιστολῇ πρὸς τὸν μέγαν
Ἀθανάσιον περὶ τῆς Ἀντιοχείας λέγει, ὥστε κε-
φαλὴ ἐξωμῆθη παντὶ τῷ σώματι ὑγίαν Ἐπιχορη-
γήσει. καὶ Ἐπιστολῇ πρὸς Πατρίφρον Ἐπίσκοπον
Φησὶν, Ἐκοιμήθη Ἐρμογόνης, καὶ πάλιν μετέστη-
σαν (οἱ Ἀρεταῖοι) πρὸς Εὐσέβιον, αὐτὸς κορυφαῖος
τῶν κατ' Ἄρετον Κύριος. Ὁ αὐτὸς μάχεται φανερώς καὶ
Πάπᾳ, λέγει γὰρ αὐτὸν ὑπερήφανον καὶ δυτικὴν ὀ-
φρῶν, καὶ ὅτι ὡς ὑπερήφανος καὶ θεοαπατόμος,
μᾶλλον ὑπερηφανώτερος γίνεται, καὶ ὅτι τῇ ἀληθείᾳ
ἐκ οἶδε, καὶ ἔτε μαθεῖν αἰτέσθαι. καὶ Ἐπιστολῇ
πρὸς τῶν δυτικῶν ἐν οἷς καὶ ὁ Πάπας μέμφεται αὐτοῖς,
χερηνήσασιν Ἀντιοχείας πρὸς Καϊόναν τὸν Παυλί-
νον, καὶ μάλιστα Αἰρετικὸν καὶ πεποιθὸς ἐπὶ τῇ δόγ-
μα τῆς Μαρκεῶν. καὶ Ἐπιστολῇ πρὸς Βυσέβιον Σαμο-
σάτων φησὶν, Ἐβελόμην Ἐπιστάλῃ αὐτὸν τῷ κορυ-
φαίῳ, ὥστε μόνοις τοῖς δυτικοῖς κορυφαῖος ὁ Πάπας.

Περὶ ἐγκωμίων Γρηγορίου τῷ Θεολόγῳ εἰς Εὐσέβιον Σαμοσατῶν, Βασίλειον τὸν μέγαν, Ἐπίσκοπον Δοσάρων, κατὰ πλὴν Αἰγυπτίων, Ἐπισκόπου ἐν ταῖς αὐτῇ ἔπεισι καὶ ἐν τῇ περὶ οὐταξίας, Νεκραισμεῖς καὶ Ἐκκλησίας Καισαρείας ἐν ὁμιλίᾳ εἰκοστῇ κατὰ παπίζοντων, καὶ περὶ μέμψεως τῆς αὐτοῦ Δάμασκον, καὶ 5 περὶ δουλίας τυραννικῆς, καὶ τῆς αὐτοῦ Αποστόλου καὶ αἰσχυριᾶς Γαλιανῆ τῷ ὠραβάρτῃ, καὶ τῇ ἐπιτελείᾳ.

Γρηγόριος ὁ Θεολόγος ὑποσηλῶς πρὸς Εὐσέβιον Σαμοσατῶν λέγει αὐτῷ Στύλον καὶ ἐδράκιον τῆς ἀληθείας, φωστῆρα ἐν κόσμῳ, κανόνα πίστεως. καὶ ἐγκωμίῳ εἰς τὸν μέγαν Βασίλειον, ὅτι τὰς κλῆρας τῶν Οὐρανῶν πιστεύεται, Ἰσαὰκ ἀπηγγέλην καὶ πρὶν γυναικὸς, ὁ δὲ αὐτοπάγγελτος ἦν, καὶ τὴν Ῥαββίκαν λέγει δὴ τὴν Ἐκκλησίαν ἐπόρωσεν ἀλλ' ἐγγὺς ἡγάγετο, καὶ αὐτὴν πρεσβείας ἱκετικῆς, ἀλλ' οὐ θεὸς δοθῆσαι καὶ πιστῶθῆσαι. καὶ ἐγκωμίῳ εἰς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον, ὅτι τὴν Οἰκονομίαν διέρχεται, καὶ τὴν τῆς λαοῦ περὶ δουλίας πιστεύεται, ταῦτόν δὲ εἰπὼν τῆς Οἰκονομίας ἀπάσης ὁπισθοσίου. καὶ ὁμιλίᾳ πρὸς Ἡρώνα περὶ τῆς αὐτοῦ Ἀθανασίου, Ἐπειδὴ τὸν ἀγιώτατον τῆς Οἰκονομίας ὀφθαλμὸν καὶ τὴν μεγαλὴν Φωνὴν, τὸ τῆς πίστεως ἔργον, τὸν δούτερον χειρὶ λύχνον καὶ πρὸς δούτερον. καὶ λόγῳ, ὅτι ἔτι βλεψεν ὁ Ἰησοῦς τότε λόγον, φασί, εἰ δὲ εἰς χεῖρας, μία κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας, καὶ μία σάρξ, ἡ δούτερος δὲ ὑπὸ πνέειτο. καὶ ἐν τῇ χερσὶ τῇ Ἐπισκόπου Δοσάρων περὶ τῆς Βίβλου, Τίμιον Ἰσίδωρον, κεφαλὴν γνωσκόμενον, ἄγιον καλῶν, μέρον ἔσω φιλότεκνον καὶ πάσης αἰσινῶν Ἐκκλησίας. καὶ εἰς τὸν κατὰ πλὴν τῶν Αἰγυπτίων, Ἀφ' ὧν γὰρ ἐξήχηται ὁ λόγος τῷ Θεῷ εἰς πάντας ἀνθρώπους ὑμῶς πιστῶν ὁμῶς τε καὶ κερυττιζόμενοι. καὶ, ὑμεῖς αἱρεῖται καρποδοταί, καὶ τρέφετε πνευματικῶς μικρὰ πᾶσαι τῇ Οἰκονομίᾳ. καὶ εἰς τὰ ἔπη, ὅτι οἱ Ἐπίσκοποι θεμελίαι.

ὁ Θεὸς ἀνθρώποις μέγ' ἔρχον εἰς οὐρανούς, ὁ κόσμος δὲ μεθ' αὐτοῦ, εἰς φῶς ἐρμαλῶγοιο. καὶ ἐν τῇ περὶ οὐταξίας, καὶ πρὸς Νεκραισμεῖς, 10 Πάσης μὲν ἐν Ἐκκλησίας φροντισέον ὡς χεῖρας σώματος, μάστιγα δὲ τῆς ἡμετέρας, ἡ μήτηρ σχεδὸν ἀπασῶν τῶν Ἐκκλησιῶν ἦν τε ἀπ' ἀρχῆς καὶ νῦν ἐστὶ καὶ νομίζεται, καὶ αὐτὴ ἦν τὸ κοινὸν βλέπει ὡς κούτρην κύκλος περιγεφύμενος. καὶ ὁμιλίᾳ εἰκοστῇ τῷ 15 Ἐκκλησιῶν Καισαρείας ἄσπερον καὶ ἀπεπρήσσει τὴν Ἐκκλησιῶν μήτέρα καλῶν καὶ ὑποσηλῶς πρὸς Σιμπλικίαν, τὸν μέγαν Βασίλειον, τὸ τῆς πίστεως ἔργον, τὸν τῆς ἀληθείας κανόνα καὶ χαρκατῆρα τῆς Ἐκκλησίας. καὶ πρὸς Κληδόνιον μέμψεται τὸν Πάτριον 20 πάντων Δάμασκον περὶ τῆς οὐταξίας ὡς ἡμερικῶς καὶ μεταμελόμενος. καὶ ὁμιλίᾳ εἰς αὐτὸν ἐξ ἀρχῆς ἱπποκρίτης φασί, ὡς ὁφειλόν γε μὴ δὲ ἦν περὶ δουλίας μὴ δέ τις τόπος αἰσινῶν καὶ τυραννικῆς αἰσινῶν, 25 ἵνα ἐξ ἀρετῆς μόνης γνωσκόμεθα, νῦν δὲ τὸ διζόμενοι καὶ ἀρετῆς καὶ τὸ μέσον καὶ τὸ ὑψηλότερον καὶ τὸ χαθαρμώτερον πεποίηκε τὰ σωτηρίσματα ἡμῶν Δακρυῶν (τῷ δὲ ἐκ αὐτοῦ εἰπον ὁ ἄγιος, εἰ ἦν τις ἐξ ἡμῶν τῷ Ῥώμῃ ὡρᾷ χεῖρας καὶ τῷ Πέτρῳ) καὶ ἐν τῇ πρώτῃ ἐπιτομῇ, οὐκ ἡδέως (Γαλιανῆ) 30 τῆς μεγάλης ἀταγωνισαί, τὸν Ἰωάννην ἑκάτον, τὸν Πέτρον, τὸν Παῦλον, τὸν Γάβριον, τὸν Στέφανον, τὸν Δεκαν, τὴν Μαρίαν, τὴν Οὐλίαν. καὶ εἰς τὸν Απολογητικὸν λέγει, ὅτι ὁ ἱερεὺς εἰς μεσίτης Θεῷ καὶ ἀνθρώπων. 35

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

Περὶ ἐγκωμίων Γρηγορίου Ἀλεξανδρείας, Θεοδοσίῳ τῷ μικρῷ, Λέοντι τῷ σοφῷ καὶ Ἀναγνώμῃ εἰς Χρυσόστομον, καὶ Θεόδωρῳ εἰς τὸν αὐτὸν καὶ Βασίλειον τὸν μέγαν κατὰ παπίζοντων. 40

Γρηγόριος Ἀλεξανδρείας ἐν τῇ βίᾳ τῷ Χρυσόστομῳ λέγει αὐτῷ τῆς Οἰκονομίας ἀπάσης διδάσκαλον καὶ φωστῆρα, καὶ τὸ μὲν ὁ γὰρ φύλοις ἑκάτῃ πνευματικῶς καλεῖται ὁ αὐτὸς ἄγιος, νέος Ἀπόστολος. καὶ ὁ μικρὸς Θεοδόσιος καλεῖ αὐτὸν Οἰκονομικὸν διδάσκαλον. Λέων ὁ σοφὸς ἐν τῇ αὐτοῦ ἐγκωμίᾳ, ὁ κοινὸς τῆς Οἰκονομίας Πωμῆν. καὶ ὁ Ἀνώ-

νυμῶς ἐν τῇ βίᾳ αὐτοῦ λέγει αὐτὸν κοινὸν τῆς Οἰκονομίας ἀπάσης καὶ πρὸς αὐτὸν. καὶ ὁ Θεόδωρος πρὸς Φωτίῳ ἀναγνώσει Δακρυῶν ἐβδόμητος τῇ τῇ λέγει αὐτῷ, τὸ τῆς Ἐκκλησίας σῶμα, οὐσίαν 45 ἀνθρώπων ὀφθαλμὸν. καὶ εἰς τὴν τεταρτὴν κεφαλῇ ἐβδόμῃ τῇ Ἐκκλησιαστικῇ ἱστορίᾳ λέγει τὸν μέγαν Βασίλειον τῆς Οἰκονομίας φωστῆρα καὶ διδάσκαλον

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ'.

Περὶ ἐγκωμίων Γρηγορίου Νύσης εἰς Ἐφραίμ καὶ Σύρον καὶ μελέτιον Ἀντισιοχείας κατὰ παπίζοντων. 50

Γρηγόριος ὁ Νύσης ἐγκωμίᾳ εἰς Ἐφραίμ τὸν Σύρον λέγει αὐτῷ, ὁ μέγας πατὴρ ἡμῶν καὶ τῆς

Οἰκονομίας διδάσκαλος Ἐφραίμ. ἐγκωμίᾳ εἰς μελέτιον Ἀντισιοχείας λέγει, ἡνύχησεν ἡμῖν τὸν ἀριζόμενον 55

τῶν Ἀποστόλων οἱ ἑσὶν Ἀπόστολος, ὁ συγκαταψήφισθαι μετὰ τῶν Ἀποστόλων. καὶ ἐν ὅλῳ τῷ Πλακιδίῳ τῷ Βα-

σιλίσσῃ, τῶν ἀγαθῶν καὶ ἁρμογῶν, ὁ τῇ πίστεως ζῆλος, ὁ τῆς Ἐκκλησίας εὐλογία, ὁ τῶν Οὐρανίων καὶ κόσμου.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η'.

Περὶ ἐγκωμίων τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας ὡς τὰς ἁγίας πατέρας κατὰ παπίζοντων.

Η' ἁγία Ἐκκλησία ψάλλει ἱερίῳ ἐν τῇ Κοντακίῳ τῶν πατέρων, τῶν Ἀποστόλων τὸ κήρυγμα καὶ τῶν πατέρων τὰ δόγματα τῇ Ἐκκλησίᾳ μίαν τὴν πίσιν ἐκρέτταν ἐκ τῆς ἀνωθεν Θεολογίας. καὶ ὁκτωβρίῳ περὶ τῶν πατέρων, τῆς μουσικῆς Σιών οἱ ἀκαθαίρετοι πύργοι, καὶ πολλὰ ἔτερα. καὶ ἰαννουαρίῳ εἰκοστῇ πρώτῃ περὶ Μαξίμου, Ἐκκλησίας εὐλογίᾳ, ἔρεσμα τῆς πίστεως, ἀσφάλως βάσις τῶν δογμάτων. καὶ Ἀυγύστῳ δεκάτῃ τρίτῃ περὶ τῶν αὐτῶν, ὅτι ἐστὶν παμμέγιστος ἱερέων, κρητὶς, βάσις δογμάτων ἡγία ὁρδοδοξίας οἰόδοιοι αὐτῶν, πύργος ὁρδοδοξίας, καὶ ὅτι τὰ βᾶθρα τῶν κρημάτων ἐξηρδύνει. καὶ ἰαννουαρίῳ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ περὶ τῶν Χρυσόστομου, Ἐκκλησίας στήριγμα, πέτρα πίστεως ἀρρήκτου, εὐλογία καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας. καὶ τριακιστῇ, Οἱ μετὰ τὴν δώδεκα τρεῖς Ἀπόστολοι, ὁσεβείας πύργοι, ἐπισημὸν τῆς πίστεως. καὶ Ἀυγύστῳ τρίτῃ, Ἐλυσας 25 Ἀλέξανδρος Ἀριετινὸν τὰ ὀχυρώματα. καὶ Δεκεμβρίῳ ὁκτῇ, τὸν Νικόλουν Στήριγμα τῶν πιστῶν, εὐλογίᾳ καὶ ἐδραίωμα τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τὸν μέγαν Ἀρχιεπίσκοπον. καὶ ἐβδόμῃ περὶ Ἀμβροσίου. Βάσις τῆς Ἐκκλησίας, ἔρεσμα Ἀρχιερέων, σοφὸς Παιδάρχης, ὅς ἐστι ὁρδοδοξίας. καὶ Νοεμβρίῳ εἰκοστῇ τεταρτῇ περὶ Κλήμεντος Ρώμης καὶ Πέτρου Ἀλεξανδρείας, Ἐκκλησίας ἀσπαστοὶ πύργοι, ὁσεβείας εὐλογοί. καὶ, Χαίροις Πέτρε καὶ Πέτρε τῆς πίστεως. καὶ ὁκτωβρίῳ πρώτῃ, Ἀρχιεπίσκοπος ὁ Ἀναστάσιος. καὶ ἰαννουαρίῳ ὁκτω-

καδεκάτῃ, Ἀθανάσιος. καὶ κύριον Παιδάρχην καὶ πρεσβυτέρους τῆς Χρυσῆς Ἐκκλησίας. καὶ ὁκτωβρίῳ εἰκοστῇ τρίτῃ, Ἀρχιεπίσκοπος καὶ Παιδάρχης, κοσμητὴς τῆς ὁμοδοξίας χορείας, Θεοδωλέφῳ μαθητῆς, Ἀρχιερέως ἀντιγράφῃ τῶν λόγων Χρυσῆς πρῶτῃ τῆς Ἐκκλησίας, Φωστὴρ καὶ ἱεράρχης πρώτῃ τῆς κληνῆς Δαδῆκης. καὶ Κυριακῇ μετὰ τὴν Χρυσῆν γυνήσιν, Ἰακώβῳ τῆς Ἐκκλησίας τὸν Θρόνον παρέδωκε Χρυσῆ. καὶ ὁκτωβρίῳ εἰκοστῇ τεταρτῇ Παιδάρχης λέγεται ὁ Ἀρέθας. καὶ ἰαννίῳ δούτῳ, ὁ καὶ Νικηφόρος πίστεως ἔρεσμα, Ἀποστόλων Δαδῶχ, τρεῖς πέτρα, καὶ ἡ πᾶσα Ἀρχὴ τῶν οἰκονομῶν, ὡς ἡ ἐκτὴ. καὶ ἰαννίῳ τεταρτῇ ὁ Μητροπολίτης Ἀποστόλων Δαδῶχ, Ἐκκλησίας θεμέλιον, πρεσβυτέρους τῆς Χρυσῆς Ἐκκλησίας, ἔρεσμα, εὐλογία, Κωνσταντίνον τὸν Χρυσῆν Θρόνον ἐκκληρώσας ὑπὲρ γῆς, καὶ ὅτι ὡς ὁ Πέτρος ἐκλήρωσε τὸν Τίον τῆς Θεῆς ὁμοδοξίας, καὶ ἡ Κωνσταντινούπολις ἀκροτάτη καθέδρα, καὶ πατὴρ πατέρων, καὶ ὡς Πέτρος Πέτρα ὁμοδοξίας, ἐν ᾗ ἔπηξεν ὁ Χρυσὸς τῶν Ἐκκλησιῶν αὐτῶν. καὶ περὶ Εὐσεβίου Σαμοσατών, ὅς ἐστιν Ἐκκλησίας ὁφθαλμός, Παιδάρχης, ὁρδοδοξίας ἡγία, Φωστὴρ τῆς Ἐκκλησίας. καὶ Φεβρουαρίῳ δώδεκάτῃ ὁ Ἀντιστοχίας Μελέτιος τῶν Ἀποστόλων τῶν αὐθουτῶν καὶ τὸν Θρόνον ἐκκληρώσας, πρεσβυτέρους τῆς Σιών, ἡτοι τῆς δούτῃς.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Περὶ ἐγκωμίων τῶν μεγάλων ἱεστανῶν ὡς Κυρίων καὶ πρεσβυτέρων Ἀλεξανδρείας, Ἀθανάσιον τὸν μέγαν καὶ τὸν Βασίλειον, καὶ τὴν πλήθυσιν τῶν ἱεστανῶν ὡς Πολύκαρπον, Ἰσιδώρον ὡς Χρυσόστομον καὶ Βασίλειον τὸν μέγαν, Σωφρόνιον ἱεροσολύμων ὡς Σέργιον Κωνσταντινουπόλεως, καὶ ἱερωσύμῳ ὡς Ἐπιφάνιον καὶ παπίζοντων.

Θ' ἱεστανὸς ὁ μέγας ὁπιστολὴ ὡς τὴν πέμπτην εὐλογίαν τὸν Κύριον λέγει παποσώπτον, τὸν δὲ Ἀλεξανδρείας Πρεσβύτερον λέγει, ὁ μέγας ἱερέως, 45 τὸν δὲ ἁγιον Ἀθανάσιον, ὁ μέγας τῆς Ἐκκλησίας Διδάσκαλος. καὶ ἐν τῇ κατὰ Ὁριγένης λέγει τὸν Ἀλεξανδρείας ἀρετῆρα καὶ ἀμπελεγρόν. καὶ Νεαῖς ἐκπλοτῇ τριακιστῇ τρίτῃ, λέγει τὸν Βασίλειον κοινῇ πάντων ἀνθρώπων ὁπιστοσίαν ἐκ Θεῆς ὡς ἁλῶν 50 βῆσαν συμφώνως Γρηγορίῳ τῷ δούτῳ, ἀπόντῃ ὁπιστολῇ ὡς τὸν Ἰσααρόν, ὅς ὁ Βασίλειος ἐστὶν κεφαλὴ τῶν Χρυσῶν. ἱεστανὸν τε τὰ πλήθη καὶ τῶν ἐθνῶν ἐβόων περὶ Πολύκαρπον Σμύρνης, οὗτος ἐστὶ ὁ τῆς Ἀσίας Διδάσκαλος, ὁ πατὴρ τῶν Χρυσῶν. ἐν ἐκείνῃ τῇ κεφαλῇ καλεῖται ὁ αὐτὸς ὁμοδοξικός

καὶ πρεσβυτικός αὐτὸς, Εὐσεβίῳ βιβλίῳ τεταρτῷ κεφαλῇ δεκάτῃ πέμπτῃ. καὶ βιβλίῳ τεταρτῷ κεφαλῇ δεκάτῃ τεταρτῷ λέγεται ὁ αὐτὸς χαροκτὴρ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας. ἰσιδώρος τμήματι πρώτῃ ὁπιστολῇ ἐκατοστῇ ποντηκιστῇ ὁκτῇ περὶ Χρυσόστομου, ὁ γὰρ τῶν τῶν Θεῶν ὡς ἁλῶν σοφὸς ὁποφῆτης Ἰωάννης, ὁ τῆς ἐν Βυζαντίῳ Ἐκκλησίας καὶ πάσης ὁφθαλμός. καὶ τμήματι πρώτῃ ἐπιστολῇ ἐξήκοστῃ πρώτῃ, τῶν Θεοδώρων πατέρων ἡμῶν Βασιλείας. ὁ ἱεροσολύμων Σωφρόνιος Σέργιον τὸν Κωνσταντινουπόλεως ἐν τῇ ὁπιστολῇ λέγει Δεσπότην πάντων. ἱερωσύμῳ ἐν τῇ κατὰ Παρμαχίον ὁπιστολῇ λέγει τὸν Ἐπιφάνιον πατέρα τῶν Ἐπισκόπων, ὡς καὶ ὁ μέγας Ἀθανάσιος ἔπειν ὅτι τὸν Κεδρεῖνης.

Περὶ ἐγκωμίων Μιχαὴλ Συγκέλευ ἐς τὸν Ἀρεοπαγίτῳ, Πολύκαρπον, Τίτον καὶ Εὐστάθιον Ἀντιοχείας, καὶ Μαζίμω ἐς Σωφρόνιου καὶ Ἀρκάδιου κατὰ παπιζόντων.

Μιχαὴλ, ὁ Σύγκλητος ἐγκωμίων ἐς τὸν Ἀρεοπαγίτῳ λέγει περὶ αὐτῶ, ὅτι τῆς ὑποστολικῆς ἀρεδρίας ὡς ἀληθῶς ἀξιῶται ἀνέχεται, καὶ διδάσκαλος διδασκάλων, καὶ Ποιμὼ Ποιμῶν, καὶ Παύλῳ ἀπαλλήσιος, καὶ κορυφαῖός τις, καὶ ἄλλος Ἀπόστολος. καὶ

περὶ Πολυκάρπου καὶ Τίτου λέγει, τῶν τῆς ἀνωτάτης Ἐκκλησίας θμελίων. Ὁ αὐτὸς τὸν Εὐστάθιον Ἀντιοχείας κορυφαῖον τῶν ἐν Νικαίᾳ πατέρων εἶπε. Μαζίμος ὁ ὁμολογητὴς ἡ λέγει περὶ Σωφρόνιου καὶ Ἀρκάδιου, ἴδε αὐτῶτερον βιβλίον ἐβδόμῃ κεφαλῇ οὐ γδοοι. 10

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ'.

Περὶ ἐγκωμίων Χρυσόστομος ἐς Μάρτυρας, Πέτρον τὸν Ἀπόστολον, Ἀντιοχῆς, Ἐπισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους καὶ Παῦλον τὸν Ἀπόστολον, καὶ Κελεσίωνα Πάπα ἐς Ἀπικὸν Κωνσταντινουπόλεως καὶ Ἀθανάσιον τὸν μέγαν, 15 Φωτίαν ἐς Ἡγύσιππον, Γελασίον ἐς τὴν πρώτην Συνόδον πατέρας, καὶ Κυρίλλω ἐς Ἀθανάσιον τὸν μέγαν κατὰ παπιζόντων.

Χρυσόστομος ὁμιλῶν, ὅτι θεὸς ὁ Χριστός, τὰς Μάρτυρας λέγει θρασυαῖς τῆς Ἐκκλησίας σύλῃς καὶ πύργῳ. καὶ Κολοσσαῶσι κεφαλῇ δούτῳ, Χαίρω βλέπων ὑμῶν πῶς ταῖς καὶ τῷ σερέωμα τῆς εἰς Χριστὸν πίστεως. καὶ ὁμιλῶ ἐβδόμη σὴ ἐβδόμῃ ἐς τὸν ματθαῖον, Πέτρε Φιλεσμε; ποιμαίνει τὰ σὺβάτά μου, καὶ τέρπει αὐτὸν ἐρωτήσας, τῷ ἔφισον εἶναι φίλος τιμῆμεν. ὡς ἱερέας τῷ μόνον εἰρήται, ἀλλὰ καὶ πρὸς ἕκαστον ἡμῶν τῶν μικρῶν πεπιστωμένων ποιμνιον. καὶ ὁμιλῶ ἐς ματθαῖον ἐβδόμῃ εἶλεγε πρὸς Ἀντιοχῆς, ἴμεν ὅταν ἀρεδρίας ἡ λόγος, ἀξιῶτε τῆς Οἰκονομίας ἀρεκκῆσθαι πάσης, ἐπεδὴ πρώτη ἡ πόλις ἡμῶν τῷ τῶν Χριστιανῶν ἐδέξατο ὄνομα. καὶ ὑποσολῇ πρὸς τὰς ἐν Χαλκηδόνι ἐγκλησώμεν Ἐπισκόπους καὶ πρεσβυτέρους Φησί, Παρεκαλῶ κύριός μου μερμινῶ ὑπὲρ τῶν

κατὰ τὸν Οἰκονομῶν Ἐκκλησιῶν. καὶ περὶ σερέωχῆς λόγῳ πρώτῳ, ὅτι ὁ Παῦλος τῶν Ἀποστόλων ἦγε 20 μῶν. καὶ αὐτὸς δὲ πρὸς τὸν, ὅτι Κελεσίονος ὁ Πάπας ἐπιστολῇ πρὸς Κωνσταντινουπόλιν τὸν Κωνσταντινουπόλεως Ἀπικὸν λέγει διδάσκαλον τῆς καθολικῆς πίστεως. καὶ ἐν τῇ πρὸς Κωνσταντινουπόλιν ἐπιστολῇ τὸν μέγαν Ἀθανάσιον ὑποσολικὸν καλεῖ. καὶ Φωτίος 25 ἀναγνώσας Ἀποκοσσοῦ πρὸς τὸν δότῳ τὸν Ἡγύσιππον ὑποσολικὸν καλεῖ. καὶ ὁ Γελασίος βιβλίῳ δούτῳ κεφαλῇ εἰκοστῇ ἐβδόμῃ πάντας τὰς πατέρας τῆς πρώτης ἐν Νικαίᾳ Οἰκονομικῆς Συνόδου ὑποσολικὰς ἀνδρας καλεῖ. Κίριλλος ἐπιστολῇ 30 πρὸς Ἰωάννην Ἀντιοχέας τὸν μέγαν Ἀθανάσιον λέγει, τὸν ἀνελβὴ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας καὶ πίστεως ἔκδοικον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ'.

Περὶ ἐγκωμίων Παύλου Ἐμμένους ἐς τὸν μέγαν Ἀθανάσιον καὶ Θεόφιλον κατὰ παπιζόντων.

Παῦλος Ἐμμένους ὁμιλῶν ἐς τὸν Ἀλεξανδρεῖα παρὸς Κυρίλλω, μέρε τρίτῳ Συνόδου τρίτης,

τὸν ἅγιον Ἀθανάσιον καὶ τὸν Θεόφιλον καλεῖ σύλῃς 40 τῆς ὁρθοδοξίας.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΓ'.

Περὶ ἐγκωμίων ἐς Αὐτοκράτορας Ρωμαίων, Αἰνίαν ἐς Ποιητὰς, Στεφάνω Καρθαγίνης ἐς Δόμασον, Συνόδου 45 τῆς ἐν Χαλκηδόνι ἐς Λέοντα Ρώμης, Κυρίλλω ἐς Κελεσίον, Χρυσόστομος ἐς Ἰννοκένιον, κλήμειτον Ρώμης ἐς τὸν Ἀδελφόθιον, Ἀθανάσιον ἐς Ὅσιον, Συνόδου ἐβδόμης ἐς Νύσσης Γρηγόριον Ἐπιφύσιον καὶ Χρυσόστομον, Θεοδώρῳ Στιδίτῃ ἐς τὸν Ἀλεξανδρείας καὶ ἱεροσολύμων, Συνόδου τῆς ὑπὲρ Καππαδόκων ἐς Καππαδόκα, καὶ ἄλλων ἐς τὸν αὐτὸν, καὶ τῆς ἐν Χαλκηδόνι Συνόδου ἐς τὸν Ρώμης κατὰ παπιζόντων.

Ἀνωτάτης ὀνόμαζον τὰς Αὐτοκράτορας οἱ Ρωμαῖοι ἀπὸ τὸ ἀξιωματικῆς βασιλείας. καὶ ὁ Αἰνίος ἀνωτάτης εἶπε τὰς Ποιητὰς ἀπὸ τὸ χάρισμα τῆς Ποίσεως, ἦσαν ὁμοῦς ἀληθῶς ἀγαθὸς ἀπὸ τῶν ἀσέβων. Στέφανος ὁμοῦς ὁ Καρθαγινῆς Ἐπίσκοπος ἐπιστολῇ

πρὸς τὸν Ρώμης Δόμασον, εἶπεν αὐτὸν πατέρα πατέρων. καὶ ὁ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ ἐπιστολῇ ἐς τὸν Πάπαν Λέοντα, εἶπεν αὐτὸν πατέρα αὐτῆς. καὶ ὁ ἅγιος Κύριλλος ἐπιστολῇ πρὸς τὸν Ρώμης Κελεσίον, εἶπεν αὐτὸν πατέρα. καὶ ὁ Χρυσόστομος ἐπιστολῇ πρὸς Ἰννοκένιον.

Γ' ἰννοκέντιον τὸν Πάπαν, εἶπεν αὐτὸν Δεασότῳ αὐτῷ.
ἀλλὰ καὶ ὁ Ῥώμης Κλήμης τὸν Ἀδελφόθεον γράφει
Ἐπίσκοπον τῶν Ἐπισκόπων. καὶ ὁ μέγας Ἀθανά-
σιος ἐν τῇ δούτῳ ὑπολογίᾳ Ὅσιον τὸν Ἐπίσκοπον
5 Κεδρέβης εἶπε πατέρα τῶν Ἐπισκόπων. ἡ ἐβδόμη
Συνόδος πρῶτον ἐκτὴ Τόμῳ πέμπτῳ, τὸν ἐμὴ Νύκτες
Γρηγόριον πατέρα πατέρων, τὸν δὲ Ἐπιφανίου εἶπε
πατέρα καὶ Διδάσκαλον τῆς καθόλου Ἐκκλησίας.
καὶ πρῶτον τετάρτῃ ὁ Χρυσόστομος πατὴρ πατέρων
10 καλεῖται, καὶ πρῶτον τρίτῃ Οἰκουμενικὸς καὶ ὑπο-
σολικὸς καλεῖται. Θεόδωρος ὁ Σταδίτης γράφει πρὸς
τὸν Ἀλέξανδρον, εἶπε, τῷ παναγιωτάτῳ πατρί

πατέρων καὶ φωτὶ τῶν φωτῶν, καὶ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν
Ἱερουσολύμων εἶπεν αὐτὸν πρῶτον Πατριάρχῳ. καὶ
ἐν τῇ ἑπὶ τῷ Καππάδοκος Συνόδῳ ἐρρέθη ὁ Κων-
σταντινουπόλεως πατὴρ πατέρων καὶ Οἰκουμενικὸς Πα-
τριάρχης. καὶ ὁ Ῥώμης Ἀγαπῆτος ἐκλήθη ὁ Κων-
σταντινουπόλεως πατὴρ πατέρων καὶ Οἰκουμενικὸς Πα-
τριάρχης. καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Κύριος τὸν Κωνσταν-
τινουπόλεως Σέργιον εἶπε πατέρα πατέρων καὶ Οἰκ-
μενικὸν Πατριάρχῳ. ὁ δὲ Χαλκηδόνι Συνόδος εἶπε τὸν
Πάπαν Λεοντα Φύλακα τῆς ἀμπέλας, ἀλλὰ περὶ
τῆς ἰδὲ αὐτοτέρῳ βιβλίου τετάρτῃ κεφαλῇ πρῶτον
Πατριάρχῳ εἰκοσὸν ὄγδον.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΔ'.

15

Περὶ πατρικῆς κλήσεως τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων καὶ Παπῶν εἰς τὰς πάλαι ἀγίας, καὶ Πατριαρχῶν καὶ
Παπῶν εἰς ἀλλήλους, καὶ ἐγκυρίων Συνόδων εἰς Πατριάρχας καὶ πᾶσι Ἱεροσολήμ.

Εἰς ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνόδοις μεμνημένοι οἱ πατέρες
20 τῶν πάλαι ἀγίων, καὶ αὐτοὶ εἰς Πάπαι εἰς τὰς πρὸς
τὰς Συνόδους ἐπιστολαὶ αὐτῶν λέγουσι, τῶν ἐν ἀγίοις
πατέρων ἡμῶν. καὶ Κυριακῷ ἐπιστολῇ πρὸς Μαξιμια-
νον τὸν Κωνσταντινουπόλεως τρίτῳ μέρει τῆς τρίτης
Συνόδου λέγει αὐτὸν πατέρα, ὡς εἶπε καὶ τὸν Κελε-
25 σιον. καὶ ἐπιστολῇ πρὸς Ἀκάκιον τὸν Βερρόσιας τὸν
ἄγιον Ἀθανάσιον καὶ τὸν Θεόφιλον πατέρας αὐτῶν καλεῖ.
καὶ ὁ Ταρχσιος ἐπιστολῇ πρὸς τὰς Πατριαρχὰς τῆς
Ἀνατολῆς πατέρας αὐτῶν καλεῖ αὐτοὺς, καὶ ὁ Θεο-
λόγος τὰς ἐκατὸν παντηκοῖτα, πατέρας αὐτῶν κα-
30 λεῖ. Χρυσόστομος πρὸς Τιμόθεον πρῶτῃ κεφαλῇ δού-
τέρῳ φησὶν, ὡς περ κοινοῖσι ἐπὶ πατὴρ τῆς Οἰκ-
μενικῆς ἀπάσης ὁ ἱερεὺς. καὶ ὁ Βασίλειος ἐμegas ὑπ-
σολῇ τοῖς ἐν Δύσει ἀδελφοῖς λέγει, Ὁ τιμιώτατος

πατὴρ ἡμῶν Ἀθανάσιος. καὶ ὁ Πάπας Ἀδριανὸς τῷ
Γασσιῳ γράφει, εἰς τὴν ἐπιστολὴν ἐσιότης καὶ ἐπι-
τάτη ἀγιοσύνη, βιβλίῳ ἐβδόμῳ κεφαλῇ πρῶτῳ
Παραγράφῳ δεκάτῳ. καὶ αὐτῇ φωτί καὶ καὶ φω-
τίς Συνόδοι λέγουσι τὰς Πατριαρχὰς Ἀρχιεπισκόπους,
πατέρας πατέρων, Ἀρχιερεῖς μεγίστους, κεφαλὰς
τῆς Ἐκκλησίας, κλητοὺς ὁμοτίμους, μεγάλους Ἀρ-
χιποίδας, πᾶσι Ἱεροσολήμ μητέρα πασῶν τῶν Ἐκ-
κλησιῶν καὶ θρόνον τῷ Χριστῷ, καὶ ἰδε αὐτοτέρῳ βι-
βλίῳ ἐβδόμῳ κεφαλῇ δεκάτῳ τρίτῳ, καὶ τῷ αὐ-
τῷ βιβλίῳ κεφαλῇ τετάρτῃ Πατρόγραφον πέμπτῳ,
ἐν ᾧ λέγεται Ἱεροσολήμ, τῷ δευτέρῳ καὶ Σωτη-
ρος ἡ ἐν τοῖς ἀγίοις τόποις ὑποσολικὴ Ἀρεδοχή.
Ἰδε καὶ πᾶσι ὑπὸ μηνῶν Συνόδων αὐτοτέρῳ βιβλίῳ πέμ-
πτῳ, πᾶσι καλεῖνται κοινῶς οἱ Πατριαρχαί.

35

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΕ'.

Περὶ κυριακῆς καὶ δεασοτικῆς κλήσεως Πατριαρχῶν εἰς Πατριάρχας Ἐπισκόπους καὶ Πρεσβυτέρους, καὶ
Συνόδων εἰς Πατριάρχας.

Κυριακῷ γράφει τῷ Ἱερουσολύμων Ἱερεσάλῳ καὶ
τῷ Ἀντιοχείας Ἰωάννῃ καὶ τῷ Νικοπόλεως Δονάτῳ καὶ τῷ
Βερρόσιας Ἀκακίῳ, Κυρίως αὐτοὺς καλεῖ, καὶ τῷ Κων-
σταντινουπόλεως Μαξιμιανῷ γράφει, Δεασοτῇ ἐ-
μῷ λέγει. ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης τὸν Νεσόριον
45 καὶ τὸν Κύριον Δεασοτάς αὐτῶν λέγει, μέρει
πρῶτῳ καὶ τρίτῳ τῆς τρίτης Συνόδου. τῷ Ἱερο-
σολύμων Ἰωάννῃ γράφει ὁ Χρυσόστομος, Δεασοτάμην,
καὶ ὑπὸ σολῇ ἐβδόμητος δούτέρῳ φησὶν, Ὁ κύριός με
ὁ Πρεσβύτερος, καὶ ὑπὸ σολῇ Θεοδότῳ Ἐπισκόπῳ

λέγει, Αὐτοὺς εἰς κύριός με. ὁ Ἱερουσολύμων Ἀλέ-
ξανδρος τοῖς Ἀντιοχείας γράφει, Κύριοί με. καὶ
ὑπὸ σολῇ πρὸς Νέεργον, τὸν Στρωματίαν Κλήμηντα
κύριον αὐτῶν λέγει, ὡς Εὐσέβιος βιβλίῳ ἐκτῷ κε-
φαλῇ δεκάτῳ καὶ δεκάτῳ τετάρτῳ. ἡ πρώτη
Συνόδος ὑπὸ σολῇ πρὸς τὰς Ἀλεξανδρείας τὸν Ἀλε-
ξανδρείας Ἀλέξανδρον κύριον αὐτοῦ καλεῖ. καὶ πρῶ-
τον τρίτῃ Συνόδῳ ἐβδόμῃ οἱ Πατριαρχαί τῆς Ἀνα-
τολῆς τὸν Ταράσιον Δεασοτῳ καὶ κύριον καλεῖσι.

50.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΣ'.

Περὶ τῶν γράφοντων Παπῶν καὶ Πατριαρχῶν ἑαυτοὺς ἀπλῶς Ἐπισκόπους ἐν ταῖς πρὸς ἀλλήλους καὶ πρὸς
τὰς Συνόδους ὑπὸ σολαῖς αὐτῶν.

Εν τῇ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ μέγα πρῶτον, γρά-
φει ὁ Πάπας Λέων τῷ Εὐτυχῇ καὶ τῷ Κωνσταν-
τινουπόλεως Θλαυτίανῳ, Λέων Ἐπίσκοπος. καὶ ἄλλοι
Πάπαι ἄλλοις πολλοῖς ἔτι γράφουσιν. ἀλλὰ καὶ ὁ
Κωνσταντινουπόλεως Ἀπικὸς γράφει τῇ ἐν Κωνσταντίνῳ
ἐπὶ Λαυρηλίῳ Συνόδῳ, γράφει, Ἀπικὸς Ἐπίσκοπος.
καὶ μέγα πρῶτον τῆς τρίτης Συνόδου, Ἀυτοκράτο-
ρες Θεοδόσιοι καὶ οὐλοστυιανὸς Κυρίλλος Ἐπίσκο-
πος.

καὶ πρὸς Κωνσταντινουπόλεως, Κυρίλλος Ἐπί-
σκοπος. καὶ, τῷ συλλαβεργῷ Κυρίλλῳ Μαξιμιανὸς
Ἐπίσκοπος. καὶ, τῷ Κωνσταντινουπόλεως Μαξιμιανῷ
Κυρίλλος Ἐπίσκοπος. καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ Συνόδῳ
Λέων (ὁ Ῥώμης) Θλαυτίανῳ Ἐπισκόπῳ. καὶ ἐν ταῖς
Συνόδοις τρίτῃ τετάρτῃ καὶ πέμπτῃ μυριάκις ὁ
ἐγὼ Κυρίλλος μόνον Κυρίλλος λέγεται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΖ.

Ὅτι Πάσαι καὶ Πατριάρχαι πρὸς ἀλλήλους γράφοντες, μόνον τὰ αὐτῶν ὀνόματα τιθέασιν, καὶ περὶ τῆς
πῶς ἔγραψον τοῖς Πάπαις καὶ Πατριάρχαις Σύνοδοι καὶ Βασιλεῖς καὶ ἐκάλεσαν αὐτοὺς, καὶ πῶς ἀλλήλοις
Πάπαι Πατριάρχαι καὶ Μητροπολίται.

Ὅτι καὶ μόνον τὰ ὀνόματα αὐτῶν ἐπὶ γράφουσιν οἱ
πατέρες πολλοί, ὡς, τῷ Θεοφιλεστάτῳ πατρὶ
Κελεσίῳ Κυρίλλῳ. καὶ, τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Κυ-
ρίλλῳ Κελεσίῳ. καὶ, τῷ συλλαβεργῷ κυρίῳ Κων-
σταντίνῳ (ἦτοι τῷ Πάπῳ) Ἰωάννῃ. καὶ, τοῖς Ἀρ-
χιεπίσκοποις Πρόκλῳ. πρὸς δὲ τὰς Πάπας καὶ Πατριάρ-
χας αὐτὴ Σύνοδος καὶ Βασιλεῖς καὶ αὐτὴ πρὸς ἀλλή-
λους Πάπαι Πατριάρχαι καὶ Μητροπολίται γράφου-
σιν ἕως, ἢ ἐν Χαλκηδόνι Συνόδῳ ἐπιστολῇ πρὸς τὸν
Πάπαν γράφει, τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ.
καὶ Ἰωάννῃ ὁ Κωνσταντινουπόλεως τὸν Ῥώμης Κωνσαν-
τίνον, καὶ ὁ Θεῷ Νικόλαον τὸν πρῶτον, καὶ ἕτεροι
τὸν Ῥώμης γράφουσιν ἀγιωτάτων καὶ μακαριωτάτων.
ἀλλὰ καὶ ὁ Ἰεσινιανὸς καὶ Ἡράκλειος καὶ Λέων ὁ
σοφὸς καὶ Κωνσταντῖνος ὁ Πρωγωνάτος καὶ ἄλλοι πολλοὶ
ἀντοκράτρες καὶ ἡ ἐπὶ τῇ Καππαδοκίᾳ Σύνοδος τὰς
Κωνσταντινουπόλεως Πατριάρχας ἀγιωτάτας καὶ μα-
καριωτάτας γράφουσιν, ὁ δὲ Ἰεσινιανὸς καὶ Θεοτάτας.
καὶ πρῶτον ἐβδόμῃ τῆς ἑκτῆς Συνόδου ὁ Κωνσαν-
τινουπόλεως παναγιωτάτῳ καὶ οἰκουμενικῷ Πατριάρ-
χῃ καλεῖται, καὶ πρῶτον δεκάτῃ τρίτῃ Θεοτί-
μητῳ Δεσπότη καὶ ἀγαθὸς Ἀρχιεπίσκοπος καὶ εἰς

τὸν Κωνσταντινικὸν αὐτῆς λέγει περὶ τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως, Γεωργίῳ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Πατριάρ-
χῃ. καὶ ἐν τῇ ἐπὶ Μηνῇ Συνόδῳ ἐβδόμῃ, Περκαδεζο-
μῶν τῷ Δεσπότη καὶ τῷ ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ
Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Πατριάρχῃ Μηνῷ. καὶ ἐν τῇ ἐν 20
Γερσολύμοις Συνόδῳ ἐβδόμῃ, Περκαδεζομῶν τῷ
ἀγιωτάτῳ καὶ μακαριωτάτῳ Ἀρχιεπισκόπῳ καὶ Πα-
τριάρχῃ Πέτρῳ. ὁ Κυρίλλος τὸν Κωνσταντινουπόλεως
Μαξιμιανὸν ἀγιωτάτων γράφει, καὶ ὁ Νεσόρτος τὸν
Κυρίλλον. καὶ Βασίλειος ἐπιστολῇ πρὸς τὰς Δυτι- 25
κὰς τὸν Καισαρείας Ἐρμογένιον μακαριωτάτων λέγει.
καὶ Ἐπιφάνιος Αἰρέσει ἐξηκοστῇ ἐνάτῃ, τῷ ἀγιω-
τάτῳ Πάπῳ Ἀλεξανδρῷ. καὶ ἐν ταῖς ὑπογραφαῖς
τῆς ἐπὶ Μηνῇ Συνόδου, Ἡράκλειος ἐλέω Θεῷ Διά-
κονῳ καὶ Ἀποκριτάτῳ τῷ Ἀποστολικῷ τῆς Θεο- 30
πολίτων καθέδρου καὶ τῷ τὰ πάντα ἀγιωτάτῳ καὶ
μακαριωτάτῳ Πατριάρχῃ Ἐφραίμ. καὶ, Σαβίνος
ἐλέω Θεῷ Διάκονῳ τῆς ἀγίας τῆς Χρυσῆς καὶ
Θεῷ καὶ Ἀναστάσιος, πληρῶν τὰς ἀποκρισεις Πέτρου
τῷ ἀγιωτάτῳ Πατριάρχῃ Γερσολύμων. καὶ ὁ ἄγιος 35
Σωφρόνιος τὸν Σέργιον, Δεσπότη πάντων ἀγιωτά-
τῳ καὶ μακαριωτάτῳ ἀδελφῷ.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΗ.

Ὅτι ἐπάντις ἐδὲ πάντοτε ὁ Ῥώμης καὶ τὰς ἄλλας Πατριάρχας ἀγιωτάτας καὶ μακαριωτάτας γράφουσιν, ἀλλὰ ἀγαθῶς.

Ὅτι πάντες, ἡ πάντοτε τὸν Ῥώμης, ἡ τὰς ἄλλας Πα-
τριάρχας ἀγιωτάτας, ἡ μακαριωτάτας γράφουσιν.
Κυρίλλος, τῷ ὁσιωτάτῳ καὶ Θεοφιλεστάτῳ πα-
τρὶ Κελεσίῳ. τῷ ἀγαπητῷ ἀδελφῷ Κυρίλλῳ Κε-
λεσίῳ. Κυριλιανὸς τῷ ἀδελφῷ Κορηλίῳ χαίρει.
καὶ, Κυριλιανὸς καὶ οἱ ὁπαδοὶ Στεφανῷ τῷ ἀδελ-
φῷ ἐν Κυρίῳ χαίρει. καὶ, ἀγαπητῷ ἀδελφῷ
Σιριλίῳ Πάπῳ Ἀμβροσίῳ Ἐπίσκοπῳ καὶ οἱ λοιποὶ
χαίρει. Χρυσόστομος, τῷ ἀδελφῷ καὶ Θεο-
φιλεστάτῳ Ἰννοκентίῳ. καὶ, Κυρίλλος ἀδελφῷ καὶ
συλλαβεργῷ Λιβερτίῳ Εὐστάθιῳ Θεόδωρῳ καὶ

Σιλβανῷ. ἡ δὲ δεύτερη οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἐπὶ ἐπὶ
πρὸς τὸν ἐν Ῥώμῃ Σύνοδον, Κυρίλλος ἀλαβερέτοις
ἀδελφοῖς καὶ συλλαβεργῷς Δαμάτῳ Ἀμβροσίῳ Βρύ- 45
τῳ καὶ τοῖς λοιποῖς ἀγίοις Ἐπισκόποις. τοῖς Θεοφιλε-
στάτοις καὶ ὁσιωτάτοις καὶ τῷ Ἰταλίᾳ καὶ Γαλλίᾳ Ἐπισκό-
ποις Βασίλειῳ καὶ Εὐσέβιῳ. καὶ ἐν τῇ τετάρτῃ
τῇ Συνόδῳ, τοῖς τὰ πάντα Θεοφιλεστάτοις ἀγίοις
πατέρσι Λέοντι Ἀναπολίῳ καὶ Μαξίμῳ. Κυρίλλος 50
ἀγαπητῷ Δόμνῳ Κυρίλλῳ. τῷ ὁσιωτάτῳ Θεο-
φιλεστάτῳ καὶ συλλαβεργῷ Δόμνῳ Πρόκλῳ. ἴδε
καὶ ἀνωτέρω κεφαλαίαις τρίτῃ Παραγραφῶν δούρεσι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΘ'.

Περὶ τῆ ἀπόστος πρὸς τὸν ῥὸν Κωνσταντινὴ πόλεως Παναγιώτατον, ὁ ταυτὸν ἐστὶ πρὸς τὰ πάντα ἁγιοτάτῳ.
καὶ ὅτι καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Πατριάρχων Παναγιώτατοι ἐρρέθησαν.

5

Τὸ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΣ παύσημα ἔπει πρῶτον
ὁ Ἀντιοχείας Μακάριος ὁ Αἰρεσιάρχης ἐν τῇ αὐτῇ
Συνόδῳ περὶ Σεργίου Κωνσταντινέως. ὁ δὲ οὐ
τῇ αὐτῇ Συνόδῳ ἐρρέθη καὶ ὁ Κωνσταντινέως
10 Γεώργιος Παναγιώτατος, δοκεῖ δὲ εἶναι ταυτὸν
πρὸς τὰ πάντα ἁγιοτάτῳ, ὡς ἔγραψον ὁ Ταράσιος.
Τῷ τὰ πάντα ἁγιοτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ
Ἀδριανῷ Πάπᾳ Ῥώμης. καὶ ὁ ὅτι, Τῷ τὰ
πάντα ἁγιοτάτῳ ἱερωτάτῳ ἀδελφῷ καὶ συλλειτουργῷ
15 γὰρ Νικολᾷ Πάπᾳ Ῥώμης, καὶ ἄλλοι πολλοὶ
ἔτι πολλοὶς ἔγραψαν. ἐπ' αὐτοῖς δὲ λέγεται ὁ
Κωνσταντινέως Παναγιώτατος, ὁ δὲ οἱ Ἀρχιε-
ρεῖς τῆς Ἀνατολῆς. Τῷ ἁγιοτάτῳ καὶ μακαριώτατῳ
Κυρίῳ καὶ Δεσπότη Ταρσῷ. Καὶ, ὅτι τῷ τὰ ἁγιο-
20 τάτῳ Πατριάρχῳ Κωνσταντινέως, ἴδε καὶ ἐν
τῇ Συνοδικῇ τῆς ὁρθοδοξίας. Καὶ, Πρεσβυτέρους
τῶν ἁγιοτάτων ἡμῶν Δεσπότη καὶ Οἰκουμενικῆ Πα-
τριάρχῳ Μιχαὴλ. Καὶ, Πρεσβυτέρους τῶν ἁγιοτάτων

ἡμῶν Δεσπότη καὶ Οἰκουμενικῆ Πατριάρχῳ Λεκά.
καὶ ἐν ταῖς κατὰ Βαρλαάμ Συνοδοῖς ὁ Κωνσταντινέ-
ως ἁγιοτάτος Πατριάρχης καλεῖται. Οὐ μόνον
δὲ ὁ Κωνσταντινέως καλεῖται Παναγιώτατος,
ἀλλὰ καὶ ὁ Ἀλεξανδρείας Παναγιώτατος καλεῖται
ἐν τῇ Συνόδῳ, ὡς αὐτέρῳ βιβλίῳ ἐβδόμῳ.
ἐν τῇ Συνόδῳ τῇ ἐν τῇ Παμμακαρίσῳ, καὶ ἐπὶ α-
κιοχλιοσῷ ἐκαπτοῦ πρῶτῳ ἔτα ὁ Θεοφιλέστατος, ὁ Κων-
σταντινέως ἱερεμίας, ὁ Ἀντιοχείας Ἰωάννης καὶ
ὁ Ἱερουσολύμων Σωφρόνιος Παναγιώτατοι ἐρρέθησαν,
καὶ ἴδε τὸν συνοδικὸν τόμον αὐτῶν. Ἐν ἔτα χιλιο-
55 σῷ ἑξακοστοσῷ δεκάτῳ ἑκτῷ, Παναγιώτατος καλεῖται ὁ
Ἱερουσολύμων Θεοφάνης ἐν τῇ ὑποδημῇ αὐτῆς ἐς μο-
ναχίαν. ἴδε αὐτέρῳ βιβλίῳ ἐβδόμῳ κεφαλαιοῦ
ὕστατον, ὅπου ὁ Ἱερουσολύμων Εὐθύμιος καὶ ὁ Ἀρσέ-
νιος Παναγιώτατοι καλεῖνται. Τῷ χιλιοσῷ ἑξακο-
στοσῷ πεντηκτοσῷ δούτῳ ἔτα ὁ Ἀλεξανδρείας Ἰωαν-
νίκιος τὸν Ἱερουσολύμων Παΐσιον Παναγιώτατον γράφει.

25

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Κ'.

Ὅτι ἐμὸν ὁ τῆς Ῥώμης Θρόνος ὁποσολικὸς λέγεται, ἀλλὰ καὶ οἱ λοιποὶ τῶν Πατριάρχων Θρόνοι, μαρ-
τυρεσθῶν τῆς ἑκτῆς καὶ ἐβδόμης τῶν συνόδων καὶ τῆς ἐν Φλωρεντίας.

30 Ἡ Ῥώμη λέγεται ὁποσολικὸς Θρόνος καὶ ὁπο-
σολικὴ καθεδρὰ. Ἀλλὰ ἑπτεόν, καὶ οἱ λοιποὶ πατριαρ-
χικοὶ Θρόνοι ὁποσολικοὶ Θρόνοι λέγονται συνοδικῆς ἑκτῆς
πράξεως δεκάτῃ ἑκτῇ, Θεοδώρου Διάκονου τῆς ἐν ταύτῃ
ἁγιοπάτης τῆς ἐν καθολικῇ καὶ ὁποσολικῇ μεγάλῃς
35 Ἐκκλησίᾳ. καὶ πρὸς δεκάτῃ ὀγδόῃ, Πέτρος Πρε-
σβύτερος καὶ Τοποτηρητὴς τῆς ὁποσολικῆς Θρόνου
τῆς Ἀλεξανδρείας μεγαλοπόλεως. Γεώργιος Πρε-
σβύτερος ἐπέχων τὸν τόπον Θεόδωρος Πρεσβύτερος καὶ
Τοποτηρητὴς τῆς ὁποσολικῆς Θρόνου τῆς ἀγίας τῆς Χρ-
40 στῆς καὶ ἐν ἡμῶν Ἀναστάσεως πόλεως Ἱερουσολύμων.
ἐν τῇ αὐτῇ πράξει, Ἐγένετο ὑπόφασις ἵνα πεμφ-
θῶσι συνοδικὰ γράμματα πρὸς ὁποσολικῷ Θρόνῳ ὁ
ἁγίος κορυφαῖος τῶν Ἀποστόλων Πέτρος, καὶ πρὸς Θρόνον
τῆς ἀγίας καθολικῆς καὶ ὁποσολικῆς μεγάλῃς Ἐκ-
45 κλησίᾳ Κωνσταντινέως, καὶ πρὸς ὁποσολικῷ Θρό-
νον τῆς Εὐαγγελιστῆς Μαρίας. Καὶ συνοδικῶς ἐβδόμης
πράξεως πρῶτῃ, Ἰωάννης καὶ Θεμάς τῶν ὁπλαρχηγῶν
Πρεσβυτέρων καὶ Τοποτηρητῶν τῶν ὁποσολικῶν Θρό-
νων τῆς Ἀνατολικῆς Διοικήσεως. Καὶ ἐν τῇ ὑπογρα-
50 φῇ τῆς ὁρᾶς, Ἰωάννης Πρεσβύτερος καὶ Τοποτηρ-
τῆς τῶν ὁποσολικῶν Θρόνων τῆς Ἀνατολῆς. Καὶ,
Ἰωάννης καὶ Θεμάς Πρεσβύτεροι καὶ Μοναχοί, καὶ
τὸν τόπον ἐπέχοντες τῶν ὁποσολικῶν Θρόνων τῆς

Ἀνατολικῆς Διοικήσεως. Καὶ πρὸς ἐνδεκάτῃ τῆς
ἐκτῆς συνόδου, Κωνσταντῖνος Ἀρχιεπίσκοπος τῆς
ἐν ταύτῃ ἁγιοπάτης τῆς ἐν καθολικῇ καὶ ὁποσο-
λικῇ Ἐκκλησίᾳ. καὶ ἐν τῇ ἐν Φλωρεντίας Συνο-
δῳ συνελέσθη δεκάτῃ ἐβδόμῃ, Ἀντώνιος καὶ Γρη-
γώριος Τοποτηρηταὶ τῆς ὁποσολικῆς καθεδρᾶς Ἀλε-
ξανδρείας. Ὁ Ῥώσιος καὶ ἑφέσιος Τοποτηρηταὶ τῆς
ὁποσολικῆς καθεδρᾶς Ἀντιοχείας. Ὁ Μοιμεβασιῆς
Τοποτηρητὴς τῆς ὁποσολικῆς καθεδρᾶς Ἱερουσολύ-
μων. καὶ συνελέσθη δεκάτῃ ἐβδόμῃ, οἱ ἑλπί-
Καρδηνάλοι ὁποσολικῆς καθεδρᾶς Φησί τῆς πα-
τριαρχικῆς Θρόνου. καὶ ἐν τῇ ἐν Καλακιδῶν Συ-
νόδῳ μέρεα τρίτῃ, ὁ Θρόνος Ἀλεξανδρείας Θρόνος
ὁμογενικὸς ἐρρέθη, καὶ ἐν τῇ ὁμοεικῶς. ὁμοίως οἱ
πατριαρχικοὶ Θρόνοι μεγάλοι λέγονται Θρόνοι, καὶ
ἴδε αὐτέρῳ βιβλίῳ πέμπτῃ κεφαλαιοῦ ἐνδεκάτῃ
Παράγραφον δέκατον ὅσων. καὶ καθολικοὶ Θρόνοι,
καὶ ἴδε βιβλίῳ ἐκτῇ κεφαλαιοῦ δέκατον ὅσων
Παράγραφον δέκατον τρίτον, καὶ βιβλίῳ ἐβδόμῃ
κεφαλαιοῦ πρῶτῃ Παράγραφον δέκατον τρίτον. ἴδε
καὶ κεφαλαιοῦ ὀγδοῦ βιβλίῳ τῆς αὐτῆς περὶ ἐγκω-
μίων Ἀδριανῆς, Ταρσῆς, Νικηφόρου καὶ τῆς Σεβδί-
της, καὶ κεφαλαιοῦ δέκατῃ τρίτῃ Παράγραφον δέκατον.

οἱ πατέρες ἐδέχοντο ἵππον ἀπολελυμένως ἀποστο-
λικὸν θρόνον, ἢ ἀποστολικὴν καθέδραν, ἀλλὰ πάν-
τες μετὰ παροδήκης, δηλοῦντες παρρησίαν τὸν Πα-
τριάρχικόν θρόνον περὶ τοῦ λόγου· τέταρτον, αἱ
ἐλέγετο ἀπλῶς ἀπολελυμένως ἀποστολικὴ καθέδρα
ἡ ῥώμη, καὶ ἰδίως τινὰ ἰδικίαν ἐξουσίαν, πάντως
ὥτως αὐτὴν λέγουσιν αὐτῷ καὶ οἱ τοποτηρῆται τῆς ῥώμης,
καὶ κοινῶς οἱ αἱρετικοὶ πατέρες, καὶ οἱ αὐτοκράτορες, καὶ
ὁμοῦς ἐκαστὸς λέγουσιν αὐτῷ ὥτως, ἀλλὰ ἀποστο-
λικὴν καθέδραν, ἀποστολικὸν θρόνον, ῥωμαϊκὴν
ἐκκλησίαν, πρεσβυτέρων ῥώμης, καὶ ἄλλως, ὥς δὲ λέ-
γουσιν καὶ οἱ λοιποὶ Πατριάρχικοι θρόνοι· πέμπτον, οἱ
ἀρχιερατικοὶ τῆς ἀνατολῆς θρόνοι, καὶ οἱ ἰσὺν
μοι οὗτοι τῇ ῥωμαϊκῇ θρόνῳ, ἀλλὰ ἐκ ἐκείνων ἑα-
15 τὴν ἀπὸ θρόνου καὶ καθέδρας ἀποστολικῆς, ἢ ἀπὸ
τῆς συνοικίου μέτρον ἀρχαῖον καὶ πάτριον φρονημα,
ἢ διότι ποτὶν οὕτων θρόνων, αἱ τὸν λόγον περὶ ἐνός,
καὶ ἐλέγετο ἀπολελυμένως, καὶ ἦν φανερόν περὶ ποῦ
ἦν ὁ λόγος· εἰ δὲ ἦν περὶ τῶν τριῶν, αἱ μὴ ἐλέγετο
20 καὶ ἡ παροδήκη τῆς ἀνατολῆς, ἀναμφιβόλως ἐνοεῖ-
ται ὁ λόγος καὶ περὶ τῶν πέντε Πατριάρχικων θρό-
νων, ὅθεν αἰὲν τῇ δύσει ἦν καὶ ἑτέρως θρόνος Πα-
τριάρχικος, καὶ αὐτὴν ἐλέγετο ἡ ῥώμη ἐκείνως ἀποστο-
λικὴ καθέδρα· ἔκτον, ὅπου ἐρρέθη ἡ ῥώμη ἀπο-
25 στολικὸς θρόνος καὶ ἀποστολικὴ καθέδρα, καὶ ἐρ-
ρέθη ἀπλῶς ἀπολελυμένως, ὡς συνοφαστῶσι τὴν ἐ-
πόντας οἱ λατῖνοι, ἀλλὰ μετὰ παροδήκης, ὡς τὴν
συνημμένως τῇ λέξει, ἢ παρὰ τῆς λέξεως, ἢ μετὰ τῶν
λέξιν συνημμένως τὸν θρόνον τῆς ῥώμης, καὶ
30 ὁ θρόνος· ἔκτον, ὡς ἐφημῶν, πρῶτον οἱ Λατῖνοι, οἱ
αἱρετικοὶ Πάπας ἑμὴν, ὁ τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας
ἐπίσκοπος, ὅπερ αὐτὸν εἶπεν, ὁ Πάπας ὁ ἐπί-
σκοπος τῆς καθ' ἡμᾶς ἀποστολικῆς καθέδρας· ὅ-
θεν ὁ αἱρετικὸς κύριος ἐν τῇ αὐτῇ τόπῳ εἰπὼν τῇ
35 τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας ἐπισκόπῳ, ἐπήγαγε,
τῆς ῥωμαίων κελεύσεως, ὅπερ αὐτὸν εἶπεν, τῇ κε-
λεύσει ἐπισκόπῳ τῆς ῥωμαϊκῆς θρόνου, ὡς αὐτὸς ἔλεγον,
εἰς καὶ ἄλλαι ἀποστολικῆς καθέδραι, εἰ δὲ λόγος εἴη
περὶ τῆς ἐν ῥώμῃ καθέδρας, εἴτι δὲ τῶν ὥτως
40 ἔχῃ, δὴλον, ὅτι ἡ ἱεροσολύμων ἱεραρχία καὶ
ὁ αἱρετικὸς τῆς Πάπας ἐκείνου ἐν τῇ αὐτῇ τόπῳ ἀπο-
στολικὴ καθέδρα, ἀλλὰ τῆς ἀνωτάτης ἐπισκόπου
τῆς ῥωμαίων ἀνωτάτης ἐκκλησίας· καὶ ὁ ἐφείκει
μέμνων ἐν τῇ τρίτῃ πράξει ἔφη, τῆς ἀποστολικῆς
45 καθέδρας τῆς μεγάλης ῥώμης, ἴδε καὶ ἀνωτέρω
ἐν τῇ τρίτῃ βιβλίῳ τὸν τόπον τῆς συνόδου· ἐν τῇ
τῇ τετάρτῃ πράξει τῆς αὐτῆς συνόδου οἱ ἱεροσολύ-
μων ἱεραρχία θείων εἰπὼν περὶ τῆς ῥώμης καὶ
τῆς ἱεροσολύμων, εἶπεν καὶ τὴν δύο θρόνους ἐξίσω
50 ἀποστολικῆς, καὶ ἴδε κατωτέρω μέρος τρίτου κεφα-
λαίου τρίτης τμήματος τετάρτης Περιλήψεως ὅθεν.

ἀλλὰ καὶ καὶ ἐν τῇ ἐν Χαλκηδόνι συνόδῳ, ὅπου ἐρ-
ρέθη ἀποστολικὴ καθέδρα ἡ ῥώμη παρὰ τινων, ἐρ-
ρέθη μετὰ παροδήκης ἢ τῆς παροδῆς, ἢ τῆς Πάπας,
ἢ τῆς ἀρχιεπισκόπου τῆς μεγάλης, ἢ τῆς πρεσβυ-
τέρας ῥώμης, ἢ συνημμένως, ἢ ἡγεμνίως, ἢ ἐπα-
μνίως· ὁ δὲ θρόνος ἀλεξανδρείας ἐρρέθη θρόνος διὰ γ-
γελικὸς, μᾶλλον δὲ τὸ εὐαγγέλιον τῶν ἀποστόλων, ὅθεν
ἔσται εἰπὼν μὲν τὸν θρόνον ἀλεξανδρείας τῆς
ῥώμης θρόνον· ἐν δὲ τῇ ὑπὸ Μηνῶ ἐρρέθη ἡ ῥώμη ἀποστο-
λικὴ καθέδρα, ἀλλὰ ἡ συνοχικήως καὶ ἐποχικήως ὁ ῥώμης
ἀρχιεπίσκοπος καὶ ἡ συνοχία αὐτῆς, καὶ ἴδε ἀνωτέρω βιβλίῳ
πέμπτη κεφάλαιον συνέκταται, ἐρρέθη ὁμοῦς ἐκᾶ καὶ,
Ἡράκλειος ἀποκρίσεως τῆς ἀποστολικῆς θρόνου
ἀντιοχείας, καὶ ἐπὶ ἐρρέθησαν ἐξίσω ἀποστολικῆς
ἀντιοχείας καὶ πατριάρχικοι θρόνοι ὁμοῦς ἡ ῥώμη
καὶ ἱερουσαλήμ· ἐν δὲ τῇ αὐτῇ συνόδῳ παλαι-
κὴς ἐρρέθησαν καὶ οἱ πέντε θρόνοι ἀποστολικῶν θρό-
νοι, καὶ ἴδε τὸ ἀνωτέρω Περιλήψεως· καὶ ἐν τῇ
ταῖς ἀρχαῖς τῶν πράξεων λέγεται, τῷ ἀρ-
χιεπισκόπῳ τῆς πρεσβυτέρας ῥώμης, καὶ μεγα-
λοπόλει ἀλεξανδρείας, καὶ θεσσαλονίκης ἀντιοχείας·
ἐν δὲ τῇ ἐβδόμῃ συνόδῳ ἐν ταῖς ἀρχαῖς τῶν πρά-
ξεων λέγεται περὶ τῶν τοποτηρητῶν, τὸν τόπον
ἐκείνους τῆς ἀποστολικῆς καθέδρας· τῆς τῆς
πρεσβυτέρας ῥώμης, καὶ ἐν ταῖς ἀνατολικαῖς, τῇ
ἀνωτάτῃ Πάπᾳ ὁ τοποτηρητής· καὶ τῶν τοπο-
τηρητῶν τῶν ἀποστολικῶν θρόνων τῆς ἀνατολικῆς
διοικήσεως, καὶ ἀπὸ ἀποστολῶν ἀπὸ τῶν τῆς θρόνου
τῆς δυτικῆς διοικήσεως, καὶ ἐν τῇ τρίτῃ ἔκτῃ
καὶ ἐβδόμῃ, ὁ θρόνος καλεῖται ἀγαθὸν καὶ
ἀδελφόν, καὶ ἀντιἀποστολὴν ἀπὸ τῶν θρόνων
τῶν Πατριάρχων τῆς ἀνατολῆς· ἐν δὲ τῇ κατὰ πω-
τίαν πράξει ὑσάτη, λέγονται ἀποφαστικῶς οἱ πέντε
πατριάρχικοι θρόνοι, καὶ ἱερεῖς ἐβδόμῃ ἡ ἐκ-
κλησία τῶν Κωνσταντινουπόλεως κατὰ θρόνον τῆς Χρι-
στῆ καὶ ἀνωτάτῃ καθέδρα, καὶ ὁ ἐπίφανος ἀίρεσις
ἐβδομηκοσῇ ὁ γδὲ λέγει τῶν ἱερουσαλήμ θρόνον
τῶν κυρίων, ψάλλεται ἄρα ὁ καρυόφυλλος λέγων ἐν
τῇ ἀντιρρήσει τῆς Πάπας κατὰ τῆς ἀρχῆς τῆς Πά-
πας, ὅτι ἐν μόνῃ τῇ ἔκτῃ συνόδῳ ἐρρέθησαν οἱ πα-
τριάρχικοι θρόνοι ἀποστολικοὶ, ἐπεὶ ἐν τῇ τρίτῃ
ὅτε ἐρρέθη πρῶτον ἡ ῥώμη ἀποστολικὸς θρόνος,
ἐρρέθη καὶ ἡ ἱερουσαλήμ ὡσαύτως ἀποστολικὸς
θρόνος· ἐν δὲ τῇ ἐν Χαλκηδόνι ἐρρέθη ὁ θρόνος
τῆς ἀλεξανδρείας εὐαγγελικὸς· ἐν δὲ τῇ ὑπὸ Μηνῶ
ἐρρέθη ὁ θρόνος τῆς ἀντιοχείας ἀποστολικὸς, καὶ
καθ' ἡμᾶς ἐρρέθησαν ὥτως, ὡς ἔρηται, καὶ μάλιστα
ἡ Κωνσταντινούπολις καὶ ἡ ἱερουσαλήμ ἐρρέθησαν θρό-
νοι τῶν κυρίων καὶ τῶν Χριστῶν, ὡς ἔρηται· ἐν δὲ ἄρα
καὶ ἐν τῇ καθέδρᾳ ἀφελήθησαν οἱ παπολάτοι.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΚΔ'.

κατὰ παπίαν, τὸν ῥώμης θρόνον οἰκουμενικὸν λεγόντων, καὶ ὅτι ἐκείνους θρόνους ὑπὸ τῆς οἰκουμενικῆς ἰδικίας.

Προσέτι εἰ αὐτοὶ λέγῃσι τὸν Θρόνον Ῥώμης Οἰκουμενικὸν Θρόνον. Ἀλλὰ ῥητέον ὅτι Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, καὶ Οἰκουμενικὸς Πάπας ἐκλήθησαν ὁ Ῥώμης καὶ ὁ Κωνσταντινουπόλεως, πῶς δὲ, καὶ Διὰ τὴν ἐξέτασιν αὐτῶν κεφαλῶν τετακτῶ. ὡς δὲ ἐδυνάτω αὐτοὶ αὐτῶν καλεῖσθαι Οἰκουμενικά, ἔτι οἱ Θρόνοι αὐτῶν ἐδυνάτω κληθῆναι Οἰκουμενικοί, ἐπειδὴ οἱ Οἰκουμενικοὶ Θρόνοι ἐδύναντο ἐπὶ τῆς γῆς ἰδιωτῶς, ὅθεν ἔτι ἐν ταῖς Οἰκουμενικαῖς Συνάδοις, ἔτι ἐν ταῖς Σάκραις, ἔτι ὑπὸ τίνος τῶν πατέρων, ἢ τῶν ἀρχαίων ἐκκλησιαστικῶν ἱερατικῶν, ἔτι ὑπὸ Ἀσκητῶν, ἢ ἄλλων Χριστιανῶν τοιούτων τι εἴρηται, καὶ εἰς ἡμεῖς εἴπομεν τῷ, ἀλλ' εἴπομεν κατὰ προσάφαι, ἢ

κατ' ἐναντίωσιν, ἢ κατὰ ἀγνοίαν, καὶ μάλιστα χθὲς καὶ πάλαι ἐν τῇ τῇ πρεσβυτέρᾳ Ῥώμῃ μετὰ τὸ χρίσμα καὶ τῷ ὑπερσυνάκτῳ Πάπᾳ, ἐν δὲ τῇ Κωνσταντινουπόλει ἐπὶ Κυρίᾳ τῇ Ληκαρέως πρώτῃ, καὶ μετὰ ταῦτα εἶπον τῷ τινὲς κατὰ προσάφαι, ὡς εἴρηται, ἢ ἀγνοίαν, ἀλλὰ παύσασθαι, πᾶσι ταῦτα ὁμῶς εἴρηται αὐτῶν ὅτι αὐτέρεψον ἀρδῶν ὁ μέγας Ἰσχυριανός. εἰ δὲ ἔκρινε ὁ ἱερεὺς Θεοφάνης ἐν τῇ ἀρχῇ τῆς Χρυστικῆς αὐτῆς τῆς πέντε πατριαρχικῆς θρόνος καθολικῆς καὶ Οἰκου- 10 μινικῆς θρόνος, ἀλλ' εἶπε τῷ κατὰ τὸν ἐβδομοὺν τρέπον, ὃν εἴπομεν ἀνωτέρῳ κεφαλῶν τρίτῳ.

ΒΙΒΛΙΟΤ Ι'. ΜΕΡΟΣ Γ'. ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ Δ'.

Περὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς ἀγίας καθολικῆς Ἐκκλησίας, καὶ πόσα τὰ μέρη αὐτῆς, καὶ Διὰ λέγονται καθολικῆ καὶ ἀποστολικῆς αἰμερικῆς Ἐκκλησίας, καὶ τινὲς αὐτῶν μύτερες καὶ κεφαλὰι τῶν Ἐκκλησιῶν, 20 καὶ Διὰ τὴν Κωνσταντινουπόλεως Ἐκκλησία καὶ ἄλλαι ἐκλήθησαν μεγάλα, καὶ τίς ἡ αἰτία τῆς Ἐκκλησίας κεφαλῆς, καὶ τίς ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία.

Η καθολικὴ Ἐκκλησία ἐστὶ συνάθροισμα τῶν πιστῶν τῶν πιστεύοντων εἰς τὴν ἀγίαν γραφὴν καὶ εἰς τὰς Οἰκουμενικὰς Συνάδας, ἢ Συνάθροισμα τῶν πιστῶν τῶν πεποιθμένων τῇ ὑποκαλυφθείσῃ Θεόθεν ἀληθείᾳ ἢ Διὰ τῶν γραφῶν ἢ Διὰ τῶν Οἰκουμενικῶν Συνάδων, ἢ ἐπὶ Συνάθροισμα τῶν πιστῶν ἐπὶ τῇ κτήσῃ τῆς θείας μακαριότητος, ἢ ἐπὶ Συνάθροισμα τῶν πιστῶν, τῶν αὐτῶν πίστεως ἐπαγγελιομένων ἔντε τῇ Τελευτῇ καὶ τῇ ἐν σαρκὶ οἰκονομίᾳ καὶ τοῖς μυστήρεσι, καὶ ἐν ὅσοις ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία συνοδικῶς καὶ Οἰκουμενικῶς διορίζεται, ἢ καθολικὴ Ἐκκλησία ἐστὶ σύστημα μόνων τῶν ὁρθοδόξων καὶ περὶ τὸν Χριστιανισμόν κατὰ πάντα ὁμολούντων, ἢ κατὰ τὸν Βαρλαάμ καθολικὴ Ἐκκλησία ἐστὶ σύστημα τῶν ἀπανταχῆ τῆς Οἰκουμένης ὁρθοδόξων Χριστιανῶν, τῶν ἀκίβητων καὶ ἀσφάλων τὰ τῆς ὁμοεθείας δόγματα Διὰ τρεῖντων, καὶ κατὰ τὸν Χρυσόστομον, αἰ κατὰ πόλεις καὶ χώρας Ἐκκλησίαι πολλαὶ τὸν ἀριθμὸν ἔσονται, μία ἐστὶν Ἐκκλησία, εἰς γὰρ ἐν αὐταῖς ὁ Χριστὸς ἀπανταχῆ ὁ τέλει καὶ ἀμέλει, Ὁμιλία ἐκατῇ τῶν ἀρετῶν ἐν αὐτῇ τόμῳ πέμπτῳ, ἢ καθολικὴ Ἐκκλησία ἐστὶ κατὰ τὸν Ἀλεξανδρείας Μελέτιον Σύλλογον, εἰς, εἴτεν συναγωγὴ ἀνθρώπων, τῶν ἀποκαταβολῆς κόσμου παρ' ἐκκλησιῶν καὶ παρ' ἐκκλησιῶν καὶ ἐκκλησιῶν ἐν Χριστῷ, ἰδίαις ἡμερῶν πλάν- 40 τῶς κεκληθῶν ἐπὶ σωτηρίᾳ εἰς ἑαυτοὺς πλάν- τῶς, καὶ εἰς τὴν Διὰ πίστεως ἀληθείας καὶ ζωῆς εἰσαγωγίαν. Τινὲς μαρτυροῦν δὲ αὐτῆς τρία, ἢ εἰς γὰρ μία, ὡς ἐν ὅλῳ, ἔχει δὲ μέρη τὰς μερικὰς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἀνάγονται εἰς τὰς καθολικώτερας, αἵτινες εἰσιν οἱ πέντε Πατριαρχικαὶ Θρόνοι, εἰ γὰρ εἰσι καὶ ἄλλοι ἀποκεφαλῆ Ἀρχιεπίσκοποι, ἀλλ' εἰς τὰς πα-

τριαρχικὰς καὶ αὐτοὶ ἀναφέρονται καθένας ἑνὶ, 25 ὅτι εἰς Θεὸς, μία πίστις, ἐν βαπτίσματι. Καὶ ἀγία, Διὰ τὴν ἀγίαν αὐτῆς κεφαλὴν, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστὸς, καὶ Διὰ τὴν πλῆσιν τῇ κυριακῇ αἱματος καὶ τὸ πανάγιον Πνεῦμα τὸ Διὰπαντὸς ζωογονεῖ καὶ ἀγιάζει αὐτῶν. Καὶ καθολικὴ, ὅτι τὸ ἀκαταμάχητον κτήρυμα καλύπτει πᾶσαν τὴν Οἰκουμένην. λέγεται δὲ 30 καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ αἰμερικῇ, ὡς εἴρηται ἀνωτέρῳ βιβλίῳ πρώτῳ κεφαλῶν δεκάτῳ πέμπτῳ, ἐπειδὴ ἡ Διὰ τῆς αὐτῆς ἐστὶν ὁμοίᾳ τῇ Διὰ τῆς τῆς καθολικῆς, ἀλλὰ καὶ μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν λέγεται Κωνσταντινὴ καὶ Κωνσταντινουπόλις ὑπὸ τῆς Ναζιανζηνῆς Διὰ 35 τῶν τότε ἐκείνῃς Διδασκαλαῖς, καὶ κεφαλὴ τῆς Οἰκουμένης ἢ Ἀντιόχεια ὡς τῇ Χρυσόστομος, διότι ἐκείνη ἐκλήθησαν πρώτῃ εἰς τὴν Χρυσόστομον, καὶ μήτηρ τῶν Ἐκκλησιῶν ἢ Σιών ὑπὸ τῆς Ἰακώβου ἐν τῇ Λατινείᾳ, καὶ τῇ Δαμασκηνῇ ἐν τῇ Οὐκρινίᾳ, καὶ τῇ 40 δούτῃς Οἰκουμένης Συνόδῳ ἐν τῇ αὐτῇ τῇ δούτῃς ὁμοίᾳ, καὶ ὑπὸ πάσης ἀπλῶς τῆς Ἐκκλησίας. λέγεται δὲ ἡ Κωνσταντινουπόλις ὡς ἀγία Ἐκκλησία, μεγάλη Ἐκκλησία ἐν τῇ πέμπτῃ πρὸς τῆς ἐν Καλκηδόνι Συνόδῳ, καὶ ἐν τῇ δεκάτῃ ὡς 45 δὲ πρὸς τῆς ἐκτῆς Συνόδῳ, ἐκλήθη δὲ ἔτι Διὰ τὴν ἀγίαν Σοφίαν, λέγει γὰρ ὁ Σωκράτης βιβλίῳ πρώτῳ κεφαλῶν ἑκτῷ, καὶ ἐν τῇ τῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ ἐκκλησίᾳ τῆς νῦν μεγάλης καὶ σοφίας ὁνομαζομένης Χρυσόστομος Πᾶσι 50 λ. Καὶ, βίβλ. καὶ πολιτικῆς Συμεῶν τῇ Διὰ Χρυσόστομον σοφίας, συγγραφεὺς τῆς Νικηφόρου Ἰερέως τῆς ὁμολογίας μεγάλης Ἐκκλησίας τῆς ἐν τῇ βασιλείᾳ δι τῶν πόλεων τῆς ἐπὶ τῇ Συμεῶν. καλεῖται ἔτι ἔτις ἡ Κωνσταντινουπόλις, ἀλλ' ἡ μόνη, ἐπειδὴ ἐν αὐτῇ τῇ

ταῖς πράξεσι τῆς ἐβδόμης Συνόδου ἢ ἐν Νικαίᾳ ἀ-
γία Σοφία, ὅθα οἱ πατέρες τῆς Συνόδου συνήρ-
χοντο, μεγάλη Ἐκκλησία καλεῖται, καὶ ἡ τρίτη
Συνὸς ἐν τῇ αὐτῇ τῆς Βασιλεῖς ἀναφορᾷ περὶ κα-
τ' ὁμοῦσεως Νεστορίου Φησὶ, Τῇ δὲ ἐν πρώτῳ συνωχ-
θούσας ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τῇ καλε-
σμένῃ Μαρίᾳ. ἀλλὰ δὴ καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας
μεγάλη Ἐκκλησία καλεῖται ὑπὸ τῆς πρώτης Οἰκ-
ομενικῆς Συνόδου ἐν τῇ αὐτῇ ἐπιστολῇ, ὡς Θεο-
τοῦ δώδεκτος βιβλίῳ πρώτῳ κεφαλῇ οὐδόκῳ. καὶ Νι-

κηφόρος Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ χρονικῇ Φησὶ, Φα-
κελίῳ, ἐφ' ᾧ τὰ ἐγκύκλια τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.
ὁμοῦ ὡς ἀληθῶς μία τῆς Ἐκκλησίας ἀϊδίῳ καὶ σω-
διακῶν καὶ ἀγία κεφαλὴ ἐστὶν ὁ Χριστός, καὶ μία
ἡ καθολικὴ ἀγία ἀποστολικὴ καὶ μεγάλη Ἐκκλησία
κυρίως καὶ πρώτως καὶ καθ' αὐτὸν ὅλον καὶ συνάθροι-
σμα πάντων ἀπανταχῶς τῆς Οἰκουμένης πιστῶν πάντων
ποιμαίνοντων καὶ πάντων ποιμαινομένων, ὅσοι ἐξίστη νο-
μῶν Πατριάρχων, Παπῶν, Ἐπισκόπων καὶ λοιπῶν
Κληρικῶν καὶ λαϊκῶν.

ΠΑΡΑΤΡΑΦΟΝ Β'

Περὶ ἐκκλησίας εἰς τὸ εἶς μίαν ἀγίαν καθολικὴν ῥήτον τῇ Συμβόλῃ, καὶ εἰς τὸ εἶς πᾶν μίαν Ἐκκλησίαν
15 καὶ μίαν Ἐπισκοπὴν ῥήτον τῇ Κυριότητι, καὶ περὶ τῇ πᾶσι Γρηγόριος ὁ Μεγάλος, Ἰγνάτιος ὁ Θεοφόρος,
Ἰσίδωρος ὁ Πηλεσιώτης, Χρυσόστομος. Ναζιανζηνὸς καὶ ὁ Ἀπόστολος ταύτῃ καλεῖται, καὶ τίνι τῷ πρώτῳ εἰς
μίαν ἀγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλησίαν πιστεύομεν.

Κύριλλος Ἰεροσολύμων κατηχήσας δεκάτῃ οὐ-
20 δὲ ἐρμηνεύων τὴν λέξιν τῇ Συμβόλῃ, Εἰς μίαν
ΑΓΙΑΝ ΚΑΘΟΛΙΚΗΝ, φησὶ, καθολικὴ καλεῖται,
διότι κατὰ πᾶσαν πᾶν Οἰκουμένην ὅπου πάντων ἀκρῶν τῆς
γῆς ἕως πάντων ἀκρῶν αὐτῆς ἐξαπλῆται, καὶ οὐκ ἐν τέττα
τίθῃσι τὸ καθολικόν, τέττα τὸ ἀπανταχῶς, τὸ ἀπὸ ἐλ-
25 λείψεως περὶ πάντων τῶν δογματῶν, ἀπερὶ δὲ τῆς
ἀνθρώπου γνώσεως περὶ πάντων ἐρετῶν καὶ ὁ-
ρεῶν, ἐρετῶν καὶ ὁπληγῶν, καὶ ὅτι πᾶν γένος
ἀνθρώπων ὁμοῦ ὑπάρχει ταύτῃ, Ἀρχόντες καὶ
ἀρχιερεῖς, σοφοὶ καὶ ἰδιώται, καὶ ἔτι εἰς τὸ καθό-
30 λον ἴσται πᾶν γένος ἁμαρτημάτων, καὶ τὸ ἅπλῃ
ψυχῆς καὶ τῷ σώματι ἐργαζόμενα, καὶ ἐρχεται ἐν
αὐτῇ πᾶν γένος ἀρετῆς ἐν ἔργοις καὶ λόγοις καὶ τοῖς
παυροῖσι πνέοντο χαρίσματος. ὁ Κυριανὸς ἐπι-
35 σκόπος φησὶ, μία ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία κατὰ πᾶσαν πᾶν
Οἰκουμένην ἐν πολλοῖς μέλεσι κεχωρισμένη, ὁμοῦ
καὶ μία Ἐπισκοπὴ πολλῶν Ἐπισκόπων συμφώνῳ ἁρι-
σμοῦ καὶ ἀρετῆς. ταύτῃ πᾶν καθολικὴν Ἐκ-
κλησίαν Γρηγόριος ὁ Μεγάλος γρηγόρως καλεῖ καὶ
40 γρηγορικάτῃ βιβλίῳ τεταρτῷ ἐπιστολῇ τετρακοστῇ
δωδέκῃ, ὅτοι κεφαλῇ ἐβδόμηκος ἕκτω. Ἰγνά-
τιος ὁ Θεοφόρος ἐν τῇ αὐτῇ Τριαδικῇ ἐπιστολῇ,
καλεῖ Ἐκκλησίαν ἐκκλησίαν, συνάθροισμα ἁγίων,
συναγωγὴ ὁσίων. καὶ Ἰσίδωρος ὁ Πηλεσιώτης βι-
45 βλίῳ δωδέκῳ ἐπιστολῇ Διακοποστῇ τριακοστῇ
ἐκτῇ, καλεῖ Ἄθροισμα τῶν ἁγίων τὸ ἐξ ὁρῆς πλ-

σεως καὶ ἀρίστης πολιτείας συγκεκρωμένον. καὶ ὁ
Χρυσόστομος Ομιλίᾳ οὐδοικοστῇ δωδέκῃ Τόμῳ ἕκτῳ
λέγει αὐτῇ Δικαστήριον, ἐκ σπουδαίας ἀμαρτημάτων
ἀπαντῶν, ἀλλὰ συγχώρησι παρέχον. καὶ Ομιλίᾳ τρια-
κοστῇ δωδέκῃ ἐν τῇ γυνέσει Φησὶ, Παιτήριος ἐστὶ
πνευματικὴ ἡ Ἐκκλησία τῇ Θεῷ. καὶ Ομιλίᾳ τρια-
κοστῇ ἑκτῇ ἐν τῇ πρώτῃ πρὸς Κορινθίους λέγει αὐ-
τῇ τόπον Ἀγγέλων, τόπον Ἀρχαγγέλων, βασι-
λεῖαν Θεῷ, αὐτὸν τὸν Κύριον. καὶ Ομιλίᾳ δε-
κάτῃ οὐδόκῃ Τόμῳ πέμπτῳ, Νύμφῃ ἐσολομνύνει,
Βασιλίδι κεκαλωπισμένην, Παρθένον καμώντα,
Λημνῆα βρύοντα πᾶν ὀκαρπῖον. καὶ ὁ Ναζιανζηνὸς
λόγῳ δωδεκάτῳ, Ἀτμεῖται καὶ ἀμέλει καὶ ὑφαν-
τὸν δόλον Χιτῶνα. αὐτῇ γάρ ἐστιν ἡμέτηρ πάντων
ἡμῶν ἡ τελέα, ἡ ὁμοῦ Νύμφη, ἡ αἰμαμένητος,
καὶ περὶ αὐτῆς ἔπειν ὁ Κύριος, Ὀμή ἀκέραιος
Ἐκκλησίας, ἐστὶν Ἐθνικὸς καὶ Τελώνης. καὶ ὁ Παῦλος
ὑπογράφων αὐτῇ, λέγει ὅτι ἐστὶν ἡ καὶ ἐδραῖω-
μα τῆς ἀληθείας. ὅθεν ἐδέεστε ἰχθυῖν, ἡ κα-
ταχύσασιν αὐτῆς αἱ πύλαι τῆς Ἰδης, τὰ ἀπύλωτα
τῶν Αἰρετικῶν καὶ Σχισματικῶν εἴματα, ὡς θαι-
κερμῆς ὡρᾷ τῇ Σωτῆρι, καὶ Ἀγαθῇ πιστεύομεν
εἰς μίαν ἀγίαν καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλη-
σίαν συνεκδοχικῶς δηλονότι, ἐπεὶ δὴ ἡ αὐτῇ πᾶν Ἐκ-
κλησίαν πῖσις ἀνάγεται εἰς τὸν διίδιμνοντα ταύτῃ Σω-
τῆρα ἔλθον, καὶ μονώτατον κυρίως ὄντα αὐτῆς κε-
φαλῇ, καὶ εἰς τὸν μόνον κυρίως καὶ ἀληθῶς καὶ Ἀπαρ-
τὸν Διδάσκαλον αὐτῆς τὸν Πατρίκλητον τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον.

ΠΑΡΑΤΡΑΦΟΝ Γ'

50 Περὶ τῆς κυρίως καὶ πρώτως καὶ ἀληθῶς καὶ μόνως κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας κατὰ Θεοφύλακτον, Βασι-
λεον τὸν μέγαν, Θεοδώρετον, Ναζιανζηνόν, Ἰερώνυμον, Χρυσόστομον καὶ ὡρίων, καὶ κατὰ τῆς κε-
φαλῆς τῆς Ἐκκλησίας ὁ Χριστός, καὶ ὅτι ἐκ ἀνθρώπου, ἐκ Ἀγγελοῦ διώκεται ζωοποιεῖν καὶ σωτηρεῖν ἀρ-
μοζόντως τὸ ζῶν τῆς Ἐκκλησίας σῶμα, ἀλλ' ἢ ὁ Χριστός.

Κεφαλὴ δὲ αὐτῆς ἐστὶν, ὡς ἔρηται, κυρίως καὶ πρώτως καὶ ἀληθῶς καὶ μόνως ὁ Κύριος ἡμῶν Ἰησοῦς
Χριστός.

Χειρὸς, αὐτὴν γὰρ ἰδὼκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ
Ἐκκλησίᾳ ὁ Θεὸς καὶ Πατὴρ, ὅς τῃ πατρὶς Ἐφραίμ κεφα-
λαίᾳ πρώτῃ, ὅθεν ὁ Θεὸς φύλακτος κεφαλῶν οὐδεκάτῃ
τῆς πρώτης πατρὶς Κορινθίαις φησὶν, Ἡ μὲν κεφαλὴ ὁ Χρι-
στὸς, καὶ ὡς σώματ' ἐν τῇ ἡμῶν. Οὗτος ἐν τῇ ἐρμηνείᾳ
τῆς αὐτῆς ἐπιστολῆς κεφαλῶν οὐδεκάτῃ φησὶ, Καθο-
λικὴ Ἐκκλησία ἐστὶν ἡ ἀπανταχῆ τῆς οἰκουμένης,
ἥς τὸ σῶμα συνίστηται ἐκ πάντων ἀπανταχῆ Ἐκκλησιῶν,
ἔχον κεφαλὴν τὸν Χριστόν. καὶ κεφαλῶν ἐνδε-
κάτῃ τῆς ἰωάννης, Ἦτε οὖν οἱ Χριστοὶ ἡμεῖς, συναγάγμεν,
εἰς μίαν Ἐκκλησίαν καὶ ζυγῶν ὡς συναγαγόντων, καὶ
τὰς ἐγγύς καὶ τὰς μακρὰς οὐ σώματα ποιήσας, ἵνα
ὁ ἐν τῇ ῥάμῃ καθήκοντος πᾶν ἐν Ἰνδῇ ὅτι μὲλος
οἰκῶν λογίζεται, καὶ πάντων ἡμῶν μίαν κεφαλὴν
ὁμολογῇ τὸν Χριστόν. καὶ ὁ μέγας Βασίλειος ἐν τῇ
προοίμῳ τῶν ἡθικῶν περὶ πνεύματος Θεοῦ, ἤμεις δέ-
εστε σῶμα Χριστοῦ καὶ μέλη ἐκ μέρους, κρατέσθης δε-
λοῦν τῆς συναπτόσεως ἑκαστον τῷ ἄλλῳ παρὲς ὁμό-
νοιαν τῆς μιᾶς καὶ μόνης κεφαλῆς, ἥτις ἐστὶν ὁ Χριστός.
καὶ ὁ Θεοδώριτος ἐν τῇ πατρὶς Κορινθίαις πρώτῃ κεφα-
λαίᾳ οὐδεκάτῃ, Παντὸς ἀνδρὸς κεφαλὴ ὁ Χριστός-
ἐστι, διδουλότι πάντας πιστεύοντων, κεφαλὴ δὲ ἡμῶν ἐστὶν
κατὰ τὴν Θεοτότητα, ἀλλὰ καὶ τὴν ἀνδρωπότητα, σῶμα
γὰρ αὐτοῦ παρσαγορεύομεθα, τῷ δὲ σώματι ὁμόφυ-
λοι δεῖ εἶναι τὴν κεφαλὴν, κατὰ τὴν ἀνδρωπότητα
τοίνυν ἡμῶν κεφαλὴ. Οὗτος, κεφαλὴ τῆς Ἐκ-
κλησίας ὁ Δεσπότης καλεῖται Χριστός. Οὗτος, κε-
φαλῆς τάξιν ὁ Δεσπότης ἐπέχει Χριστός, οἱ δὲ γε-
μισθέντες εἰς αὐτὸν, τὴν τῶν σώματος, ἐν τῇ πατρὶς
Ἐφραίμ κεφαλῶν πρώτῃ. ὁ Νικηταὶς ζηνὸς λόγος,
ὅτι ἐτέλεσεν ὁ ἱησοῦς τοὺς λόγους, φησὶν,
αἱ δὲ εἰς ὁ Χριστός, μία κεφαλὴ τῆς Ἐκκλησίας,
καὶ μία σάρξ, ἡ δούτερον δὲ ὑποτίθεται. πρώτων,
ὅτι ἰδὲ ἡ γραφὴ καὶ οἱ πατέρες μόνον τὸν Χριστόν λέ-
γουσι κεφαλὴν, καὶ λέγουσι καὶ τὸ Ἀπὸ, ὅπερ ἐ-
δοξί ἐτέρῳ παρτίκῃ. δούτερον, ὅτι καθὼς ἐδύ-
ναται ὡς θεμελίον ἄλλον θεῖον παρτὸν καὶ μόνον,
ἔτις ἐπε κεφαλὴν. τρίτον, ὅτι παρτῇ τῇ φη-
σὶν ὁ πατὴρ, Ἡ δούτερον ὑποτίθεται, καὶ δηλαδὴ
καὶ ἑλόν αὐτῶν παρτῇ τῇ ὅτι ἐπὶ κεφαλὴ τῆς
καθόλου Ἐκκλησίας τῇ, ὅτι ἐστὶν ὁρατὴ. καθότι ἡ Ἐκ-
κλησία, κατὰ τὰς πατέρας καὶ τὸν ἱερόνυμον ἐν τῇ
ἐρμηνείᾳ ὅτι ἐκαστὸς τρεῖς πάλιν, καὶ ἐστὶν
ἐν τοῖς τοίχοις, ἀλλὰ ἐν τῇ ἀληθείᾳ ἐπὶ τὴν ὁμογυμ-

των, αὐτὴ δὲ ἡ αὐτοχρηστὸν. δούτερον κεφα-
λὴ τῆς Ἐκκλησίας σμῆν. ἐστὶν ἀντιβημάτων καὶ
ἀμαρτημάτων. τέταρτον, ὅτι ἡ Ἐκκλησία, ἥτις ἐστὶν,
ὡς ἔρηται, οἱ σωζόμενοι, ἐστὶν αὐτῇ, ἀλλὰ
μόνον τῇ Θεῷ γνωστῇ. πέμπτον, ὅτι ἐδύναται ἀνδρω-
πότης παρτίκῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἐρμολύσαν καὶ
ἰκανὴν διοίκησιν καὶ ζῶν, ἀλλὰ μόνον ὁ πῆξας αὐ-
τῶν ἀνδρωπότης ἱησοῦς Χριστός. ὅθεν ὁ Χρυσόστο-
μος ἐν τῇ πέμπτῃ ὁμιλίᾳ τῆς δούτερας πατρὶς Θε-
σσαλονικεῖς φησὶ, καθὼς περ κυβερνήτης ἄπαν τὸ ἰο-
σῶμα ὁ θῶν, ἐν γὰρ τῇ κεφαλῇ καὶ οἱ τὰ σώ-
ματ' καὶ οἱ τῆς ψυχῆς ὀφθαλμοί, ἐκείθεν ἐπὶ ῥέ-
ει τῇ τῇ διοικτικόν, ἐκείθεν τὸ ἡγεμονικόν,
καὶ τὸ μὴ λοιπὸν ταῖς ταῖς εἰς ἀλλοίαν, αὐτὴ δὲ
εἰς τὸ ὁρατὴν κατὰ, πᾶσαι αἰσθησεις ἐκείθεν ἰς
ἔχουσι τὴν ἀρχὴν καὶ τὴν πηγὴν, καὶ φησὶ τῇ
ὁρατῇ ἐκείθεν ἀνατίθεται, τὸ διοικτικόν, τὸ
ἐσφρηκτικόν, ἡ ἀφ' ἧς πᾶσα, ἡ γὰρ τὴν ἰούσαν εἰς
καὶ τὴν ἐσθὴν ἐκείθεν συνίστηται. Οὗτος ἐν ταῖς
παρτίκῃς λόγος ἐκαστὸς τέταρτον φησὶ, μία γὰρ γε-
νόναμ' Ἐκκλησία, μιᾶς κεφαλῆς συναρμοσγέ-
μοι μέλη τελεῖται, καὶ γὰρ εἰ πάντες κατὰ τὴν
σῶμα. καὶ ὁ Νικηταὶς βιβλίῳ ἐκτῷ κατὰ Κέλση
φησὶ, λέγουσι ὅτι σῶμα Χριστοῦ φησὶν εἶναι οἱ
θεοὶ λόγοι ὑπὸ τῆς τῆς Θεῷ ψυχῆς τὴν πᾶ-
σαν τῇ Θεῷ Ἐκκλησίᾳ, μέλη δὲ τῆς τῆς σώ-
ματ' εἶναι ὡς ὅλας τὰς δέ τινες τῆς πιστεύοντες,
ἐπὶ περὶ ὡς ψυχὴ ζωοποιεῖ καὶ κατὰ τὸ σῶμα, καὶ πεφυ-
κὸς ἀφ' ἑαυτοῦ κατεῖται ζωτικῶς, ἔτις ὁ λόγος
καὶ τὸν δέοντα καὶ ἐνεργῶν, τὸ ὅλον σῶμα τὴν
Ἐκκλησίαν καὶ τὴν, καὶ ἑκαστον μέλος τὴν κατὰ τῆς
Ἐκκλησίας ἐκὸν χωρὶς λόγος παρτίκῃ. καὶ ἐπὶ ὁ
Χρυσόστομος ὁμιλίᾳ δεκάτῃ ἐν δὲ τῇ Τόμῃ πέμ-
πτῃ φησὶ, Πολεμικῇ νικᾷ, ἀπὸ βελούκῃ περ-
γίνεται, ὑβρίζοντι λαμπαρτέρῃ καθίσταται, διχε-
ται τρέματα, καὶ ἐκκαταπίπτει, ὑπὸ τὴν ἐ-
θινὴν κλυδωνίζεται, ἀλλὰ κατὰ ποιεῖται, χαμῶ-
ζεται, ἀλλὰ ἀναμῶν ἐχ' ὑπομῖται, παλαίᾳ, ἀλλὰ ἐχ'
ἡπῖται, πυκνῶν, ἀλλὰ ἐν νικῶν. ταῦτα δὲ ἐμόνον
ἀνδρωπότης, ἐδιδότι ἐπὶ θιντῇ, ἡ δὲ Ἐκκλησία ἐπὶ
σῶμα ζῶν, ἀλλὰ ἔτε Ἀγγελοῦ, ἔτε Ἀρχαγγελοῦ
δύναται ἐν τῇ καθόλου Ἐκκλησίᾳ, καὶ ὁ λέγει ὅτι
δύναται, πᾶσις ἐπὶ καὶ ὁ πατὴρ αὐτῇ, ὅθεν καὶ
δικαίως ὑποτίθεται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Δ΄.

Περὶ τῆς τῆς τῆς ποιῆν τὴν Ἐκκλησίαν καὶ τῇ τῇ ἀλλοτρίῃ κατὰ τὴν καὶ τὴν ἀγνωστικῶν αὐτῆς, καὶ τῆς τῆς
γοναῖν τὸ χρίσμα, καὶ πᾶς τῇ τῇ τρέφεται καὶ διαμαρτυρεῖται, καὶ ὅτι φόνος καὶ ἀδολοκατερείας δεινότερον
τὸ χρίσμα, καὶ οἱ χρισματικοὶ ἀντίχριστοι.

Τὴν Ἐκκλησίαν ποιεῖ ἡ ἐκκλησία καὶ ἀληθὴς οἶκος
καὶ ὁμοψυχία, τὸ δὲ χρίσμα γοναῖται, διαρρη-
χθὲν τῇ συνθέσει, καὶ ἀκαταστάτων τῇ τῆς
εἰρήνης ἀντιθέσει, φθόνῳ τρέφεται, φιλονικίας καὶ

ἀντιτάξεσι διαμαρτυρεῖται, ὅθεν κατὰ τὴν παρτίκῃ τῇ
μητέρα τὴν Ἐκκλησίαν τὴν ἀντιβη τέκνα, ἐξέρχονται
αὐτῆς, καὶ ἀποχωρίζονται ἑαυτὰ κατὰ τῆς εἰρήνης τῆς
μητρός. ταῦτα ὁπῇ τῇ βιβλίῳ πρώτῃ κατὰ
Παρ.

παρρησιαν περὶ τῆς χρίσεως τῶν δονατιστῶν, καὶ κα-
τωτέρω, ἅπερ ἐστὶ πονηρία τὸ χρίσμα, τὰ φόντα
καὶ τῆς εἰδωλολατρίας θειότερον, ἔχει τὴν ἰδὴν
ἐν τῷ Δαδαν καὶ Ἀβερῶν καὶ Κορὲ, οἵτινες τῷ ἐκ-
7 τῷ ἐπὶ τῷ χρίσματι, καὶ ἑαυτοὺς καὶ τὴν συν-
αὐτοῖς φονεύσαντες ἀπέλεσαν, οἷον σχισματικοὶ
ἐσὶν Ἀντίχριστοι. καὶ βιβλίῳ δευτέρῳ τῆς αὐτῆς
περὶ τῆς φωνῆς φησὶ, μία ἐστὶν ἡ Ἐκκλησία, ἥς ἡ
ἀγκιστρὴν ὡς τῶν μυστηρίων συμπεριλαμβάνεται, ἀλλ' ἐν τῇ
10 τῷ πνεύματι ὑπερφανὴς ζυγοσταθίζεται, ταύτῃ
ἀρετὴν καὶ ὁκλειπὴν Περιττοῦ καὶ Νύμφην ἑαυ-
τῇ ὁ Κύριος καλεῖ, αὕτη ἐστὶν πᾶσι τοῖς Αἰρετι-
κοῖς καὶ σχισματικοῖς κρατῶνται ἐδύναται. καὶ μετ' ὅ-
λην, ἔνθεν τὴν καθολικὴν, ὅτι καὶ λογικὴ λέγειται καὶ
15 ἀπὸ τῆς διεισφαρμένης, ἥστιν ἡ μέλη καὶ ἡμεῖς
ἐσμὲν. καὶ ὁ Κυριώτερος βιβλίῳ περὶ σώσεως ἔκ-

κλησίας φησὶν, ἔστιν ὁ Θεός, καὶ εἰς τὴν ὁ Χε-
ρὸς, καὶ μία ἡ αὐτῆς Ἐκκλησία, καὶ μία ἡ πίστις,
ὅ, τε λαὸς εἰς τὴν αὐτὴν σώσιν τῶ σώματος τῷ θεσμῷ
τῆς συμφωνίας ἡνωμένης, ἀλλ' ἐγγυνοῦται ἡ οὐότης
ἐδύναται, ὅτε τὸ σῶμα διαρῆθαι. καὶ ὁ Ἀυ-
γυστίνος βιβλίῳ πρώτῳ περὶ βαπτίσματος κατὰ δον-
ατιστῶν κεφαλῇ δεκάτῳ πέμπτῳ δεκάτῳ ἑκτῷ καὶ
δεκάτῳ ἐβδόμῳ φησὶν, αὐτὴ ἐξ ἀρχῆς ἦν ἡ Ἐκκλησία
ἡ τῶν Ἀβελ τεκῆσα, ἥτις καὶ μέλει τῆς σωτηρίας
ἀλλ' ὅμως, αὕτη ἐστὶν ἡ ἐκκλησία τῆς παρέσης ζωῆς
ἔχει ἐν τοῖς ἄλλοις ἀνθρώποις τὸ μέρος τῆς ἀλογίας
ὡς ἂν ἄχουρον, ὡς περὶ ἐν τῷ Κρίν καὶ τῷ Χάμ καὶ τῷ
Ἠσαῦ, τῷ Κορὲ, τῷ Δαδαν, τοῖς ψόδωποσολοῖς
καὶ ψόδωχριστοῖς, τοῖς ἐν τῷ πάθῃ τοῖς ἀλογίας
πασμαλινῶς πασρωθῆσιν, ἐν τοῖς ἄλλοις δὲ κέντη-
ται τὸ πνευματικὸν μέρος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ε'.

ὅ, ὅτι ἡμεῖς τῷ χρίσματι τὸ ἀδελφικὸν μέρος, ὡς τῷ παλιν τῆς σώσεως ἡ ἀδελφικὴ ἀγάπη, ἥς ὁ ἐχρήματος
σχισματικὸς ἡ αἰρετικὸς εἶναι ἐδύναται. καὶ περὶ τῶν τριῶν παρακαλοῦνται ὡς σχισματικῇ.

Ὅ, ὅτι τινες δὲ ἐποίησαν αὐτὸ χρίσμα, ἐμὴ ἀδελφικῇ
μίσῃ ἐκατεφλέγοντο, φησὶν Ἀυγυστίνος βιβλίῳ
25 πρώτῳ περὶ τῆς βαπτίσματος κατὰ δονατιστῶν, κε-
φαλῇ δεκάτῳ. ὁ αὐτὸς ἐν τῇ ἑκτῇ καὶ ἐβδόμῃ
περὶ τῆς εἰς τὴν ὑποβολὴν τῶν ἰωνῶν φησὶ, μὴ διω-
δα τὰς αἰρετικὰς ἔχον Πνῶμα ὅθεν, καὶ παρὶς
σχισματικὸς, ὅ, ὅτι διαρῆθαι τὴν Ἐκκλησίαν τὴν οὐ-
30 ἡμεῖς τῷ χρίσματι, καὶ ἀλλ' ἐγγυνοῦται τὸ σῶμα τῷ
Χρίστῳ, ἐστὶν Ἀντίχριστος. καὶ βιβλίῳ τεταρτῷ
κεφαλῇ δεκάτῳ ὁ αὐτὸς κατὰ δονατιστῶν, ταύτης
τῆς ἀδελφικῆς ἀγάπης οὐκ ἐχθροὶ φανερώς ἔξω ἐ-
στὶν, ἀλλ' ἐν τῇ εἰς ἑαυτοὺς δόκον, ψευδοχριστιανοὶ
35 ἐστὶ καὶ Ἀντίχριστος. καὶ βιβλίῳ δευτέρῳ κα-
τὰ κρησινῶν, κεφαλῇ δεκάτῳ τρίτῳ φησὶν,
οὐδεὶς ὅστις ἔχει τὴν ἀγάπην δύναται εἶναι σχι-
σματικὸς, ἡ αἰρετικὸς. καὶ βιβλίῳ δευτέρῳ περὶ
βαπτίσματος κατὰ δονατιστῶν, κεφαλῇ ὅγδω,

τὴν ὁφελὴ ἀνθρώπων ἡ ὕψις πίστεως, ἥ τὸ ὕψος μό-
νον τῆς πίστεως μυστήριον, ὅ, πῃ θανατηφόρῳ πληγῇ
τῷ χρίσματι ἀφίρηται ἡ τῆς ἀγάπης ὕψις, δι'
ἧς μόνης τῇ ἀφίρῃ καὶ τῇ λοιπῇ σῶμα παρῶν
ἐλκονται. Ἐνόδιος, ὅς ἦν ἐν τῇ πεντακοστοῦ ἔτει,
βιβλίῳ περὶ τῶν Συνοδῶν Συμβάχῃ τῇ Πάπῃ, Τόμῳ
τρίτῳ τῶν Συνοδῶν φησὶν, Οὐκ ἀφίρει πᾶσις ὁ-
δεὶς τὸν τῷ κόσμῳ ἡγεμόνα τρέχει, ὅ, ὅτις ἐν τῇ
τῆς ἀγίας οὐότητος ἀφίρῃ, πῶς ὁλοκαυτώματα
αἰσῇ τῷ ἀφίρῃ ὁ τῷ Ἐκκλησίαν καταθλίβων.
Ὅ, ὅτις περὶ δονατιστῶν κεφαλῇ τρίτῳ κατὰ Πα-
ρρησιαν φησὶ, τὸ μέρος ὕμνων ὡς ἡ Ἐκκλησία ἐστὶν,
ἀλλ' ἐκ τῆς καθολικῆς, ὅθεν τὰς δονατιστὰς ταύτης
χωρεῖται, καλῇ βιβλίῳ δευτέρῳ ὡς ὁσέβης,
τελεῖται ὡς τῇ δυνάμει ἀποκοπῆς, αὐλακας τῆς
πληγῆς χωρεῖται.

49

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Σ'.

περὶ τῆς τῆς σχίσματος, αἰρεσεως καὶ παρασυμωγῆς, καὶ τῆς διαίρεσως αὐτῶν εἰς ἀπλῶς σχισματικὰ καὶ εἰς σχι-
σμαπαρεϊκῆς μετὰ τῶν ὡς ἀγαγόντων αὐτῶν.

45

Σχίσμα ἐστὶν εἰς σωθεῖσιν ἔκ τινος ἀφίρῃς
γνωμῶν χωρισμός, καὶ ὡς σχίσμα ἐδύναται
γινώσκειν, εἰ μὴ ἀφίρῃ τινι ἀπολεθῇ οἱ παῖ-
τες αὐτοῦ, ἡ δὲ αἰρεσις πεπαιδευμένη ἐστὶν σχίσμα.
50 ταῦτα Ἀυγυστίνος βιβλίῳ δευτέρῳ κατὰ κρησινῶν,
κεφαλῇ ἐβδόμῳ. ὁ δὲ μέγας Βασίλειος ὑποφω-
τῇ καυνοικῇ πρὸς Ἀμφιλόχιον, κανόνι πρώτῳ
φησὶ, τὰς παλαιὰς τῶν πατέρων διδασκαλίας ἀκρι-
βῶς τῷ διαίρειν μετὰ τῶν αἰρεσεων σχισματικῶν
καὶ παρασυμωγῶν. καὶ αἰρεσις μὴ ἐστὶν, ὅταν οἱ

ἀνθρώποι πανταλῶς ἀποχωρίζονται καὶ κατὰ πίστιν
ἀλλοιώνται. σχίσμα δὲ, ὅταν περὶ αἰτίας τινὰς ἐκ-
κλησιαστικὰς καὶ ζητήματα εἰσὶν αὐτοὶς ἀλλήλους διε-
νεχθεῖς ὑποχωρίζονται. παρασυμωγῆς δὲ ἐστὶν
τὰς σωθεῖσιν ὡς τῇ αὐτοτάκτων Πρεσβυτέρων, ἡ
ἐπισκόπων, καὶ ὡς τῶν ἀπαιδύτων λαῶν ἡγεμόνων,
ταῖς εἰς ἀμαρτίαν φερόμεν, καὶ τῆς τῶν μυ-
στηρίων κωλυθῇ ἀγκονίας, ὡς δὲ μὴ ὑπακούσας
τοῖς κανόσιν, ἀλλ' ἑαυτῶν περὶ δόξαν καὶ τῷ λατρε-
γίαν ἀπατήσας, πάντες δὲ ὅσοι μετ' αὐτῶν, ἡ ὁπίσω
αὐτῶν.

αὐτὰ ἐπορεύθησαν καταλιπόντες πλὴν καθολικῶν
ἐκκλησιῶν, σχισματικοὶ εἰσι. καὶ ἐπειδὴ ἡ Παρ-
αγωγὴ ἐστὶν αἰδὸς ἢ χρίσματος αὐτῶν Αἱρέσεως,
παῦ δὲ σχίσμα ἔχει πλὴν ὁμοιοῦν, διαμετέον
τὸ σχίσμα τῆς καθαρῆς ὑποστάσεως, ἡ φαρμακία
τῆς δογματικῆς σχισματικῆς, ὥστε σχισματικὸς τὸς
μὴ εἶναι ἀπλῶς, τὸς δὲ σχισματωρεῖν, ἡ καὶ
αὐτὸ τὸ σχίσμα τῆς ὑποστάσεως κακῶς διηρημένον,
τίως εἰς Αἱρέσιν μεταγίνεται, καὶ Αἱρεσίῳ ἵνα
γινῇ, ἵνα ὁρθῶς ὑπὸ τῆς ἐκκλησίας ἀφιστηνέται
δόξη. δίδωσι δὲ ὡς φάσμα τῶν σχισματικῶν τὸς
Ναυαῖκους περὶ μετανοίας ἀφωπνύντας ὑπὸ τῆς
καθολικῆς ἐκκλησίας, τῶν δὲ Αἱρετικῶν, τὸς ἀ-
φωπνύντας περὶ τῆς ὁρθῆς πίστεως. καὶ μὲντοι τοῖς
Παρασυναγωγῶν ἐκείνων, ἀλλ' ὅμως Βασίλειος κα-
λῶ τῶν Αὐτοπαύτων, λοιμικὴ νόσος κατέχευται δι-
δάσκει ὁ Θεὸς ἰγνῶντι. ὅν τῇ αὐτῇ Τραχυνῶς

ὑποσολῇ. ἀλλὰ δὲ καὶ ἡ οἰκουμενικὴ δουλτέρα ἀγία
συνοδὸς. καὶ ἐκτὸς φησὶν, ὅτι μετὰ τῶν Αἱρε-
τικῶν ταυτέων τὸς ὅμως μὴ ἔχοντας πίσιν, κα-
χωρισμένους δὲ οὐκ ἔχοντας, καὶ κατὰ τῶν κανονικῶν ἐπι-
σκόπων φαρμακίας καὶ συναθροίσεως ποιῶντας. Αὐγασ-
τίνος περὶ τῶν σχισματικῶν ὅν καὶ περὶ πόλεως
Θεῶ βιβλίῳ δεκάτῳ ἐγδοῶ κεφαλῇ πωτικῶν
πρώτῳ φησὶ, περὶ δὲ τῶν σχισματικῶν ποιῶντων ἐπε-
ρῆναι ζήτημα, ἡδυνάτω γὰρ ἡ κυριακὴ ἄλλως μέλει
τῶν κατὰ τῆς ἐσχάτης ὁκλικήσεως ὡς περ' ἄχρηστον
μῦθον, ἐμὴν δὲ τῆς ὑπερηφανίας αὐτῶν καὶ τῇ πο-
λῇ καφότητι ἀπεδήμωσαν αὐτῶν τῶν στίχων. καὶ
ἐν τοῖς ἀναγγελικοῖς ζητήμασιν εἰς τὸ καὶ ματθαῖον
κεφαλῇ δεκάτῳ φησὶ, τὸς σχισματικὸς ποῖ
ἔχει ἡ ἀσφοδὸς πίστεως, ἀλλ' ἡ ἀσφοδὸς χύδα τῆς κοι-
νωῖας συντροφίας, τὸ δὲ σχίσμα κακῶς διαμετρίν, γί-
νηται Αἱρεσις, ἡ καταφέρεται εἰς Αἱρέσιν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ζ΄.

20

Περὶ ἀσφοδὸς ἀπλῶς Αἱρετικῶν καὶ σχισματωρεῖν ὡς τῇ ἐκκλησίᾳ, καὶ τῇ κατ' αὐτὴν ἐλέγχῃ.

Παρά τῶν ἄλλων δὲ ἀπλῶς Αἱρετικῶν δίδωται
οἱ σχισματωρεῖν, ὅτι οἱ ἄλλοι Αἱρετικοί, εἰ καὶ
ὅλως μὴ θέλουν, ὑπερέπιπτονται ὅμως καὶ ἀποβά-
λονται τῆς κοινωῖας τῆς καθολικῆς ἐκκλησίας
ἀλλὰ τὸ μισρὸν καὶ ἀφώρητον τῶν δόγματων αὐτῶν σφαλ-
μα, καὶ μάλλον εἴπω τῶν φερόμεν τῆς αὐτῶν γνώ-
μης ὑπερεκκρίνεται ἵνα πλανῶσι καὶ τὸ πλῆθος,
ὡς ἐρμηνεύει ὁ Αὐγαστίνος βιβλίῳ δευτέρῳ περὶ
ἀληθείας δόξης κεφαλῇ πέμπτῳ, καὶ βιβλίῳ
δουλτέρῳ τῶν ἀναγγελικῶν ζητημάτων εἰς τὸν ματ-
θαῖον κεφαλῇ ἐνδεκάτῳ φησὶν, οἱ δὲ σχισμα-
τωρεῖν, ἐμὴν ὑπομέλησαν τῆς ἐκκλησίας, καὶ
πλὴν αὐτῶν διερέχωνται, καὶ ἀφώρητος ἐν τῇ ἐκκλη-
σίᾳ ζῆν ἡθέλουν, ὑπερέχοντο αὐτῇ ἐκκλησίᾳ
ὡς ἀδελφοὶ ἀδελφοὶ καὶ ἄχρηστον ὅλως τὸ ὡς ἀπαι-
νῶντες, συζομεν ὅμως τὸ θεῖον τῆς ἀληθείας
καὶ τῆς ἐρήνης, καὶ ἐλεγχόμενοι μόνης τῆς Αἱρέσεως
τῶν τοιούτων ἐν τῇ νομίῳ ἀφώρητον γίνεσθαι πλὴν συμ-
τροφίαν ὑπὲρ τῶν διδασκαλῶν, ἡ καὶ πράξεων ἐξω-
τερικῶν, ὑπὲρ ὧν ἔκ εἰς γίνεσθαι τοιούτων σχίσμα,
καὶ ἀφώρητον πλὴν τῶν Θεῶ δίκην μῦθον αὐτοῖς ὁ ἱερ-
νῶς τέτοις τοῖς ῥήμασιν ἐν τῇ τεταρτῇ βιβλίῳ

κατὰ Αἱρέσεων κεφαλῇ εἰκοστῇ δουλτέρῳ, Κελεῖ
δὲ καὶ τὸς πᾶσι σχίσματα ἐργαζομένους, τὸς αὐθάρεις,
τὸς μὴ ἔχοντας ἀνάγκην Θεῶ, τὸ ἑαυτῶν ὀφελ-
μόνον σκοπῶντας, οἱ πλὴν τῆς ἐκκλησίας ἐνότητι ὑπε-
ρῶν καὶ ἐνδεῶν αὐτῶν τὸ μέγα καὶ ἐνδεῶν ὁ-
μα τῶν Χρηστέων διαμετρίν καὶ ἀφώρητον γίνεσθαι,
καὶ ὅσον τὸ κατ' αὐτὴν ἀποκτείνεσθαι, ἐρμηνεύει ὁ μελο-
λογῶντες, πόλεμον ἐργάζονται, ἀλλὰ τὸν Κῶνσταν-
30
ζοῖτες, καὶ πλὴν Κρήλων κατακτείνοντες, ἐν αὐτῇ
τῶν ὁρθοδόξων, τῶν ἐν τῇ ἐνότητι μῦθων, εἰς καὶ
ὑπερηφανῶς ἐδελύγματος μισῶσι, καὶ πολιτικῶς τὰ
ὡτα καὶ τὰς ψυχὰς τῶν πλῆθους, ἵν' αὐτοῖς ὑπὸ
τῆς ἐνότητος ὑποτασσώσιν, καὶ εἰς τὸ τῶν αὐτῶν κα-
κίαν χωρισμὸν βλάπτειν καταφέρωσιν, ὡς περ' ἐν-
40
λαδὴ περὶ τῶν παλαιῶν σχισματικῶν Ναυαῖκῶν
ἐγγραφῇ Κυπριανῶς καὶ ἐπιφανῶς, καὶ περὶ τῶν
Αὐγαστίνος ὁ ὁπῶντος καὶ Αὐγαστίνος.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Η΄.

45

Ὅτι εἴτε ἐπὶ σχίσμα ὑδὸν, εἰ μὴ ἀφώρητον Αἱρεσίῳ ἵνα ἀναπλάσῃ, καὶ τίς ἐστιν Αἱρετικὸς, καὶ ὅτι Αἱρετικοὶ οἱ Λατῖνοι.

Ὁ Αὐγαστίνος ὑποσολῇ ἐκπύρην πρώτην φησὶν,
ἐπεὶ ἐστὶν ὑδὸν σχίσμα, εἰ μὴ ἀφώρητον Αἱρεσίῳ
ἵνα ἀναπλάσῃ, ἵνα ὁρθῶς τῆς ἐκκλησίας δόξη
ἀφιστηνέται. Γεώργιος ὁ σχολάριος ἐν τῇ κατὰ
συνοῖας, Αἱρετικὸς ἐστὶν ὅστις ὁ περὶ τῶν τῆς
πίστεως ἀφώρητον ἡ κατ' αὐτὴν, ἡ πλῆθους πλῆθους

μῦθος. καὶ ὅπερ οἱ πολιτικοὶ Νόμοι φασὶν, Αἱρε-
τικὸς ἐστὶ, καὶ τοῖς Αἱρετικῶν ὑποκτάται Νόμοις, ὁ μι-
κρὸν γένος τῆς ὁρθῆς πίστεως παρεκκλίνων. καὶ
ἐν τῇ ἐνδεκῇ σκελεῖσθαι ὡς περ' ἐνδεῶν ὁ ἐφ' ὃ
σε ἔφη, ἡμεῖς δὲ ὑδὸν ἄλλο ἀπεχόμενοι τῶν λα-
τίνων, ἀλλ' ἡ ὅτι εἰσὶν ὑμῶν σχισματικοί, ἀλλὰ καὶ
Αἱρετι-

Αἱρετικοί, διὸ ἔδὲ πρέπει ὅλως ἐνωθῆναι αὐτοῖς, εἰ μὴ ἐκβαλῶσι πῶς περὶ τῆς Συμβολῆς. Ὁ αὐτὸς ὡς λέγει ὁ μέγας Ἐκκλησιαρχῆς τμηματικῶς κεφαλῶν πέμπτῃ, ἔλεγεν ὡς τῇ αὐτῇ Συμβόλῃ, ἡ τῶν Λατίνων Ἀσφορὰ Ἀίρεσις ἐστὶ, καὶ ὅπως ἔχον αὐτῶν καὶ οἱ πατρὶς τῶν, πλὴν ἐκ ἡθέλησαν διαμαρτυρεῖσθαι τὰς Λατίνους ὡς Αἱρετικούς, πῶς ἡθελοῦν αὐτῶν ὁκνεῖν ὁμῶς, καὶ πῶς φιλοῦν περὶ ματαυρόμενοι. καὶ ὁ Ταράσιος πρῶτος πρὸς τῆς

10

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Θ'.

Ἐλεγχος κατὰ τῆς γλωσσολαλίας Λεοπόλδου Κολονίκου Καρδιναλῆος, γράψαντος τῇ οὐγγροβλαχίας κατὰ τῆς ὀρθοδόξου δόγματος τῶν Ἀνατολικῶν.

15

Λεοπόλδος Κολονίκου Καρδιναλῆος διὰ Βιέννης γράψας πρὸς τὸν Μητροπολίτην Οὐγγροβλαχίας ὡς ἑτα χιλιοσῶ ἐπιτακτικῶς δευτέρῳ, λέγει πρὸς τοὺς ἄλλους οἵς γράφει κατ' ἑμὴν, τὸ ἀπεβέβαιον χί-
20 σμα τῶν Γραικῶν τῶν Ἀνατολικῶν. Ἀλλὰ ῥητόν, ὅτι οἱ Ἀνατολικοὶ Γραικοὶ ὀρθοδόξοι εἰσι, καὶ γὰρ διὰ τῆς πᾶσι τὰ ἀρχαῖα καὶ πατρία καὶ ἀποστολικὰ, καὶ μάρτυρες ἢ γραφῆ, οἱ πατέρες, καὶ ἡ ἀληθὴς δι-
25 δόχῃ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἐκείνοις, οἱ δὲ Λατῖνοι χρησιμοποιοῦντες καὶ εἰς πᾶσι καὶ εἰς τὰ μυστήρια καὶ εἰς πᾶσι τὰ ἐκκλησιαστικά, εἰσι περὶ αὐτοὺς ἁγιοθεῖς καὶ σχισματικοί, ὡς ποιῶντες πῶς

ἐβδόμῃς Συνοδῇ ἔφη, τὸ γὰρ ἡμεῖς δόγμασιν αὐτοῖς μικροῖς ἢ μεγάλους ἁμαρτανῶν, ταυτὲν εἶναι, ἔξ ἁμφοτέρων γὰρ ὁ Νόμος τῷ Θεῷ ἀθετᾶται. καὶ ἐκείνῳ τῷ Θεῷ φωτισ, γράφοντες πρὸς Νικόλαον Ἐπίσκοπον Ρώμης, ὅς τῇ δευτέρᾳ ὑποσηλῇ, καὶ γὰρ εἰς ὄντως κοινὰ πᾶσι ἅπαντα φυλάττειν ἐπαύλας, καὶ πᾶσι τῶν ἁλῶν τὰ περὶ πίστεως, οὕτως καὶ τὰ παρακλῖναι μικρὸν, ἁμαρτανῶν ἁμαρτίαν πῶς πρὸς θάνατον.

μερικῶν καθολικῶν, καὶ ἀπὸ τῆς ἔχον τὴν Χριστὸν κεφαλὴν ἡγούμενῃ κεφαλῇ τὰς Πάπας, καὶ πῶς ῥω-
μαϊκῶν Ἐκκλησιᾶν μερικῶν ἔσαν, ποιεῖσι καθο-
λικῶν, ὅθεν κατὰ τὰς ἀνωτέρω περὶ τῆς Θεολο-
γίας πατέρας καὶ διδασκάλους εἰσι πλᾶναι, ἔχου-
ρα, αὐτοὺς, μὴ ἔχοντες ἀγάπην, πολέμιοι τῶν ἐκ-
κλησιαστικῆς ἐρήνης, συκοφαντοῦν τῶν ὀρθοδόξων, σωρὸς νέων σφαλμάτων, παρήκοροι, ὑποψάται, τῆς ἀληθείας ἐχθροί, φθονεῖς, φιλόνομοι, πεισματι-
κοί, ὡς περὶ ὑπὸ τῶν πατέρων ἐμολογῶνται, ὅθεν καὶ διόπτισται.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Ι'.

30

ὅτι τῶν Λατίνων λεγόντων μὴ εἶναι σφὰς αὐτὰς Αἱρετικούς ὡς τῇ Ἐφέσῃ δῆθον ἔδοξε Μαρίκῳ, καὶ τῇ Συνοδῇ Δημητρίῳ τὰς τύπας καὶ τὰ ἔθνη αὐτῶν μὴ καταγνωθῆναι, μήτε αὐτὰς ἀποβλήτους ὡς Αἱρε-
35 σμᾶς δημοσίᾳ γενοῦνται λέγοντες, δέκνυται ὡσαύτως καὶ ἰδίως καὶ συνοδικῶς πολλὰς αὐτὰς ἀναθεματίζουσι ὡς Αἱρετικούς, ἀλλὰ πῶς περὶ τῆς Συμβολῆς, καὶ ἐκ τῆς τῆς ἁγίας Πράξεως δογματίσας, καὶ ἄξιμα θύειν, καὶ τὸ ἐν τῇ τῇ Κυρίᾳ μεταμορφώσας φῶς κτιστὸν λέγειν.

35

Πρὸς ταῦτα τῇ Ἐφέσῃ λέγουσιν οἱ Λατῖνοι, ὅτι ἐκ εἰσὶν Αἱρετικοὶ ὡς ἐνόμισεν ἔπος καὶ ἄλλοι ἱερεῖς τοῦ-
ται, ὅθεν Δημήτριος ὁ Χωματαῖος ὑποκρίσας πρὸς
40 Κωνσταντῖνον Καβασιαν Ἀρχιεπίσκοπον Δυρράχου περὶ τῆς Βαλσαμῶντος ἐν ταῖς ἐρωταποκρίσεσι Μάρ-
κος Ἀλεξανδρείας Αἱρετικὸς ὑποκαλέντος Λατίνους, λέγει, τῇ τοιαύτῃ δὲ ἀποκρίσει τινικαῦτα πολλοὶ τῶν ἐκκλησιῶν ἐκ ἔθους, πολὺ ἔχουσι τὸ ἀπλῶς τε καὶ
45 ἰταμόν, καὶ μὴ περὶ τὸν μέμψαν Λατίνικῶν τύ-
πων τε καὶ ἔθων, ὅτι τε φασὶν ἐκατεγνωθῆναι ταῦ-
τα συνοδικῶς, καὶ ἔδὲ ὡς Αἱρεσιώται ὑπεβλήθη δημοσίᾳ γενοῦσιν. Ἀλλὰ ῥητόν, πρὸς ταῦτα, ἀπὸ τῆς
50 τῶν Λατίνων ἀντιθέσεως γενομένης ἐν πολλοῖς τῶν ἐκ-
κλησιαστικῶν φρονήματι, οἱ Ἀνατολικοὶ ὥτως ἀναφαν-
δῶν ἐκ ἀναθεματίσας, λέγει τὸ αὐτὸν ἀνωτέρω ὁ αὐτὸς Ἐφέσι, καὶ σὺ αὐτῷ ὁ μακαρίτης Ἱεροσολύμων Νεκτάριος τμηματικῶς δευτέρῳ φύλλοις ἐβ-
δομηκοτακτικῶς τῇ Συνοδικῇ αὐτῇ. λέγουσιν ὁμοῦ καὶ ἡμεῖς, ὅτι ἐφ' ὅσον οἱ Λατῖνοι ἐψιθύρουν

ὑπὸ ὁδόντας τὰς χρησιμοποίας αὐτῶν, καὶ ἡ Ἐκκλησία οἰκονομῶσα, καὶ πῶς διόρθωσιν αὐτῶν ἐλπίξας, συ-
νεπιγυμνῶς κατέκρινον αὐτὰς, ἀφ' ἧς δὲ ἤρξατο γυ-
μνῇ τῇ κεφαλῇ βλασφημεῖν, ἀναθεματίσας αὐτὰς καὶ κοινῶς καὶ ἰδίως. ἀναθεματίζει ἡ τρίτη Οἰκουμε-
νικὴ Σύνοδος ἐν τῇ ἐβδόμῃ αὐτῆς καὶ οἱ τὰς περὶ
55 τῆς πολυήσοντας ἐν τῇ τῆς πίστεως Συμβόλῃ, καὶ καθεξῆς ἀμέτ' αὐτῶν ἄγιοι τέσσαρες οἰκουμενικαὶ καὶ
Συνόδοι ὥτως ὤρισαν ἐν τοῖς ὅροις αὐτῶν, ἀλλὰ μὴ οἱ
Λατῖνοι ἐτόλμησαν περὶ τῆς ἐν τῇ Συμβόλῃ, οἱ Λα-
τῖνοι ἀπὸ ἀναθεματίζονται ὑπὸ τῶν Οἰκουμενικῶν Συ-
νοδῶν, ταῖς ἐν ὑπὸ πάσης τῆς καθόλου Ἐκκλησίας.
δευτέρῃ, εἰπαρὴ ἀνωτέρω βιβλίῳ ἐβδόμῃ κεφα-
λαίῳ ἐβδόμῃ, καὶ ἐπὶ ὡς ἔπει ἐν τοῖς περὶ περὶ
60 τῆς οὐ βεβαρμένῃ συμφωνίᾳ Πέτρῳ καὶ Λοῦ-
παρῶ διαρέσει οὐδικῇ, ἐν τῇ ῥωμαϊκῇ Ἐκκλη-
σίᾳ ἐκ ἐξέργου ἢ περὶ τῆς ἀπεχόμενων δέ τινων,
λέγει ὁ τρίτος τῇ Συμβόλῃ τῆς δευτέρας Συνο-
δῆς ἐχάραξεν εἰς τὰς ἀργυρὰς ἀσπίδας, καὶ κατὰ

τὸ εἶδος ἐξεφώνησεν τὸ ἀνάθεμα εἰς τὰς ἐν ἁγίᾳ βασιλίσσιν πα-
 μήσαντας· τρίτον, ἡ κατὰ Φωτίε καὶ ἡ ἐπὶ Φωτίε
 αἱ Συμῶδοι ὤρισαν μὴ εἶναι τὸ Σύμβολον τῆς πίστεως
 ἀκωνοτόμητον, καὶ ἰδεῖν τὰς τόπας αὐτῶν, καὶ αὐτὸν
 ὁμῶς πᾶν ὑπὸ τῶν πατρῶν Οἰκουμενικῶν Συμῶδων
 ἐκφωνηθῶσαν ἐπιτηδεύειν, καὶ ἰδεῖν αὐτῶν ὅλον τὸ
 δευτέρου κεφάλαιον τῆς οὐδόξου βιβλίου· τέταρτον,
 ἐπὶ βασιλείᾳ Πορφυρογενήτης καὶ Σεργίου Πατριάρχου
 Κωνσταντινουπόλεως ἐγένετο ἐν Κωνσταντινουπόλει Συμ-
 ὁδοῦ Τοπική κατὰ τὴν Πάπαν τῆς Ρώμης, καὶ ἐξέ-
 βαλεν αὐτὸν τῶν διηγήσεων· πέμπτον, ἐπὶ Κωνσταν-
 τίνῃ τῇ Μοιρομάχῃ ἐγένετο τρίτη Συμῶδος ἐν Κων-
 σταντινουπόλει ὑπὸν Οἰκουμενικήν, ἥτις κατέσασα
 αὐτὸν τὸν Πάπαν λέοντα τὸν εἶατο εἰς ὑπολογίαν,
 καὶ μὴ ἐλθόντα ἀπέκοψε τὸ σῶμα τῆς Ἐκκλησίας.
 ἕκτον, ἐπὶ τῶν βασιλέων Ἀλεξίου Γωάννου καὶ μα-
 νηὴ τῶν Κομνηνῶν ἐγένετο Συμῶδοι περὶ τῆς
 ἰδίας δὲ ἐπὶ Μανηὴ τῇ Κομνηνῇ Συμῶδος γεγονῆα
 ἐν Κωνσταντινουπόλει, ἐν ᾗ παρῆν καὶ ἡ Σύγκλητος,
 τελειῶ χωρισμῷ ἀπέκοψε καὶ αὐτὴ τὸν Πάπαν καὶ
 τὰς συν αὐτῇ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας, καὶ ἰδεῖν
 αὐτῶν βιβλίου οὐδόξου κεφάλαιον δέκατον· ἑβδό-
 μον, ἐν τῇ Νικαίᾳ ἔσχε τῆς βασιλείας, πολλὰς
 κατεκρήθησαν οἱ Λατῖνοι ἐν τῇ καλῶν Νυμφαίῳ,
 ὁμῶς ἐπὶ Γερμανῶν τῶν ἐν Συμῶδος ἀθροισθέντων
 Γραικολατίνων, καὶ τῶν Λατίνων μὴ ἀφιστάμενων τῆς
 καθολικῆς, ἡ Συμῶδος ἀπεθεμάτισεν αὐτὰς, καὶ
 γὰρ ῥητὴς ἔπειτα ἐν τῇ ὑπογράφει, ἥτοι ἐν τῇ ὁρῇ
 αὐτῆς, τοῖς μὴ ὁμολογεῖσι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ
 τῶν Πατρῶν παρσεχῶς ἐκπορεύεσθαι ὡς περ καὶ τὸν
 ἴσον ἐκ τῶν Πατρῶν παρσεχῶς γενεῖσθαι, καθάπερ
 αὐτὸς ὁ Θεὸς Λόγος τοῖς Ἀποστόλοις διέδωκε
 εἰσὼν, ὅταν δὲ ἔλθῃ ὁ ΠΑΡΑΚΛΗΤΟΣ, ὃν
 ΠΝΕΥΜΑ ΤΗΣ ἈΛΗΘΕΙΑΣ, ὁ ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΠΑ-
 ΤΡΟΣ ΕΚΠΟΡΕΥΕΤΑΙ· ἀλλὰ παρ' ἐδὲ θεμελίου πᾶν
 τὸ θεῖον καὶ σωτηριῶν ἡμῶν ὡς ἔδοξεν, πολλὰς φά-
 σκας ἐκ τῶν ἱερῶν ἐκπορεύεσθαι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον,
 καὶ ἔχον ἐκ τῶν Πατρῶν παρσεχῶς καὶ ἀμέσως, Ἀ-
 νάθεμα· τοῖς ὡσαύτως τῇ Δεσποτῇ Χρυσῷ δογμα-
 τίσαν ἐπιχερεῖσι, καὶ λέγουσι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον
 ἐκ τῶν Πατρῶν καὶ τῶν ἱερῶν ἐκπορεύεσθαι, καὶ ἐκ τῶν
 ἱερῶν ἀμέσως καὶ παρσεχῶς, ἐκ τῶν Πατρῶν δὲ
 ἔκ παρσεχῶς, ἀλλὰ πόρρω, ὡς τὸν μὴ ἴσον ἐκ τῶν Πα-
 τρῶν ἀμέσως, καὶ δὲ Πνεῦμα ἐκ τῶν ἱερῶν, καὶ ἡλικίᾳ
 λέγουσι τὸν μὴ ἴσον παρσεχῶς τῷ Πνεύματι αἰτίον,
 πόρρω δὲ τῷ Πνεύματι αἰτίον τὸν Πατέρα, ὡς τε
 εἶναι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ἐκ τῶν ἱερῶν καὶ τῶν ἱερῶν
 δὲ τῶν Πατρῶν, καὶ ἐκ τῶν καὶ ὑποβάσεως αἰτίων
 καὶ αἰτιατῶν ἐπὶ τῆς ἀπλῆς καὶ ἀδιαίρετης Τριά-
 δος ἐπιστάμενοι, Ἀνάθεμα· τοῖς διζήσαντι ἐπὶ
 τῆς ἀγίας Τριάδος δοξάζειν καὶ ταῖς καὶ ἀξιομαρ-
 ταν ἀποφορὰς, καὶ πολλὰς λέγουσι τρεῖς εἶναι
 τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον ὑπὸ τῶν Πατρῶν τῇ τι ταῖς καὶ
 τῇ ἀξίᾳ, δευτέρου δὲ τὸν ἴσον, καὶ εἶτα πᾶν μίαν

καὶ ἀπλὴν καὶ ὁμότιμον καὶ ὁμοδόξον καὶ ὁμοθρονον κατατέ-
 μιναι θεότητα, καὶ εἰς τὸ τῆς τριθείας ἐμπλήρωσι βαρε-
 θρον· Ἀνάθεμα· τοῖς μὴ καταδεχομένοις ἀποδο-
 ποιῆσαι καὶ ἀνὸς τὸν εἶργον τὸ κατ' ἐκείνῳ ἐν
 τῇ ἀγίᾳ Πατρὶνᾳ ὡς τῶν ὁρθοδόξων ὁμολογέ-
 μινον ὅτιον Σύμβολον, τὸ ὡς τῆς πρώτης τέφνης
 καὶ δευτέρας τῶν ἀγίων Συμῶδων ἀναγγελικῶς ἐκτεθεῖν,
 καὶ βεβαιωθῆναι ὡς τῶν λοιπῶν, ἀλλὰ μεταποιῶν τῶ-
 να, καὶ λέγουσι, καὶ εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον τὸ κύριον
 καὶ ζωοποιόν, τὸ ἐκ τῶν Πατρῶν καὶ τῶν ἱερῶν ἐκπορεύε-
 σθαι, καὶ ὁμοῖον τὰς τῶν ἀγίων πατέρων σωθε-
 δικὰς ὡς ἔδοξεν καὶ τῶν ἀγίων καὶ θεοδιδάκτων
 Ἀποστόλων, ἀλλὰ καὶ αὐτὰς τῶν ἀληθινῶν ἡμῶν Θεῶν
 καὶ σωτηριῶν ἱερῶν Χρυσῶν ὡς ἔδοξεν τῶν ὁρῶν,
 Ἀνάθεμα· τοῖς κακῶς ἐκλαμβάνουσιν πᾶν τὸ πᾶσι
 γινέσθαι Πνεύματι ἐκπορεύεσθαι, καὶ λέγουσι, ταυτὸν ἴσον
 ἐκπορεύεσθαι καὶ ἀρχαῖς καὶ πατέρας, καὶ ἐπὶ κατὰ τὰς
 θείας πατέρας, καὶ μάλιστα κατὰ τὸν Θεὸν Κύριον
 παρσεχῶς καὶ παρσεχῶς καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν καθάπερ καὶ
 ἐκ τῶν Πατρῶν, ἐκπορεύεται ὅρα καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν, μὴ
 νοῦντες οἱ ἄφρονες, ὅτι ἡμῶν ἐκπορεύεσθαι τὸν ἀναρχον
 τρεῖς τῶν τῶν παλαιῶν Πνεύματι καὶ ἐκ τῶν ἱερῶν
 ἔσχε, ἀλλὰ καὶ αἰτίας τινος ἐκ τῶν Πατρῶν ταύ-
 τῳ ὁμολογεῖσθαι, τὸ δὲ παρσεχῶς καὶ παρσεχῶς, πᾶν
 ἄφρονος τῶν παλαιῶν Πνεύματι χορηγίαν καὶ πᾶν
 τῶν αὐτῶν χαρισμάτων ἀνεκμῶν, διὸ καὶ πᾶν αἰτίαν
 δι' ἣν καὶ παρσεχῶς οἱ θεοὶ πατέρες φέρονται, ὅτι ἴσον
 ὑπὸν ἔχον· τοῖς ἔν μὴ ὁμολογεῖσι τὸ Πνεῦμα τὸ
 ἅγιον ἐκ τῶν Πατρῶν ἐκπορεύεσθαι ἔχον πᾶν ὑπαρξίν,
 ὡς περ καὶ τὸν ἴσον γενεῖσθαι, καὶ τρεῖς τῶν ἱερῶν
 μὴ ἱερῶν πᾶν γενεῖσθαι, τὸ δὲ παλαιῶν Πνεύματος πᾶν
 ἐκπορεύεσθαι, ἀλλὰ δολίως ἀθετεῖται πᾶν τὸ παλαιῶν
 Πνεύματος ἰδιότητα, καὶ φάσκουσιν ἐκ τῶν ἐκπορεύε-
 σθαι πᾶν ὑπαρξίν ἐκ τῶν Πατρῶν, καὶ ταῦτα τὰ θεο-
 λόγους Γρηγορίου εἰς τὸν περὶ τῶν ἀγίων Πνεύματι λόγον,
 καὶ τῶν θεολογικῶν Διδασκαλῶν μέσον ἀγνοή-
 τε καὶ γεννητῶν βοάντων εἶναι τὸ ἐκπορεύεσθαι ἑτερο-
 τρεῖς τῶν ἱερῶν τῆς ἀγνοήσεως τῶν Πατρῶν καὶ
 τῆς γεννήσεως τῶν ἱερῶν τῶν παλαιῶν Πνεύμα-
 τος ἐκπορεύεσθαι, Ἀνάθεμα, καὶ τὰ ἐξῆς· Ὅμοιος
 ἐπὶ τῇ τῶν ἱερῶν κανόνων, καὶ τῇ τῶν Ἀζύ-
 μων νεκρῶν ὑπόστασι, καὶ τῇ περὶ τὸ ἐκπύημα καὶ το-
 πία, καὶ τῇ τῇ περὶ τὸν φλογεῖν φλογεῖν, καὶ τοῖς
 κατὰ μικρὸν παρανόμως καὶ νοσηθεῖσιν ἀθέσμοις
 καὶ καταγελάστοις αὐτῶν ἔδωκεν, ἰδεῖν αὐτῶν βιβλίου
 οὐδόξου κεφάλαιον δέκατον ὁρῶν, ὁρῶν, ἀποφορῶν
 Συμῶδοι σωτηρίας ἐπὶ Ἀνδρονίκῃ τῇ Παλαιολόγῃ,
 καὶ Ἀνθῆς τῆς βασιλείας, καὶ ἱωάννου τῇ Κων-
 σταντίνῃ, ὡς ἐκ τῶν ἐκ τῶν παλαιῶν τῆς ἀγίας
 τῆς, καὶ αὐτῶν βιβλίου ἐκ τῶν κεφαλαίων τριτῶν, ὅ
 ἀναθεματίσασα Βαρλαάμ καὶ Ἀνδριμων καὶ ἱωάν-
 νην καλέσαν Πατριάρχῳ Κωνσταντινουπόλεως, καὶ
 Πρόχωρον τὸν Κυδωνίαν, φρονήσαντας κτιστὸν τὸ φῶς
 τῆς μεταμορφώσεως, καὶ ταῦτ' ἐστὶν καὶ ἐνέ-
 γχαν ἐπὶ Θεῷ, ἀλλὰ μὴ ταῦτα φρονήσαι καὶ οἱ Λα-
 τῖνοι,

τίτοι, ἕνα κοινόνισι τὸ ἀνάθεμα τοῖς Ἀλεξανδρίαισι καὶ τοῖς Λατίνοις. ἔαπν, ἔπν μανθλ τῆ Παλαιολόγου ἡκμαζον ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος, καὶ Φανερός κατεκρίθησαν καὶ τότε οἱ Λατίνοι, καὶ ἰδίως αὐτέρω βιβλίῳ ἐν αὐτῇ κεφαλῇ οὐδεκάτῃ Παραγράφῳ τρίτῳ. δέκατον, πῶς ἐν Φλωροντία Σύνοδον κατέκρινον ἀπέβαλε καὶ ἀνεθεμάτισον ἡ καθολικὴ Ἐκκλησία εἰς πολλὰ καὶ Ἀφώρητος ῥυτίς, καὶ συνοδικῶς, καὶ ἰδίως αὐτέρω ἐν τῇ πρώτῃ μέρῃ τῆ παρῶντος δεκάτης βιβλίας. οὐδεκάτη, ἐν ἑτῇ ἐξακκοσιεξῶν ἐντακοσιῶν ἐντακοσιῶν δούτῳ Σύνοδῳ γενομένῃ οἰκουμενικῇ ἐν Κωνσταντινπόλει, Φανερός κατέκρινε τὰς Λατίνους ὡς Αἰρετικούς, ὥστε καὶ ὁρθόδοξος ἡμιμήτης μετὰ ἀκολουθίας καὶ λιβέλων καὶ κατακρίσει 15 τὴν λατινικὴν κληρονομίαν καὶ χάρις τῶ ἀγίῳ Μύρῳ ὡρίσε γίνεσθαι, ἰδε καὶ ἐν τῇ Τόμῳ τῆς Ἀγάπης καταβατὴν πεντακοσιῶν ἐξηκοσὶν ὄρθων. δωδέκατην, ἰδε πῶς κατὰ Βέκκῃ Σύνοδον αὐτέρω βιβλίῳ ἐν αὐτῇ κεφαλῇ τρίτῳ. καὶ ὁ Κωνσταντινπόλεως ἱερε- 20 μίας μεταταῦτα ἐν ἑτῇ . . . . . γραφῶν Ἀλὰ πολλὰ πρὸς τὰς ἐν Βιτεμπεργίδι Λητερίας ἐγκυκλίῃς ἡμῶν, κατέκρινε καὶ ἐκ τῆ τῆς, καὶ ἄλλα κληρονομήματα λατινικά, καὶ τέως αἱ ἐπὶ Παρθοῖν Κωνσταντινπόλεως ἐν Κωνσταντινπόλει καὶ ἐν Γασιῶ 25 Σύνοδοι ἀνεθεμάτισαν καὶ ἀφώρισαν δημοσίως τὰς λέγοντας ἢ φρονέοντας καὶ ἐκ τῆ τῆς ἐκπορεύεσθαι

τὸ πρῶμα τὸ αἷον, ἀδελφὸν καὶ ἰδίως ὑπὸ πολλῶν πατέρων κατεκρίθησαν οἱ Λατίνοι ὡς Αἰρετικοί, ἐξ ὧν πατέρων ἐπὶ καὶ ὁ Ἀντιοχείας Πέτρος γραφῶν πρὸς τὸν Κρημάριον καὶ λέγων, Κακῶν κακίαν ἢ πρῶτην καὶ ὁ συγχωρῶν ταύτῃ, ἀσυγχώρητος, τῇ τῆς καὶ ὁ Θεοφύλακτος Βεργαρίας, ὁ συγχωρῶν πῶς πρῶτην καὶ ἀσυγχώρητος. ἰδε περὶ τοιούτων ἐπιτιμίων καὶ αὐτέρω βιβλίῳ ὁρθῶς τὸ πρῶτον καὶ δούτῳ τῇ κεφαλῇ, καὶ ἐν τῇ καταπαύῃ Βασίλειῳ τῆς Ἀγκύρας τὸ ἑκατὸν εἰκοσὶν κεφάλων, καὶ τὸν Βλάσαριν περὶ τῶν ἐπὶ οἰκουμενικῶν Συ- νόδων ἐν τῇ καταπαύῃ καταβατὴν τετρακοσιῶν πεντακοσιῶν τετάρτῳ, καὶ Μάρκῃ τῆς Ἐφέσῃ τὸ δύο κεφάλων ἐν τῇ Τόμῳ τῆς Ἀγάπης καταβατὴν πεντακοσιῶν ὁρθοκοσιῶν πρώτῳ, καὶ οἱ τῇ Συνοδικῇ τῇ κατὰ πῶς πρώτῳ Κυριακῇ τῶν ἡμερῶν ἀναγιγνωσκόμενῃ, Ἀπαντα τὰ πρὸς τὴν ἐκκλησιαστικὴν πρῶτην καὶ ὑποτύπωσιν τῶν ἀγίων πατέρων κληρονομηθέντα καὶ παραχθέντα, ἢ μετὰ τῆ- 30 το παραχθέντος, ἀνάθεμα, καὶ ἐν τῇ κατηχητικῇ τῶν πρῶτον καὶ Ἀρμενίων ἐπὶ τῇ ἀγίῳ καὶ καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ, εἴτις ἐβλάσφη εἰς πῶς πρῶτον πρῶτον καὶ ἄλλας, ἀνάθεμα. καὶ εἴτις ἐβλάσφη κατὰ πῶς τρεῖς ἑβδομά- 35 δα, ἀνάθεμα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΑ'.

30 Περὶ ἀνθυποφωρῶν Λατίνων, πῶς μέσσοι ἡμῶν καὶ αὐτῶν Ἀφώρητος κατὰ Βαρλαάμ, ἰωάννη Κύργης, Θεοφύλακτον, Νικήταν Σεῖδῳ καὶ Ἀνδρόνικον Καματηρὸν λεγόντων εἶναι μόνον ἐν τῇ πρῶτῃ τῆς Ἀζύμοις καὶ τῇ ἐκ τῆ τῆς δόγματι, τὰ δ' ἄλλα μὴ κωλύει πῶς εἶναι.

35 Ἀνθυποφωρῶν πρὸς ταῦτα οἱ Λατίνοι, ὅτι ὁ Μοναχὸς Βαρλαάμ λέγει, Ἐπὶ περὶ ἀμάρις Ἀφώρητος, τότε πρῶτον ἐν τῇ Συμβόλῃ, καὶ ἰδίως Ἀζύμων τελειῇ, τὰ γὰρ ἄλλα Ἀφώρητος ἰδίως εἶναι, ἐμὴν τοιαύται, ὥστε δι' αὐτὰς τελειῶ- 40 τιν ἐξέσθαι. Ἐπὶ ἰωάννης ὁ Κύργης πρὸς Κωνσταντίνον καβασίλῳ γραφῶν, λέγει, Δύο εἰσὶ πρῶτον καὶ μετὰ ποικίλα Ἀφώρητος μέσσοι ἡμῶν καὶ τῶν Λατίνων, τὸ πρῶτον καὶ μᾶλλον τὸ περὶ τῆς ἀγίας Πνύμας δόγμα, δούτῳ δὲ καὶ τῆ τῆς λόγῃ, Ἀζύμων ἢ πρῶτον. Ἐπὶ ὁ Θεοφύλακτος λέ- 45

γει μόνον πῶς ἐν τῇ Συμβόλῃ πρῶτην. Ἐπὶ Νική- 35 τας ὁ Σεῖδῳ, Πολλὰ μὲν ἡμῖν ὡς ἀδελφοὶ ῥήματα (ἦσαν Λατίνοι) τὰ δι' ἡμᾶς ἀφ' ὑμῶν, καὶ πάντα ὡς ἄνεμα, τρία δὲ τῶν ἄλλων ὡς ἀνεμώτερος, ὡς τῶν λοιπῶν μὴ τοιούτων πῶς εἶναι κωλύει. καὶ τέως Ἀνδρόνικῳ ὁ Καματηρὸς φησὶν, Ἡ τῆς πρῶτης τῆς ἑρῆς Συμβόλης πῶς ἐκ οἷδα πόθεν καὶ πρῶτον παρτεθέντων πρῶτην ὑπέχει, καὶ δούτῳ τῆς μετ' ἡμῶν σύμφωνῃ καθὼς ἀπὸ τῶν 40 θείων πατέρων αὐτὸ παρελάβομεν.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ ΙΒ'.

Περὶ ἀπαντίσεως πρὸς τὰ ὑπὸ τῶν Λατίνων ἀνθυποφωρῶντα αὐτέρω, καὶ ἀπολογίας εἰς αὐτὸν πρὸς τὰ πατριαῖα Νικήτα, τῇ λέγοντῃ, Ἀπὸ μὴ καὶ μεταταῦτα εἰσέθενται ἀντιθέτως τὰ 50 τῶν Λατίνων σφάλματα, ὡς καὶ ἀπὸ τῆς ἑκτῆς Συνοδῆς μέχρι τῆς Κρημάριος, ἕως καὶ τῆς οὐσίας.

Ἀπὸ ῥημάτων πρώτων, ἔρητον αὐτέρω βιβλίῳ ὁρθῶς κεφαλῇ δέκατῃ ὁρθῶς Παραγράφῳ δέκατῳ τρίτῳ, τὰ κατὰ κοινὴν συνέλυσιν τῶν πατέρων βεβαιώτερα εἰσὶ τὰ κατὰ μέγῃ γραφῶ-

των, καὶ τὰ ἐξῆς. δούτῳ, ἰδε καὶ ἀπὸ τῶν κα- 55 ταμένων καὶ ἰδίως ὑπότινων γραφῶν οἱ Λατίνοι ἐλέγχονται ὡς Αἰρετικοί, καὶ ὡς ἔχοντες τὰς κληρονομίας, ἀσυγχώρητοι εἰσὶ, ταύτης ὑπὸ ἀνάθεμα εἶναι,

εἶπον, ἔπειθ' ὅπερ λέγουσιν οἱ ὀλίγοι ἕς αὐθεώμενον, ἀσυγχώρητον ἐστὶ καὶ οἱ τοιαῦτα συγχωρεῖντες, καὶ οἱ οὕτως τῶν ἀσυγχώρητοι θεμελιένται ἐπὶ τῇ γραφῇ καὶ τῇ κοινῇ ἀποφάσει καὶ τῶν ὀλίγων, καὶ τῶν λοιπῶν πατέρων καὶ διδασκάλων. τείνων, οἱ γραψάντες ταῦτα τὰ ὀλίγα σφάλματα τῶν Λατίνων, ἔχουσιν αἷτιον τὴν χρηστέτητα, καὶ γὰρ ὡς ἐδόξεν αὐτοῖς ἡλπίζον τὴν διορθωσιν τῶν ἀδελφῶν ὡς ἐρηκεν αὐωτέρω ὁ Ἐφέσιος, ὅπερ ὅτι πάτριόν ἐστιν, δὴλον γίνεταί ἐξ ἐκένου, ὅπως ὁ αἰγὺς Κυριακὸς γραφῶν πρὸς τὸν Πάπαν Κελεσίον κατὰ Νεστορίαν, ἔλεγον, ὅτι μικροθυμῶν δ' εἶ, ἴσως διορθωθῇ, καὶ ἴδε αὐωτέρω τὸν τόπον τῆς τρίτης συνόδου. ἀλλὰ δὴ καὶ οἱ Ἀρεαοὶ πάντα πασιν ἄθεοι ὄντες, ἔχον τὴν κοινωνίαν τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας ἕως τῆς ἐν Σαρδικίῃ Συνόδου, ὡς ἐρηκεν αὐωτέρω βιβλίῳ δαυτέρω κεφαλῇ αὐτῶν, ἐδὲ ἄλλο τί, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς ἐλπίδος τῆς διορθώσεως, καὶ ἐπειδὴ ἔμελλαν ἐν τῇ περικοπῇ, ἀπερρέψασθαι τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἴδε αὐωτέρω τὸν αὐτὸν τόπον, ἥτοι βιβλίῳ δαυτέρω κεφαλῇ αὐτῶν ἔκτον. τίως ὁ χριστιανικώτατος Γίγας, Μάρκος ὁ Ἐφέσιος ἐν τῷ λόγῳ, ἔ' ἡ ἀρχή, ἐγὼ τῇ τοῦ θεοῦ χάριτι, καταλόγων πολλὰς τῶν Λατινικῶν Αἱρέσεων, καὶ εἰπὼν, ὅτι οὐ καὶ μόνον ἱκανόν ἐστιν ἡμᾶς ἐξ αὐτῶν ἀφαιρῆσαι, ἀκόλμηθῆναι ὅμως τοῖς λέγουσιν τὸν τίον δαυτέρω αἷτιον τῆς αἰρέσεως Πυθιματος, καὶ τέττα, ἐὰν μὴ ὁποσῶς, μὴ μόνον ἀκοινωνήτες ἔχον, ἀλλὰ μήτε ἀδελφὸς ὀνομάζον, ἐπειδὴ ἅπαντες οἱ τῆς Ἐκκλησίας διδασκαλοὶ, πᾶσαι αἱ Συνόδοι, καὶ πᾶσαι αἱ εἴδη γραφῶν φάσιν τὰς ἐτερέφρους παραινέσεις, καὶ τῆς αὐτῶν κοινωνίας διείσθαι. καὶ ἐλάθιενται ἄρα οἱ Λατῖνοι τῇ κοινῇ καὶ δημοσίᾳ ἀναθέματι, ἐπὶ καὶ μὴ πάντες οἱ διδασκαλοὶ πάσας τὰς κηρυγματίας αὐτῶν καταλέγουσιν, ἀρεκαὶ καὶ γὰρ οὐκ οἱ τοῖς τελευταῖοις οὐ καὶ μόνον αὐτοὺς αἱρετικὰς ὁποφῆναι ἢ ἐπὶ τὸ Πνῦμα τὸ ἅγιον βλασφημία, καὶ ἕως ἧς ὁ ἥλιος ἐφορᾷ τῆς ἐκκλησιαστικῆς κοινωνίας ὁποδιείσθαι. τίως, ἐπὶ τοῖς ἀλληλοφθῆσι αὐθεώμενοι τὸν πατερλοῖον Νικητὰν τὸν ὁπὸ Νικησίας βιβλίῳ κατὰ σχισματικῶν λέγοντα, τὰ αἰτιώματα ὅπερ ἡ ἑκτη συνόδος καταμέμφεται ἐκείνου ἀνεξέταστα, ὅθιν ὁπὸ τῆς ἑκτῆς εἰς τῆς ἐβδόμης Συνόδου ἦσαν αἱ Ἐκκλησίαι ἡνωμέναι, ὁπὸ δὲ τῆς ἐβδόμης Συνόδου ἕως τῆς φωτίης ἐδὲν ἐκινήθη κατὰ Λατίνων σφάλμα, καὶ πάλιν τῆς φωτίης παραστῆναι καὶ σωληθῆναι, ἢ ἡ ὁπῶς

ἡμεῖς Σεργίῳ καὶ Κρησκάρῳ, καὶ πάλιν ἡ μεμψὶς ἐπα-
 στήλῳ, ἥτινα ἐχρῆν ἢ δοπερφέρεσθαι, ἢ διορθώσα-
 θαι, εἰ δὲ πῶς δυνάμιν ὑπερέβαινον ἡ διορθώσις,
 τότες διὰ λόγων αὐτίσθηναι, καὶ ἐποσῶν χρέον τὰ
 αἰτιάματα εἰσάθηναι ἀεζήτασα, διὰ τὸ καὶ μετα-
 ταῦτα ἔτι εἰσάθηναι, ταῦτα οἱ Λατῖνοι. Ἀλλὰ
 εἰτέον, ὅτι ἡ ἐκτὴ Σωώδοις ἡτιστατότινα πῶν Ῥώ-
 μαίων, αἱ ἡ ἀπεδέχθησαν, ἡ τε λάχισον ἐσωπῆ-
 θησαν ἐν πῶν Λατίνων, ὡς μαρτυρεῖ τὰ ἐν τῇ
 ἐβδόμῃ Σωώδῳ ὑπὸ τῷ Πάπῳ Ἀδελφῷ γεγενη-
 μένῃ, καὶ γὰρ ἀπαδέχθη ὡς ἀγία καὶ θεοβλήτης
 ἐν πᾶσιν ἡ Σωώδοις ἡ ἐν Τρεβῶ, καὶ ἀγαπητοῦ ταύ-
 τος τῆς ἐν Τρεβῶ καὶ τῆς ἐβδόμης Σωώδος ἀναφα-
 νέντων πῶν Εἰκοτομέχων, οἱ Πατριάρχαι οἱ Ἀλεξαν-
 δρείας Κοσμάς, ὁ Ἀντιοχείας Θεόδωρος, καὶ οἱ ἑρ-
 σολύμων Θεόδωρος, ὁ Κωνσταντινουπόλεως Γερμανὸς καὶ
 εἰ Ῥώμῃς Γρηγόριος καὶ Γρηγόριος, Παῦλ' καὶ Στέ-
 φανος καὶ ἄλλοι, ὡς ἐπομῶν ἀνωτέρω βιβλίου ἐβδό-
 με κεφαλαίᾳ πρώτῃ Παραγράφῳ ἐν αὐτῇ καὶ δεκά-
 τῃ τετάρτῃ, ἀλλήλοισ ἐγγεφυοί, καὶ ἰσχυρῶς ἡνω-
 νίσαντο κατὰ πῶν Εἰκοτομέχων, μετὰ δὲ πῶν ἐβδό-
 μις Σωώδοις ἦν ἐρήνη, ὅτι ἐδὲ μία κληρονομία ἐγείε-
 το ἐν τῇ Ῥωμαϊκῇ Ἐκκλησίᾳ. ὅπῃ δὲ φωτίς ἐξεφωτί-
 θη τινὰ κληρονομήματα, ἀλλ' ἐν τῇ Βελγαρίᾳ καὶ μὴ
 ἐν τῇ Ῥώμῃ, αἵτινα ὁ φῶτις κατήλεξεν, ἡ δὲ
 Ῥωμαϊκὴ Ἐκκλησία ἐκ τῆς διεφέρετο μετὰ τῆς ἐν
 Κωνσταντινουπόλει διὰ πῶν καθ' αἰρέσεων Ἰγνατίου καὶ τῷ
 Πάπῳ Νικολάῳ ὑπὸ φωτίς, ἀλλ' ἐπειδὴ οὐκ ἦν ἡ
 διαφορὰ περὶ ἐκκλησιαστικῶν δόγματος, ἀλλὰ πε-
 ρὶ ἐθῶν τινῶν ἐκκλησιαστικῶν, πάλιν ἡ οἰκίσις καὶ
 ἐρήνη πῶν δυο θένων ἐγείετο ἐραδιώτατα, ὅθεν καὶ
 ἔμειον ἕως τῷ Σεργίῳ. καὶ ἐπειδὴ τότε οἱ Ῥωμαῖοι
 καὶ ἐν τῇ συμβόλῳ προσεδέχοντο, καὶ ἄλλα λίαν πι-
 κρὰ καὶ βλαπτικὰ ἐκκηνοτόμησαν, ἐγείετο ἡ ῥοπο-
 βολὴ τῷ Πάπῳ ὑπὸ πῶν Διπύχων, καὶ καθ' ἑξῆς μὴ
 γονεφῆς διορθώσεως, ἡκολούθησαν ἡ τελεῖα ἀκοι-
 νωποίησις, καὶ ἡ εὐσας διὰ λόγων συνοδικῶν, καὶ
 τὰ αἰτιάματα ἐκ τῆς μὴ πείτα, ἀλλὰ τὰ δοκίματα κυ-
 ριώτερα ἐγείετο διὰ τῷ Κυρεσκάρῳ, καὶ τῷ Ἀντισ-
 χείας Πέτρῳ, καὶ Νικήτῃ τῷ Στριθάτῃ, καὶ τότε πῶ
 τῷ Ἀντισχείας, ἡ ἀποδοξία κακῶν κακίσων, καὶ
 τῷ Βελγαρίᾳ τῷ, ὁ συγχωρῶν ἀσυγχώρητος, καὶ
 ἔτις αὐτὸς ὁ γονεφῆς Νικήτας σχισματικὸς ὢν, σχι-
 σματιστοῖς τινὰ ἔπε καὶ πᾶσιν ψυδῇ. ἴδε καὶ αὐτῇ
 βιβλίῳ οὐδόκ κεφαλῶν δεκάτῃ παράγραφῳ ἐβδό-
 μῳ, καὶ ἔν βιβλίῳ τῷ αὐτῷ κεφαλῶν δέκατον οὐδον.

μακρὴν κυβέρνησιν τῆς Ἐκκλησίας ἡθέλησαν, ὅθεν εἰλίπον κίσῳδοι, ἔχ' οἱ ἀπολειψάμενοι, ἀλλὰ καὶ οἱ σωζόμενοι ὁσημέραι ἐχρῶντο ἐλαττώμασι κακίας καὶ βλασφημίας. εἰ δὲ καὶ οἱ ἀπόστολοι πάντες ἰδὼν τὸ ἴδιον ἔκαστος κρινεν καὶ διορίζεν τὰς συμβαινέσας διαφορὰς, ὅμως ἵνα μὴ διόξωσι καταφρονεῖν τῶ κοινῷ μέσῳ τῶ ὧν Θεὸς δοθῆναι, καὶ μάλιστα ἵνα σαφῶς δεῖξωσιν ὅτι τὸ κοινότατον καὶ ἀναγκαϊότατον μέσον ὡς πῶς κυβερνῶσιν τῆς Ἐκκλησίας ἐστὶν ἡ Σύνοδος, ἣν ἡθέλησαν διωρῆσαι περὶ τῶν νομικῶν ἐνταλμάτων κατὰ τὸν ἀναγγελικὸν σκοπὸν, καὶ ἡ Διὰ κοινῆς αὐτῶν συναλεύσεως, ὅθεν ἐν παύτῃ καὶ ἐφύλαχθη ἡ τοιαύτη συνήθεια καὶ πρῶτος ἐς πῶς Ἐκκλησίαν, ὥστε δι' αὐτῆς τὰ ἀμφίβολα ἐξηγεῖσθαι,

15

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β'.

ὅτι ἕκαστος τῶν Πατριάρχων ἐν οἷς καὶ ὁ Πάπας εἰσὶ μέρεσιν καὶ ὄργανον τῶ ὅλων, ἐν ᾧ ἡ ἄκρα ἐκκλησιαστικὴ ἐξουσία. καὶ περὶ τῶ ὑποκειμένου καὶ τῆς ἐσιαστικῆς κεφαλῆς τῆς Ἐκκλησίας σώματος. καὶ ὅτι ὁ Πέτρος ἀπὸ πῶς Ἐκκλησίαν καὶ ἔνεκεν τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐ τὸ ἀνάπαλιν. καὶ περὶ τοῦ ἀδελφύματος τῆς Ἱερουσολύμης, καὶ τῶν μὴ συνοδικῶς βεβαιωμένων Κανόνων.

Ἀ' ἡ δυνάμις τῶ ὅλων κυριωτέρως ἐστὶν ἐν τῇ ὁλῳ, ἢ ἐν τοῖς μέρεσιν, αἵτις ὅργανα τῶ ὅλων, ἢ κυριωτέρως γὰρ λέγεται ὁ ἀδελφός ὅραν, ἢ ὁ ὀρθαλμός, ὅθεν ἐπαθὴ ἡ Ἐκκλησία, συναλεζομένη ἐκάστω τῶν Πατριάρχων, ἐστὶ τὸ ὅλον, καὶ ἕκαστος τῶν Πατριάρχων (Πατριάρχης δὲ καὶ ὁ Πάπας τῆς Ῥώμης ὡς ἔρται ἐν πολλοῖς ἀνωτέρω) ἐστὶ ἡ μέρις καὶ ὄργανον τῶ ὅλων, ἀκολουθεῖ κυριωτέρως πῶς Ἐκκλησίαν κοινῶς ἔχον πῶς ἄκραν ἐκκλησιαστικὴν ἐξουσίαν, ἢ τῶν Πατριάρχων ἕκαστον. Ἐστὶ ὁ ὄργανον τῶ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, καὶ τοῦ ἑλάττωσιν αὐτῶ τῶ ὅλων, ἐστὶν ἕκαστος τῶν Πατριάρχων, καθὼς διὰ τὴν ἐν τῇ ὁλῳ αὐτῶν τὴν χεῖρ ὡς ὑποκείμενον τοῦ ἀλαμβάνοντος, ὁ δὲ χεῖρ ἐστὶ τὸ ὑποκείμενον καὶ ἡ ἐσιαστικὴ κεφαλὴ τῶ σώματος τῆς Ἐκκλησίας, ἐ δυνάται ἀλλοτρίωσθαι τῆς σύμφωνος αὐτῶ, ὅθεν ὑπέχεται ματαίως κεφαλῶν δεκάτῳ ὀγδόῳ, διὸν ἡ τριτὴ πῶς Ἐκκλησίαν συνιστῶσι, καὶ συναγόμενοι ἐπὶ τῇ ὀνόματι αὐτῶ, παρὼν αὐτῶ ἐσεῖσθαι ἐν αὐτοῖς. εἰ δὲ ἐν τῇ ἀριθμῷ τῶν τριῶν ὑπολείπεταί τις τῶν Πατριάρχων, ἄρα φάσκειται ὁ χεῖρ ἀπὸ τῶν λοιπῶν τῶν ἐν τῇ ὀνόματι αὐτῶ συναγόμενων; Οὐ, καὶ γὰρ 45 ἐκ ἀναγκῆς τὰ ἀναγγελικὰ ῥήματα, ἄρα καὶ μετὰ ἐκάστω τῶν Πατριάρχων ὡς ὄργανον, καὶ ἀνὰ τῶ Πάπα ἢ τινὸς τῶν Πατριάρχων ἡ Σύνοδος συνίσταται, ὡς ἡ δυνάμις καὶ ἡ ἐπέμνη ἀνὰ τῶ Πάπα, καὶ ἡ τριτὴ ἀνὰ τῶ Ἀντιοχείας, καὶ ἡ τετάρτη ἀνὰ τῶ 50 Ἀλεξανδρείας συνίσταται, καὶ γὰρ ὅτι ἐξέσθαι πάντες οἱ Πατριάρχαι ἀναγκαῖοι ἐς πῶς ἀδελφότητα τῆς Οἰκουμενικῆς Συνόδου, ἔρται ἐς πλάτος ἀνωτέρω ἐν ὅλοις τοῖς βιβλίοις, καὶ ῥητῶς βιβλίον ἕκτα κεφαλῶν δεκάτῳ ἕκτα Παραγράφῳ τετάρτῳ, καὶ βιβλίον ἐβδόμῳ κεφαλῶν πρῶτῳ, καὶ ῥηθῆσεται

καθότι μόνῃ ἡ Σύνοδος ἀπαιτεῖται ὅσα καὶ ἀναμάρτητος, μόνῃ ἀναμαρτήτως ἐξηγεῖται πῶς ἄκραν γραμμῶν, καὶ Διὰ τῶν ἐκείνους Πάπας ἢ Πατριάρχης ἢ ἄλλος Ἐπίσκοπος μόνος ἔκρινε ἢ ἂν Ἀίρεσιν, ἢ μόνος ἀνέστησε τῇ γνώσει αὐτῶ, ἢ ἀποσεδόκησεν ἀποκαλύψιν τοῦ Θεοῦ περὶ τῶν ἀμφισβητημένων, ἀλλὰ πάντοτε κατέφυγον ἐς τὸ κοινὸν κριτήριον, ὅπερ ἐστὶν ἡ Σύνοδος, ἢ τις ἐξήτασεν, ἔκρινε, διώρισεν, ἀποφασισιν ἐποίησεν. ὅθεν πολλοὶ τῶν Πατριάρχων καὶ λοιπῶν Ἐπισκόπων μόνον διώρισαντες, ἡμαρτον ἐς τὰ μέγιστα, αἰδὲ Σύνοδοι καὶ ἀπαιτεῖται πῶς τῶν, ὥστε πῶς ἀποφασισιν τῶν Οἰκουμενικῶν Συνόδων ἔσται ἀλλοτρίωσι τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας, ἢ τῆς ἀντι-εσθῆς, Ἀίρετικὸς νομίζεται.

κατωτέρω κεφαλῶν τρίτῳ μέρεος τρίτῳ τῶ παρῶν βιβλίου τμήματος ὀγδόῳ Παραγράφῳ δαυτέρῳ, καὶ ἀπὸ τῶ, διότι ὅμως τῶ Πάπα ἢ τινὸς τῶν Πατριάρχων, ἐκ ἑστὶν ἀκέφαλος ἡ Ἐκκλησία, ἔτα τὸ ἀμεσώτερον καὶ ἐσπιδέστερον ἐν πάσῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ τῶ χεῖρ ὅπερ ἐστὶν ὁ ἱερατικὸς βαθμός, ὃς ἀποσπῶν ἀπὸ τῆς ἡ Συνόδου, πῶς τῶν ἰσχυρῶν τῶ διοικῆ πῶς Ἐκκλησίαν, ἐχὶ δὲ ἐν τῇ μερικῇ ἀπασαν πῶς κοινότητα. ἀλλοτρίως ἡ τελικὴ αἰτία τῆς Ἐκκλησίας, ἢ τις ἐστὶν ἡ αἰώνιος ζωὴ Διὰ τῆς ἀρχαίας διοικήσεως, δείκνυσιν φαιερῶς τῶν Πατριάρχων ἕκαστον ὁ ὀρθόδοξόντα εἶναι Διὰ πῶς Ἐκκλησίαν καὶ ἔνεκεν τῆς Ἐκκλησίας, καὶ ἐχὶ πῶς Ἐκκλησίαν ἔνεκεν τῶ Πάπα, ἢ τῶ τὰδε Πατριάρχῃ, καὶ γὰρ ὁ Κεφῶ καὶ Ἀπολλῶ καὶ Παῦλ. Διὰ πῶς Ἐκκλησίαν, καὶ ἐ τὸ ἀνάπαλιν. ἐς ὃ δὲ ἀποσπῶμεν οἱ παπισταὶ λέγοντες πῶς ἐξουσίαν τῶ Πάπα ἀπὸ τῆς Οἰκουμενικῆς αἰτίας, τῶ τῶν ἀπὸ Θεοῦ καὶ μὴ ἀπὸ τῆς Ἐκκλησίας ἀπαιτεῖσθαι, ἐρωτητέον, εἰ κατὰ πρῶτον ἀπαιτεῖται ὁ κύριος πῶς Ἐκκλησίαν ἐσπερίωσεν ἔνεκεν τῶ Πέτρου, ἢ τῶν Πέτρων ἔνεκεν τῆς Ἐκκλησίας, πάντως εἰ μὴ μαινόμενοι, ἐρῶσι τὸ Πέτρου καὶ τῶν λοιπῶν Ἀποστόλων ἔνεκεν τῆς Ἐκκλησίας. χηρῶσθαι τῆς Ἐκκλησίας τῶ Πέτρου, ἢ τῶ Πάπα, ἢ τινὸς ἑτέρου Πατριάρχῃ, ἐκ ἀπὸ αὐτῶν ἡ κοινὴ ἱερωσύνη, ἀπὸ τῆς ψηφίζεται ἑτέρου Πάπας καὶ Πατριάρχῃ, καὶ γὰρ ἡ ἱερωσύνη ἐστὶν ὡς ἐν μίᾳ ψυχῇ ἐν εἰς σώματι τῶν πιστεύοντων, ἢ τῆς Θεοῦ καὶ φυσικῶ Νόμῳ κοινωνοὶ τοῖς μέλεσι πῶς ζωπυρεῖται πῶς αὐτῇ ἡ καὶ πῶς αὐτῇ καὶ πῶς ἀπὸ αὐτῶ ἐκ τῶ τῶν ἢ τῶ Θεοῦ καὶ πῶς, ἐ γὰρ μέλη τῶ Θεοῦ κατὰ πρῶτον λόγον περὶ τόπων γῆς, ἀλλὰ περὶ τῶν διοικήσεων, ὡς ἔνεκεν καὶ οἱ Πατριάρχαι καὶ θεοὶ αὐτῶ

974

τῇ κοινῇ τῆς Ἐκκλησίας γεγόναι, ἕκαστος ἀπολυ-
μνῇ ἐξελθὼν, ἀλλὰ ἀποσταγμῇ καὶ διωρισμῇ
ἀξιώματι ὁριζοῦντες, ὡς τὰ συγγράμματα τὰ ἀ-
μφιβολία πᾶν ἐγκρίτων πατέρων καὶ οἱ κανόνες
τῶν Συνοδῶν ἀρεθολότατα ἀσαφῆς, λέγω δὲ
συνοδικῆς κανόνες, ἐπειδὴ ἐν τῇ ἐκκλησιαστικῇ
διοίκησει ἔπεσε ἵνα καὶ τὰς ἐκκλησιαστικὰς κανό-
νας μὴ διψῶνται, ἀλλὰ ἀπὸ τῆς Συνοδῆς κατα-
τάσσονται, καὶ ἐπὶ πάσῃ ἡ Πατριάρχῃς ἡ ἀλλοῦ τῆς

ἐπίσκοπος ὁποῦσας μὴ κατὰ τὰς κανόνας τὰς ἐκ-
κλησιαστικὰς ποιῶσι, ἐδύναται ἐκείνῃ αἰ ὁποῦ-
σας κανόνες καλεῖσθαι ἢ ἀπαγαγεῖν ἐκκλησιαστικῶν,
ἕτε μὲν ἔχει τὸ σὺνδὸν αἰ ἐκείνῃ μερικῶς ἀπα-
γαγεῖν, ἀλλὰ καὶ τὸ πᾶν τῶν οἰκουμενικῶν Συνο-
δῶν βεβαιῶνται, ἢ τὸ ἀλλοῦ καὶ τῶν οἰκ-
ουμενικῶν Συνοδῶν κανόνι συμφωνῶσιν, ἐν οἷς δὲ ἕτε
βεβαιῶνται ἕτε συμφωνῶσιν, ἐδοῦνται.

10

ΒΙΒΛΙΟΤ Ι. ΜΕΡΟΥΣ Γ. ΚΕΦΑΛΑΙΟΤ Γ. ΤΜΗΜΑ Α.

Ἦτοι ὑπὸ τῆς ἀγαλήψεως τῇ Κυρίᾳ ἕως τῆς πρώτης οἰκουμένης Συνοδῆς.
Ὅτι οἱ ἀπόστολοι, καὶ καθ' ἑξῆς ἡ Ἐκκλησία τὰς συμβαινίσας ἀμφιβολίας ἀπὸ τῆς Συνοδῆς ἔλυσαν.

15

Κοινῇ οἱ ἀπόστολοι ἐδεδίθησαν, ἵνα κατασταθῇ
ἀπόστολος εἰς πᾶν τόπον τῇ ἰδέᾳ, πράξων κε-
φαλῶν πρώτῳ, καὶ πρεσβυτέρους εἶπον, σὺ κύ-
ριε καρδιογνώστα πάντων ἀνιδεῶν ἐν τῇ πόλει
ἐσσι, ἐν ἐξελίξῃ. καὶ ἔδωκαν κλήρας αὐτῶν, καὶ
ἔπεσον ἐκλήρους ἐπὶ ματθίαν. Κοινῇ ἔκρινον τὸν
Πέτρον βαπτίσαντα τὸν Κορινθίον, πράξων κε-
φαλῶν δευτέρῳ, ἦκσαν οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ ἀ-
δελφοὶ οἱ ὄντες κατὰ τὴν ἰδέαν ὅτι καὶ τὸ ἔδωκε
ἐδεδίθησαν τὸν λόγον τῇ οἱ, καὶ ὅτι ἀνέβη Πέτρος
εἰς ἱεροσόλυμα, διεκρίνοντο πρὸς αὐτὸν οἱ ἐκ περι-
-

μῆς, ἀρξάμενος δὲ ὁ Πέτρος ἐξέτιθέτω αὐτοῖς, ἦτοι
ἀπολογισάμενος, ἀπελύθη. Κινηθὼν δὲ λόγος περὶ
τῆς περιμῆς πᾶν ἐδίδω, κοινῇ γέγονεν ἡ λύσις τῆς
ἀμφιβολίας, πράξων κεφαλῶν δεκάτῳ πέμπτῳ.
Ἐξανεῖσαν δὲ τινες λέγοντες, ὅτι δὲ περιτέμνειν
αὐτοὺς, ὁρῶντες ὅτι τῆς πᾶν νόμον Μωσέως,
σωτήριον δὲ οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι ἰδοὺ
περὶ τῆς λόγος τῆς. Καὶ, οἱ ἀπόστολοι καὶ οἱ πρε-
σβύτεροι καὶ οἱ ἀδελφοὶ τοῖς κατὰ τὴν Ἀντιόχειαν καὶ
Συρίαν καὶ Κιλικίαν ἀδελφοῖς. Ἰδοὺ αὐτοῖς βιβλίον
πρώτῃ κεφαλῶν πέμπτῳ.

30

ΠΑΡΑΓΡΑΦΟΝ Β.

Ὅτι ἐν Ῥώμῃ ἐπὶ Βίκτωρος καὶ ἐν τῇ Ἀντιόχειᾳ πᾶν περὶ τῆς ἡμέρας τῆς Πάσχα ἀμφισβητοῦν δόγμα, ἔπειτα
Βίκτωρι ἀντεφῆκε Πολυκράτης καὶ Ἀνίκητος Πολυκαρπῶ, ἀπὸ τῆς Συνοδῆς διατυπώσῃ.

Ἐπὶ Βίκτωρος Ῥώμῃ γονομῆς ἀμφισβητήσεως
περὶ τῆς Πάσχα, γράφει ὁ Εὐσεβίος βιβλίῳ πέμ-
πτῳ κεφαλῶν ἐκστῇ τρίτῳ, Συνοδοὶ δὲ καὶ συγ-
κροτήσεως Ἐπισκόπων ἐπὶ ταῦτα ἐγένοντο, παύσαι τε
μὴ γνώμῃ δι' Ἐπισκόπων ἐκκλησιαστικὸν δόγμα τοῖς
πανταχόσε διατυπῶν, ὡς αὐτὸ μὴ δ' ἄλλῃ ποτὲ τῆς
Κυριακῆς ἡμέρας τῆς ἐκ νεκρῶν ἀναστάσεως ἀπο-
τελοῦν τῇ Κυρίᾳ Μυστήριον. ἐγένοντο δὲ Συνοδοὶ ἐν
Παλαιστίνῃ, ἐν αἷσιν ἦσαν Νάρκισσος, καὶ Θεόφι-
λος, καὶ ὁ Τύρις Κάσιος, καὶ Κλαύδιος Πτολεμαῖδος,
οἱ τε μετὰ τούτων συναελθόντες περὶ τῆς κατεστά-
σεως αἰς αὐτοὺς ἐκ ἀναδοχῆς τῶν Ἀποστόλων περὶ τῆς
Πάσχα ὡς ἀδόσεις, καὶ ἐν Ῥώμῃ ἦς ἡγεῖτο Βίκτωρ,
καὶ ἐπὶ Πόντῳ, ἦς ἡγεῖτο Πάλμας, καὶ ἐν Γαλιλαίᾳ, ἦς
ἡγεῖτο Εἰρηναῖος, ἔτι τε πᾶν κατὰ τὴν Ὀρεντινὴν καὶ
τὰς ἐκείνῃ πόλεις, καὶ ἰδίως Βαγχύλλης τῆς Κοριν-
θίων Ἐκκλησίας Ἐπισκόπος, καὶ πλείων ὅσων
ἄλλων, οἱ μὲν καὶ πᾶν αὐτῶν δόξαν τε καὶ κέλευσιν ἐ-

ξεννευμένῳ, πᾶν αὐτῶν τέθειται ψήφον. λέγει δὲ
ὁ αὐτὸς βιβλίῳ πρὸς αὐτῶν κεφαλῶν ἐκστῇ τετάρτῳ
καὶ ἐκστῇ πέμπτῳ, ὅτι ἀντιφῆκεν πᾶν Βίκτωρι
ὁ Εὐσεβίος Πολυκράτης ἀπὸ τῶν παλαιστικῶν ἐν τῇ
Ἐκκλησίᾳ Ἀποστόλων καὶ Ἐπισκόπων, ἑσάδῃ βί-
βαις πᾶν γνώμῃ αὐτῶν, ἐν οἷς λέγει, ὅτι ὁ Πο-
λυκαρπῶ Συμύνης ἀνελθὼν εἰς Ῥώμην ἐπὶ τῇ Πά-
σχα Ἀνικήτης, διηκέσθη αὐτῷ περὶ τῆς Πάσχα, ὅτι
ἕτε ὁ Ἀνίκητος τὸν Πολυκαρπὸν πῆσαι ἰδύσασθαι μὴ
τῆς (πᾶν δεκάτῳ τετάρτῳ τῆς Σελήνης) ἅτε ἐπὶ
μενον τῇ Ἐπισκοπῇ καὶ τοῖς λοιποῖς Ἀποστόλοις οἱς συ-
διέτριψαν, ἕτε μὲν ὁ Πολυκαρπῶ πᾶν Ἀνίκητον ἔπα-
σε τῆς, λέγοντα πᾶν σωτήριον πᾶν πᾶν αὐτῶν πρε-
σβυτέρων ὁφείλει κατέχευ, καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ
παρεχώρησεν ὁ Ἀνίκητος πᾶν Εὐχαριστίαν τῇ Πο-
λυκαρπῶ κατ' ὁμοτροπὴν δηλοῦν, καὶ μετ' ἑρμηνείας
ἀλλήλων ἀντιλάλῃσαν. Ἰδοὺ αὐτοῖς βιβλίον πρώτῃ κεφα-
λαίων δεκάτῳ.

35